Vlaams Parlement

stuk **2419** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 31 januari 2014 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

verzendcode: LEE

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet d.d. 25 oktober 2013 75
Advies van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed 125
Gezamenlijk advies van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen 139
Voorontwerp van decreet d.d. 20 december 2013 163
Advies van de Raad van State 215
Ontwerp van decreet 231
Bijlage bij de memorie van toelichting: Reguleringsimpactanalyse 275

Vlaamse Regering

Memorie van toelichting

Ontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

1. Inleiding

1.1. Krachtlijnen

Dit ontwerp gaat hand in hand met het ontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, hierna 'Omgevingsvergunningsdecreet' genoemd. Het Omgevingsvergunningsdecreet stelt zich tot doel het aanvragen van vergunningen, ter voldoening van de onderscheiden vergunningsplichten op het vlak van ruimtelijke ordening en milieu, via een éénvormig procedureel kader te laten verlopen, met een ééngemaakte omgevingsvergunning als logische resultante.

Het Omgevingsvergunningsdecreet vormt een procedureel kaderdecreet, dat het materieel recht onverlet laat. Tot het materieel recht behoren niet alleen het instellen van vergunningsplichten en het formuleren van door de rechtsonderhorige (in zijn handelingen) en de overheid (bij het beoordelen van vergunningsaanvragen) na te leven voorschriften, maar tevens de inhoud van de sancties die de miskenning van deze vergunningsplichten en voorschriften moeten bestraffen en de manier waarop de aangerichte schade moet worden hersteld.

Hoewel dit theoretisch mogelijk zou zijn, kiest dit ontwerp er niet voor om naar het voorbeeld van het Omgevingsvergunningsdecreet tevens een eengemaakt procedureel kader op het vlak van handhaving na te streven. Aansluiting van de handhaving inzake ruimtelijke ordening bij het Milieuhandhavingsdecreet, ingevoegd als titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM), zou belangrijke wijzigingen aan dit decreet vergen, terwijl het niet alleen voor het Milieuvergunningsdecreet, maar ook voor tal van andere decreten, zoals het Bosdecreet, het Jachtdecreet, het Natuurdecreet, het Bodemsaneringsdecreet enz., een (zowel procedureel als inhoudelijk) kaderdecreet vormt. Ook het onderbrengen van de handhaving van de door het huidige Milieuvergunningsdecreet beschermde belangen in een nieuw gedeeld kader ruimtelijke ordening – milieu(hygiëne) bleek geen optie, omdat dit de recente integratiebeweging in het Vlaamse milieurecht ten dele zou terugdraaien. Bovendien heeft de handhaving van de ruimtelijke ordening ook raakvlakken met andere beleidsvelden dan leefmilieu, zoals de woningkwaliteit en het onroerend erfgoed. De handhaving op die beleidsvelden zit al geïntegreerd in één en dezelfde inspectiedienst, met name bij het agentschap Inspectie RWO. Er moet dan ook op worden toegezien dat ook deze reglementeringen op elkaar afgestemd blijven.

De handhaving van ruimtelijke ordening en milieu zal dus ook in de toekomst zowel op inhoudelijk als procedureel vlak worden aangestuurd door onderscheiden regelgevingen, met name de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening enerzijds, en het DABM anderzijds.

De oefening die naar aanleiding van dit ontwerp dient te gebeuren op het vlak van handhaving, is er m.a.w. geen van inhoudelijke of procedurele integratie. Wel vereist het project van de omgevingsvergunning dat beide systemen minstens compatibel zijn met elkaar, en samenwerking en informatie- en bevoegdheidsuitwisseling tussen de betrokken diensten toelaten.

Vaststelling is dat er vandaag op dit vlak tal van technische bezwaren bestaan. Deze bezwaren vloeien vooral voort uit de incompatibiliteit van het op vele vlakken gedateerde handhavingsluik van de VCRO met het veel moderne kader dat het DABM onmiskenbaar is.

De wijzigingen die dit ontwerp voorstelt, strekken dan ook vooral tot de modernisering van de VCRO naar het voorbeeld van het DABM en het ontwerp van decreet onroerend erfgoed, en laten het DABM op enkele details na onverlet. De ingrepen in de VCRO die daarvoor nodig zijn, zijn dermate ingrijpend dat er wordt geopteerd voor de vervanging van de huidige Titel VI van de VCRO, met een volledig nieuwe titel.

De krachtlijnen van de voorgestelde wijzigingen zijn de volgende:

1. De mogelijkheid tot bestuurlijke beboeting en het onderscheid tussen (gedepenaliseerde) stedenbouwkundige inbreuken en (principieel correctioneel vervolgbare) stedenbouwkundige misdrijven, zoals die nu reeds bestaan in het DABM en het onroerenderfgoeddecreet, worden opgenomen in de VCRO. Vijftig jaar na de Stedenbouwwet, verdwijnt (onder meer) het beruchte instandhoudingsmisdrijf hierdoor uit de strafwet. In kwetsbare gebieden blijft instandhouding wel nog een stedenbouwkundige inbreuk.

   Stedenbouwkundige inbreuken kunnen enkel nog gestraft worden met een exclusieve bestuurlijke geldboete. Stedenbouwkundige inbreuken blijven, zoals stedenbouwkundige misdrijven, een grondslag vormen voor het opleggen van gerechtelijke of bestuurlijke herstelmaatregelen. Stedenbouwkundige misdrijven waarvoor het parket (tijdig) aangeeft niet tot vervolging te willen overgaan, zullen voortaan kunnen worden gesanctioneerd met een alternatieve bestuurlijke geldboete.

2. Er wordt voorzien in een bevoegdheidsuitbreiding voor de onderscheiden beboetingsambtenaren Ruimtelijke Ordening en Milieu in geval van samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken of –misdrijven anderzijds. Hierdoor zullen gemengde feiten geïntegreerd kunnen worden afgehandeld door één enkele instantie. Bij de uitoefening van deze uitgebreide bevoegdheid wordt steeds advies ingewonnen van de 'andere' beboetingsambtenaar.

   Zowel in de VCRO als het DABM wordt de mogelijkheid voorzien om processen-verbaal uit te wisselen tussen de verschillende diensten.

   In geval van samenhangende feiten dient bijzondere aandacht te worden besteed aan het respecteren van het *non bis in idem* – beginsel. Hoewel dit beginsel is neergelegd in internationale normen, een rechtstreekse werking heeft in de Belgische rechtsorde, en inhoudelijk wordt vormgegeven door supranationale rechtspraak, poogt art. 16.4.28 DABM de gevolgen ervan te expliciteren. Om te vermijden dat ook in de VCRO deze (potentieel te ruime of te enge) interpretatie van het non bis in idem- beginsel moet worden overgenomen, wordt zij uit het DABM geschrapt.

3. Het DABM voorziet, naast de bestuurlijke geldboete, in de mogelijkheid om een voordeelontneming op te leggen ten belope van het brutovermogensvoordeel. Om dubbele voordeelontneming bij gemengde gevallen te vermijden, wordt de maatregel van de meerwaarde (die op heden nog steeds gericht is op het wegnemen van verrijking uit het misdrijf en binnen het DABM niet als herstelmaatregel gekend is) geheroriënteerd naar een forfaitare gedoogvergoeding. De naam 'meerwaarde' blijft wel behouden.

4. In de VCRO wordt, naar het voorbeeld van het DABM en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, voorzien in de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Doordat de stedenbouwkundige inspecteur niet langer van rechtswege geldt als opsporingsambtenaar en Officier van Gerechtelijke Politie, wordt het mogelijk om bevoegdheden op het vlak van het nemen van bestuurlijke maatregelen en het vorderen van gerechtelijke maatregelen uit te wisselen tussen de verschillende diensten, zonder daarbij artikel 16.3.8 §1 DABM te schenden.

5. Met de komst van de bestuurlijke maatregelen wordt ook de figuur van de minnelijke schikking in de VCRO anders ingevuld. De minnelijke schikking heeft voortaan enkel nog betrekking op de herstelmaatregel, en leidt tot wederzijds bindende, definitieve afspraken, die op schrift worden gesteld en overgeschreven in het hypotheekkantoor. De naleving van deze afspraken wordt bevestigd in een proces-verbaal van vaststelling van uitvoering. Bij gebreke aan

vrijwillige uitvoering, kan de minnelijke schikking desnoods gedwongen worden uitgevoerd via bestuurlijke maatregelen.

Omdat de minnelijke schikking voortaan de strafvordering onverlet laat, is het akkoord van het parket niet langer vereist.

6. De instrumenten van zachte handhaving, met name de mogelijkheid tot raadgeving en aanmaning, zoals reeds voorzien in het DABM en het Onroerenderfgoeddecreet, worden overgenomen in de VCRO.

7. Bestuurlijke maatregelen zoals bedoeld in het DABM worden opgelegd door toezichthouders, de gouverneur en de burgemeester. (art. 16.4.6). In het ontwerp wordt de bevoegdheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen gelegd bij de gewestelijke en gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs en de burgemeester. Het inleiden van een herstelvordering namens de gemeente wordt voortaan toegewezen aan de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester. Het gegeven dat het provinciaal niveau geen rol speelt bij de handhaving inzake ruimtelijke ordening, wordt bestendigd.

8. De strafrechter krijgt de mogelijkheid om, zoals voor milieumisdrijven, ook voor stedenbouwkundige misdrijven desnoods ambtshalve een herstelmaatregel te bepalen overeenkomstig de strikte toewijzingsregels van de VCRO. De facto betekent dit dat een herstelvordering van de bevoegde overheid die strijdig is met deze regels, door de rechter hervormd kan worden.

9. Het bindend advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid voor het inleiden van herstelvorderingen bij het parket, het vorderen voor de burgerlijke rechter en de ambtshalve uitvoering van vonnissen en arresten, is in het DABM onbekend. Dit verschil in benadering blijft, gelet op de onderscheiden tradities op het vlak van de handhaving van beide materies, behouden, maar wordt de facto afgezwakt door de (op het vlak van ruimtelijke ordening nieuwe) bevoegdheid van de rechter om ambtshalve het door het decreet bepaalde herstel te bevelen. Het advies is hierdoor enkel nog bindend voor het bestuur, maar niet voor de rechter. Zelfs bij afwezigheid van een herstelvordering, zal de strafrechter nog steeds een herstelmaatregel kunnen bevelen.

10. Onroerende goederen die het voorwerp hebben uitgemaakt van een uitgevoerde herstelmaatregel of minnelijke schikking kunnen behouden blijven en komen in aanmerking voor een stedenbouwkundige vergunning voor het uitvoeren van vergunningsplichtige stabiliteitswerken. Dit gegeven is niet nieuw, maar wordt voortaan bevestigd door de afgifte van een herstelattest.

11. Bij elke veroordeling bepaalt de rechter een hersteltermijn. De veroordeelde is verplicht om het bevolen herstel binnen deze termijn te verwezenlijken, bij gebreke waaraan het bestuur ambtshalve het herstel kan uitvoeren op kosten van de veroordeelde. Vaststelling is dat het bestuur er door een gebrek aan middelen niet altijd toe komt om de ambtshalve uitvoering korte tijd na het verstrijken van de hersteltermijn aan te vatten. Niet zelden wil de veroordeelde alsnog vrijwillig uitvoeren wanneer hij de garantie heeft dat hem daartoe de nodige tijd wordt gelaten. In functie hiervan kan het bestuur voortaan onder strikte voorwaarden een dading afsluiten met de veroordeelde, waarin een nieuwe hersteltermijn wordt overeengekomen. Deze dading mag nooit tot gevolg hebben dat de uitvoering van het rechterlijk bevel finaal onmogelijk wordt.

12. Het bestuur, dat instaat voor de invordering van verbeurde dwangsommen, verkrijgt de bevoegdheid om een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk in te vorderen, ongeacht of deze schuld zijn oorzaak vindt in een rechterlijk bevel dan wel een bestuurlijke maatregel. De Hoge Raad behoudt een gelijkaardige bevoegdheid voor wat dwangsomschulden, gegrond op de miskenning van een rechterlijk bevel, betreft. In beide gevallen vormen de door de schuldenaar van de dwangsomschuld gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van het rechterlijk bevel het criterium om al dan niet gebruik te maken van deze bevoegdheid.

13. Het handhavingsbeleid van de Vlaamse Regering inzake ruimtelijke ordening wordt voortaan, zoals in het DABM en het Onroerenderfgoeddecreet, aangestuurd door een Handhavingsprogramma. Het bestaande Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010 blijft van kracht zolang het niet wordt vervangen.

Als gevolg van deze wijzigingen ontstaan regelingen die voldoende vergelijkbaar zijn om te kunnen samen sporen. Anderzijds behouden zij hun eigenheid, ingegeven door het specifieke karakter van de onderscheiden belangen, de inzetbare middelen en de verschillende tradities die op het vlak van handhaving nog steeds bestaan. Zo kiest dit ontwerp ervoor om het in het DABM gekende onderscheid tussen opsporing en toezicht niet te implementeren in de VCRO, onder andere omdat dit onderscheid voor de (feitelijk) relatief eenvoudige vaststellingen op het vlak van ruimtelijke ordening relatief weinig voordeel oplevert en de beschikbare personele middelen al te zeer zou verkavelen. Dit onderscheid werd ook niet gemaakt in het Onroerenderfgoeddecreet.

Dit ontwerp bevat vier hoofdstukken. Het eerste bevat een algemene bepaling. Het tweede hoofdstuk groepeert de wijzigingen aan de VCRO, en is dan ook veruit het omvangrijkst. Het derde hoofdstuk bundelt de beperkte ingrepen in het DABM. Het vierde en laatste hoofdstuk bevat tenslotte regels i.v.m. de uitvoering en inwerkingtreding van het ontwerp. In de mate waarin er nood bestaat aan overgangsbepalingen, wat enkel op het vlak van ruimtelijke ordening het geval is, worden deze geïntegreerd in de VCRO.

1.2 Beleidsbrief en adviezen van de geconsulteerde adviesraden

1.2.1. Beleidsbrief

Dit ontwerp kadert in de beleidslijn 3 'Herdenken en een vereenvoudiging van het instrumentarium' van de beleidsbrief Ruimtelijke Ordening, beleidsprioriteiten 2013-2014'[1], meer bepaald initiatief 14 'Een krachtdadige en gedifferentieerde handhaving'. Hierin werd een ontwerp aangekondigd dat in uitvoering van de conceptnota van 19 juli 2013 'inzake het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning', bestuurlijke handhaving ingang moest doen vinden in het ruimtelijke ordeningsrecht. Daarnaast moest het ontwerp een moderne, krachtdadige en billijke gerechtelijke handhaving garanderen, en verder de uitwisseling van informatie en bevoegdheden van de betrokken inspectiediensten in het kader van de omgevingsvergunning toelaten. Tot slot werd het decretaal verankeren van de 'zachte handhaving' via de instrumenten van aanmaning en waarschuwing vooropgesteld.

Het ontwerp kadert daarnaast in OD 112 van de beleidsbrief Leefmilieu en Natuur, beleidsprioriteiten 2013-2014[2] (Vlaams Parlement, P. St. , 2242 (2013-2014) - Nr 1). In de beleidsbrief wordt verwezen naar het ontwerpdecreet handhaving Omgevingsvergunning waarin de nadruk zal worden gelegd op

[1] *Parl. St.*, Vl. P., 2013-2014, 2214/1
[2] *Parl. St.*, Vl. P., 2013-2014, 2242/1

een vlotte en transparante informatie-uitwisseling tussen alle betrokken diensten, de uitbreiding van vaststellingsbevoegdheden van beide inspectiediensten om hen toe te laten schendingen van elkaars bevoegdheidsdomeinen vast te stellen en de maximale afstemming van de handhavingsinstrumenten van beide beleidsdomeinen. Huidige tekst bevat een vertaling van deze doelstellingen.

1.2.2. Verwerking van het advies van de SARO van 27 november 2013

De SARO is in haar algemene beoordeling positief gestemd over het feit dat thans een voorontwerp van decreet inzake de handhaving van de omgevingsvergunning voorligt (5). [3]

De SARO wijst op het belang van een verdere afstemming inzake de handhavingsplanning, meer bepaald tussen de handhavingsprogramma's van RO en milieu alsook tussen de gemeentelijke en gewestelijke prioriteiten. De SARO vindt het een gemiste kans dat er niet is geopteerd voor één handhavingsprogramma (6). Zoals hierna wordt uiteengezet is dit een eerste stap van een gefaseerde integratie van de aspecten inzake Ruimtelijke Ordening in de voormalige Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving, en dit zowel met betrekking tot het jaarlijks Handhavingsrapport (8) als inzake het Handhavingsprogramma. In eerste instantie zullen twee afzonderlijke handhavingsprogramma's worden opgemaakt voor beide domeinen, om in een later stadium te komen tot één handhavingsprogramma ruimtelijke ordening en milieu. De onderdelen van het Handhavingsrapport RO verschillen thans enkel inzake de materie (RO/milieu) maar zijn op het vlak van de inhoudelijk te behandelen items gelijk met de onderdelen in het Handhavingsrapport van milieu.

De SARO vraagt nog specifieke aandacht voor de gelijkwaardigheid van de partners inzake handhaving (7) bij het opstellen van het handhavingsprogramma. Hieraan zal uiteraard aandacht worden besteed zoals thans ook het geval is in het bestaande Handhavingsplan.

Daarnaast vraagt de SARO de hoofdlijnen van de handhavingsprioriteiten en beleidslijnen inzake handhaving decretaal vast te leggen (9), minstens voor wat betreft de keuze tussen het gerechtelijk versus het bestuurlijk traject. De SARO vraagt in een volgend punt ook om het toepassingsgebied van de 'last onder dwangsom' en 'bestuursdwang' decretaal vast te leggen (14).

Er werd echter bewust gekozen voor andere instrumenten die de Vlaamse Regering kan inzetten en die bovendien soepeler en meer gedetailleerd kunnen inspelen op de noden en vereisten op het veld alsook die kunnen bijgestuurd worden waar nodig, mede gelet op het belang van een maatschappelijk gedragen handhavingsbeleid. "Optreden" betekent immers niet noodzakelijk "bestraffen", maar vereist een gevarieerde aanpak.

In het decreet is ervoor gekozen om te werken met een uitgebreid handhavingsprogramma dat alle beleidsprioriteiten zal vastleggen. Het decreet zal ook maar slechts in werking kunnen treden nadat het handhavingsprogramma werd goedgekeurd door het Vlaams Parlement. Op die manier zal er voldoende garantie kunnen worden gegeven dat de beleidslijnen inzake handhaving vastliggen op het moment dat er effectief bestuurlijk zal worden gehandhaafd.

In dit handhavingsprogramma zal ook onder meer ook het handhavingsbeleid inzake het gedepenaliseerde instandhoudingsmisdrijf worden opgenomen (15). Het belang van het handhavingsprogramma valt dus niet te miskennen.

Daarnaast is wat betreft de bestuurlijke handhaving in het decreet voorzien dat - naast het handhavingsprogramma – de Vlaamse Regering bepaalde stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken kan uitsluiten van de toepassing van bestuurlijke maatregelen of bijkomende voorwaarden

[3] Bij de bespreking van het advies van de SARO wordt telkens verwezen naar het randnummer (x) van het advies.

opleggen (art. 6.4.2.), wat bij uitsluiting impliceert dat enkel het gerechtelijk traject kan gevolgd worden. Deze bepalingen maken inderdaad beleid van de Vlaamse Regering uit. De principiële voorrang van de gerechtelijke handhaving op de bestuurlijke handhaving wordt uitdrukkelijk bevestigd in het decreet. Bovendien voorziet het DABM in het geheel niet in een decretale regeling van prioriteiten en beleidslijnen.

Wat betreft de bestuurlijke handhaving ondersteunt de SARO alleszins de invoering van het bestuurlijke traject (11), maar vraagt wel specifiek aandacht voor een beoordeling van de bestuurlijke handhaving in het licht van de Europese rechtsbescherming (12).

Het begrip 'straf' heeft in het E.V.R.M. een autonome betekenis, en de kwalificatie van de maatregel tot herstel in oorspronkelijke staat als een straf in de zin van het verdrag heeft niet tot gevolg dat de maatregel naar intern recht niet langer van burgerlijke aard is. De bestuurlijke afhandeling van bouwmisdrijven is overigens de norm bij de Europese verdragsstaten.

De aan bestuurlijke handhaving verbonden snelheid zal het mogelijk maken om, meer dan bij de gerechtelijke handhaving, overschrijdingen van de redelijke termijn te vermijden. De rechtsbescherming tegen overschrijdingen van de redelijke termijn is zowel bij gerechtelijke als bestuurlijke handhaving gegrond op (het gemeenrechtelijke) artikel 1382 B.W., dat volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens in dit verband als een effectief rechtsmiddel in de zin van art. 13 EVRM kan worden beschouwd.

De SARO merkt vervolgens nog op dat – om het belang van de bestuurlijke handhaving te vrijwaren - er moet op toegezien worden dat de bevoegde ambtenaren voldoende deskundigheid bezitten inzake de beide domeinen (13). Hier zal uiteraard over gewaakt worden.

Inzake preventie en zachte handhaving vraagt de SARO terecht aandacht voor het bewaken van een volwaardig evenwicht tussen preventieve en repressieve handhaving (16).

Conform het ontworpen artikel 6.2.3 §2, 2de lid geldt een aangifteplicht bij de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester wanneer de betrokkene de aanmaning, desgevallend na rappel, naast zich neerlegt. Volgens de SARO zou dit er toe kunnen leiden dat de bevoegde personen afgeschrikt worden om het instrument 'aanmaning' in te zetten (17). De aanmaning is gericht op het vrijwillig herstel van de gevolgen van het vastgestelde misdrijf. Zij is niet rechtstreeks afdwingbaar, en het gezag ervan is uitsluitend verbonden aan de verwachting dat, wanneer de aanmaning genegeerd wordt, het traject van de harde handhaving wordt ingezet. Het voorwerp van de aanmaning impliceert een weloverwogen beslissing. Vermeden moet worden dat de aanmaning verwordt tot een standaardbrief, wat de figuur zelf onwerkzaam zou maken. De verbalisant dient zich te realiseren dat de niet-naleving van zijn aanmaning in de regel zal leiden tot gedwongen uitvoering. Omdat niet hij maar wel de 'herstellende overheid' hiervoor zal instaan, kan dit bezwaarlijk als een overdreven drempel worden beschouwd.

De SARO verwijst in een volgend punt met betrekking tot preventieve handhaving nog naar de operationalisering van het as-built attest (18) doch dit betreft een element langs de zijde van de vergunningverlening en valt buiten de scope van dit decreet. Ook hier dient nog te worden opgemerkt dat dit in het DABM niet gekend is.

Inzake de rol van herstelmaatregelen in de beide domeinen wijst de SARO erop dat het herstelbeleid in VCRO en DABM zeer verschillend is (19). De eigenheid langs de zijde van ruimtelijke ordening bestaat erin dat doorheen de jaren de mogelijkheid tot fictief herstel door middel van de meerwaarde is ingeburgerd geraakt. Er is geen maatschappelijk draagvlak om dit terug te draaien.

Volgens de SARO moet de handhavende overheid en / of de rechter de keuze hebben om uit het palet van mogelijke herstelmaatregelen net die combinatie te maken waarmee de concrete overtreding

kan worden aangepakt en waarbij de doelstelling is opnieuw te komen tot het herstel van de goede ruimtelijke ordening (20).

Net zoals huidig artikel 6.1.41, §1, 1ste lid, 1° VCRO geldt voor het ontworpen artikel 6.3.1 §1 de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening als enige toetssteen. Volgens de regel van noodzakelijkheid wordt consequent gekozen voor de lichtere maatregel boven de zwaardere maatregel wanneer deze reeds kan volstaan om kennelijk de goede ruimtelijke ordening te herstellen. Het gesloten karakter van de regeling garandeert daarbij rechtszekerheid en gelijke behandeling. De rechter heeft daarbij in dit decreet de mogelijkheid gekregen om de door de bevoegde overheid gekozen herstelvorm te wijzigen.

Het herstel van de goede ruimtelijke ordening wordt zo op een gelijke, transparante, evenwichtige en doelmatige manier bewerkstelligd.

De SARO vraagt de adviserende rol van de HRH inzake herstelvorderingen te herbekijken (21). Er werd voor gekozen om de HRH binnen het gerechtelijke spoor voorlopig verder te laten bestaan, omdat zij hierin reeds haar nut heeft bewezen (cf. conceptnota). Een uitbreiding van die rol naar het bestuurlijke herstelspoor is vandaag echter niet aangewezen. De minister zal daar als administratief beroepsorgaan een voldoende sturende rol kunnen spelen.

De SARO wijst ook nog op de rol van het CBS bij de vergunningverlening (22) en vraagt het CBS te bevestigen in hun rol inzake het vorderen van herstelmaatregelen. Op dit vlak is gekozen voor gelijkstemming met het DABM waar de burgemeester op het lokale niveau eveneens de spilfiguur is. Bovendien wordt de vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening gegarandeerd nu de keuze van de herstelvorm nog louter een technisch gegeven is en wordt aangewezen door het decreet.

Volgens de SARO wordt in een modern bestuursrecht meer ingezet op bemiddelde oplossingen, terwijl het voorontwerp nagenoeg niet voorziet in bemiddeling (23).

De SARO vraagt meer bemiddelingsmogelijkheden voor het gerechtelijk en bestuurlijk hersteltraject, de bestuurlijke beboeting en het sluiten van dadingen in de zin van nieuw artikel 6.3.5.

De hierboven beschreven regel van noodzakelijkheid garandeert echter reeds een evenwicht tussen de belangen van de overtreder en de noodwendigheden van de goede ruimtelijke ordening, waardoor de toepassing van de lichtste afdoende herstelmaatregel (of combinatie van herstelmaatregelen) in alle gevallen gegarandeerd is. Hiervan afwijken via bemiddeling zou enerzijds afbreuk doen aan de goede ruimtelijke ordening, en anderzijds de transparantie en de gelijkheid tussen overtreders schaden. Dit geldt zowel voor het rechterlijk als het bestuurlijk hersteltraject.

Bemiddeling bij bestuurlijke beboeting is noch gebruikelijk noch evident. Voor wat de dadingen in de zin van artikel 6.3.5 betreft, kan er op gewezen worden dat de plicht tot het inwinnen van een voorafgaand advies van de Hoge Raad voor Handhavingsuitvoering voor de ambtshalve uitvoering van vonnissen en arresten in het ontwerp behouden blijft.

Wat betreft het rechterlijk hersteltraject is het zo dat op grond van het ontwerp de rechter de door de vorderende overheid gekozen herstelvorm voortaan ambtshalve zal kunnen wijzigen conform de toewijzingsregels van artikel 6.3.1. §1. De rechter is niet langer gebonden door de vordering van de bevoegde overheid, zodat een bemiddeling (door een derde instantie) tussen overtreder en de overheid in functie van de wijziging van deze vordering, niet langer zinvol is.

De bemiddelingsopdracht bij de weigering van de bevoegde overheid om een minnelijke schikking toe te staan, is evenmin nog zinvol. In de nieuwe constellatie wordt naast de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur ook de gemeentelijke overheid bevoegd om een minnelijke schikking toe te staan. De facto is een heroverweging van een weigering bijgevolg reeds mogelijk door zich te richten tot de andere bevoegde overheid. Vermits het uiteraard logisch is dat de onderscheiden

bevoegde besturen bij het uitoefenen van deze gezamenlijke bevoegdheid onderling overleg plegen, zal de bemiddelingsrol de facto worden overgenomen door de 'heroverwegende' overheid.

Ook het DABM voorziet niet in door de SARO bepleitte bemiddeling.

De SARO vraagt naar een verdere uitklaring van de rol van provincies en gemeenten (24). Het agentschap Inspectie RWO zet nu al in op de totstandkoming van lokale handhavingsplannen in de gemeenten en biedt hen hierbij de nodige ondersteuning. Het provinciale niveau speelt op heden geen rol bij de handhaving van de ruimtelijke ordening, wat louter wordt bestendigd.

De SARO vraagt dat de inkomsten van de handhaving zouden ten goede komen aan de overheid die de handhaving doet (25). Het decreet sluit dit niet uit en wijkt niet af van de bestaande situatie waar op heden deze middelen ook al ter ondersteuning van de lokale handhavers worden aangewend in de vorm van juridische bijstand in procedures.

De SARO ervaart een mogelijke complexiteit en vindt deze terug in de drievuldigheid van de "handhavingsraden" (26). Zij hebben echter elk een te onderscheiden en specifieke functie : één als rechtscollege, één als adviescollege en één als beleidscollege.

De SARO steunt de voorziene uitbreiding van het aantal leden in de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (27) met betrekking tot de competenties inzake RO.

Zij stelt hierbij een onevenwicht vast, het geheel van de samenstelling in rekening nemend.

Hierbij dient echter te worden opgemerkt dat de milieuwetgeving slechts één van de takken betreft naast de andere takken inzake leefmilieu en natuur, waarvoor de VHHRM haar bevoegdheden blijft uitoefenen.

De SARO ondersteunt de toekenning van bevoegdheden aan het Handhavingscollege (28) en wijst op het hertekenen van de rol van de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (29).

De SARO wijst er op dat de beroepen inzake stedenbouwkundige vergunningen en de bestuurlijke besluiten inhoudende stedenbouwkundige herstelmaatregelen aan verschillende rechtsinstanties zijn toegewezen, m.n. de Raad van State enerzijds en de Raad voor Vergunningsbetwistingen anderzijds (30). Maar ook in het huidige systeem zijn de federale rechtbanken (inzake handhaving en herstel) bevoegd naast de Raad voor Vergunningsbetwistingen (inzake vergunningen). De keuze voor de Raad van State werd gesteund op de analogie met het DABM.

De SARO stelt ten slotte dat er geen decretale garantie is voorzien voor de koppeling van de inwerkingtreding van het decreet aan de goedkeuring van het handhavingsprogramma (31). Om hieraan tegemoet te komen, wordt de gevraagde decretale garantie toegevoegd aan artikel 142, dat de inwerkingtreding van het decreet regelt.

1.2.3 Verwerking van het gezamenlijk advies van MINA-RAAD EN SERV van 5 en 9 december 2013

MINA-Raad en SERV verwelkomen de invoering van een bestuurlijk handhavingsspoor in de ruimtelijke ordening (advies, nr. 7). Het voorontwerp biedt volgens de raden kansen voor verbeterde samenwerking en een meer coherente handhaving (advies, nr. 8). Toch betreuren zij de belangrijke verschillen die tussen beide luiken blijven bestaan (rubriek 3.3). Zij benadrukken dat zij het voorontwerp zien als een eerste stap naar een meer op elkaar afgestemde handhaving van de stedenbouwkundige en milieugerelateerde aspecten van de omgevingsvergunning, waarbij het uitgangspuntmoet zijn dat het sterk uitgebouwde bestuurlijke handhavingsspoor zoals dit bestaat in het Milieuhandhavingsdecreet behouden blijft (advies, nr. 11).

Zoals reeds bij de krachtlijnen werd aangegeven (memorie, p.2), beoogt het voorontwerp de compatibiliteit tussen de onderscheiden handhavingsluiken te verzekeren, zonder procedurele of inhoudelijke integratie na te streven. Beide regelingen behouden hun eigenheid, ingegeven door het specifieke karakter van de onderscheiden belangen, de inzetbare middelen en de verschillende tradities die op het vlak van handhaving nog steeds bestaan. Dit is een strategische keuze, die een verdere integratie op termijn niet in de weg staat maar integendeel faciliteert. Of dit al dan niet gebeurt in het kader van een eengemaakt Vlaams Handhavingsdecreet (advies, nr. 12), zal de toekomst moeten uitwijzen. Waar het voorontwerp de VCRO aanpast aan het DABM i.p.v. omgekeerd, zal duidelijk zijn dat het voorontwerp op geen enkele wijze afbreuk wenst te doen aan het handhavingsmodel van het Milieuhandhavingsdecreet.

Het advies zoomt uitgebreid in op de verschillen die tussen beide regelingen blijven bestaan. De raden vragen dat wordt getoetst of er als gevolg van de vele verschillen geen risico's bestaan op een schending van het gelijkheidsbeginsel.

Bij het opstellen van het voorontwerp was deze bekommernis reeds ter harte genomen. Waar de verschillen mogelijk aanleiding zouden kunnen geven tot een ongerechtvaardigd verschil in behandeling, werden zij, zo niet weggewerkt, dan toch binnen de normen van het gelijkheidsbeginsel gebracht.

Zo werd het gewicht van het advies van Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (advies, p. 12) aanzienlijk gereduceerd door het voor de rechter mogelijk te maken om desnoods een andere herstelmaatregel dan gevorderd op te leggen of (voor wat de strafrechter betreft) zelfs ambtshalve het herstel te bevelen.

Andere verschillen leiden niet tot een ongerechtvaardigd verschil in behandeling. Waar rechterlijke en bestuurlijke handhaving een evenwaardige rechtsbescherming bieden en dezelfde herstelmaatregelen beogen, is de principiële voorrang van de rechterlijke handhaving op de bestuurlijke handhaving, zoals deze in zekere mate blijkt uit artikel 6.4.3. VCRO (advies, p. 12), niet noodzakelijk problematisch. Artikel 26 Gerechtelijk Wetboek, dat het gezag van gewijsde regelt van rechterlijke beslissingen, heeft overigens een algemene uitwerking, zodat het ook bij de bestuurlijke handhaving in het kader van het DABM in acht moet worden genomen.

Het feit dat het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening op een andere wijze tot stand komt dan het milieuhandhavingsprogramma en mogelijk een grotere sturende kracht zal hebben (advies, p. 13), is vooral een technisch gegeven, zonder rechtstreekse impact voor de burger. Hetzelfde geldt voor de optie om – in de traditie van de VCRO – zowel de stedenbouwkundige misdrijven als de stedenbouwkundige inbreuken decretaal op te sommen. (advies, p. 13)

Dat een bestuurlijk beroep tegen een beslissing tot bestuursdwang of last onder dwangsom een schorsende werking heeft, terwijl het DABM niet voorziet in een dergelijke schorsing (advies, p. 14), is verklaarbaar vanuit de eigenheid van de onderscheiden te verdedigen belangen. Daar waar milieu-impact vaak een dynamisch gegeven is, waarbij onmiddellijk en integraal herstel noodzakelijk is om uitbreiding van de (potentiële) schade te vermijden, is dit meestal niet het geval voor schade aan de goede ruimtelijke ordening. Doorgaans volstaat het hier om de schadelijke handelingen zelf een halt toe te roepen in afwachting van de beoordeling ten gronde. Dit verloopt via het traditionele figuur van het preventieve stakingsbevel, die in de ruimtelijke ordening een bewezen staat van dienst heeft en daarom wordt behouden.

Ook de mogelijkheid tot bestuurlijk sepot (na seponering door het parket) van stedenbouwkundige misdrijven (advies, p.12-13) is verklaarbaar door verschillende situationele parameters, met name het gegeven dat stedenbouwkundige misdrijven, zeker in vergelijking met de beschikbare personeelsmiddelen, vooralsnog zo talrijk zijn, dat een bestuurlijke vervolgingsgraad van 100% zonder meer utopisch is.

Soms ziet het advies verschillen die niet bestaan. Tegen een besluit waarin een last onder dwangsom wordt opgelegd, staat – zoals in het DABM – wel degelijk een beroep bij de Minister open (advies, p. 14; art. 6.4.15 voorontwerp). De bijzondere procedure, vermeld in artikel 6.4.17, geldt enkel wanneer de overtreder na het definitief worden van de last onder dwangsom zou geconfronteerd zou worden met een onmogelijkheid tot uitvoeren, en sluit daarbij aan bij het gemeenrechtelijke artikel 1385 quinquies Ger. W..

Voor wat betreft de koppeling tussen aanmaning en aangifteplicht (advies, p.14), wordt verwezen naar wat reeds gesteld werd n.a.v. het advies van SARO. Het voorontwerp legt de nadruk op kwaliteit en effectiviteit i.p.v. kwantiteit.

Naast het aanwijzen van de verschillen, formuleren MINA en SERV ook een aantal aanbevelingen, die hierna worden besproken.

Volgens de adviesraden is een uitbreiding van de bevoegdheid voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen niet wenselijk, 'gelet op de verschillende aard van de bestuurlijke maatregelen in beide sectoren' (advies, p. 16, 4.1). Het voorontwerp voorziet echter niet in een automatische uitbreiding van bevoegdheden op dit vlak. Het voorontwerp maakt het enkel mogelijk om personeelsleden van het beleidsdomein LNE te benoemen tot gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, net zoals het nu reeds mogelijk is om personeelsleden van IRWO te benoemen tot gewestelijke toezichthouder. De benoemingen geschieden conform voorwaarden, gesteld in de onderscheiden decreten.

De adviesraden vragen dat het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening hen voor advies zou worden voorgelegd, en dat deze adviesplicht decretaal zou worden verankerd. (advies, p. 17) Artikel 6.1.3. voorziet echter dat het handhavingsprogramma door de Vlaamse Regering wordt vastgesteld op voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, waarin ook vertegenwoordigers van MINA, SARO en SERV zetelen.

De bijzondere procedure, door het voorontwerp voorzien voor de opmaak, vaststelling en goedkeuring van het handhavingsprogramma, garandeert overigens inspraak van de relevante handhavingsactoren, en ook van het Vlaams Parlement. De diverse aanbevelingen die betrekking hebben op de inhoud van dit programma (ondermeer in de nrs. 18, 21 van het advies) zullen bij de opmaak ervan zeker ter harte worden genomen, maar zijn op dit ogenblik nog niet aan de orde, temeer nu artikel 143 voorziet dat het decreet en het handhavingsprogramma gelijktijdig in werking zullen treden.

De raden vinden een geïntegreerde beboeting 'op basis van twee procedures' 'geen ideale oplossing'. Meer bepaald bestaat de vrees dat de stedenbouwkundige beboetingsambtenaar op grond van samenhang met een kleinere schending van de VCRO, de beboeting van zware milieumisdrijven op zich zou nemen. Het voorontwerp staat er echter niet aan in de weg dat tussen de betrokken entiteiten algemene afspraken zouden worden gemaakt over de behandeling van gemengde gevallen. Het is raadzaam dat (in overleg) concrete richtlijnen worden afgesproken over welke zaken naar welke bestuurlijke entiteit doorgestuurd worden.

De raden hebben bedenkingen bij de depenalisering van instandhouding van kwetsbare gebieden, omdat vervolging in ruimtelijk kwetsbare gebieden prioritair hoort te zijn. Zij gaan daarbij echter voorbij aan het gegeven dat instandhouding een zogenaamd secundair misdrijf is dat noodzakelijk het bestaan van een oprichtingsmisdrijf veronderstelt. Dat instandhoudingsmisdrijven in kwetsbaar gebied te behandelen zijn, staat buiten discussie, maar is daarom niet op dezelfde wijze strafwaardig als het primair oprichtingsmisdrijf.

De raden wijzen er verder op dat het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet m.b.t. de toepassing van de bestuurlijke dwangsom 'een aantal garanties (bevat) met het oog op een uniforme toepassing van dit instrument en ter bescherming van de rechtszekerheid.' Zo zal de Vlaamse Regering in het Milieuhandhavingsbesluit nadere regels bepalen met betrekking tot de

gevallen waarin de dwangsom kan worden opgelegd en de modaliteiten ervan. Het voorontwerp voorziet echter in een gelijkaardige mogelijkheid (art. 6.4.2. §1). Door te bepalen dat bestuursdwang en last onder dwangsom niet gelijktijdig kunnen worden toegepast, voegt het voorontwerp (art. 6.4.2, §2, in fine) zelfs nog een belangrijke waarborg toe die in het DABM niet (minstens niet decretaal) wordt voorzien.

De Raden brengen de regeling om bestuurlijke beboeting mogelijk te maken bij laattijdige beslissing procureur des Konings onder de aandacht. Door de Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement werd, in het kader van de evaluatie van het Milieuhandhavingsdecreet, bewust gekozen voor het behoud van dit systeem, vermits de ervaring leert dat de parketten in stijgende lijn dossiers doorsturen naar de gewestelijke entiteit (inzake leefmilieu) en dus ook meer alert zijn in verband met de termijnen. Uit niets kan worden voorspeld dat dit voor stedenbouwkundige misdrijven anders zal zijn, en in die optiek werd gekozen voor een analoge regeling.

In het advies wordt een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen naar het voorbeeld van artikel 16.4.18 DABM aanbevolen. Het voorlopig niet opnemen van een dergelijke mogelijkheid in de VCRO is een bewuste keuze, verbonden aan de overgang van een zuiver klachtengestuurde naar een meer programmatorische handhaving, die op het vlak van ruimtelijke ordening relatief recent werd ingezet.

Tot slot bevelen de raden aan om overschrijdingen van de beroepstermijnen bij bestuurlijke maatregelen en de termijnen, bedoeld in artikel 6.2.13, in kaart te brengen. Deze monitoring maakt krachtens artikel 6.1.3 §2, 2de lid, 3° en 4° een vast onderdeel uit van het jaarlijks handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening, en is gewaarborgd.

Het advies van MINA en SERV heeft aanleiding gegeven tot volgende wijzigingen:

• De toevoeging aan artikel 142 van een evaluatiebepaling naar het voorbeeld van artikel 41 van het decreet van 21 december 2007 van het decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI « Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen ». Een dergelijke evaluatiebepaling wordt doorheen het advies herhaaldelijk aanbevolen.

• De invoeging van een aan artikel 16.4.41 §1, 2de lid, 1° DABM gelijkaardige bepaling in artikel 49 (6.2.12 §1, 2de lid). De andere 'technische opmerking' op pagina 18 van het advies wordt niet overgenomen, omdat in ruimtelijke ordening de verbalisanten vaak politieagenten zijn, die niet noodzakelijk op de hoogte zijn van de bestuurlijke voorgaanden van het dossier.

• Een aantal verduidelijkingen in de memorie van toelichting.

1.2.4. Verwerking van het advies van de Raad van State van 24 januari 2014

De bemerkingen van de Raad van State betroffen deels technische aanpassingen. Aan deze bemerkingen werd tegemoet gekomen door de tekst van het ontwerp van decreet dan wel de memorie van toelichting overeenkomstig aan te passen. Het betreft volgende bemerkingen:

- Schrappen van het oorspronkelijke artikel 26;[4]
- Verduidelijken in de aanhef van de artikelen 6.2.1 (artikel 30) en 6.2.2 (artikel 31) dat in die bepalingen respectievelijk de stedenbouwkundige misdrijven en de stedenbouwkundige inbreuken worden opgesomd;

[4] Hierna wordt de nummering na schrapping gebruikt.

- Uitdrukkelijk bepalen in artikel 6.2.14 (artikel 52) dat een voorstel tot betaling m.b.t. stedenbouwkundige misdrijven enkel mogelijk is bij een tijdige beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling;
- In artikel 6.4.3 §1, eerste lid (artikel 81) de woorden 'overeenkomstig dit hoofdstuk' vervangen door 'overeenkomstig deze titel';
- In artikel 6.5.1, eerste lid (artikel 106) de verwijzing naar de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit vervangen door een verwijzing naar het decreet van 8 juli 2011
- Het toevoegen van een verantwoording in het licht van artikel 10 BWHI voor de bevoegdheid van de gewone rechter bij de controle van stakingsbevelen in artikel 6.4.4 64 (artikel 83).

De Raad van State merkt op dat verschillende artikelen een machtiging aan de Vlaamse Regering bevatten om de "nadere regels voor de uitvoering" van bepalingen van dit ontwerp vast te stellen. Zij bevestigt dat dit verantwoord kan worden door de bekommernis om geen twijfel te laten bestaan over de mogelijkheid tot optreden van de Vlaamse Regering. Dit is dan ook de bedoeling van de opname van voormelde machtigingen (34, 36, 46, 52, 80), die nooit meer inhouden dan hetgeen uit de algemene uitvoeringsbevoegdheid voortvloeit.

Verder roept de Raad van State de decreetgever op tot 'de grootste voorzichtigheid' bij het verlenen van de bevoegdheid om de ambtshalve tenuitvoerlegging van een beslissing tot bestuursdwang of last onder dwangsom mogelijk te maken. De keuze voor moderne bestuurlijke handhaving is echter een bewuste beleidskeuze, die afdoende wordt verantwoord doorheen de memorie en onafwendbaar was geworden door de introductie van de omgevingsvergunning. Het ontwerp voorziet daarbij in voldoende waarborgen om de rechtszekerheid ook onder de nieuwe regeling te garanderen.

Op volgende inhoudelijke opmerkingen van de Raad werd ingegaan:

- artikel 6.1.1, 5° (artikel 15):

In de definitie van 'overtreder' mag geen gebruik worden gemaakt van begrippen uit het strafrecht; het niet bestaan van enig onderscheid tussen dader, mededader en medeplichtige is problematisch in het licht van de evenredigheid van sancties en straffen. Gevolg gevend aan deze bemerking, werd de definitie van overtreder aangepast, en de verwijzing naar de artikelen 66 en 67 Strafwetboek geschrapt. In de memorie (p. 16-17) wordt toegelicht waarom de evenredigheid gewaarborgd is en een formeel onderscheid tussen medeplichtigen enerzijds en daders en mededaders anderzijds niet zinvol en wenselijk is.

- artikel 6.2.4, eerste lid (artikel 36):

Het verlenen van bijzondere bewijswaarde aan processen-verbaal moet worden verantwoord door het technisch karakter van de regelgeving en de daarmee samenhangende moeilijkheden bij de vaststelling van inbreuken. Gevolg gevend aan deze bemerking, werd in de memorie (p.26) de gevraagde verantwoording opgenomen.

- artikel 6.2.9, tweede lid (artikel 44):

De verjaringstermijn voor het opleggen van bestuurlijke geldboeten verschilt zowel qua duur van de termijn als qua aanvangspunt van de regeling in artikel 16.4.30 DABM. Gevolg gevend aan deze bemerking, werd de lengte van de verjaringstermijn naar analogie met het DABM gebracht op vijf jaar voor stedenbouwkundige misdrijven en drie jaar voor stedenbouwkundige inbreuken. Het aanvangspunt vanaf de voltrekking van het misdrijf of de inbreuk bleef behouden, omdat de overname van het aanvangspunt uit de regeling van het DABM (vanaf de vaststelling) ertoe zou leiden dat niet-vastgestelde stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven tientallen jaren na de voltrekking nog steeds beboet zouden kunnen worden (zie memorie, p.29).

- artikel 6.2.12, §1 (artikel 48):

De Raad van State vraagt zich af of de onverenigbaarheid tussen het opstellen van het verslag van vaststelling en het beboeten o.g.v. dit verslag van vaststelling volstaat als maatregel om de structurele onpartijdigheid te waarborgen.

De memorie bevatte reeds een verantwoording hieromtrent, maar werd nog kort aangevuld (p. 30-31). Er wordt gekozen voor een beperkte maar (binnen de beginselen van behoorlijk bestuur) afdoende waarborg voor structurele onpartijdigheid, om geen afbreuk te doen aan de flexibele inzetbaarheid van de personele middelen binnen het agentschap, belast met de handhaving van de ruimtelijke ordening.

- artikel 6.2.13 (artikel 51):

De Raad van State merkt op dat de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof vereist dat er ook voor wat de tenuitvoerlegging van de bestuurlijke geldboete betreft een mogelijkheid tot uitstel moet bestaan, naar analogie met wat geldt voor de straf. Gevolg gevend aan deze bemerking, werd in artikel 6.2.7 (artikel 42) een tweede paragraaf ingevoegd, die ook voor de bestuurlijke geldboete uitstel en probatie-uitstel mogelijk maakt.

- artikel 6.4.11, tweede lid (artikel 91):

De Raad van State merkt op dat niet geheel duidelijk is wat er wordt beoogd met het van toepassing maken van deel V Gerechtelijk Wetboek op het dwangbevel. Gevolg gevend aan deze bemerking, werd in de memorie toegelicht wat de strekking is van deze bepaling, zoals bevestigd in de rechtspraak van het Hof van Cassatie. (memorie, p. 50)

- artikel 6.4.13, eerste lid (artikel 93)

De Raad van State dringt aan op een meer omstandige uitwerking van de mogelijkheden bij de gedwongen uitvoering van bestuursdwang. Gevolg gevend aan deze bemerking, wordt de Vlaamse Regering via de vervanging van de woorden ‘kan bepalen’ door ‘bepaalt’ in artikel 6.4.13, tweede lid verplicht om bij uitvoeringsbesluit nadere regels voor de bewaring en de teruggave van meegevoerde zaken aan de rechthebbenden vast te stellen. Het ontworpen artikel 6.4.13 is hierdoor volledig identiek met artikel 11.5.13 Onroerenderfgoeddecreet.

Op volgende inhoudelijke bemerkingen van de Raad van State werd niet ingegaan :

- artikel 6.3.12 (artikel 70):

De Raad van State merkt op dat de bevoegdheid voor de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering om de invordering van verbeurde dwangsommen op te schorten, strijdig is met de scheiding der machten en het fundamenteel beginsel dat rechterlijke beslissingen enkel kunnen worden gewijzigd door de aanwending van rechtsmiddelen. In de memorie wordt er op gewezen dat deze bevoegheid teruggaat op huidig artikel 6.1.21 VCRO. De uitgebreide verantwoording die destijds werd gegeven, wordt als hernomen beschouwd. Tevens wordt benadrukt dat tegen het arrest van 4 maart 2013, waarnaar de Raad van State in zijn advies verwijst, cassatieberoep werd ingesteld, dat nog steeds hangende is.

- artikel 6.4.5 (artikel 84) en artikel 6.4.13, eerste lid (artikel 93)

De Raad van State merkt op dat de bevoegdheid om, bij wijze van bewarende maatregel en ter ondersteuning van respectievelijk de naleving van een stakingsbevel en de gedwongen uitvoering van bestuursdwang, over te gaan tot verzegeling, een meer omstandige uitwerking behoeft. Dezelfde opmerking werd gemaakt naar aanleiding van het Onroerenderfgoeddecreet, en werd ook daar niet weerhouden. De stelling dat het hier zeer ingrijpende bevoegdheden betreft die aan elke rechterlijke controle ontsnappen, wordt weerlegd in de memorie (p. 50-51).

2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening

2.1. Artikel 2 tot 12 : technische wijzigingen van diverse bepalingen in de VCRO

Artikel 2 tot 6

Waar de diverse ambtenaren, betrokken bij de handhaving van de VCRO, voortaan gedefinieerd worden in een nieuw artikel 6.1.1., wordt de huidige definitie van stedenbouwkundige inspecteur, opgenomen in artikel 1.1.2, 12° VCRO, geschrapt.

De Vlaamse regering kan voorwaarden bepalen waaraan de gewestelijke beboetingsambtenaren en de gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteurs moeten voldoen. Deze voorwaarden zijn er op gericht de kwaliteit en onafhankelijkheid van bestuurlijke beboeting en herstelacties te garanderen.

Artikel 7

Huidig artikel 5.2.1 §1, 3° verwijst in het kader van de informatieplichten enkel naar het bestaan van gerechtelijke (herstel)procedures. Punt 1° vervangt deze tekst, waardoor de informatieplichten voortaan betrekking hebben op alle procedures die aanleiding kunnen geven tot het opleggen van gerechtelijke en bestuurlijke maatregelen, zoals bedoeld in nieuw hoofdstuk 3 en 4 van Titel 6.

De plicht tot het opstellen van een afzonderlijke akte werd geïntegreerd in de bepalingen van Titel VI (nieuw artikel 6.3.6 §2, 2de lid; nieuw artikel 6.4.9 §2, 2de lid; nieuw artikel 6.4.15 §2 en nieuw artikel 6.4.21 §1). De opname bij de informatieplichten van artikel 5.2.1 is hierdoor niet langer noodzakelijk. Punt 2° heft daarom artikel 5.2.1, 4de lid op.

Punt 3° herstelt een verwijzing door hernummering, en behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 8 en 9

Zie de toelichting bij artikel 7, punt 1°.

Artikel 10

Deze artikelen passen de regeling i.v.m. het woonrecht aan door:

a. De enkele verwijzing naar misdrijven te vervangen door een verwijzing naar misdrijven en inbreuken (artikel 10, punt 1°)
b. Te bevestigen dat een gebruik conform een bestaand en niet vervallen woonrecht geen schending uitmaakt van de VCRO, en dus nooit de grondslag kan vormen voor een gerechtelijke of bestuurlijke maatregel (artikel 10, punt 2°)
c. De beperking van de schorsing tot gerechtelijke herstelmaatregelen te schrappen, waardoor de schorsing o.g.v. het woonrecht betrekking heeft op zowel gerechtelijke als bestuurlijke maatregelen (artikel 10, punt 3°)

Artikel 11

Dit artikel herstelt een verwijzing door hernummering en behoeft geen toelichting.

2.2. Artikel 12 tot 110: vervanging van titel VI VCRO

Zoals reeds aangehaald zijn de wijzigingen, nodig om het handhavingsluik van de VCRO compatibel te maken met het DABM, zo ingrijpend dat de volledige vervanging van de huidige Titel VI van de VCRO zich opdringt. Artikel 13 tot 111 van dit ontwerp nemen deze vervanging voor hun rekening..

Om de leesbaarheid te bevorderen en verwarring te vermijden, refereert de hiernavolgende artikelsgewijze bespreking rechtstreeks naar de nummering van de nieuwe Titel VI van de VCRO.

Artikel 6.1.1.

Het ontwerp depenaliseert een belangrijk deel van de huidige stedenbouwkundige misdrijven, door deze voortaan te kwalificeren als stedenbouwkundige inbreuken, die enkel met een exclusieve bestuurlijke geldboete kunnen worden gesanctioneerd. Hoewel het onderscheid tussen misdrijven en inbreuken rechtstreeks ontleend wordt aan het DABM, gaat de VCRO verder in die zin dat stedenbouwkundige inbreuken niet enkel betrekking kunnen hebben op '*pure administratieve ongehoorzaamheid*'[5], maar ook op ernstige schendingen, zoals de instandhouding in kwetsbaar gebied. Met de depenalisering tot stedenbouwkundige inbreuken wenst het ontwerp de deelnemers aan stedenbouwkundige inbreuken te behoeden voor de mogelijk stigmatiserende effecten van een strafrechtelijke veroordeling, zonder hen evenwel te willen vrijstellen van sanctionering of de burgerlijke gevolgen van hun daden. De definitie van overtreder beoogt dan ook uniform te zijn voor stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken. Aangezien deze definitie de strafbaarstelling zelf aanbelangt, is het gegeven dat het DABM het begrip overtreder niet definieert, niet problematisch. In zoverre de definitie van de VCRO al ruimer is, impliceert dit enkel dat sommige deelnemers bij 'materiële' samenloopgevallen uitsluitend gesanctioneerd kunnen worden voor een stedenbouwkundige inbreuk.

In het voorontwerp, zoals voor advies voorgelegd aan de Raad van State, werd de uniformiteit van de notie overtreder verzekerd door een algemene verwijzing naar artikel 66 en 67 Strafwetboek. De Raad merkte hierover het volgende op:

'Het strookt niet met een depenalisering van bepaalde misdrijven om alsnog met betrekking tot die gedepenaliseerde misdrijven (in het onwerp "inbreuken" genoemd) begrippen te hanteren uit het strafrecht, die daarin echter een specifieke betekenis hebben en specifieke juridische gevolgen voortbrengen, wat niet het geval lijkt te zijn voor de gedepenaliseerde misdrijven in de ontworpen regeling. Bovendien staat het niet maken van enig onderscheid tussen dader, mededader en medeplichtige in de ontworpen regeling op gespannen voet met het vereiste van de evenredigheid van sancties en straffen.'[6]

De Raad verliest hierbij echter uit het oog dat de notie 'overtreder' in het ontwerp een generieke term betreft, die los van sanctionering of bestraffing ook van belang is voor de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Eén van de uitgangspunten van het ontwerp is dat het onderscheid tussen stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken principieel geen relevantie heeft voor de mogelijkheid tot het opleggen van gerechtelijke of bestuurlijke herstelmaatregelen. Dit veronderstelt noodzakelijk dat de notie 'overtreder' op gelijke wijze wordt ingevuld, ongeacht of het een stedenbouwkundig misdrijf dan wel een stedenbouwkundige inbreuk betreft.

[5] *Parl. St*. Vl. Parl. 1249/1, 10.
[6] Advies Raad van State, randnummer 5.

Bij gebreke aan een minimumbedrag voor exclusieve en alternatieve geldboeten, zelfs ingeval van een professionele hoedanigheid[7], is een formeel onderscheid tussen daders en mededaders enerzijds en medeplichtigen anderzijds, niet van belang. Daarnaast bepaalt het ontworpen artikel 6.2.7 dat bij het bepalen van de geldboete rekening moet worden gehouden met de omstandigheden waarin de overtreder de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundige misdrijf heeft gepleegd. Een beperkte bijdrage aan het misdrijf of de inbreuk leidt dan ook noodzakelijk tot een mildere sanctionering.

Om tegemoet te komen aan de bekommernis van de Raad van State i.v.m. het hanteren van strafrechtelijke begrippen bij bestuurlijke sanctionering, wordt de verwijzing naar artikel 66 en 67 Sw. geschrapt, en vervangen door een meer geëxpliciteerde definitie.

Bestuurlijke beboeting was binnen de VCRO tot op heden slechts mogelijk bij de doorbreking van een bekrachtigd stakingsbevel. De overgang van bestuurlijke beboeting als uitgesproken niche naar een veralgemeend systeem van exclusieve en alternatieve beboeting, noopt tot de institutionalisering van de beboetingsfunctie in hoofde van gespecialiseerde gewestelijke beboetingsambtenaren..

De functie van gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die tot op heden ook ingebed was in de processen van beboeting en opsporing, speelt voortaan enkel nog een rol bij het vorderen van gerechtelijke maatregelen en het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Hierdoor wordt het mogelijk om bevoegdheden op het vlak van het nemen van bestuurlijke maatregelen en het vorderen van gerechtelijke maatregelen uit te wisselen tussen de verschillende diensten, zonder daarbij artikel 16.3.8 §1 DABM te schenden. Deze bepaling verbiedt immers dat gewestelijke toezichthouders de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie, terwijl huidig artikel 6.1.5 VCRO van rechtswege de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, verleent aan de stedenbouwkundige inspecteurs in het kader van hun opsporingsopdracht.

Weliswaar bevat de tweede paragraaf van art. 16.3.8 DABM uitzonderingen op het cumulatieverbod, maar niet voor wat de handhaving van het milieuvergunningsdecreet betreft. Ook in de toekomst zal het cumulatieverbod gehandhaafd blijven voor de personeelsleden van de afdeling Milieu-inspectie. Voor wat betreft het personeel van het Agentschap, belast met de handhaving van de VCRO, voorziet artikel 127 van dit ontwerp in de opheffing van het cumulatieverbod door toevoeging van een paragraaf 3 aan art. 16.3.8 DABM.[8] Dit houdt in dat ambtenaren van bedoeld agentschap de functie van gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur kunnen cumuleren met deze van opsporingsambtenaar en Officier van Gerechtelijke Politie, hulpofficier van de procureur des Konings.

De mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen veronderstelt ook hier een professionalisering en objectivering bij de afwikkeling van ruimtelijke schade. In functie hiervan beschikken de gemeentelijke overheden voortaan over de mogelijkheid tot het aanstellen van een gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur, met een gelijklopende bevoegdheid als de burgemeester bij het vorderen van herstelmaatregelen en het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Een gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur kan zo nodig worden aangesteld voor het grondgebied van meerdere gemeenten.

Artikel 6.1.2.

Dit artikel herinnert er op algemene wijze aan dat handhaving noodzakelijk gericht is op de vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening. Het begrip 'goede ruimtelijke ordening' wordt daarbij op dezelfde manier ingevuld als binnen het vergunningenbeleid. Deze evidentie, die ook één van de

[7] Zie het ontworpen artikel 6.2.1, 2de lid, dat (voor wat de afhandeling bij de strafrechter betreft) wel in een minimumstraf voorziet bij professionele hoedanigheid.
[8] Zie ook de toelichting bij artikel 127.

uitgangspunten is van het Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010[9], bleek in de rechtspraak niet geheel onomstreden.[10]

Het onderscheid tussen handhaving en vergunningverlening ligt niet in een verschillend begrip van de 'goede ruimtelijke ordening', maar wel in het gegeven dat het handhavend bestuur via de toepassing van de meerwaarde als vorm van fictief herstel[11] de mogelijkheid heeft om af te wijken van de stedenbouwkundige voorschriften, een mogelijkheid waarover de vergunningverlener behoudens uitdrukkelijke wettelijke regeling in die zin niet beschikt.

Deze afwijkingsmogelijkheid is gegrond op de vaststelling dat ruimtelijke projecten die *in abstracto*, wegens strijdigheid met de vigerende stedenbouwkundige voorschriften[12], onvergunbaar zijn, toch inpasbaar kunnen blijken in de ruimtelijke ordening zoals zij zich ter plaatse, *in concreto*, voordoet. Het is m.a.w. niet uitgesloten dat stedenbouwkundige voorschriften ruimtelijke projecten verbieden die *de facto* niet schadelijk zijn met de goede ruimtelijke ordening.[13] De toewijzingsregels, vervat in nieuw artikel 6.3.1,, zijn gebaseerd op deze logica.

Dit betekent niet dat de voorschriften bij de keuze tussen reëel en fictief herstel irrelevant worden: de marge van de goede ruimtelijke ordening op de stedenbouwkundige voorschriften, gericht op het organiseren van deze ordening, is per definitie beperkt. Voor de bevoegde handhavende overheid zal het daarbij zaak zijn om bij het bepalen van de concrete noodwendigheden van de plaatselijke ordening de essentiële voorschriften van loutere details te onderscheiden.

Artikel 6.1.3.

Met het Handhavingsplan voorzag de VCRO voor het eerst in een planmatige aanpak van het handhavingsbeleid inzake ruimtelijke ordening. Deze techniek wordt geenszins verlaten, maar wel geheroriënteerd naar het Milieuhandhavingsprogramma, zoals voorzien in het DABM.

Uitgangspunt van de nieuwe regeling is dat het aan de Vlaamse Regering toekomt om op algemene wijze richting te geven aan het handhavingsbeleid. Zij ziet daarbij toe op de algemene coördinatie tussen de verschillende beleidsniveaus, zonder afbreuk te doen aan gemeentelijke of federale prerogatieven.

Het handhavingsbeleid van de Vlaamse Regering wordt kenbaar gemaakt in het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. Het handhavingsprogramma wordt door de Vlaamse Regering vastgesteld op voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het ontwerp dat wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering is gebaseerd op een eerste draft van het departement Ruimte, en de hierover verleende adviezen van de relevante handhavingsinstanties. Als 'relevante' gewestelijke handhavingsinstanties gelden minstens het agentschap Inspectie RWO, de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering en de gewestelijke entiteit, bedoeld in artikel 16.4.25 DABM. Voor wat de gemeentelijke handhavingsinstanties betreft, kan advies worden ingewonnen bij de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten.

---

[9] Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010, www.ruimtelijkeordening.be, p. 42.

[10] Getuige waarvan het cassatiearrest van 4 mei 2010 (www.cass.be, rolnr. P091819N), waarin werd beslist dat *'de criteria vermeld in artikel 4.3.1 §2 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening gelden bij het verlenen van een vergunning door de bevoegde overheid. Zij houden geen verband met de herstelmaatregelen die de rechtbank beveelt overeenkomstig artikel 6.1.41 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.'*

[11] Zie de toelichting bij artikel 6.3.1. §1 en 5.

[12] In ruime zin, d.i. inclusief verkavelingsvoorschriften en de voorschriften en normen van artikel 4.3.1 §1, 2°-4°.

[13] P. Vansant, 'Herstelvormen en toewijzingsregels in de VCRO: op nieuwe wegen naar een onzekere bestemming', *T.M.R.* 2012, 659-661.

Het door de Vlaamse Regering vastgestelde handhavingsprogramma treedt vervolgens in werking na goedkeuring door het Vlaams Parlement. Het programma wordt geactualiseerd via gehele of gedeeltelijke herzieningen, telkens wanneer dit noodzakelijk blijkt, zonder dat nog een vaste termijn wordt opgelegd.

Het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening zet de grote krachtlijnen uit van het gewestelijk handhavingsbeleid, en kan aanbevelingen bevatten voor de handhaving op andere beleidsniveaus en de onderlinge samenwerking tussen deze niveaus. Onder geen beding kan afbreuk worden gedaan aan prerogatieven die toekomen aan het parket. Inhoudelijk sluit het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening bijgevolg volledig aan bij het Milieuhandhavingsprogramma, al zal de temporele horizon in beginsel wel breder zijn. Ook het handhavingsprogramma Onroerend Erfgoed in het Onroerenderfgoeddecreet is op dezelfde leest geschoeid.

Ongeveer vijftig jaar na de inwerkingtreding van de Stedenbouwwet, moet worden vastgesteld dat er in Vlaanderen gaandeweg een belangrijk passief van niet – herstelde oudere bouwmisdrijven is ontstaan, vooral als gevolg van een gebrekkige handhaving in het verleden. Dit zogenaamd 'historistisch passief' verstoort het rechtsverkeer, en is thans zo omvangrijk, dat het noch via de normale vergunningverlening noch via handhaving kan worden opgelost. Veelal zijn deze constructies volgens de huidige voorschriften nog steeds onvergunbaar. Anderzijds zou het feitelijk herstellen van het volledige historisch passief door de toepassing van dwangmaatregelen, in de mate waarin dit juridisch al mogelijk zou zijn, niet alleen decennia vergen, maar ook een permanente staat van ernstige maatschappelijke verstoring opleveren. Er is m.a.w. nood aan een structurele oplossing, die evenwel met respect voor alle betrokken belangen[14] en dus met de nodige bedachtzaamheid moet worden uitgewerkt. In afwachting zal het handhavingsprogramma prioriteiten bepalen voor de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken waarvan de uitvoeringstermijn reeds meer dan tien jaar is verstreken. Dit moet er toe leiden dat ruimtelijk minder bezwarende situaties, ondanks het feit dat zij op grond van definitieve rechterlijke beslissingen dienen te verdwijnen, de kans krijgen om te worden getoetst aan de nog uit te werken oplossing.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de inhoud, de opstelling en de verspreiding van het programma. Het vigerende (gewestelijk) handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010 blijft van kracht tot het wordt vervangen door een gewestelijk handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening.[15]

Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening op. Dit gebeurt op basis van de gegevens, aangeleverd door het agentschap Inspectie, de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering en de gewestelijke entiteit, bedoeld in artikel 16.4.25 DABM, desgevallend aangevuld met gegevens van andere handhavingspartners.

Artikel 6.2.1

Dit artikel neemt de strafbaarstellingen van huidig art. 6.1.1 over, met dien verstande dat, na een opmerking hierover van de Raad van State[16], de strafbaarstelling van handelingen in strijd met een *ontwerp* van ruimtelijk uitvoeringsplan, zoals thans nog opgenomen in artikel 6.1.1, 1ste lid, 2°, als niet- essentieel voor het ruimtelijk beleid wordt geschrapt.

Verder blijft ook de strafmaat blijft behouden.

[14] Het algemeen belang, het belang van de overtreder, het belang van de particuliere benadeelde van het bouwmisdrijf en het belang van een gebeurlijke nieuwe eigenaar.
[15] Zie nieuw artiel Art. 7.7.3.
[16] Advies Raad van State, randnummer 7.

De strafbaarstellingen betreffen het materieel (straf)recht, en vallen strikt genomen buiten de vernieuwingsoperatie van het procedureel kader in functie van de invoering van de omgevingsvergunning. Toch blijken een aantal wijzigingen noodzakelijk. Het door dit ontwerp geïntroduceerde onderscheid tussen misdrijven en inbreuken, impliceert vooreerst een keuze tussen het behoud als misdrijf of depenalisatie. Dit ontwerp maakt dankbaar gebruik van de nieuwe mogelijkheden om de gevolgen van verboden handelingen te differentiëren naar gelang de ernst en de specifieke aard ervan. De volledige depenalisatie van het beruchte instandhoudingsmisdrijf is hiervan één van de meest opmerkelijke gevolgen.

De ééngemaakte omgevingsvergunning strekt daarnaast tot nadenken over de verhouding tussen de stedenbouwkundig vergunningsplichtige *functiewijziging* enerzijds en milieuvergunningsplichtig *exploiteren* anderzijds. De stedenbouwkundig vergunningsplichtige functiewijziging leidt tot een feitelijk gebruik, dat op zich niet vergunningsplichtig is. Het gebruik is hier een louter gevolg van de vergunningsplichtige handeling, terwijl dit gebruik op het vlak van milieu (mede) het voorwerp van de vergunningsplicht zelf uitmaakt. De functiewijziging is als misdrijf dan ook voltrokken na het vestigen van de functie, ongeacht de duur van het daaropvolgende feitelijk gebruik, terwijl milieuvergunningsplichtig exploiteren een voortgezet misdrijf uitmaakt dat eerst voltrokken is na de staking van de exploitatie.[17]

Het voortgezet actief gebruik als gevolg van een onvergunde doch vergunningsplichtige functiewijziging is op zich geen inbreuk op de vergunningsplicht, en zal bijgevolg slechts strafbaar zijn wanneer het strijdig is met rechtstreeks door de burger na te leven stedenbouwkundige voorschriften, zoals de bestemmingsvoorschriften van plannen van aanleg en ruimtelijke uitvoeringsplannen.[18]

De facto gaat het over een verschillende benadering met een gelijkaardig doel: ongewenst feitelijk gebruik tegengaan. De VCRO doet dit via het vergunningsplichtig stellen van de oorzaak, terwijl het Milieuvergunningendecreet zekerheidshalve niet alleen de oorzaak maar ook het gevolg vergunningsplichtig stelt.

Dit verschil in benadering vormt op zich geen bezwaar, op voorwaarde dat de vergunningsplicht voor het vestigen van functies binnen de VCRO sluitend is. Recente rechtspraak legt echter een lacune bloot, waaraan in het ontwerp met een bijkomende strafbaarstelling wordt geremedieerd.

a. <u>De keuze tussen inbreuken en misdrijven</u>

Wanneer het instrumentarium een keuze laat tussen correctioneel te vervolgen misdrijven, en uitsluitend bestuurlijk af te handelen inbreuken, ligt het voor de hand om minder zwaarwichtige schendingen van de regelgeving te depenaliseren tot inbreuken. Tot de categorie van minder zwaarwichtige schendingen kunnen, zoals in het DABM, in de eerste plaats het niet vervullen van louter administratieve plichtplegingen worden gerekend, althans in zoverre hieruit geen of slechts zeer beperkte ruimtelijke schade te verwachten valt.

Vanuit deze optiek lijkt de depenalisering van de schending van informatieplichten en het uitvoeren van meldingsplichtige werken zonder voorafgaande melding een logisch gegeven: in principe doen deze inbreuken geen (rechtstreekse) ruimtelijke schade ontstaan. Ook het uitvoeren van onderhoudswerken en uitdrukkelijk van vergunning vrijgestelde werken, die door respectievelijk de decreetgever[19] en de Vlaamse Regering[20] omwille van hun beperkt ruimtelijk

[17] Opgemerkt kan worden dat de vergunningsplicht voor gewoonlijk grondgebruik, zoals bepaald door art. 4.2.1, 5° VCRO wel het gebruik zelf als voorwerp heeft en dienvolgens een voortgezet misdrijf kan uitmaken. (Cass. 6 december 2011, www.cass.be, rolnr. P110599N)

[18] Cass. 8 februari 2013, www.cass.be, rolnr. C11067N; Cass. 10 januari 2012, www.cass.be, rolnr. P110843N; Cass. 17 januari 2012, onuitg., rolnr. P.110917N

[19] Door de toevoeging van de woorden 'met uitzondering van onderhoudswerken' aan de aanhef van art. 4.2.1, 1° VCRO.

belang in beginsel buiten het bereik van de vergunningsplicht zijn gesteld maar toch verboden zullen zijn bij strijdigheid met voorschriften van bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen of verkavelingsvergunningen[21], leiden doorgaans slechts tot beperkte schade, en worden om deze reden gedepenaliseerd tot inbreuken.

Van een heel andere orde is het instandhoudingsmisdrijf in kwetsbare gebieden. Dit misdrijf heeft doorgaans het behoud van ernstige ruimtelijke schade tot gevolg. Toch vallen, gelet op het specifieke karakter van het instandhoudingsmisdrijf als aan het primaire oprichtingsmisdrijf toegevoegd, secundair misdrijf, vragen te stellen bij de strafbaarstelling ervan. Door deze strafbaarstelling worden kopers, die op geen enkel ogenblik hebben deelgenomen aan het primair misdrijf van oprichting maar talmen met de sanering van de illegale gevolgen ervan, noodzakelijk gecriminaliseerd. Hoewel instandhouding in kwetsbaar gebied zonder meer een ernstige én schadeverwekkende wetsschending kan worden genoemd, lijkt de mogelijkheid tot een vervolging voor de correctionele rechter, die daarenboven blijft bestaan zolang de illegale gevolgen niet zijn opgeheven, niet volledig in lijn te zijn met de strafwaardigheid van de in concreto gestelde, passieve gedraging, posterieur aan het oprichtingsmisdrijf.

De introductie van het instandhoudingsmisdrijf door de Stedenbouwwet van 1962 was dan ook niet zozeer ingegeven door de strafwaardigheid van instandhouding als gedraging, maar wel door de bekommernis om een einde te stellen aan het verjaringsdiscussies. Gelet op het voortdurend karakter ervan[22], verzekerde het instandhoudingsmisdrijf per definitie de aanwezigheid van een niet voltrokken (en dus niet verjaard) misdrijf, toerekenbaar aan de actuele eigenaars.

Bij de graduele afbouw van het instandhoudingsmisdrijf in niet-kwetsbaar gebied door de decreten van 22 juni 2003 '*houdende wijziging van het decreet van 18 mei 1999'* en van 27 maart 2009 *'tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid'*, lag de focus weerom vooral op aspecten van *verjaring*, in die mate dat het decreet van 22 juni 2003 in de rechtsleer algemeen als het verjaringsdecreet wordt aangeduid. Over de strafwaardigheid van instandhouding als gedraging, werd geen enkel direct debat gevoerd.

Door de kwalificatie als inbreuk blijft de instandhouding in kwetsbaar gebied een bestuurlijk sanctioneerbare inbreuk en een grondslag voor het opleggen van gerechtelijke en bestuurlijke maatregelen. Vervolgingen voor de strafrechter worden echter voorbehouden voor de deelnemers aan primaire misdrijven, en bij uitbreiding, de eigenaar die toestaat of aanvaardt dat dergelijke primaire misdrijven op zijn onroerende goederen wordt gepleegd.

b. <u>Het uitvoeren of voortzetten van handelingen aan illegale constructies</u>

In een recent arrest van 8 februari 2013 oordeelde het Hof van Cassatie *dat 'uit de samenhang van de artikelen 146, eerste lid*[23] *en 99 §1, eerste lid, 6° en 7°* [24] *Stedenbouwdecreet 1999, niet (kan) worden afgeleid dat de ingebruikneming van een onvergund gebouw een strafbare inbreuk uitmaakt.'*[25]

Nochtans was het uitgangspunt van de decreetgever bij de introductie van de vergunningsplicht voor gebruikswijzigingen dat illegale gebouwen nooit legaal konden worden gebruikt, reden

[20] Door het BVR van 16 juli 2010 'tot bepaling van handelingen waarvoor geen stedenbouwkundige vergunning nodig is'

[21] In zoverre niet opgenomen in de bij gemeentelijke verordening vast te stellen lijst, bedoeld in artikel 4.4.1§3, 2de lid VCRO; artikel 1.4 van het BVR van16 juli 2010 sluit deze handelingen uit van de vrijstelling van vergunningsplicht.

[22] Pasin., 1962, 221.

[23] Het huidige artikel 6.1.1, 1ste lid VCRO

[24] het huidige artikel 4.2.1, 6° en 7° lid VCRO

[25] Cass. 8 februari 2013, www.cass.be, rolnr. C100585N.

waarom de vergunningsplicht voor gebruikswijzigingen tot aan de inwerkingtreding van het DRO (op 1 mei 2000) nadrukkelijk beperkt bleef tot vergunde gebouwen. [26] Voor wat de vergunde gebouwen betreft diende het gebruik te worden gevestigd conform de bouwvergunning voor het uitvoeren van (aanpassings)werken. De per 9 september 1984 ingevoerde vergunningsplicht voor gebruikswijzigingen had een aanvullend karakter, '*voor zover voor de gebruikswijziging geen exploitatievergunning vereist is of een bouwvergunning voor het uitvoeren van aanpassingswerken.*'[27]

Het verlenen van een stedenbouwkundige vergunning voor het oprichten van een gebouw, dienstig voor een in de aanvraag aangegeven functie, houdt in dat het vestigen van deze functie door de vergunning verbonden wordt aan het recht tot het oprichten of het aanpassen van het gebouw.[28] Wanneer men na het realiseren het gebouw of de verbouwingswerken een andere functie wenst te vestigen, dient bij vergunningsplichtige functiewijzigingen daartoe een nieuwe stedenbouwkundige vergunning te worden bekomen. Dat de eerste te vestigen functie vergund wordt in de stedenbouwkundige vergunning, verleend voor het oprichten van het gebouw, blijkt ook uit artikel 4.1.1, 7° VCRO, dat het vergund of vergund geacht karakter van de in het gebouw gevestigde functie als voorwaarde stelt om het gebouw als hoofdzakelijk vergund te kunnen beschouwen.

Door de interpretatie die het Hof van Cassatie in zijn arrest van 8 februari 2013 geeft, ontstaat een manifeste schending van het gelijkheidsbeginsel, in die zin dat de vestiging van de eerste functie in een nieuw gerealiseerd maar onvergund gebouw geen strafbare inbreuk uitmaakt, terwijl het vestigen van de eerste functie in een bouwfysisch vergund gebouw hetzij rechtstreeks, hetzij onrechtstreeks, aan een vergunningsplicht is onderworpen, waarvan de miskenning steeds een misdrijf zal uitmaken.

Dit heeft onder meer tot gevolg dat het stedenbouwkundig misdrijf in geval van het voorhanden zijn van een vergunning later voltrokken zal zijn dan wanneer dit niet het geval is, terwijl het over volstrekt identieke feiten kan gaan. Anders gesteld: bouwen en in gebruik nemen zonder vergunning verjaart sneller dan bouwen met vergunning en in gebruik nemen in strijd met deze vergunning.

Om hieraan te verhelpen, wordt het uitvoeren en voortzetten van handelingen aan niet-hoofdzakelijk vergunde constructies strafbaar gesteld. Het begrip 'handelingen' wordt door art. 1.1.2, 7° gedefinieerd als '*werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties*'. Enkel het uitvoeren van ruimtelijk relevante handelingen zal bijgevolg strafbaar kunnen zijn. De eerste vestiging van een hoofdfunctie in een illegaal opgetrokken gebouw, m.a.w. de ingebruikname ervan, is beginsel steeds ruimtelijk relevant. Het daarop volgende gebruik zal echter maar ruimtelijk relevant en dus strafbaar zijn wanneer het gebruik strijdig is met een stedenbouwkundig voorschrift zoals een bestemmingsvoorschrift.[29] Wonen in een illegaal gebouw

---

[26] *Parl. St.* Vlaams Parlement, 1983-1984, 260/2, 7-8;art. 78 Stedenbouwwet; BVR 17 juli 1984, overgenomen en gevalideerd door huidig artikel 7.5.1 VCRO.

[27] *Parl. St*. Vlaams Parlement, 1983-1984, 206/1, 2.

[28] Gent, 9 april 1981, onuitg., nr. 357/80: '*Deze vergunning voor een zuiver handels- en nijverheidsgebouw houdt impliciet in dat een der voorwaarden voor het verlenen der vergunning is het handels- en nijverheidskarakter van het gebouw dat geen bouwvergunning wordt verleend voor een gebouw geheel of ten dele dienstig voor bewoning; dit hoeft dan ook niet uitdrukkelijk vermeld te worden op de vergunning, noch speciaal ter kennis gebracht van de begunstigde der vergunning.*' De beklaagde werd met deze motivering veroordeeld wegens het niet naleven van de voorwaarden van de vergunning. Cassatieberoep werd afgewezen bij niet gepubliceerd arrest van 29 september 1981.

[29] Dit is een status quo t.a.v. de huidige situatie: zie bv. Cass. 8 februari 2013, rolnr. C110617N, waarin uitdrukkelijk geoordeeld wordt dat het niet-vergund gebruik in strijd met de gewestplanbestemming na 1 mei 2000 een strafbare handeling uitmaakt. In twee arresten van 24 oktober 2013 heeft het Hof van Cassatie

in woongebied zal bijgevolg niet strafbaar zijn, tenzij een verkavelingsvoorschrift of een stedenbouwkundige verordening een rechtstreeks verbod op wonen zou inhouden.

Door aansluiting te zoeken bij het begrip 'hoofdzakelijk vergund' zoals gedefinieerd in het vergunningenbeleid[30] wordt bovendien een zekere graad van illegaliteit, klevend aan de betreffende constructie, vereist, alvorens sprake kan zijn van strafbaarheid op grond van het ontworpen artikel 6.2.6, 1ste lid, 6°. Bovendien geldt deze strafbaarstelling niet voor constructies, die na de regelmatige uitvoering van een opgelegde herstelmaatregel worden gedoogd.

Artikel 6.2.2.

Stedenbouwkundige inbreuken worden gesanctioneerd met een exclusieve bestuurlijke geldboete van maximaal 50.000 EURO x opdeciemen, wat overeenkomt met het maximum voor milieu-inbreuken, voorzien in het DABM.

De meeste stedenbouwkundige inbreuken zijn voormalige stedenbouwkundige misdrijven, die door dit ontwerp tot inbreuk gedepenaliseerd worden. Hierop bestaat slechts één uitzondering, met name het uitvoeren of voortzetten van handelingen zonder de controle van een architect, terwijl deze controle verplicht is gesteld door de Wet van 20 februari 1939 *'op de bescherming van den titel en van het beroep van architect'*. Deze gedraging werd nooit eerder als stedenbouwkundig misdrijf aangemerkt. De kwalificatie ervan als stedenbouwkundige inbreuk door dit ontwerp, betreft m.a.w. een nieuwe strafbaarstelling in ruime zin.

Conform art. 4 van de wet van 1939 dient de bouwheer bij de uitvoering van vergunnings(- of meldings)plichtige werken een beroep te doen op een architect voor het opstellen van de plannen en de controle over de werken. De architect mag een opdracht voor het opmaken van een uitvoeringsontwerp niet aanvaarden zonder tegelijkertijd belast te zijn met de controle op de uitvoering van de werken, behoudens wanneer hij de verzekering heeft dat een andere architect met de controle

---

hieraan toegevoegd dat de rechter *in concreto* moet nagaan of het strijdig gebruik een ruimtelijke implicatie heeft, alvorens tot strafbaarheid te kunnen besluiten. (Cass. 24 oktober 2013, rolnrs. C1200068N en C120069N). De noties 'ruimtelijke implicatie' en 'strijdigheid met de stedenbouwkundige voorschriften', beide vereist voor de strafbaarheid van 'handelingen' onder huidig artikel 6.1.1, 1ste lid, 6° VCRO/ het ontworpen artikel 6.2.1, 1ste lid, 4°, zijn in de context van de algemene bestemmingsvoorschriften van de gewestplannen onlosmakelijk met elkaar verbonden. Een ruimtelijk irrelevante activiteit, omschreven als '*niet hinderlijk voor het gebruik van de grond volgens de geldende plannen van aanleg of geen ongeschiktheid voor langere tijd tot gevolg hebbend'* is *'als het ware bestemmingsongevoelig'* (*Parl. St*. , Vl. Parl. , 2004-2005, 233/1, 9) en bijgevolg niet strijdig. Niet hinderlijk zijn of niet resulterend in langere ongeschiktheid wordt daarbij (ondermeer) afgemeten aan het beperkte ruimtebeslag, de tijdelijkheid van de ingreep of de afwezigheid van weerslag op het terrein. (*Parl. St*. , Vl. Parl. , 2004-2005, 233/1, 11). Uiteraard kunnen rechters via deze *in concreto* -toets geen afbreuk doen aan de prerogatieven van respectievelijk de wetgevende en de uitvoerende macht. Aan de ruimtelijke relevantie van een activiteit, strijdig met een gedetailleerd voorschrift, valt bijvoorbeeld *in concreto* niet te twijfelen. In die zin komt het volgens artikel 4.4.1 §3, 2de lid VCRO aan de gemeenteraad toe om te beslissen binnen welke gedetailleerde plannen (te weten de bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen) onderhoudswerken of werken vrijgesteld van vergunningsplicht, als niet strijdig moeten worden beschouwd. Omgekeerd kan een *in concreto* – toets, gelet op het in artikel 4.4.1. §3, 1ste lid bepaalde axioma van niet-strijdigheid, er nooit toe leiden dat onderhoudswerken en van vergunning vrijgestelde handelingen, strijdig met de voorschriften van algemene plannen als strafbaar worden aangemerkt onder huidig art. 6.1.1, 1ste lid, 6° VCRO.

[30] Artikel 4.1.1, 7° VCRO.

belast is[31]. Zowel de architect die het plan heeft opgesteld als (voorzover verschillend) de architect die belast is met de controle over de werken moeten de stedenbouwkundige aanvraag ondertekenen.[32]

De architect waakt daarbij over het naleven van de wettelijke en reglementaire bepalingen die van toepassing zijn op de hem toevertrouwde opdracht[33] . Vanuit deze taakstelling is de architect een prominente bondgenoot van de Vlaamse overheid bij de uitvoering van haar bevoegdheid inzake ruimtelijke ordening. Tegelijkertijd is duidelijk dat, behoudens het bewijs van een strafuitsluitingsgrond zoals onoverwinnelijke dwaling, de strafrechtelijke aansprakelijkheid van de architect betrokken zal zijn van zodra een stedenbouwkundige inbreuk wordt vastgesteld op de werf waarop hij toezicht houdt. Van oudsher voorziet de reglementering inzake ruimtelijke ordening overigens in een strafverzwaring voor professionelen, waaronder de architect.[34]

Hoewel zij uiterst belangrijk is voor de uitvoering van het gewestelijk beleid inzake ruimtelijke ordening, wordt de naleving van de verplichte controle van een architect over vergunnings- en meldingsplichtige werken uitsluitend gehandhaafd via de strafbepalingen van de Wet van 20 februari 1939, die voorziet in de mogelijkheid tot het opleggen van een geldboete door de strafrechter. Al jaren wordt deze beperkte sanctiemogelijkheid door zowel de Orde van Architecten, de diverse vakorganisaties als de Vlaamse en gemeentelijke overheden als inadequaat ervaren.

Het inadequaat karakter is niet alleen verbonden met het feit dat het parket zelden of nooit tot vervolging overgaat, maar ook met gegeven dat, vermits het niet om een stedenbouwkundig misdrijf gaat, geen stakingsbevel kan worden gegeven. Ook na het opstellen van een proces-verbaal op grond van de wet van 1939, kan de bouwheer de werken feitelijk voortzetten zonder controle van een architect.

De kwalificatie als van de Wet van 20 februari 1939 onafhankelijke stedenbouwkundige inbreuk kan hieraan verhelpen. De sanctionering op Vlaams niveau verloopt volledig bestuurlijk, en is bijgevolg niet langer afhankelijk van vervolging door het parket. Bovendien zal voortaan de werf kunnen worden stilgelegd via een stedenbouwkundig stakingsbevel, tot de controle van een architect opnieuw verzekerd is.

De wet van 1939 is en blijft onmiskenbaar federale materie. Toch kan er aan de bevoegdheid van de Vlaamse Decreetgever om te voorzien in een gelijklopende verplichting met eigen sancties niet getwijfeld worden. De facto wordt de omvang van de bij artikel 4 van voornoemde wet ingestelde verplichting om beroep te doen op een architect voor de controle over de werken reeds bepaald door Vlaamse regelgeving.[35] Bovendien is het instellen van een eigen bestuurlijke sanctionering naast de door de federale wetgever voorziene mogelijkheid tot strafrechtelijke vervolging, cruciaal voor het ruimtelijk beleid van het Vlaams Gewest, en heeft zij een uiterst marginale weerslag op de federale bevoegdheid. [36]

---

[31] Art. 21 Reglement van beroepsplichten, vastgesteld bij K.B. 18/04/1985.

[32] Art. 16 BVR 28 mei 2004 betreffende de dossiersamenstelling van de aanvraag voor een stedenbouwkundige vergunning.

[33] Art. 17 Reglement van beroepsplichten.

[34] Art. 64, 3de lid Stedenbouwwet; art. 146, 2de lid DRO; art. 6.1.1, 2de lid VCRO; art. 6.26, 2de lid ontwerp; de link tussen de strafverzwaring van de architect en de noodzaak van een adequate sanctionering van de verplichting tot bijstand van een architect voor de controle over de werken werd reeds bij de voorbereidende werken van de Stedenbouwwet van 1962 gelegd: zie Pasin, 1962, 297.

[35] BVR van 23 mei 2003 ‘ tot bepaling van de handelingen die vrijgesteld zijn van de medewerking van de architect’, B.S., 16 juli 2003.

[36] Uit het feit dat een federale wet en een decreet een bepaalde gedraging als misdrijf in ruime zin aanduidt, mag niet worden afgeleid dat zij tot gevolg hebben toe te staan dat personen tweemaal voor hetzelfde feit zouden kunnen worden bestraft. Het staat aan de rechter te vermijden dat de regel ‘non bis in idem’ wordt geschonden; zie Arbitragehof 6 december 2000, nr. 127/200

Artikel 6.2.3.

Het Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010 voorzag reeds in de inzet van informele instrumenten van zachte handhaving als opstap naar de 'harde handhaving'. Volgens het handhavingsplan *'dient (de overheid) een mix aan instrumenten in te zetten in het handhavingsbeleid. De aanmaning en de waarschuwing kunnen sterke instrumenten zijn indien ze goed gekaderd zijn en het duidelijk is dat de overheid altijd verder gaat indien niet tot spontaan herstel wordt overgegaan.'*[37]

Gelet op hun informeel karakter, behoeven dergelijke instrumenten geen uitdrukkelijke rechtsgrond om te kunnen worden ingezet. Dit ontwerp kiest er niettemin voor om, naar het voorbeeld van het DABM[38], de raadgeving en de aanmaning decretaal te verankeren als geëigende instrumenten van zachte handhaving, al was het maar om het nut van een voortraject aan de eigenlijke handhaving te onderstrepen.

Zoals in het DABM, blijft de inzet van deze instrumenten facultatief, wat evenwel nog niet gelijkstaat met vrijblijvend. De verankering ervan in het decreet toont het belang aan dat de decreetgever hecht aan het motto '*soepel waar het kan, streng waar het moet'*. Tenzij de onmiddellijke opstart wordt gerechtvaardigd door, bijvoorbeeld, de verwachting dat het misdrijf zal worden voortgezet of dat de ruimtelijke schade anders zal blijven toenemen, kan het negeren van de zachte aanloopfase vooral bij het opleggen van bestuurlijke maatregel in conflict komen met het evenredigheidsbeginsel en andere beginselen van behoorlijk bestuur.

Tot de personen, bevoegd voor het geven van raadgevingen en aanmaningen, behoren de verbalisanten, de stedenbouwkundige inspecteur en andere door het gewest of de gemeente aangewezen ambtenaren. Deze bevoegdheid kan echter niet worden aangewend om 'ambtelijk of politioneel' te seponeren, wat in strijd zou zijn met de dwingende bepalingen van artikel 29 en 53 van het Wetboek van Strafvordering.

Raadgevingen hebben tot doel stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken, die dreigen gepleegd te worden, te voorkomen. Zij gaan als dusdanig het stedenbouwkundig misdrijf of de inbreuk vooraf, en hebben een zuiver preventieve werking. Raadgevingen bevatten, naast een algemene waarschuwing voor de gevolgen van een stedenbouwkundig misdrijf of inbreuk, bij voorkeur concrete adviezen over bv. vergunnings- of meldingsplicht, de inhoud van na te leven voorschriften en de wijze waarop een vergunning moet worden aangevraagd of een melding dient te geschieden.

Aanmaningen hebben daarentegen betrekking op reeds aangevangen stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken, en zijn bijgevolg te beschouwen als een curatief instrument, erop gericht het stedenbouwkundig misdrijf of de inbreuk te beëindigen en / of de schadelijke gevolgen ervan te herstellen.

De aanmaning wordt betekend aan alle betrokkenen. Het niet-naleven van een aanmaning, desgevallend na rappel, doet in hoofde van de aanmaner een plicht ontstaan tot aangifte van het stedenbouwkundig misdrijf of de inbreuk bij de gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur of burgemeester.

Het herstel van de schadelijke gevolgen van het misdrijf is in beginsel slechts zonder verdere plichtplegingen mogelijk in de mate waarin de toestand nog in zijn oorspronkelijke toestand kan worden hersteld. Blijken daarentegen aanpassingswerken noodzakelijk, dan zal, bij afwezigheid van een uitvoerbaar rechterlijk bevel of een uitvoerbare bestuurlijke maatregel, doorgaans een omgevingsvergunning moeten worden verkregen alvorens deze werken kunnen worden uitgevoerd.

[37] Handhavingsplan 2010, www.ruimtelijkeordening.be, p. 22.
[38] Artikel 16.3.23 en 16.3.27 DABM.

Het spreekt voor zich dat de eis om een voorafgaande vergunning te bekomen een spoedige afwikkeling van het stedenbouwkundig misdrijf of de inbreuk in de weg kan staan. In de mate waarin de betrokkene bereid wordt gevonden om vrijwillig de nodige werken uit te voeren op aanwijzing van de bevoegde overheid, biedt een minnelijke schikking, af te sluiten met de stedenbouwkundige inspecteur, een oplossing. De werken die het voorwerp uitmaken van een dergelijke minnelijke schikking zijn immers nooit vergunnings- meldings- of toelatingsplichtig op grond van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (zie artikel 6.6.1 van dit ontwerp; huidig art. 6.1.57 VCRO).

Artikel 6.2.4.

Dit artikel neemt de tekst van huidig artikel 6.1.5 VCRO grotendeels over. In vergelijking met de huidige situatie worden er m.b.t. de opsporing van stedenbouwkundige misdrijven slechts drie wijzigingen doorgevoerd:

1. De rol van de stedenbouwkundige inspecteur wordt voor wat de opsporing betreft overgenomen door de gewestelijk beboetingsambtenaar. Hiervoor kan verwezen worden naar de toelichting bij artikel 6.1.1..
2. Het decreet bepaalt voortaan dat bij samenloop tussen stedenbouwkundige misdrijven enerzijds en milieumisdrijven anderzijds, steeds een afschrift van het proces-verbaal moet worden gezonden naar de zo nodig door de Vlaamse Regering aan te duiden gewestelijke overheden, belast met milieuhandhaving.
3. Daarnaast wordt bepaald dat een afschrift van het proces-verbaal, als een in het modeltraject in te passen vorm van waarschuwing, steeds gericht moet worden aan de vermoedelijke overtreders.

In zijn advies heeft de Raad van State erop gewezen dat het verlenen van bijzondere bewijswaarde in de regel slechts gebillijkt wordt door het zeer technische karakter van de regelgeving en de daarmee samenhangende moeilijkheid om de inbreuken op de regelgeving vast te stellen.[39] Naast het feit dat ook de huidige regeling in een bijzondere bewijswaarde voorziet, kan er op gewezen worden dat stedenbouwkundige misdrijven niet alleen het oprichten van constructies maar ook gebruikshandelingen en reliëfwijzigingen omvatten. Het dynamisch karakter van gebruikshandelingen bemoeilijkt de vaststelling ervan. Hetzelfde geldt voor reliëfwijzigingen, in die zin dat dergelijke wijzigingen doorgaans slechts tijdens een korte periode na de uitvoering ervan met zekerheid zijn vast te stellen. Bij de beoordeling van de legaliteit van opgerichte constructies, dient daarenboven rekening te worden gehouden met het vermoeden van vergunning zoals bepaald door artikel 4.2.14 VCRO, wat een vergelijking van de actuele toestand met een ver in de tijd verwijderd en meestal niet met bouwplannen gedocumenteerd referentiepunt veronderstelt.

Artikel 6.2.5.

Een stedenbouwkundige inbreuk valt buiten de sfeer van het strafrecht in strikte zin. Wanneer uitsluitend een stedenbouwkundige inbreuk wordt vastgesteld, bestaat er dan ook geen enkele reden om een proces-verbaal in de zin van het Wetboek van Strafvordering op te stellen. Bij gebreke aan samenhang met een misdrijf, wordt de stedenbouwkundige inbreuk geacteerd in een verslag van vaststelling, dat wordt gericht aan de gewestelijke beboetingsambtenaar.

Bij samenhang met een stedenbouwkundig misdrijf wordt de vaststelling van de stedenbouwkundige inbreuk vermeld in het proces-verbaal waarin wordt bericht over het misdrijf. Een afschrift van dat proces-verbaal moet steeds worden gericht aan de gewestelijke beboetingsambtenaar, teneinde hem

[39] Advies Raad van State, randnummer 10.

in staat te stellen de vastgestelde stedenbouwkundige inbreuken te sanctioneren met een exclusieve bestuurlijke geldboete.

Alle verbalisanten die bevoegd zijn om stedenbouwkundige misdrijven vast te stellen, zijn tevens bevoegd om stedenbouwkundige inbreuken vast te stellen. Het decreet erkent bijgevolg de bevoegdheid én taak van reguliere politiediensten om stedenbouwkundige inbreuken vast te stellen, als een onderdeel van hun opdrachten van bestuurlijke politie in de zin van artikel 14 van de wet op het politieambt.

De toegangsrechten, die gelden voor het vaststellen van misdrijven, zijn van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van de gemeenrechtelijke mogelijkheden bij heterdaad.

Bij samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken en milieu-inbreuken, wordt een afschrift van het verslag gericht aan de zo nodig door de Vlaamse Regering aan te duiden gewestelijke overheden, belast met milieuhandhaving.

Artikel 6.2.6. en 6.2.7.

Inbreuken zijn handelingen of omissies in strijd met het decreet die buiten de strafwet vallen en enkel bestuurlijk kunnen worden gesanctioneerd via exclusieve bestuurlijke geldboetes. Alle andere door dit decreet verboden handelingen of omissies worden misdrijven genoemd, die in beginsel met correctionele straffen worden bestraft na dagvaarding voor de strafrechter. Enkel wanneer het parket tijdig laat weten niet tot vervolging te zullen overgaan, ontstaat de mogelijkheid tot het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete.

Het onderscheid tussen inbreuken en misdrijven werd, zoals ook in het decreet onroerend erfgoed, ontleend aan het DABM, en beide regelingen zijn op hoofdlijnen nagenoeg identiek. De bestuurlijke geldboete wordt afgestemd op de ernst van de inbreuk of het misdrijf, waarbij de maxima dezelfde zijn voor VCRO en DABM. Deze maxima zijn waardevast, omdat de bestuurlijke geldboete steeds vermeerderd dient te worden met de opdeciemen zoals van toepassing op strafrechtelijke geldboeten.

In tegenstelling tot het DABM, voorziet het ontwerp zowel voor bouwinbreuken als bouwmisdrijven in de mogelijkheid tot bestuurlijke seponering.[40] Vooralsnog zijn stedenbouwkundige 'bouwovertredingen' zo talrijk, dat een vervolgingsgraad van 100% utopisch lijkt, al zal de introductie van bestuurlijke beboeting ongetwijfeld resulteren in een belangrijke verbetering van deze vervolgingsgraad. Dit zou op termijn moeten leiden tot een betere naleving van de regelgeving, met een dalend aantal stedenbouwkundige inbreuken en – misdrijven tot gevolg.

Op vraag van de Raad van State[41], wordt zowel voor de exclusieve als de alternatieve geldboete voorzien in de mogelijkheid van uitstel van tenuitvoerlegging gedurende een proefperiode van één tot drie jaar. Een veroordeling tot straf of het opleggen van een bestuurlijke geldboete wegens een nieuwe schending van de bepalingen van dit decreet, gepleegd tijdens de proefperiode, doet het uitstel van rechtswege vervallen.

Probatie-uitstel, gekoppeld aan het uitvoeren van het feitelijk herstel van de door de inbreuk (of het misdrijf, ingeval van een alternatieve bestuurlijke geldboete) veroorzaakte schade, is mogelijk. Bij de niet integrale uitvoering binnen de proefperiode van het gebeurlijk aan het uitstel gekoppelde feitelijk herstel kan de gewestelijke beboetingsambtenaar beslissen tot het herroepen van het uitstel, conform de reguliere procedure voor het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

[40] Door te stellen dat de beboetingsambtenaar een bestuurlijke geldboete 'kan' opleggen. Zie nieuw artikel 6.2.12 §1, eerste lid (bouwinbreuken) en 6.2.13 §4, eerste lid VCRO (bouwmisdrijven).,
[41] Advies Raad van State, randnummer 14.

Deze regeling is analoog aan de regeling, zoals voorzien in artikel 11.2.4 §3 Onroerenderfgoeddecreet.

Artikel 6.2.8

Is er sprake van samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken en – misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken en – misdrijven anderzijds, dan verkrijgt de 'ruimtelijke' beboetingsambtenaar de bevoegdheid om naast de bestuurlijke boetes, bepaald door de VCRO, ook de bestuurlijke boetes, bepaald door het DABM, op te leggen, hierbij uiteraard rekening houdend met het *non bis in idem* – beginsel. Om vergissingen te vermijden, gebeurt deze geïntegreerde beboeting voor wat de 'ruimtelijke' beboetingsambtenaar betreft binnen de procedures zoals voorzien door de VCRO, met dien verstande dat hij voorafgaandelijk aan het opleggen van de geïntegreerde boete een inhoudelijk advies dient in te winnen van haar tegenhanger, bevoegd voor beboeting binnen het DABM.

Deze bepaling moet samen gelezen worden met artikel 137 van dit ontwerp, dat via een wijziging van artikel 16.4.28 DABM voorziet in een gelijkaardige bevoegdheidsuitbreiding voor de beboetingsentiteit van het DABM bij samenloop tussen milieu-inbreuken of – misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken of – misdrijven, waarvoor de beboetingsambtenaar bevoegd is. Geïntegreerde beboeting door de gewestelijke entiteit verloopt dan steeds volgens het procedureel kader van het DABM.

Omdat het procedureel kader van beide decreten, hoewel verschillend, gelijkwaardig kan worden genoemd, kan deze werkwijze onmogelijk leiden tot een ongerechtvaardigd verschil in behandeling tussen overtreders. In beide procedures zijn de rechten van verdediging immers gewaarborgd.

Artikel 6.2.9

Hoger werd reeds gesteld dat het decreet de deelnemers aan stedenbouwkundige inbreuken de nadelen van een strafrechtelijke vervolging en het stigma van een strafrechtelijke veroordeling wil besparen, zonder evenwel afbreuk te doen aan de mogelijkheden tot sanctionering.

Om deze reden stelt dit artikel de verjaringsregels, zoals van toepassing op het verval van de strafvordering voor (correctionele) stedenbouwkundige misdrijven, van overeenkomstige toepassing op de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Van overeenkomstige toepassing betekent dat rekening wordt gehouden met de gronden van stuiting en schorsing zoals bepaald door het Wetboek van Strafvordering, hierbij evenwel abstractie makend van het feit dat de strafvordering nooit heeft bestaan (bij inbreuken) of, ingevolge een tijdige beslissing van het parket 'houdende geen strafrechtelijke behandeling'[42] is komen te vervallen.

Stuiting kan enkel binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn van vijf jaar na het voltrekken van de inbreuk of het misdrijf. Stuiting houdt in dat de lopende verjaringstermijn wordt onderbroken, en dat vanaf de dag van de stuiting een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen, gelijk aan de oorspronkelijke. Zij wordt bewerkstelligd door daden van onderzoek en vervolging.[43]

Om elke discussie hieromtrent uit te sluiten, bevestigt het ontwerp uitdrukkelijk dat het opstellen van een verslag van vaststelling donpartijor een bevoegd persoon gelijkstaat met een daad van onderzoek. Het betekenen van een voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen aan de vermoedelijke overtreder, wordt bevestigd als een daad van vervolging.

In zijn advies wijst de Raad van State er op dat de algemene verjaringstermijn van vijf jaar vanaf voltrekking van de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf afwijkt van het recent

[42] Zie art. 6.2.13 §3, derde lid, zoals voorgesteld door dit ontwerp.
[43] Art. 21 en 22 VT. Sv.

gewijzigde artikel 16.4.30 DABM, dat een verjaringstermijn voorziet van respectievelijk drie en vijf jaar vanaf de dag waarop de inbreuk of het misdrijf is vastgesteld. Volgens de Raad roept dit onderscheid vragen op m.b.t. het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel.[44]

Om hieraan tegemoet te komen, wordt de *verjaringstermijn* voor het opleggen van een (exclusieve) bestuurlijke geldboete voor stedenbouwkundige inbreuken ingekort tot drie jaar, in lijn met de regeling van het DABM.

Het *aanvangspunt* van de verjaringsregeling blijft behouden in afwijking van de regeling van het DABM. Het bepalen van dit aanvangspunt op de dag van vaststelling zou binnen de context van de ruimtelijke ordening er toe leiden dat oprichtingsmisdrijven tientallen jaren nadat zij voltrokken zijn nog steeds beboet kunnen worden, wat niet wenselijk is.

Artikel 6.2.10.

De procedure voor bestuurlijke beboeting hanteert strikte termijnen, met als belangrijkste vertrekpunt de datum van betekening van de 'intentie tot beboeting' aan de vermoedelijke overtreder. Bij betekening per aangetekend schrijven is het evenwel niet evident om de datum van ontvangst correct te bepalen. Om rechtsonzekerheid te vermijden bepaalt dit artikel dat de betekening per aangetekend schrijven behoudens bewijs van het tegendeel geacht wordt te zijn geschied op de derde werkdag na de afgifte ter post van het aangetekend schrijven. Deze oplossing kan bogen op de goedkeuring van het Grondwettelijk Hof[45], en sluit aan bij artikel 53 bis Ger. W.. Zij laat de mogelijkheid voor de vermoedelijke overtreder onverlet om te bewijzen dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om kennis te nemen van het aangetekend schrijven.

Art. 6.2.11.

In het kader van het DABM heeft het departement Leefmilieu, Natuur en Energie, en meer bepaald de afdeling Financiën en Overheidsopdrachten, de voorbije jaren een aanzienlijke ervaring opgedaan met betrekking tot het invorderen van bestuurlijke geldboeten. Hoewel het agentschap Inspectie RWO over een gelijkaardige expertise beschikt, wordt er voor geopteerd om de invordering van bestuurlijke 'omgevingsboetes' voortaan via genoemde afdeling te laten verlopen. Dit bevordert de uniformiteit van invordering.

Vanuit deze beleidsoptie ligt het dan ook voor de hand dat het ontworpen artikel de procedure van artikel 16.5.2 e.v. DABM letterlijk overneemt.

De bestuurlijke geldboete wordt ingevorderd bij dwangbevel, dat geviseerd en uitvoerbaar verklaard wordt door de daartoe door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar. De wettigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging van het dwangbevel kan door de beslagrechter worden getoetst.[46] De vordering tot betaling van de opgelegde boete verjaart, zoals in het DABM[47], na verloop van 365 dagen.

Art. 6.2.12

Deze bepaling omschrijft de procedure tot het opleggen van een exclusieve geldboete naar het model van artikel 16.4.40 en volgende DABM.

[44] Advies Raad van State, randnummer 12.
[45] Zie bv. GWH 26 september 2007, nr. 123/2007, B.4 en 5.
[46] Cass. 18 maart 2010, www.cass.be, rolnr. C090149N.
[47] Art. 16.5.3 DABM.

Binnen een ordetermijn van zestig dagen na ontvangst van het verslag van vaststelling waaruit het bestaan van een inbreuk blijkt, kan de gewestelijke beboetingsambtenaar de vermoedelijke overtreder via betekening per beveiligde zending op de hoogte brengen van zijn voornemen om hem een bestuurlijke geldboete op te leggen.

Werd de inbreuk wegens samenhang met een stedenbouwkundigmisdrijf opgenomen in een proces-verbaal, dan begint de termijn van zestig dagen echter eerst te lopen na ontvangst van de beslissing van het parket omtrent het al dan niet vervolgen van het stedenbouwkundig misdrijf[48], of, bij het uitblijven van deze beslissing, na het verstrijken van de termijn waarin deze beslissing moest worden meegedeeld. Dit moet de gewestelijke beboetingsambtenaar desgevallend toelaten om middels één procedure zowel de inbreuk als het samenhangende, geseponeerde stedenbouwkundig misdrijf te beboeten.

De vermoedelijke overtreder beschikt vervolgens over een termijn van dertig dagen om zijn schriftelijk verweer te voeren, en desgevallend aan te geven dat hij dit verweer mondeling wenst toe te lichten. De gewestelijke beboetingsambtenaar beslist tenslotte binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van de intentie tot beboeting.

In functie van het algemeen beginsel van onpartijdigheid, schrijft het decreet voor dat de beboetingsambtenaar die oordeelt over het opleggen van een bestuurlijke geldboete nooit de auteur mag zijn van het proces-verbaal of het verslag van vaststelling, waarin de inbreuk en de mogelijke betrokkenheid van de vermoedelijke overtreder wordt beschreven. Vermeden moet worden dat de persoon, die zich bij de beslissing tot het opstellen van een proces-verbaal reeds een mening gevormd heeft over het bestaan van de inbreuk, vervolgens gaat oordelen of er grond bestaat tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

In zijn advies bij het voorontwerp vraagt de Raad van State zich af of de ontworpen maatregel volstaat om ook de structurele onpartijdigheid te waarborgen.[49]

Vooreerst moet worden opgemerkt dat eenzelfde waarborg van onpartijdigheid ook voorzien is in het decreet betreffende het onroerend erfgoed[50] , en vergelijkbaar is met de waarborg, geboden door artikel 4 van het BVR 'betreffende de administratieve geldboete voor het overtreden van een bekrachtigd stakingsbevel' binnen de huidige regeling.

Zoals de gewestelijke beboetingsambtenaar, beschikt ook de inspecteur Onroerend Erfgoed over een algemene opsporingsbevoegdheid, wat, gelet op voormelde waarborg, inhoudt dat hij weliswaar kan optreden als verbalisant én als beboetende instantie, maar nooit tegelijkertijd t.a.v. dezelfde feiten.

De opsporingsbevoegdheid, en meer bijzonder de bevoegdheid tot het verzamelen van bewijzen van misdrijven, is op zich niet onverenigbaar is met de rechterlijke taak. De strafrechter is geen passieve toeschouwer in het bewijsvoeringsproces, maar speelt een actieve rol. Dit houdt onder meer in dat wanneer de rechter het voorhanden zijnde bewijsmateriaal onvoldoende acht om zijn overtuiging te vormen, hij ambtshalve de nodige initiatieven dient te nemen teneinde het bewijsmateriaal te vervolledigen en aldus te zoeken naar de waarheid. In dit kader kan de rechter ambtshalve besluiten tot een plaatsbezoek of een deskundigenonderzoek.

Bovendien kan worden opgemerkt dat, hoewel het onderscheid tussen de administratieve en rechterlijke functie vervaagt wanneer een bestuursorgaan een sanctie oplegt, het rechterlijk onpartijdigheidsbeginsel vervat in artikel 6.1. EVRM toch geen toepassing vindt op de bestuurlijke beboetingsbeslissingen, die immers nog steeds te kwalificeren zijn als administratieve beslissingen van bestuursorganen.

---

[48] Zie nieuw art. 6.2.13

[49] Advies Raad van State, randnummer 13.

[50] Artikel 11.2.5 §1, derde lid Onroerenderfgoeddecreet.

T.a.v. bestuurlijke beboetingsbeslissingen doet het onpartijdigheidsbeginsel zich voor als een beginsel van behoorlijk bestuur. In de bestuurlijke context zijn de beginselen '*nemo judex in causa sua'* en '*justice should not only be done, but should seen to be done'* toe te passen in zoverre zulks verenigbaar is met de eigen aard, inzonderheid met de structuur van het actief bestuur. Een te ruime toepassing van voormelde beginselen zou leiden tot een structurele overbelasting, en bijgevolg in botsing komen met de beginselen van de goede werking van de openbare dienst.

De door dit ontwerp voorziene administratieve procedure voldoet aan het onpartijdigheidsbeginsel als beginsel van behoorlijk bestuur. Dit volstaat, op voorwaarde dat de belanghebbende zijn zaak achteraf kan laten beoordelen door een onpartijdige en onafhankelijke rechterlijke instantie met volle rechtsmacht, wat inhoudt dat zij moet kunnen nagaan of de administratieve beslissing in rechte en in feite verantwoord is en of zij de wettelijke bepalingen en algemene beginselen die de administratie in acht moet nemen, eerbiedigt.

Tegen de boetebeslissing van de gewestelijke beboetingsambtenaar kan een schorsend beroep worden ingesteld bij het Handhavingscollege. Zoals de afdeling administratie van de Raad van State en de gewone rechter, voldoet ook het Handhavingscollege aan de vereisten van art. 6 E.V.R.M. en art. 14 BUPO-verdrag.

Art. 6.2.13.

Via de techniek van de alternatieve bestuurlijke geldboete, overgenomen uit het DABM, wordt het parket verplicht om binnen een termijn van 180 dagen te beslissen of voor de geverbaliseerde misdrijven al dan niet een vervolging zal worden ingesteld.

Besluit het parket tot vervolging, dan is het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete onmogelijk.

Een beslissing 'houdende geen strafrechtelijke behandeling van het misdrijf', maakt daarentegen de weg vrij voor bestuurlijk beboeting en impliceert onherroepelijk het verval van de strafvordering. Dit verval strekt zich evenwel nooit uit tot andere feiten, zelfs al zijn deze door eenheid van opzet verbonden met de in het proces-verbaal gerapporteerde misdrijven.

De termijn van 180 dagen is éénmaal gemotiveerd verlengbaar met een aanvullende termijn van 180 dagen. Het verzuim van het parket om zijn beslissing binnen deze termijn of termijnen mee te delen, sluit het opleggen van alternatieve geldboete uit. Het ontwerp kopieert hiermee de in art. 16.4.34, 2de lid DABM vervatte techniek, voornamelijk om compatibiliteitsproblemen tussen VCRO en DABM uit te sluiten. Een andere oplossing, waarbij het gebrek aan een tijdige beslissing van het parket het opleggen van een bestuurlijke geldboete mogelijk maakt, was immers ook een denkbaar.[51]

Voor de alternatieve bestuurlijke geldboete geldt een verhoogd maximum van 250.000 EURO x opdeciemen, wat samenvalt met het maximum zoals bepaald door het DABM.[52]

De alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd en ingevorderd via de procedure van de exclusieve bestuurlijke geldboete, met dien verstande dat de termijn waarbinnen de overtreder op de

[51] Ondermeer het ontwerp van decreet betreffende het onroerend erfgoed (art. 11.2.6), het Waalse decreet van 5 juni 2008 betreffende de opsporing, de vaststelling de vervolging en de beteugeling van milieuovertredingen en de herstelmaatregelen inzake leefmilieu (art. D.162, laatste lid en D. 163, lid 1), en de Brusselse Ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling de vervolging en de beteugeling van milieuovertredingen inzake leefmilieu (art. 37) kiezen voor deze laatste optie. Art. 6.4.34, 2de lid DABM lijkt bijgevolg af te wijken van de standaard, maar dient door art. 6.2.9 VCRO te worden gevolgd in functie van het project van de omgevingsvergunning.

[52] Artikel 16.4.27, eerste lid DABM.

hoogte dient te worden gebracht van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, dertig dagen bedraagt en eerst aanvangt na ontvangst van de beslissing 'houdende geen strafrechtelijke behandeling' van het parket.

Ook het verzet bij de rechtbank is gelijklopend met de procedure voor exclusieve bestuurlijke geldboeten. Dit houdt onder meer in dat het beroep bij het Handhavingscollege schorsende werking heeft.

Artikel 6.2.14.

Dit artikel maakt het mogelijk om in duidelijke gevallen, waarin de schuldige deelname van de overtreder aan de inbreuk of het misdrijf naar het oordeel van de gewestelijke entiteit vaststaat, een voorstel tot betaling van een geldsom te doen i.p.v. onmiddellijk de procedure tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete op te starten. Uiteraard kan de gewestelijke beboetingsambtenaar dit voorstel maar doen in zoverre hij over de bevoegdheid beschikt om *in casu* een bestuurlijke geldboete op te leggen. Voor wat stedenbouwkundige misdrijven betreft, kan een dergelijk voorstel bijgevolg maar geformuleerd worden na de kennisname van een tijdige beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling van de procureur des Konings. Gevolg gevend aan de aanbeveling in die zin van de Raad van State, wordt dit laatste uitdrukkelijk bevestigd. [53]

Vanaf het voorstel tot het verstrijken van de betalingstermijn blijven de termijnen, waarbinnen deze opstart in beginsel moet plaatsvinden, geschorst. De betalingstermijn bedraagt steeds drie maanden.

Wanneer de overtreder ingaat op dit voorstel door betaling binnen de voorziene termijn van drie maanden, vervalt de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Als dusdanig is deze figuur de bestuurlijke tegenhanger van de VSBG (verval van de strafvordering tegen betaling van een geldsom) uit het strafrecht.[54] Het is een minnelijke schikking op strafgebied (in ruime zin), uitgaande van de gewestelijke beboetingsambtenaar, en strikt te onderscheiden van de minnelijke schikking over de burgerlijke herstelmaatregel in de zin van art. 6.4.19 van dit ontwerp, uitgaande van de stedenbouwkundige inspecteur.

De splitsing van de minnelijke schikking van huidig artikel 6.1.51 e.v. VCRO in twee onderdelen sluit bijgevolg aan bij de scheiding tussen beboeting, toegewezen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar, en herstel, toegewezen aan de stedenbouwkundige inspecteur. Ook het DABM voorziet in de figuur van het voorstel tot betaling.[55] Zoals in het DABM, kan het voorstel tot betaling van een geldsom in de VCRO zowel voor inbreuken als voor (door het parket geseponeerde) misdrijven worden toegepast. Omdat inbreuken vaak minder zwaarwichtig zijn, zal de figuur van de betaling van een geldsom wellicht het meest worden toegepast binnen deze categorie.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels tot uitvoering van dit artikel, en kan onder meer voorzien in maxima.

Het voorstel kan enkel betrekking hebben op stedenbouwkundige inbreuken en stedenbouwkundige misdrijven, zelfs ingeval van samenloop met milieu-inbreuken en milieumisdrijven.

Artikel 6.3.1.

Volgens de klassieke definitie is er sprake van samenhang tussen verschillende strafvorderingen wanneer het belang van een goede rechtsbedeling vereist dat de verschillende vorderingen door één

[53] Advies Raad van State, randnummer 15.
[54] Art. 216 bis Sv.
[55] Art. 16.4.36 DABM

en dezelfde rechter behandeld en gevonnist worden. Het leidt geen twijfel dat het project van de ééngemaakte omgevingsvergunning het aantal gevallen van samenhang tussen stedenbouwkundige misdrijven en milieumisdrijven, gepleegd op dezelfde percelen, sterk zal doen toenemen, reden waarom dit decreet voorziet in de mogelijkheid tot geïntegreerde beboeting bij samenloop.

In de 'sorteernota (2012)' van het parket, handelend over het overmaken van milieumisdrijven aan de gewestelijke entiteit in functie van het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete, wordt nu reeds gesteld dat ingeval van samenhang tussen milieumisdrijven en nog niet geregulariseerde en vervolgde stedenbouwkundige misdrijven, de milieumisdrijven niet worden overgemaakt. Een gezamenlijke vervolging van milieumisdrijven en stedenbouwkundige misdrijven, gepleegd op dezelfde percelen, wordt bijgevolg de norm.

Zowel de VCRO als het DABM bepalen dat de strafrechter '*naast de straf*' een maatregel dient uit te spreken tot herstel van respectievelijk de ruimtelijke ordening en het milieu, zoals aangetast door het bewezen verklaarde misdrijf. Een consistente handhaving van een ééngemaakte omgevingsvergunning vereist dat de regels, die voor de beide domeinen dit herstel definiëren en vormgeven, in geval van samenhang minstens kunnen convergeren. Bij samenloop is dit zelfs een vereiste om een systeemfout te vermijden.

Vaststelling is evenwel dat de verschillen tussen huidig artikel 6.1.41 VCRO en artikel 16.6.6 DABM onderling niet te verzoenen zijn:

1. De VCRO stelt in een groot aantal gevallen[56] het gedogen door de betaling van een meerwaarde principieel verplicht. Deze maatregel is niet gekend in het DABM, dat enkel voorziet in reëel herstel, met name het herstel van de plaats, het staken van het strijdige gebruik of het uitvoeren van aanpassingswerken. T.a.v. de verschillende onderdelen van één zelfde omgevingsvergunning voert de decreetgever bijgevolg een radicaal tegengesteld herstelbeleid, dat enerzijds verplicht tot gedogen en anderzijds tot feitelijk herstellen.

2. Huidig artikel 6.1.41 VCRO beschouwt de meerwaarde, verkregen uit een stedenbouwkundig misdrijf, als een herstelmaatregel, terwijl het DABM de voordeelsontneming aanziet als een (bijkomende) sanctie.[57]

3. De rechter kan op grond van de VCRO maar een herstelmaatregel bevelen wanneer een (door de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering positief geadviseerde)[58] herstelvordering voorligt. Dit staat in schril contrast met het DABM, waar de rechter zelfs ambtshalve kan beslissen tot het opleggen een herstelmaatregel. De rechter zal bij afwezigheid van een ruimtelijke herstelvordering slechts een gedeeltelijk herstel kunnen bevelen, met name enkel op het vlak van milieu. De rechter zal in functie hiervan bovendien moeten beslissen welke gevolgen hun oorzaak vinden in het stedenbouwkundige misdrijf, en welke gevolgen veroorzaakt werden door het milieumisdrijf. Het spreekt voor zich dat dit aanleiding kan geven tot onzinnige juridische discussies. Of deze legistieke situatie in het licht van de omgevingsvergunning nog verenigbaar met het gelijkheidsbeginsel en de scheiding der machten, is een bijkomende zorg.

Deze contradicties kunnen slechts worden opgelost door een grondige bijsturing van de regels, vervat in huidig artikel 6.1.41 VCRO.

[56] Met name de gevallen, beoogd door huidig art. 6.1.41 §1, 1ste lid, 2° VCRO.
[57] Art. 16.4.37 en 16.4.40 DABM
[58] Huidig art. 6.1.7 VCRO.

Artikel 6.3.1 §1 en §5

a. Kennelijke verenigbaarheid met de plaatselijke ordening als referentiepunt voor reëel herstel

Het evenredigheidsbeginsel vereist dat de op te leggen herstelmaatregel de belangen van de overtreder niet zwaarder belast dan noodzakelijk voor het herstel van de door het stedenbouwkundigmisdrijf veroorzaakte ruimtelijke schade. Deze 'regel van noodzakelijkheid' ligt reeds vervat in huidig art. 6.1.41 §1, 1ste lid VCRO, dat daartoe voorziet in een cascade-systeem met het herstel in de vorige staat en de meerwaarde als uitersten, en bouw- en aanpassingswerken als tussenvorm. De richting van de cascade is echter verschillend naargelang de categorie waartoe het stedenbouwkundig misdrijf behoort, met als gevolg soms het herstel in de vorige staat en soms de meerwaarde de principieel te vorderen maatregel is.

Binnen de eerste categorie[59] moet het herstel in de vorige staat / het staken van het strijdig gebruik worden gevorderd, tenzij de uitvoering van bouw- en aanpassingswerken reeds volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen. Is het illegaal gevolg van het stedenbouwkundig misdrijf op zich reeds kennelijk verenigbaar met een goede ruimtelijke ordening, dan is geen reëel herstel mogelijk en dient een meerwaarde te worden gevorderd, zelfs al is de toestand ingevolge strijdigheid met op het perceel van toepassing zijnde voorschriften onvergunbaar.

Voor de tweede categorie[60] geldt dezelfde regel van noodzakelijkheid, alleen is het referentiepunt hier niet de kennelijke verenigbaarheid van de toestand met de plaatselijke ordening, maar wel het al dan niet bestaan van kennelijk onevenredige schade aan de plaatselijke ordening. Dit houdt in dat alle schade die niet-kennelijk onevenredig is (of via aanpassingswerken kan worden teruggebracht tot niet-kennelijk onevenredige schade) moet worden gedoogd door toepassing van een meerwaarde.

Het DABM legt het referentiepunt op het volledig (feitelijk) herstel van de milieuschade, wat aansluit bij het hierboven beschreven referentiepunt van de eerste categorie. Het is echter onverenigbaar met het referentiepunt van de tweede categorie, dat immers dwingt tot het gedogen van (zelfs) onevenredige schade, zolang deze maar niet kennelijk onevenredig is.

Deze onverenigbaarheid kan maar worden opgelost door het onderscheid tussen beide categorieën op te heffen, en voor alle stedenbouwkundige misdrijven (en stedenbouwkundige inbreuken) de toewijzingsregels te enten op de verenigbaarheid met de goede ruimtelijke ordening. De rechtspraak had het belang van het onderscheid overigens reeds jurisprudentieel gerelativeerd[61], wellicht omdat de strikte toepassing van de toewijzingsregels voor de tweede categorie op gespannen voet staat met

[59] Huidig art. 6.1.41 §1, 1ste lid, 1° VCRO.
[60] Huidig art. 6.1.41 §1, 1ste lid, 2° VCRO.
[61] Cass. 6 november 2012, www.cass.be, rolnr. P111993N: *'De uitzonderingen op de prioriteitenorde voor de herstelvordering zoals bepaald in artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening tonen aan dat de aantasting van de goede plaatselijke ruimtelijke ordening, nog meer dan de aard van de overtreding zelf, bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel bij een overtreding van de bestemmingsvoorschriften, het geval waarbij een regelmatige afwijkingsmogelijkheid op deze voorschriften is voorzien niet uitgezonderd (artikel 6.1.41, § 1, 1°), als voor de andere overtredingen (artikel 6.1.41, § 1, 2°). In beide gevallen blijft de evenredigheids- en redelijkheidstoets onverminderd van toepassing: het gevorderde herstel moet evenredig zijn aan de in concreto vastgestelde aantasting van de ruimtelijke ordening en de maatregel moet redelijk blijven in vergelijking tot de last die dit voor de betrokkene meebrengt. In zoverre het middel ervan uitgaat dat in het geval van mogelijkheid om van de bestemmingsvoorschriften af te wijken, de meerwaardebepaling steeds de te stel-len herstelvordering is en dit ongeacht de ernst van de aantasting van de ruimtelijke ordening, faalt het naar recht.'*

een aantal hogere beginselen zoals het standstill-beginsel.[62] Thans geldt enkel nog dat indien het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening, het betalen van een meerwaarde wordt gevorderd; indien dit kennelijk volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen, de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken wordt gevorderd; en in de andere gevallen, de uitvoering van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik wordt gevorderd.

Het bestaan van de meerwaarde als herstelvorm in de VCRO vormt dan op zich geen bezwaar meer, nu deze herstelvorm enkel zal kunnen worden toegepast wanneer het gevolg van het stedenbouwkundig misdrijf kennelijk verenigbaar is met de plaatselijke ordening, en het misdrijf bijgevolg enkel abstracte schade, bestaande uit een onvergunde en mogelijk onvergunbare toestand, als gevolg heeft. Een conflict met de herstelvormen uit het DABM, gericht op het herstel van feitelijke schade, lijkt in dat geval uitgesloten, omdat er zich geen feitelijke (ruimtelijke) schade heeft voorgedaan.

b. Heroriëntering van meerwaarde van voordeelontneming naar gedoogvergoeding

Problematisch blijft wel de maatstaf waaraan de in het kader van een meerwaarde te betalen geldsom wordt afgemeten, en in samenhang hiermee, de manier waarop deze betaling geacht wordt te leiden tot fictief herstel. Volgens het Hof van Cassatie strekt de meerwaarde '*tot het herstel van de goede ruimtelijke ordening door het tenietdoen van de gevolgen van de wetsovertreding, zij het in dit geval door het tenietdoen van de onwettige verrijking, door de betaling van een geldsom gelijk aan de meerwaarde.*'[63]

De meerwaarde als herstelmaatregel komt hiermee in concurrentie met de in het DABM voorziene voordeelontneming als sanctie. Om te vermijden dat het vermogensvoordeel tweemaal wordt afgeroomd, wordt de figuur van de meerwaarde geheroriënteerd naar een niet aan het vermogensvoordeel gerelateerde gedoogvergoeding. De naam 'meerwaarde' kan als vlag de gewijzigde lading blijven dekken, en blijft dus behouden.

Paragraaf 5 van het nieuwe artikel 6.3.1 omschrijft de meerwaarde voortaan als '*een vergoeding voor het behoud van een volgens de actuele regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, niet legaliseerbare ruimtelijke situatie*'. Deze vergoeding wordt vastgesteld o.g.v. door de Vlaamse Regering vast te stellen forfaitaire bedragen, en dus geobjectiveerd, al behoudt de rechter de mogelijkheid om het bedrag naar boven of onder af te stemmen wanneer dit kennelijk niet in verhouding staat tot het voordeel, verbonden aan het buiten toepassing laten van de voorschriften. Meer dan een correctiemogelijkheid bij kennelijke onevenredigheid van een in essentie forfaitair systeem is dit echter niet.

---

[62] Bij vonnis van 1 februari 2013 stelde de rechtbank van eerste aanleg te Brussel volgende prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof: '*"Schendt artikel 6.1.41, § 1, derde zin, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening artikel 23 van de Grondwet doordat deze bepaling voorschrijft dat voor andere misdrijven dan deze die bestaan, of ondermeer bestaan, uit het verrichten van handelingen in strijd met een stakingsbevel of in strijd met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de voor het gebied toegelaten bestemmingen (voor zover daarvan niet op geldige wijze is afgeweken), de betaling van de meerwaarde wordt gevorderd, tenzij de overheid die de herstelvordering instelt aantoont dat de plaatselijke ordening hierdoor kennelijk op onevenredige wijze zou worden geschaad, in welk geval het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, de staking van het strijdige gebruik of de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken wordt gevorderd, hetgeen een aanzienlijke vermindering zou inhouden van het beschermingsniveau van het leefmilieu ten aanzien van de voorheen bestaande regels?"* (nr. 5575, *B.S.* 15975)

[63] Cass. 20 maart 2012, www.cass.be, rolnr. P111314N.

De definitie van de meerwaarde zoals opgenomen in paragraaf 4 impliceert dat illegale doch vergunbare gevolgen van een stedenbouwkundig misdrijf principieel buiten het bereik van de meerwaarde vallen. Dit is niet onlogisch, omdat in deze gevallen geen sprake is van schade aan de ruimtelijke ordening, zelfs niet in abstracto. Immers, had de overtreder de moeite genomen om een vergunning aan te vragen, dan had hij deze ook bekomen en het project legaal kunnen uitvoeren. De facto gaat hier om de enkele miskenning van een administratieve formaliteit, die op generlei wijze ruimtelijke schade heeft veroorzaakt.

Ook het voortbestaan van loutere illegaliteit is echter onwenselijk. Om te voorkomen dat de overheid voor het herstel van de legaliteit volledig afhankelijk is van de goodwill van de overtreder, bepaalt artikel 6.3.1 dat *voor de toepassing van dit artikel* een onweerlegbaar vermoeden van niet-legaliseerbaarheid geldt. Dit houdt in dat, hoewel de situatie vergunbaar is, toch een meerwaarde zal kunnen worden opgelegd ingeval van loutere illegaliteit. De overtreder kan zich vervolgens kwijten van de plicht tot het betalen van de oplegde meerwaarde, door binnen de door de rechter bepaalde termijn een regularisatievergunning te bekomen.
Onrechtstreeks ontstaat hierdoor een performant legalisatiebevel, met ofwel een regularisatievergunning, ofwel het betalen van een meerwaarde als resultaat.

c. De mogelijkheid voor de rechter om ambtshalve het door art. 6.3.1 VCRO bepaalde herstel te bevelen

Het ongeschreven grondwettelijk beginsel van scheiding der machten heeft steeds een belangrijke rol gespeeld in het stedenbouwrecht. Vóór de wetswijzing van 22 december 1970[64], toen de Stedenbouwwet nog enkel voorzag in het herstel in de vorige staat als herstelvorm, werd in de cassatierechtspraak aangenomen dat de rechter omwille van dit beginsel enkel ambtshalve het herstel kon bevelen wanneer duidelijk was dat de constructie, ingevolge de strijdigheid met enig voorschrift, onvergunbaar was. In het andere geval, waar de vergunbaarheid afhing van een opportuniteitsoordeel van de stedenbouwkundige overheid, moest eerst het advies van deze overheid worden ingewonnen.

Vermits er maar één herstelvorm mogelijk was, bestond de vraag er enkel in of er aanleiding bestond om het herstel te bevelen, wat dan afhankelijk was van het al dan niet vergunbaar karakter van de constructie. Dit veranderde met de introductie van drie mogelijke herstelvormen in 1970. Voortaan was het niet enkel de vraag of de constructie vergunbaar was, maar ook of zij gedoogd kon worden via de toepassing van een meerwaarde. Beide vragen raken het vergunningenbeleid van de overheid, en zijn ingevolge het beginsel van scheiding der machten enkel door deze overheid te beantwoorden. Het gevolg was dat een herstelmaatregel maar kon worden opgelegd in de mate zij door de overheid gevorderd werd, zelfs bij manifest onvergunbare constructies.

De decreetgever van 4 juni 2003 heeft gepoogd om de rechter een ruimere beoordelingsbevoegdheid te geven, maar botste uiteindelijk op de grenzen van de scheiding der machten. [65]

Met de inwerkingtreding van de VCRO in 2009 heeft de decreetgever reeds een eerste bezwaar weggenomen, door de vorderende overheid bij de keuze van de herstelvorm elke reële beleidsvrijheid te ontnemen. Herstelvormen worden bepaald via een door de regel van noodzakelijkheid aangestuurd cascade-systeem[66], waardoor voor elke inbreuk nog maar één herstelvorm (of combinatie van herstelvormen) mogelijk is. Het afdalen van algemene regel naar uitzondering kan daarbij enkel wanneer het kennelijk, d.i. *in hoofde van elke normaal zorgvuldige beoordelaar*,[67] duidelijk is dat de toepassingsvoorwaarden daartoe vervuld zijn. Via het gebruik van het woord 'kennelijk' wordt de

[64] Wet van 22 december 1970 'tot wijziging van de Wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de Ruimtelijke Ordening en van de Stedebouw', *B.S.*, 5 februari 1971.
[65] Cass. 15 juni 2004, www.cass.be, rolnr. P040237N; Arbitragehof, 1 maart 2005, nr. 46/2005.
[66] Zie supra.
[67] Parl. St. Vl. P., 2011-2012, 1494/1, 16; Parl. St. Vl. P. 2008-2009, 282.

beoordelingsbevoegdheid van de overheid teruggedrongen tot een marginale toets, die identiek is aan de klassieke rechterlijke bevoegdheid bij de beoordeling van opportuniteit.[68]

Aangezien de keuze van de herstelvorm nog slechts een technisch gegeven is, kan ze (ook) aan de strafrechter worden toevertrouwd zonder de scheiding der machten te schenden. Toch bleef het omwille van de scheiding der machten onmogelijk om de rechter toe te laten het door het decreet aangewezen herstel ambtshalve te bevelen, omdat dit in een aantal gevallen nog steeds afhankelijk is van het oordeel van de stedenbouwkundige overheid m.b.t. de (on)vergunbaarheid van de constructie. Er is m.a.w. nog steeds een herstelvordering vereist, minstens in die gevallen waarin er geen sprake is van strijdigheid met voorschriften waarvan bij vergunning niet kan worden afgeweken.

De door het ontwerp voorgestelde regeling neemt ook dit laatste bezwaar weg, door voor de toepassing van artikel 6.3.1 een onweerlegbaar vermoeden van niet-legaliseerbaarheid in te voeren zolang sprake is van een illegale ruimtelijke situatie. Vermits dit vermoeden slechts uitwerking heeft voor de toepassing van art. 6.3.1, blijven de legalisatiemogelijkheden van de constructie binnen het vergunningenluik onverlet. Voortaan zal de meerwaarde worden toegepast op situaties die kennelijk verenigbaar zijn met de plaatselijke ordening, ongeacht of ze al dan niet vergunbaar zijn.

De vraag naar de vergunningsmogelijkheden van de constructie zal zich in de toekomst enkel nog stellen bij de vergunningverlener, buiten de gerechtelijke of bestuurlijke procedures van hoofdstuk 6. Eventuele onevenredige gevolgen van het vermoeden worden daarbij opgevangen door de mogelijkheid tot kwijting via regularisatievergunning,vervat in art. 6.3.1, §5, 3de lid VCRO.[69]

Aan de rechter kan voortaan dan ook de bevoegdheid worden gegeven ambtshalve de door het decreet aangewezen herstelvorm te bevelen, zonder de scheiding der machten te schenden. Hierdoor wordt het onevenwicht met de regeling van het DABM[70] hersteld en is het risico op onvolledig herstel bij de gelijktijdige vervolging van bouw- en milieumisdrijven uitgesloten.

Het mechanisch karakter van de toewijzingsregels, gecombineerd met een volledige rechterlijke controle op de naast de straf te bevelen herstelmaatregel, reduceren het gewicht van een voorafgaand advies van de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering aanzienlijk. De rechter kan voortaan de herstelvordering, wanneer zij *'het recht, met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals deze specifiek binnen de ruimtelijke ordening gelden'*[71] niet zou respecteren en dus onwettig zou zijn, op elk moment ter zijde schuiven en op eigen gezag, ambtshalve, de door het decreet aangewezen herstelmaatregel bevelen.

De toetsing van de feiten aan het recht raakt de kern van de rechterlijke taak. Het advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsuitvoering, dat als orgaan van de uitvoerende macht niet georganiseerd is om te voldoen aan de beginselen van behoorlijke rechtsbedeling, is dan ook per definitie ondergeschikt aan het oordeel van de rechter.

Het gereduceerd gewicht van het advies van de Hoge Raad in de VCRO maakt dat het ontbreken van deze adviesplicht in het DABM het gelijkheidsbeginsel kan doorstaan.

---

[68] P. Vansant, 'Herstelvormen en toewijzingsregels in de VCRO: op nieuwe wegen naar een onzekere bestemming', *T.M.R.* 2011, 651-654.

[69] Zie *supra*, punt b.

[70] waar de rechter zelfs ambtshalve kan beslissen tot het opleggen een herstelmaatregel: zie art. 16.6.6 §1 DABM.

[71] Cf. huidig artikel 6.1.6§2 VCRO, dat de normen vooropstelt waaraan de HRH dient te toetsen. Opgemerkt kan worden dat de toetsing aan '*de weerslag van inbreuken op de rechten van derden en op de plaatselijke ordening, zijnde het niveau van de goede ruimtelijke ordening van naburige percelen dat zou worden behaald indien zich geen schade ingevolge een bouwmisdrijf zou hebben voorgedaan*' (art. 6.1.6 §2, 2de lid 2°) reeds vervat zich in de toetsing aan 'het recht, met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals deze specifiek binnen de ruimtelijke ordening gelden' (art. 6.1.6 §2, lid 2, 1°)

d. Combinatie van herstelvormen

De hoger beschreven 'regel van noodzakelijkheid' sluit ook de mogelijkheid en zelfs de verplichting in om de herstelvormen waar mogelijk onderling te combineren. Het door de rechter uit te spreken herstel van de illegale toestand dient immers volledig te zijn, zelfs al heeft de beklaagde er maar in beperkte mate aan bijgedragen en was de verstoring van de goede ruimtelijke ordening reeds voor het plegen van het aan hem toerekenbare misdrijf ten dele aanwezig.[72] Vaak zal het zo zijn dat een combinatie van herstelvormen voor de belangen van de overtreder minder zwaar doorweegt dan de toepassing van één enkele, meer radicale herstelvorm.

Zo kan het voorkomen dat de constructie via aanpassingswerken weliswaar niet kan worden teruggebracht naar een vergunde, legale staat, maar dat deze werken wel kunnen volstaan om de constructie kennelijk verenigbaar te maken met de plaatselijke ordening.

Bij de onmogelijkheid tot combineren dient dan toch te worden besloten tot het herstel in de oorspronkelijke toestand, omdat dit de enige herstelvorm zal zijn die in casu leidt tot een volledig herstel. Bij de mogelijkheid tot combineren, kan geopteerd worden voor een combinatie van aanpassingswerken en meerwaarde, waardoor de constructie, die initieel niet kennelijk verenigbaar was met een goede ruimtelijke ordening, na aanpassing toch behouden kan blijven, zelfs al is zij dan nog steeds niet vergunbaar wegens strijdigheid met op het perceel van toepassing zijnde voorschriften.

De aanpassingswerken strekken er dan toe om de constructie binnen het toepassingsgebied van de meerwaarde als minst zwaarwichtige herstelvorm te brengen, en hierdoor de toepassing van de zwaarste herstelvorm, d.i. het herstel in de oorspronkelijke staat, te vermijden. Aldus wordt de regel van noodzakelijkheid strikt gerespecteerd.

De combinatiemogelijkheid van herstelvormen t.a.v. dezelfde constructie werd door een bepaalde strekking binnen de rechtsleer, hierin gevolgd door de toenmalige Hoge Raad voor het Herstelbeleid, lange tijd betwist omwille van de (manifeste foutieve) reden dat een dergelijke combinatie materieel onmogelijk zou zijn. In een arrest van 25 november 2008 heeft het Hof van Cassatie deze strekking terecht gewezen, door in een casus waarin t.a.v. dezelfde constructie zowel aanpassingswerken als het betalen van een meerwaarde was bevolen, te oordelen dat *'de verschillen in aard en doelstelling van de maatregelen bedoeld in artikel 149 §1 DRO kunnen toelaten dat zij gelijktijdig worden toegepast om het volledig herstel te verzekeren.'*[73]

Op grond van de onduidelijke tekst van de VCRO, waarin de combinatiemogelijkheid voor de eerste maal decretaal werd geregeld, stak voormelde strekking toch opnieuw de kop op, dit maal gebaseerd op een louter tekstargument. Om verdere discussie uit te sluiten, bevestigt het ontworpen artikel 6.3.1 §1, 2de lid de combinatiemogelijkheid als een essentieel onderdeel van de regel van noodzakelijkheid, die op zijn beurt zijn grondslag vindt in het evenredigheidsbeginsel.

Opgemerkt kan nog worden dat, in zoverre de toestand na het uitvoeren van de aanpassingswerken nog steeds onvergund maar wel vergunbaar is, de overtreder zich conform art. 6.3.1 §4 geldig zal kunnen kwijten van het betalen van de alsdan opgelegde meerwaarde via het aanvragen en bekomen van een regularisatievergunning.

Artikel 6.3.1. §6

[72] Cass.25 november 2008, www.cass.be, rolnr. P080884N; Cass. 24 april 2012, www.cass.be, rolnr. P11.1061N
[73] Cass. .25 november 2008, www.cass.be, rolnr. P080884N

Dit artikel is een overname van het bepaalde in huidig artikel 6.2.1, 1ste en 2de lid voor wat betreft de procedure voor de strafrechter, en behoeft als dusdanig geen nadere uitleg.

De sanctie van onontvankelijkheid treft volgens de gevestigde rechtspraak niet alleen de herstelvordering maar ook de strafvordering. Anderzijds gaat het om een louter dilatoire exceptie, die zich voordoet als een beletsel om de behandeling voort te zetten en vatbaar is voor regularisatie hangende het geding. Om redenen van proceseconomie zal de rechter, die al dan niet ambtshalve vaststelt dat dit voorschrift werd miskend, het openbaar ministerie of de vorderende partij in staat stellen alsnog tot overschrijving over te gaan.

Art. 6.3.2

Dit artikel regelt de samenloop tussen de volgens de vereisten van het decreet op te leggen publieke maatregel en de private herstelvordering. Het artikel is geïnspireerd op huidig artikel 6.1.42 VCRO, dat op zijn beurt het hernummerde artikel 150 DRO uitmaakt.

Dit houdt in dat de uitlegging van dit artikel, zoals gegeven door het toenmalige Arbitragehof in zijn arrest van 28 maart 2002[74], nog steeds van toepassing is. De door nieuw artikel 6.3.1 namens het algemeen belang bepaalde herstelvorm geldt bijgevolg als minimum, waarbij de rechter alleen kan opteren voor het door de derde-benadeelde gevorderde herstel wanneer dit '*verder gaat, en dus a fortiori kan worden geacht in overeenstemming te zijn met het algemeen stedenbouwkundig belang*.'

Art. 6.3.3

Dit artikel regelt de rechtsvordering van de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester voor de burgerlijke rechter, en gaat daarbij terug op huidig art. 6.1.43 (rechtsvordering) en 6.2.1., 1ste lid (ontvankelijkheid gekoppeld aan de hypothecaire overschrijving van de dagvaarding).

Art. 6.3.1. is in zijn geheel van toepassing op de door de burgerlijke rechter uit te spreken herstelmaatregelen, m.i.v. de mogelijkheid om 'ambtshalve' een andere herstelvorm op te leggen wanneer het gevorderde strijdig is met de door artikel 6.3.1 opgelegde rangorde.

Paragraaf 3 neemt de bijzondere verjaringsregeling over van huidig artikel 6.1.41 §5, en behoeft als dusdanig geen nadere toelichting. De definitie van openruimtegebieden is voortaan opgenomen in nieuw artikel 6.1.1, 6°.

Art. 6.3.4.

Paragraaf 1 van dit artikel verplicht de rechter om in zijn vonnis of arrest te voorzien in een machtiging tot in de plaatstelling voor de gewestelijke en de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, waardoor deze laatsten na het verstrijken van de toegestane hersteltermijn in de plaats en op kosten van de veroordeelde(n) kunnen overgaan tot uitvoering van het bevolen herstel.

Het tweede tot en met vierde lid van dezelfde paragraaf vormen een letterlijke overname van huidig art. 6.1.46, 2de tot en met 5de lid VCRO, en behoeven als dusdanig geen nadere toelichting.

Paragraaf 2 voorziet in een principieel kostenverhaal tegen de houder van een zakelijk recht, die het onroerend goed onder bezwarende titel heeft verkregen en dus een actieve en bewuste daad heeft gesteld om het goed te verwerven, zelfs wanneer deze niet als overtreder kan worden beschouwd.

[74] Arbitragehof 28 maart 2002, nr. 57/2002.

Het spreekt voor zich dat wanneer door de gemeenschap ge(pre)financierde (aanpassings)werken worden uitgevoerd die in hoofde van de eigenaar van het onroerend goed een verrijking tot gevolg hebben, de gemeenschap (in aanvulling op haar vordering tegen de overtreder zelf) moet kunnen beschikken over een vordering tegen deze eigenaar, minstens ten belope van de hem toegevallen verrijking. Op deze manier wordt de gemeenschap als slachtoffer van het misdrijf of de inbreuk toch enigszins beschermd tegen het risico op insolvabiliteit van de veroordeelde.

Voor de eigenaar, die het onroerend goed onder bezwarende titel heeft verkregen en wiens titel van eigendomsverkrijging reeds was overgeschreven voor de overschrijving van de dagvaarding, blijft het kostenverhaal in die zin beperkt tot de verrijking die hij ingevolge de ambtshalve uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen. Gelet op het feit dat herstelmaatregelen inzake ruimtelijke ordening vaak destructief van aard zijn en dus geen waarde toevoegen, zal de overheid overigens slechts zelden gebruik kunnen maken van dit verhaal.

Om misbruiken uit te sluiten, zal het kostenverhaal tegen de eigenaar, die na de overschrijving van de dagvaarding en dus met kennis van het hangende geschil het onroerend goed toch besluit aan te kopen, daarentegen wel onbeperkt zijn, zelfs wanneer hij vreemd is aan de noodzaak tot herstel.

Bovendien is de meerwaarde steeds verhaalbaar op de eigenaar, die het onroerend goed heeft verkregen onder bezwarende titel, ongeacht wanneer zijn titel van eigendomsverkrijging is overgeschreven. Dit vindt zijn verklaring in het feit dat de toepassing van de meerwaarde vooral de eigenaar ten goede komt. De meerwaarde impliceert immers dat de constructie behouden kan blijven, zelfs al is ze wegens strijdigheid met de vigerende voorschriften in principe onvergunbaar.

Het kostenverhaal, ingevoerd door paragraaf 2, werkt echter niet retroactief, en is nooit van toepassing op de houders van zakelijke rechten, wiens authentieke akte werd verleden vóór de inwerkingtreding van het lid waarmee het verhaalsrecht wordt ingevoerd.

Paragraaf 3 voorziet in een wettelijke hypotheek, tot zekerheid van de verhaalsrechten vermeld in paragraaf 1 en 2. Deze wettelijke hypotheek strekt zich steeds uit tot alle zakelijke rechten van de veroordeelde of de eigenaar, die het onroerend goed onder bezwarende titel heeft verkregen, met als enige uitzondering het verhaalsrecht o.g.v. verrijking (in hoofde van de eigenaar wiens titel niet was overgeschreven voor de overschrijving van de dagvaarding). In dit laatste geval heeft de wettelijke hypotheek enkel betrekking op het onroerend goed waarop de herstelmaatregel rust. Bovendien zal deze wettelijke hypotheek enkel kunnen genomen worden ingevolge een verwerving onder bezwarende titel die dateert van nà de inwerkingtreding van deze bepaling.

Het decreet bepaalt voortaan uitdrukkelijk dat het bestuur dat instaat voor de inschrijving van de wettelijke hypotheek, op voorstel van de veroordeelde of de titularis van het zakelijk recht een alternatieve zekerheid kan aanvaarden of het onderpand van de hypotheek kan inperken, wanneer daarvoor ernstige redenen bestaan en de alternatieve of ingeperkte zekerheid volstaat tot waarborging van de in paragraaf 3 bedoelde bedragen. Deze bevoegdheid sluit aan bij het gemeenrechtelijk verbod op rechtsmisbruik, waarvan in deze context slechts sprake kan zijn wanneer vaststaat dat:

a) het integraal handhaven van de inschrijving niet noodzakelijk is voor het veilig stellen van de belangen van de overheid;

b) het handhaven van de (integrale) inschrijving de veroordeelde ernstige schade toebrengt;

c) én de niet tijdige uitvoering van het rechterlijk bevel (als oorzaak van het behoud van de inschrijving en dus de oplopende schade) niet aan de veroordeelde verwijtbaar is.

Zowel het bestaan van ernstige redenen als het afdoende karakter van de ingeperkte of alternatieve zekerheid, zijn te bewijzen door de veroordeelde die de om de inperking of vervanging verzoekt.

Voortaan beschikt het bestuur dat instaat voor de invordering van de dwangsom over een met de Hoge Raad voor het Handhavingsuitvoering gelijklopende bevoegdheid om een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk in te vorderen, hierbij rekening houdend met de door de veroordeelde gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling. Hoewel de veroordeelde zich ook rechtstreeks tot de hoge raad zou kunnen richten, lijkt het logisch dat hij zich voortaan in eerste instantie richt tot het bestuur dat de dwangsom invordert. Een vraag in die zin, gericht tot het bestuur, is niet aan vormen gebonden. Het bestuur oordeelt, uiteraard binnen de randvoorwaarden van het decreet, discretionair over het al dan niet toestaan van de gunstmaatregel.

Het toetsen van de interne en externe wettigheid van beslissingen tot gedeeltelijke invordering, behoort tot de bevoegdheid van de gewone rechter, met uitsluiting van de bevoegdheid van Raad van State.[75]

Art. 6.3.5.

Het is in de eerste plaats aan de veroordeelde om het door de rechter bevolen herstel binnen de daartoe bepaalde hersteltermijn uit te voeren. De hersteltermijn wordt door de rechter discretionair bepaald, met inachtneming van alle relevante gegevens zoals ze op het ogenblik van de uitspraak gekend zijn. Het is de verantwoordelijkheid van de partijen, en meer bepaald de gedaagde, om de rechter te wijzen op omstandigheden die tot een langere uitvoeringstermijn nopen. Sinds de schrapping van de maximumtermijn van één jaar door het decreet van 4 juni 2003, wordt omtrent de duur van de uitvoeringstermijn vrijwel steeds uitdrukkelijk geconcludeerd.

Een dading is daarom slechts mogelijk wanneer:

1° de uitvoeringstermijn reeds meer dan vijf jaar verstreken is;
2° de vaststelling van een nieuwe uitvoeringstermijn de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregel niet definitief in de weg staat;
3° alle personen met een zakelijk recht op het onroerend goed zich verbinden;
4° de nieuwe uitvoeringstermijn niet langer is dan vijftien jaar, en van rechtswege verstrijkt van zodra het gebruik van het betreffende onroerend goed wordt stopgezet door alle in de dading geïdentificeerde actuele gebruikers;
5° de dading een betalingsplan bevat voor de opeisbare dwangsomschuld, onverminderd de toepassing van de bevoegdheid bedoeld in artikel 6.3.4 §4;
6° de dading wordt gesloten met het bestuur dat de titel heeft doen betekenen, en (voorzover verschillend) het bestuur op wiens vordering de rechterlijke herstelmaatregel werd bevolen, akkoord gaat met het sluiten van de dading.

De rechten van derden worden gewaarborgd door een uitdrukkelijke verzetsmogelijkheid, die de rechter toelaat de uitvoeringstermijn te verminderen of zelfs op te heffen wanneer de belangen van de verzetsdoener dit vereisen. De rechten van niet-veroordeelde eigenaars worden gewaarborgd door de eis dat alle personen met een zakelijk recht op het goed zich via de dading moeten verbinden.

Het verstrijken van een termijn van vijf jaar sinds het einde van de door de rechter toegestane hersteltermijn, is een noodzakelijke maar geen voldoende voorwaarde. Het enig mogelijke doel van de

[75] RvS, 31 oktober 2012, nr. 221.251

dading in de zin van artikel 6.3.5 is het faciliteren van een vrijwillige uitvoering, Zonder realistische perspectieven op een dergelijke vrijwillige uitvoering kan geen dading worden toegestaan.

Deze perspectieven kunnen gevonden worden in concrete garanties van de veroordeelden of hun rechtsopvolgers m.b.t. een vrijwillige uitvoering binnen de uitvoeringstermijn, dan wel in toekomstige regularisatiemogelijkheden. Dit laatste veronderstelt uiteraard een nakende wijziging van de stedenbouwkundige omstandigheden en/of voorschriften, die in de motivering van de dading uitdrukkelijk moet worden geduid.

Het louter gegeven dat in het verleden reeds een dading werd afgesloten, vormt op zich geen beletsel voor een nieuwe dading. De motieven, die aan de basis lagen van de voorgaande dading, moeten evenwel worden meegenomen bij de inschatting van het realistisch karakter van een vrijwillige uitvoering binnen het kader van de nieuwe dading.

De dading heeft louter tot gevolg dat het door de rechter opgelegde eindresultaat op een later tijdstip dan bepaald moet worden gerealiseerd. De verlengde hersteltermijn fungeert als rechtvaardigingsgrond voor de omissie om terstond de legaliteit te herstellen[76], maar kan nooit een toelating inhouden om nieuwe misdrijven of inbreuken te plegen door het stellen van actieve gedragingen.

Art. 6.3.6.

Paragraaf 1 voert een meldingsplicht in voor de veroordeelde die vrijwillig overgaat tot uitvoering van de bevolen maatregelen, en impliceert een omkering van de bewijslast m.b.t. het tijdstip van uitvoering in het voordeel van de uitvoerende overheid. Dit is een bevestiging van huidig artikel 6.1.45 VCRO, en behoeft als dusdanig geen nadere toelichting.

Enigszins verschillend is dat deze melding – die klassiek enkel gebeurde aan de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur – dient te gebeuren aan de bevoegde overheid. Hieronder wordt, naast de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, ook de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of burgemeester verstaan, wanneer deze de titel heeft doen betekenen met een bevel tot uitvoering en zodoende de uitvoering benaarstigt. Vervolgens zal het ook het PV van vaststelling door dezelfde bevoegde overheid worden opgesteld. Bij gebreke aan een betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

Paragraaf 2 bepaalt dat het proces-verbaal van vaststelling van uitvoering wordt ingeschreven op de kant van de overschrijving van de dagvaarding, ter neutralisering van deze overschrijving en de kantmelding van het definitief rechterlijk bevel.

Zolang de inschrijving van het proces-verbaal van vaststelling van uitvoering niet gebeurd is, dient de notaris naar aanleiding van een authentieke akte, strekkende tot de overdracht van een zakelijk recht, een afzonderlijke akte op te stellen. In deze akte verbindt de nieuwe titularis zich ertoe om de bevolen maatregelen uit te voeren, voor zover de vordering tot uitvoering van de herstelmaatregel niet verjaard is, onverminderd de verplichtingen van de veroordeelde.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte worden ten laste gelegd van de overdrager ten einde hem een incentive te geven om het opstellen van een afzonderlijke akte te voorkomen. Hij is immers de meest gerede partij om het herstel tijdig te laten vaststellen vóór de overdracht en de koper meer zekerheid te verschaffen.

[76] Cf. Cass. 12 december 2012, www.cass.be, rolnr. P120312F.

De notaris stuurt een afschrift van de afzonderlijke akte naar de beide stedenbouwkundige inspecteurs, en is op verzoek van de inspecteur verplicht een grosse af te leveren.

Art. 6.3.7 tot en met 6.3.17

Deze bepalingen herbevestigen de bevoegdheden van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid zoals deze op heden bestaan, en behoeven als dusdanig geen toelichting.

De oorspronkelijke tekst van afdeling 4 van hoofdstuk I, Titel VI, werd in hoofdzaak ingekort door het weglaten van herhalingen en gemeenplaatsen, zonder inhoudelijke wijzigingen.

In zijn advies wijst de Raad van State erop dat het grondwettelijk beginsel van de scheiding der machten en het fundamentele beginsel van onze rechtsorde dat rechterlijke beslissingen enkel kunnen worden gewijzigd door de aanwending van rechtsmiddelen, zich ertegen verzetten dat aan de Hoge Raad de bevoegdheid wordt verleend tot het opschorten van de invordering van de opeisbare dwangsommen.[77]

Deze bevoegdheid gaat echter terug op huidig artikel 6.1.21 VCRO, en werd destijds omstandig verantwoord in de parlementaire voorbereiding van voormelde bepaling, welke hier als hernomen moet worden beschouwd.[78] Tegen het arrest van 4 maart 2013, waarnaar de Raad van State in zijn advies verwijst, werd overigens Cassatieberoep ingesteld, dat op heden nog steeds hangende is.

In de nieuwe constellatie wordt de huidige rol van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid bij het uitwerken van het handhavingsbeleid op meta-niveau overgenomen door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Om deze reden wordt de algemene adviesopdracht zoals vermeld in huidig artikel 6.1.23 VCRO geschrapt, en de benaming van de adviesraad aangepast naar Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering.

Ook de bemiddelingsopdrachten van de huidige Hoge Raad worden geschrapt, omdat zij niet langer zinvol zijn.

Op grond van dit ontwerp kan de rechter de door de vorderende overheid gekozen herstelvorm voortaan ambtshalve wijzigen conform de toewijzigingsregels van artikel 6.3.1. §1. De rechter is niet langer gebonden door de vordering van de bevoegde overheid, zodat een bemiddeling (door een derde instantie) tussen overtreder en de overheid in functie van de wijziging van deze vordering, niet langer zinvol is. Bovendien zijn toewijzingsregels van artikel 6.3.1 §1 een gesloten systeem, waarbij het decreet voor elk misdrijf de gepaste herstelvorm (of combinatie van herstelvormen) aanwijst. Bij gebreke aan beleidsvrijheid is er geen ruimte voor bemiddeling.

De bemiddelingsopdracht bij de weigering van de bevoegde overheid om een minnelijke schikking toe te staan, is evenmin nog zinvol. In de nieuwe constellatie wordt naast de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur ook de gemeentelijke overheid bevoegd om een minnelijke schikking toe te staan. De facto is een heroverweging van een weigering bijgevolg reeds mogelijk door zich te richten tot de andere bevoegde overheid. Vermits het uiteraard logisch is dat de onderscheiden bevoegde besturen bij het uitoefenen van deze gezamenlijke bevoegdheid onderling overleg plegen, zal de bemiddelingsrol de facto worden overgenomen door de 'heroverwegende' overheid.

[77] Advies Raad van State, randnummer 16.
[78] *Parl. St.* Vl. Parl., 2008-2009, 268-270.

Art. 6.4.1.

Verwezen wordt naar de toelichting bij artikel 6.2.10, dat een gelijkaardig principe bevat voor de betekeningen per aangetekend schrijven in het kader van bestuurlijke beboeting.

Art. 6.4.2.

Een definitief besluit tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom heeft een met een rechtelijke beslissing vergelijkbare status. Eénmaal definitief, kan een dergelijk besluit uitsluitend door de instantie die het heeft genomen worden ingetrokken of gewijzigd, in een beperkt aantal omstandigheden:

a. wanneer de oplegde maatregelen zijn uitgevoerd;
b. wanneer door gewijzigde omstandigheden een bijsturing van de opgelegde maatregelen noodzakelijk blijkt;
c. in de gevallen, bepaald in artikel 1133 Gerechtelijk Wetboek, die in de gemeenrechtelijke regeling ook aanleiding kunnen geven tot herroeping van gewijsde van een rechtelijke beslissing;
d. wanneer het noodzakelijk blijkt om een maatregel van last onder dwangsom te vervangen door een maatregel van bestuursdwang, of vice versa, bijvoorbeeld omdat de opgelegde dwangsom niet het verhoopte effect heeft op het gedrag van de overtreder.

Bestuursdwang en last onder dwangsom vormen elkaars alternatieven. Zij mogen wel na elkaar worden opgelegd, maar nooit gelijktijdig t.a.v. dezelfde persoon. Op het ogenblik dat blijkt dat het instrument van bestuurlijke handhaving waarvoor aanvankelijk werd gekozen niet tot het beoogde resultaat zal leiden, moet het worden ingetrokken vóóraleer het alternatieve instrument kan worden ingezet. Deze ‘intrekking’ heeft evenwel geen invloed op de rechtsgevolgen die de beslissing tot last onder dwangsom of toepassing van bestuursdwang ondertussen heeft gesorteerd. Dwangsommen, verbeurd ingevolge een rechtmatig gegeven doch later wegens onwerkzaamheid ingetrokken dwangsombesluit, blijven verbeurd. Uitvoeringskosten, gemaakt ingevolge een rechtmatig gegeven doch later wegens onwerkzaamheid ingetrokken bestuursdwangbesluit, blijven verschuldigd.

Het benaarstigen van het herstel van het misdrijf of de inbreuk via bestuurlijke maatregelen, vormt een alternatief voor de klassieke gerechtelijke weg. Paragraaf 1 van dit artikel bevestigt dat de Vlaamse Regering de inzet van de bestuurlijke herstelmaatregelen aan bijkomende voorwaarden kan onderwerpen, met name wanneer zij voor bepaalde types van inbreuken of misdrijven, desgevallend afhankelijk van het al dan niet optreden van bepaalde situationele parameters, een klassieke gerechtelijke afhandeling meer aangewezen acht.

Deze bevoegdheid ligt in het verlengde van de hoedanigheid van de Vlaamse Regering als administratieve beroepsinstantie voor bestuurlijke herstelmaatregelen. In dit licht is het niet zonder verantwoording dat de Vlaamse Regering de instroom in de bestuurlijke component, waarvan zij als beroepsinstantie de eenvormigheid bewaakt, kan sturen door middel van generieke voorwaarden of uitsluitingen.

Art. 6.4.3.

Deze bepaling regelt vooreerst de samenloop tussen gerechtelijke en bestuurlijke handhaving. Zij bevestigt de principiële voorrang van de rechterlijke handhaving op de bestuurlijke handhaving, door te bepalen dat bestuurlijke beslissingen nooit afbreuk mogen doen aan het gezag van gewijsde van een conform dit hoofdstuk tussengekomen rechterlijke beslissing. Dit gezag van gewijsde is

onafhankelijk van het instellen van een al dan niet schorsend beroepsmiddel, en blijft bestaan zolang de beslissing niet ongedaan is gemaakt.[79]

Daarnaast wordt het verjaringsregime voor gerechtelijke herstelvorderingen, zoals opgenomen in artikel 6.3.3 §3, van (overeenkomstige) toepassing gesteld op de verjaring van de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.

Dit houdt concreet in dat:

a. de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen, gegrond op een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf, niet kan verjaren voor respectievelijk het verval van de strafvordering en het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete;
b. onder voorbehoud van a), de bijzondere verjaringstermijnen van tien jaar (kwetsbaar gebied en openruimtegebied) en vijf jaar (andere niet-kwetsbare gebieden) van toepassing zijn, , uiteraard met inbegrip van de mogelijkheden tot schorsing en stuiting in de zin van 2242 e.v. B.W..

Art. 6.4.4.

Deze bepalingen zijn gebaseerd op artikel 6.1.47 en volgende VCRO. De regeling rond het administratief stakingsbevel, die voor het eerst in de ruimtelijke ordening werd ingevoerd door de wet van 22 december 1970, heeft ondertussen haar deugdelijkheid bewezen. Sinds de introductie op 1 mei 2000 van de administratieve geldboete als sanctie bij doorbreking van een bekrachtigd stakingsbevel, heeft zij nog verder aan daadkracht gewonnen.

De rechterlijke controle over het bestuurlijk stakingsbevel is reeds meer dan 4 decennia toevertrouwd aan de gewone rechtbanken, die hieromtrent een uitgebreide expertise hebben opgebouwd. Bovendien bestaat er een verband tussen het bestuurlijk stakingsbevel als preventieve maatregel, en de gerechtelijke herstelmaatregelen, die van nature tot de bevoegdheid van de gewone rechtbanken moeten worden gerekend. Hoewel de introductie van bestuurlijke herstelmaatregelen een aanleiding zou kunnen vormen om de rechterlijke controle over (preventieve) bestuurlijke stakingsbevelen ook bij een administratieve rechtbank te leggen, wordt het om bovenvermelde redenen noodzakelijk geacht om de bevoegdheden van de gewone rechtbanken te continueren.

De huidige regeling wordt bijgevolg bestendigd, mits enkele verbeteringen.

De finaliteit van de maatregel wordt voortaan uitdrukkelijk opgenomen in de tekst van het decreet. Het stakingsbevel wordt bevestigd als een preventieve maatregel, gericht op het voorkomen van misdrijven of het voorkomen van schade aan de goede ruimtelijke ordening. Dat met een stakingsbevel steeds kan worden ingegrepen op misdrijven in voortzetting, wordt in de rechtspraak niet (meer) betwist.[80] Volgens diezelfde rechtspraak kan het stakingsbevel daarnaast nog worden ingezet '*om de macht van de rechter om het herstel te bevelen veilig te stellen*'[81], wat als criterium moeilijk te hanteren is en tot rechtsonzekerheid leidt. Om hieraan te verhelpen wordt de tweede

[79] Artikel 26 Gerechtelijk Wetboek.
[80] Cass. 1 maart 2010, www.cass.be, rolnr.C090392N.; Cass. 8 februari 2013, www.cass.be, rolnr. C110617N
[81] Cass. 1 maart 2010, www.cass.be, rolnr.C090392N.

finaliteit ingevuld als het voorkomen van ruimtelijke schade, vergelijkbaar met het *'voorkomen van schade aan het leefmilieu*' als doelstelling van het stakingsbevel van de milieustakingsrechter.[82]

Tegen het stakingsbevel kan ten alle tijde verzet worden aangetekend bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg, die zoals in kort geding maar ten gronde beslist over de vordering tot opheffing van het stakingsbevel. Hij toets hierbij het stakingsbevel op zijn externe en interne wettigheid, en mag hierbij nagaan of het bevel een preventief karakter heeft dan wel berust op machtsoverschrijding.[83] Het stakingsbevel vormt verder geen juridisch beletsel voor de uitvoering van werken waarvoor na het stakingsbevel een stedenbouwkundige vergunning werd bekomen.[84]

De tekst van huidig artikel 6.1.47 VCRO refereert nog naar de terminologisch verouderde drievuldigheid '*werk, handelingen of wijzigingen*'. Het ontwerp sluit daarentegen aan bij het sinds het DRO algemeen gehanteerde verzamelbegrip '*handelingen*', in art. 1.1.2, 7° gedefinieerd als '*werkzaamheden, wijzigingen of activiteiten met ruimtelijke implicaties'*.

Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen grondslag en voorwerp van het stakingsbevel, geheel binnen de dubbele finaliteit van voorkomen van misdrijven en inbreuken enerzijds en het vermijden van schade anderzijds. De grondslag van het stakingsbevel is steeds een strafbare of sanctioneerbare handeling. Het voorwerp van het stakingsbevel, m.a.w. de te staken handeling, is ofwel de strafbare handeling zelf, ofwel het schadeverwekkend gevolg ervan.

Dit is geen breuk met het verleden. Ook in de huidige regeling is het mogelijk om het op zich niet-strafbaar ruimtelijk relevant gevolg van een strafbare handeling te staken. Huidig art. 6.1.47 VCRO plaatst zo de strafbare functiewijziging als grondslag van het stakingsbevel tegenover het daaruit resulterende gebruik als te staken gevolg, terwijl dit gebruik, behoudens rechtstreekse strijdigheid met enig rechtstreeks werkend voorschrift, nochtans geen strafbare handeling uitmaakt. De mogelijkheid tot het staken van op zich niet strafbaar 'vergunningsplichtig gebruik' werd recent nog bevestigd door het Hof van Cassatie.[85]

Het stakingsbevel kan worden gegeven door elke bevoegde verbalisant, en heeft onmiddellijke werking. Behoudens bekrachtiging door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur binnen een termijn van acht dagen nadat het hem ter kennis werd gebracht, verliest het stakingsbevel echter van rechtswege zijn uitwerking. Deze bekrachtiging kadert in een administratief toezicht vanwege de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur als gespecialiseerd ambtenaar[86], en impliceert een kwaliteitscontrole, die de burger moet beschermen tegen een onoordeelkundig gebruik van het administratief stakingsbevel.

Een laatste verschil met de huidige regeling, betreft de mogelijkheid tot het geven van een mondeling stakingsbevel tijdens een navolgend verhoor van de overtreder, nadat eerder niemand ter plaatse was aangetroffen. Dit laat de verbalisant toe de overtreder desgevallend nog te horen alvorens tot staking te besluiten, en is in een aantal gevallen praktischer dan het aanbrengen van een schriftelijk stakingsbevel ter plaatse.

Art. 6.4.5.

[82] Art. 1 Wet van 12 januari 1993 'betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu', B.S., 12 februari 1993.
[83] Cass. 8 februari 2013, www.cass.be, rolnr. C100669N;
[84] Cass. 23 februari 2012, www.cass.be, rolnr. C100237N
[85] Cass. 8 februari 2013, www.cass.be, rolnr. C 100585N.
[86] Cass. 27 mei 2010, www.cass.be, rolnr. C090293N.

De bevoegde verbalisanten zijn gerechtigd tot het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel, om het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding onmiddellijk te kunnen toepassen.

In zijn advies over een gelijkaardige bepaling in het Onroerenderfgoeddecreet , noemt de Raad van State deze bevoegdheden 'zeer ingrijpend' en mogelijk niet bestaanbaar met artikel 1 Aanvullend Protocol EVRM. Bovendien zou niet voorzien zijn in de mogelijkheid tot rechterlijke controle.[87] In het advies bij dit ontwerp herneemt de Raad deze opmerking.[88]

Dit oordeel lijkt onterecht. De bewuste bepaling werd reeds in 1970 in de Stedenbouwwet geïntroduceerd[89] en bleef tot op heden onveranderd gehandhaafd, zonder dat zij ooit tot noemenswaardige problemen heeft geleid. De voorziene maatregelen kunnen enkel worden genomen ter ondersteuning van het stakingsbevel, waaraan zij hun rechtsgrond ontlenen. Door de opheffing van het stakingsbevel, door de rechter in kort geding of de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, of door het niet tijdig bekrachtigen van het stakingsbevel, nemen de bijkomende maatregelen van rechtswege een einde. De rechterlijke controle op deze aan het stakingsbevel toegevoegde maatregel verloopt dan ook op dezelfde wijze als deze op het stakingsbevel zelf, met name via de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg.[90] Onevenredige bijkomende maatregelen kunnen door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg worden opgeheven of bijgestuurd.

Art. 6.4.6.

Een stakingsbevel is een louter preventieve en voorlopige maatregel, die kan worden ingetrokken wanneer de bevoegde instantie dit opportuun of noodzakelijk acht. Het vermogen voor de bevoegde instantie om de maatregel te allen tijde in trekken, vormt een belangrijk verschil met het definitief karakter van de op herstel gerichte maatregelen, met name bestuursdwang en last onder dwangsom.[91] Een intrekking van een stakingsbevel staat uiteraard nooit gelijk met een toestemming tot het voortzetten van stedenbouwkundige inbreuken of – misdrijven.

Als bevoegde instantie geldt uitsluitend de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, ook al werd het stakingsbevel door een 'externe' verbalisant gegeven. Deze regel bevestigt de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur als hoogste administratieve instantie inzake stakingsbevelen, belast met een administratief toezicht , en garandeert de eenvormigheid van het beleid. Bovendien wordt de dagvaarding tot opheffing van een stakingsbevel uitgebracht tegen de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, optredend namens het Vlaams Gewest.

Het staat de belanghebbende op elk ogenblik vrij om de inspecteur te verzoeken het stakingsbevel op te heffen of bepaalde handelingen toe te laten.

Art. 6.4.7.

Bestuursdwang is de bevoegdheid van het daartoe aangeduide bestuursorgaan tot het geven van een herstelbevel middels een bestuurlijke beslissing, die uitvoerbaar is zoals een vonnis en steeds het recht op ambtshalve uitvoering insluit.

---

[87] *Parl. St*. Vl. P. 2012-2013, 1901/1, 310.
[88] Advies Raad van State, randnummers 17 en 20.
[89] Art. 68, 4de lid Stedenbouwwet.
[90] Cass. 23 februari 2012, www.cass.be, rolnr. C100333N.
[91] Zie de toelichting bij artikel 6.4.7.

Bestuursdwang is m.a.w. het bestuurlijke equivalent van de gerechtelijke veroordeling tot het uitvoeren van herstelmaatregelen, met de mogelijkheid voor de bevoegde overheid om bij stilzitten van de overtreder zelf tot de bevolen werken over te gaan op kosten van deze laatste.

De bestuursdwang kan enkel worden opgelegd aan overtreders, door nieuw artikel 6.1.1., 1ste lid, 1° gedefinieerd als de deelnemers aan het stedenbouwkundig misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk.

De beslissing tot bestuursdwang wordt steeds schriftelijk genomen door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, en wordt een besluit genoemd. De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de genoemde gemeentelijke overheden zijn gelijkelijk bevoegd, zonder dat nog wordt voorzien in een samenloopregeling. De uitoefening van deze bevoegdheden veronderstelt dan ook minstens een informeel overleg tussen de betrokken overheden, hierbij rekening houdend met beleidsprioriteiten en taakverdelingen, opgenomen in het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening of neergelegd in onderlinge afspraken.

De bestuurlijke maatregelen, genomen in het kader van bestuursdwang, respecteren de wetmatigheden van nieuw artikel 6.3.1., en zijn bijgevolg identiek aan de gerechtelijke herstelmaatregelen. Inhoudelijk kan dan ook worden verwezen naar de toelichting bij nieuw artikel 6.3.1.. Om elke twijfel uit te sluiten, bevestigt het ontwerp uitdrukkelijk dat de bevoegde overheid bij het vaststellen van het bedrag van de meerwaarde in het kader van bestuursdwang beschikt over dezelfde mogelijkheden als de rechter, neergelegd in nieuw art. 6.3.1 §5, tweede lid.[92]

Zoals bij de klassieke gerechtelijke handhaving, wordt ook in de beslissing tot bestuursdwang steeds een termijn toegekend voor vrijwillig herstel, desgevallend gefaseerd of gedifferentieerd per maatregel. Deze termijn begint te lopen de dag na de betekening van het besluit bij gerechtsdeurwaardersexploot of per beveiligde zending.

De overtreder beschikt voor wat de betaling van de meerwaarde betreft over eenzelfde kwijtingsrecht als bij de gerechtelijke handhaving.[93] Aangezien zij per definitie is ingegeven door het algemeen belang, is de beslissing tot bestuursdwang zoals een rechterlijk herstelbevel steeds tegenstelbaar aan derden, die de gevolgen ervan behoudens een met succes ingesteld beroepsmiddel dienen te gedogen.

Bij gebreke aan een gedinginleidende akte, wordt het besluit zelf overgeschreven in het Hypotheekkantoor, en zullen vervolgens de eventuele administratieve beroepsbeslissing en gerechtelijke eindbeslissing worden ingeschreven op de kant van deze overschrijving. De overschrijving dient te gebeuren binnen een termijn van twee maanden. De overschrijving van het besluit en de daaropvolgende kantmeldingen van de latere beslissingen zijn rechtstreeks mogelijk op grond van de artikelen 2 tot en met 4 van de Hypotheekwet, zodat met dit voorschrift geen afbreuk wordt gedaan aan de prerogatieven van de federale wetgever.

Art. 6.4.8.

Tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang kan door de vermoedelijke overtreder binnen de dertig dagen, te rekenen vanaf de dag na de betekening ervan, beroep worden ingesteld bij de

[92] Art. 6.3.1 §5, 2de lid; Zie tevens de toelichting bij artikel 6.3.1, b.Heroriëntering van de meerwaarde van voordeelontneming naar gedoogvergoeding.

[93] Zie de toelichting bij art. 6.3.1 §5 b.Heroriëntering van meerwaarde van voordeelontneming naar gedoogvergoeding; kwijting kan door het herstel van de legaliteit via het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het bekomen van een regularisatievergunning en uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

Vlaamse Regering of de door haar aangewezen ambtenaar. Dit beroep heeft steeds een schorsende werking.

Het beroep wordt ingesteld bij een met redenen omklede en per beveiligde zending betekende brief. Op zijn verzoek, wordt de indiener van het beroep gehoord.

Over het beroep wordt uitspraak gedaan binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het beroepschrift. Deze termijn kan éénmalig worden verlengd met negentig dagen. Bij overschrijding van deze termijnen, vervalt de beslissing tot bestuursdwang.

De schorsende werking van het beroep neemt een einde de dag na de betekening van de beslissing tot verwerping ervan, waarna de door de stedenbouwkundige inspecteur bepaalde termijn voor vrijwillig herstel opnieuw begint te lopen, met aftrek van de dagen die al verstreken waren op het ogenblik van het indienen van het beroep.

De administratieve beroepsbeslissing is steeds van rechtswege uitvoerbaar, zodat een gerechtelijk beroep in beginsel nooit een schorsende werking heeft. Elke belanghebbende kan de schorsing en vernietiging van respectievelijk het besluit of de beslissing vorderen conform de wetten op de Raad van State. De overtreder aan wie het besluit werd betekend heeft slechts toegang tot dit jurisdictioneel beroep voorzover hij het georganiseerd administratief beroep bij de Vlaamse Regering heeft uitgeput.

Art. 6.4.9.

Deze bepaling herneemt de bepalingen van art. 6.3.6 i.v.m. de meldingsplicht van de overtreder, het opstellen en inschrijven van processen-verbaal van vaststelling van uitvoering, de verplichting tot het opstellen van een afzonderlijke akte op identieke wijze voor wat de bestuurlijke maatregelen betreft. Bijgevolg kan worden verwezen naar de toelichting bij dit artikel.

Art. 6.4.10

In navolging van artikel 50 van het Strafwetboek, bepaalt dit artikel dat elke overtreder aan wie het besluit of de beroepsbeslissing is betekend, hoofdelijk gehouden is tot betaling van de meerwaarde en alle aan de bestuursdwang verbonden kosten. Deze kosten betreffen niet alleen de eigenlijke uitvoering van de werken, maar ook alle kosten die ter voorbereiding ervan werden gemaakt. Bij de opheffing van de onwettige situatie door externe factoren, zoals de tussenkomst van een regularisatievergunning na een wijziging van de voorschriften, blijven de al gemaakte kosten verschuldigd.

Zoals bij de gerechtelijke herstelmaatregel, wordt ook bij bestuursdwang voorzien in een (naar gelang het geval al dan niet beperkt) niet-retroactief verhaalsrecht lastens de houder van een zakelijk recht op het goed, en wordt verder eveneens voorzien in een wettelijke hypotheek als zekerheid voor de te maken kosten bij gedwongen uitvoering. Aangezien de regeling identiek is, wordt verwezen naar de toelichting bij de paragrafen 2 en 3 van artikel 6.3.4.

Art. 6.4.11

De gedwongen invordering van de gemaakte kosten en /of de meerwaarde geschiedt door de gerechtsdeurwaarder op grond van een dwangbevel, dat wordt uitgevaardigd door de stedenbouwkundige inspecteur, en geviseerd en uitvoerbaar verklaard door een daartoe door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar.

In zijn advies hekelt de Raad van State de onduidelijkheid, verbonden aan het van toepassing verklaren van deel V van het Gerechtelijk Wetboek op het dwangbevel.[94] De gewraakte bepaling is echter de overname van huidig 6.1.50 §3 VCRO / artikel 157 §3 DRO, waarvan de draagwijdte ondubbelzinnig werd afgelijnd door een arrest van het Hof van Cassatie van 18 maart 2010. Zij heeft geenszins als strekking te voorzien in een 'beroepsmogelijkheid bij de rechter, oordelend met volle rechtsmacht', maar impliceert enkel dat de wettigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging van het dwangbevel door de beslagrechter kan worden getoetst.[95]

Art. 6.4.12

Overeenkomstig artikel 516 van het Gerechtelijk Wetboek zijn alleen de gerechtsdeurwaarders bevoegd tot het ten uitvoerleggen van alle rechterlijke beslissingen, akten of titels in uitvoerbare vorm. Aangezien de tenuitvoerlegging door een gespecialiseerd en onafhankelijk ministerieel ambtenaar belangrijke waarborgen inhoudt voor zowel de schuldenaar als de schuldeiser, wordt ervoor geopteerd dit principe uitdrukkelijk door te trekken naar de bestuurlijke handhaving.

Omdat de gerechtsdeurwaarder de uitvoering van de bevolen werken wellicht zal overlaten aan gespecialiseerde vaklui, bepaalt het decreet volledigheidshalve dat de door hem aangewezen personen toegang hebben tot elke plaats in de mate waarin dit nodig is voor de vervulling van hun taak.

Enkel wanneer de eigenaar en, voor zover verschillend, de gebruiker van het onroerend goed zich niet verzet tegen de uitvoering van de bevolen werken, dient geen beroep te worden gedaan op een gerechtsdeurwaarder.

Art. 6.4.13

Deze bepaling verschaft de mogelijkheid om goederen af te voeren, wanneer dit nodig is voor de uitvoering van de bevolen werken. Het verdere lot van deze goederen, inzonderheid de bewaring en eventuele teruggave ervan, moet nader worden geregeld door de Vlaamse Regering.

De in deze bepaling bedoelde verzegeling betreft een bewarende maatregel, waartoe in de loop van de dwanguitvoering gebeurlijk wordt besloten om het vlot verloop ervan te garanderen, niet geautoriseerde toegang te verhinderen en te vermijden dat schade wordt toegebracht of diefstallen worden gepleegd. Deze verzegeling moet onderscheiden worden van de verzegeling bedoeld in artikel 6.4.5, die specifiek tot doel heeft het stakingsbevel te doen naleven.

De Raad van State formuleert in zijn advies de bedenking dat ter inachtneming van de belangen van de personen wier situatie nadelig wordt beïnvloed, een meer omstandige uitwerking van deze bevoegdheid vereist is.[96]

Voor wat de bevoegdheid tot verzegeling betreft, wordt verwezen naar wat hiervoor werd gesteld bij het ontworpen artikel 6.4.5. Voor wat het meevoeren en opslaan van zaken in het kader van de uitvoering van bestuursdwang betreft, wordt tegemoetgekomen aan de bekommernis van de Raad van State door de Vlaamse Regering te verplichten nadere regels vast te stellen voor de bewaring en de teruggave van meegevoerde zaken aan de rechthebbenden.

---

[94] Advies Raad van State, randnummer 19.
[95] Cass. 18 maart 2010, www.cass.be, rolnr. C090149N.[96] Advies Raad van State, randnummer 20.
[96] Advies Raad van State, randnummer 20.

Art. 6.4.14

Last onder dwangsom is de bevoegdheid van het daartoe aangeduide bestuursorgaan tot het geven van een herstelbevel middels een bestuurlijke beslissing, die uitvoerbaar is zoals een vonnis en steeds een dwangsom als sanctie bij negatie insluit.

Last onder dwangsom is m.a.w. het bestuurlijke equivalent van de gerechtelijke veroordeling tot het uitvoeren van herstelmaatregelen op straffe van een dwangsom per tijdseenheid vertraging of per vaststelde overtreding. De last onder dwangsom kan enkel worden opgelegd aan overtreders, door nieuw artikel 6.1.1., 1ste lid, 1° gedefinieerd als de deelnemers aan het stedenbouwkundig misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk.

De beslissing tot last onder dwangsom wordt steeds schriftelijk genomen door de stedenbouwkundige inspecteur, en wordt opnieuw een '*besluit*' wordt genoemd. Ook hier zal de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur maar tot een last onder dwangsom kunnen beslissen in zoverre hij daartoe het voorafgaandelijk akkoord van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bekwam. [97] De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen m.b.t. de manier waarop dit akkoord moet worden bekomen.

Inhoudelijk verschillen de in het kader van de last onder dwangsom op te leggen maatregelen in niets van de maatregelen, te nemen in het kader van bestuursdwang, die op hun beurt identiek zijn aan de gerechtelijke maatregelen. Dit houdt in dat het betalen van een meerwaarde een onderdeel kan uitmaken van de last onder dwangsom, uiteraard zonder dat het niet betalen van deze meerwaarde aanleiding kan geven tot het verbeuren van de enkel aan het uitvoeren van de reële herstelmaatregelen van herstel in de oorspronkelijke staat of het uitvoeren van aanpassingswerken te koppelen dwangsom.

De dwangsom kan worden vastgesteld op een bedrag ineens, op een bedrag per dag vertraging, of op een bedrag per overtreding van de last. Tevens kan een bedrag worden bepaald, waarboven geen dwangsom meer verbeurd wordt. Dit komt overeen met de mogelijkheden die voor de rechter openstaan bij het opleggen van een dwangsom, gekoppeld aan gerechtelijke maatregelen.[98]

Er wordt steeds een termijn toegekend voor vrijwillig herstel en vrijwillige betaling, desgevallend gefaseerd of gedifferentieerd per maatregel. Deze termijn begint te lopen de dag na de betekening van het besluit bij gerechtsdeurwaardersexploot. Het doen verbeuren van de dwangsom veronderstelt steeds de voorafgaandelijke betekening van het uitvoerbare besluit, in voorkomend geval samen met de beslissing over het beroep.[99]

De verplichting tot hypothecaire overschrijving van het besluit en tot kantmelding van navolgende beslissingen is gelijkaardig met deze zoals voorzien voor de bestuursdwang, zodat verwezen kan worden naar de toelichting bij artikel 6.4.7. Hetzelfde geldt voor wat de tegenstelbaarheid van het besluit en navolgende beslissingen betreft.

Art. 6.4.15

Tegen het besluit van de stedenbouwkundige inspecteur kan binnen de 30 dagen beroep worden ingesteld bij de Vlaamse Regering of de door haar aangewezen ambtenaar. Dit beroep heeft steeds een schorsende werking.

---

[97] Zie de toelichting bij artikel 6.4.12.
[98] Art. 1385ter Ger. W..
[99] Art. 1385bis, 3de lid Ger. W.; Benelux hof, 12 mei 1997, *R.W*. 1997-98, 71, concl. T. Ten Kate, err. *R.W*., 1997-98, 416.

Het beroep wordt ingesteld bij een met redenen omklede en per beveiligde zending betekende brief. Op zijn verzoek, wordt de indiener van het beroep gehoord.

Over het beroep wordt uitspraak gedaan binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het beroepschrift. Deze termijn kan éénmalig worden verlengd met negentig dagen. Bij overschrijding van deze termijnen, vervalt de beslissing tot last onder dwangsom.

De schorsende werking van het beroep neemt een einde de dag na de betekening van de beslissing tot verwerping ervan, waarna de door de stedenbouwkundige inspecteur bepaalde termijn voor vrijwillig herstel opnieuw begint te lopen, met aftrek van de dagen die al verstreken waren op het ogenblik van het indienen van het beroep.

De administratieve beroepsbeslissing is van rechtswege uitvoerbaar, zodat een gerechtelijk beroep in beginsel nooit een schorsende werking heeft.

Elke belanghebbende kan de schorsing en vernietiging van respectievelijk het besluit of de beslissing vorderen conform de wetten op de Raad van State. De overtreder aan wie het besluit werd betekend heeft slechts toegang tot dit jurisdictioneel beroep voorzover hij het georganiseerd administratief beroep bij de Vlaamse Regering heeft uitgeput.

Art. 6.4.16

Verbeurde dwangsommen en desgevallend de verschuldigde meerwaarde kunnen, verhoogd met de invorderingskosten, gedwongen worden ingevorderd via dwangbevelen. Voor meer details kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 6.4.11.

Voor wat de mogelijkheden tot beslissing inzake niet of gedeeltelijke invordering betreft wordt verwezen naar de toelichting bij artikel 6.3.4 §4.

Art. 6.4.17

Volgens art. 1385 quinquies Gerechtelijk Wetboek kan de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, op vordering van de veroordeelde de dwangsom opheffen, de looptijd ervan opschorten gedurende de door hem te bepalen termijn of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen.

Dit artikel voorziet in gelijkaardige regeling, met dien verstande dat de bevoegdheid om over de onmogelijkheid te oordelen niet wordt opgedragen aan de rechter die de dwangsom heeft opgelegd, maar wel aan de Rechtbank van eerste aanleg. In casu is immers geen dwangsomrechter voorhanden, terwijl aan de persoon aan wie de last onder dwangsom werd opgelegd, een gelijkwaardige rechtsbescherming moet worden gegarandeerd. De urgentie, verbonden aan de vraag tot vaststelling van het bestaan van onmogelijkheid, verzet er zich daarbij tegen dat de overtreder aan wie een last onder dwangsom werd opgelegd, gedwongen zou worden zich eerst tot de administratieve overheid te richten alvorens toegang te krijgen tot de rechter.

Zoals artikel 1385 quinquies Gerechtelijk Wetboek, dient ook deze bepaling restrictief te worden uitgelegd en toegepast. Enkel wanneer daadwerkelijk onmogelijkheid wordt vastgesteld, kan de rechter van deze bevoegdheid gebruik maken.

Art. 6.4.18

Deze bepaling sluit aan bij de verjaringsregeling van aan rechterlijke maatregelen gekoppelde dwangsommen, vervat in artikel 1385 octies Gerechtelijk Wetboek. De korte verjaringstermijn van zes maanden wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

Art. 6.4.19

De minnelijke schikking, zoals ingebed in huidig artikel 6.1.51 e.v. van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, wordt door de gewestelijk stedenbouwkundige inspecteur na toestemming van het parket aangeboden aan de overtreder, en heeft impact op zowel de straf- als de herstelvordering.

In lijn met het strikte onderscheid tussen bestuurlijke beboeting en bestuurlijke herstelmaatregelen , wordt ook de huidige minnelijke schikking ontdubbeld in het voorstel tot betalen van een geldsom van nieuw art. 6.2.14 enerzijds, en de minnelijke schikking van nieuw art. 6.4.19 anderzijds.[100]

Na ontdubbeling zal de minnelijke schikking enkel nog strekken tot het regelen van de burgerlijke gevolgen van de gepleegde inbreuken of misdrijven. De minnelijke schikking wordt daarmee het consensueel alternatief voor de dwangmaatregelen bestuursdwang en last onder dwangsom, los van de strafwaardigheid van de schadeverwekkende gedraging en dus de nood tot strafrechtelijke of bestuurlijke vervolging van de overtreder, die te beoordelen is door het parket en / of de beboetingsambtenaar.

Het voordeel van de minnelijke schikking voor het algemeen belang bestaat er in dat de onzekerheden en vertragingen, verbonden met gerechtelijke en deels ook bestuurlijke procedures worden uitgesloten, terwijl de minnelijke schikking toch een titel oplevert met zeer gelijkaardige rechtsgevolgen als een uitvoerbaar vonnis of besluit.

Evengoed heeft de minnelijke schikking belangrijke voordelen voor de overtreder en / of de eigenaar van het onroerend goed:

a. ook voor de overtreder komt er onmiddellijk een einde aan de onzekerheid na het sluiten van de minnelijke schikking;
b. de werken die het voorwerp uitmaken van een minnelijke schikking zijn nooit vergunnings- of meldingsplichtig in het kader van de VCRO;
c. er kan onderhandeld worden over de termijnen waarbinnen de handelingen moeten worden uitgevoerd en de schadeloosstelling moet worden betaald[101];
d. de partijen kunnen reeds bij aanvang een andere waarborg afspreken ter vervanging van de 'standaard' voorziene wettelijke hypotheek op alle zakelijke rechten van de personen met wie de minnelijke schikking wordt aangegaan, of de wettelijke hypotheek beperken tot welbepaalde onroerende goederen. Dit kan van belang zijn wanneer de onroerende goederen in het vermogen van de overtreder, tegelijkertijd diens werkkapitaal uitmaken.

Een minnelijke schikking kan bovendien nooit afbreuk doen aan het gezag van gewijsde van een volgens dit decreet (of zijn voorgangers) tussengekomen rechterlijke beslissing. Deze regel van samenloop met de gerechtelijke handhaving is identiek aan dezelfde regel, van toepassing op de samenloop tussen gerechtelijke handhaving en bestuursdwang of last onder dwangsom.

Het is niet uitgesloten dat ook andere personen dan overtreders belang kunnen hebben bij het afsluiten van een minnelijke schikking. Te denken valt bv. aan de nieuwe eigenaar, die zekerheid wil over hoe de door zijn rechtsvoorganger veroorzaakte illegale situatie kan worden rechtgezet. In tegenstelling tot de huidige regeling, die enkel openstaat voor overtreders, voorziet dit ontwerp in een

[100] Zie de toelichting bij nieuw artikel 6.2.14.
[101] Met dien verstande dat de relatie tussen de uit te voeren werken enerzijds, en de hersteltermijn als termijn voor materiële uitvoering van deze werken, niet volledig mag worden doorbroken.

open regeling, beschikbaar voor alle belanghebbenden, uiteraard onder de voorwaarde dat alle titularissen van zakelijke rechten op het goed ook vertegenwoordigd zijn. De minnelijke schikking doet t.a.v. dergelijke belanghebbenden dan wel een hoofdelijke herstelplicht t.a.v. het algemeen belang (m.i.v. het betalen van de eventuele meerwaarde) ontstaan, zonder dat zij hebben deelgenomen aan een inbreuk op dit decreet. In de onderlinge relatie tussen de belanghebbende en de overtreders, blijven de verhoudingen uiteraard ongewijzigd.

De minnelijke schikking wordt aangevraagd door de personen die zich wensen te verbinden. Deze aanvraag, die moet beantwoorden aan de regels die de Vlaamse Regering zal bepalen, schorst de verjaring van de herstelvordering tot aan de totstandkoming of weigering van de minnelijke schikking.

Art. 6.4.20 tot 6.4.22

Het aangaan van een minnelijke schikking geschiedt op vrijwillige basis, zowel in hoofde van de stedenbouwkundige inspecteur als de overtreder of andere belanghebbende personen. Eénmaal de minnelijke schikking echter op schrift is gesteld en ondertekend door alle partijen, vereist het decreet, zoals bij een rechterlijke beslissing, dat zij namens het algemeen belang wordt uitgevoerd. Of nog: het aangaan van een minnelijke schikking is voor de partijen vrij, maar de uitvoering ervan verplichtend.

De miskenning van de in de minnelijke schikking opgenomen verplichtingen vormt dan ook t.a.v. de overtreders of belanghebbenden die haar ondertekenden, een grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, zonder dat de verplichting op zich om tot het afgesproken herstel over te gaan door deze laatsten nog betwist kan worden.

De personen die ertoe gehouden zijn de minnelijke schikking uit te voeren, dienen de vrijwillige uitvoering onmiddellijk te melden, waarna de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur na controle een proces-verbaal van uitvoering zal opstellen. Dit proces-verbaal wordt gekantmeld op de overschrijving van de minnelijke schikking.

Zolang deze kantmelding niet is gebeurd, dient de koper van het kwestieus onroerend goed een eenzijdige verbintenis aan te gaan om de uit de minnelijke schikking voortvloeiende verbintenissen uit te voeren, onverminderd de verplichtingen van de personen die zich via de minnelijke schikking hebben verbonden.

De uitvoering van de minnelijke schikking dooft in principe enkel het recht op herstel of vergoeding van schade, geleden door het algemeen belang.[102] Het recht op herstel van particulieren, gegrond op eigen schade veroorzaakt door de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf, blijft in beginsel onverkort bestaan.

Art. 6.5.1

Artikel 6.5.1 herneemt de bepalingen van huidig art. 6.1.56 VCRO tot oprichting van het Herstelfonds en de overdracht van activa en passiva van het Grondfonds, en behoeft als dusdanig geen verdere toelichting.

Art. 6.6.1

[102] Nieuw artikel 6.4.21.

Paragraaf 1 bevestigt dat de uitvoering van vonnissen, bestuurlijke dwangmaatregelen of minnelijke schikkingen nooit vergunnings- of meldingsplichtig zijn op grond van de VCRO. Deze regel gaat terug op huidig artikel 6.1.57, 2de lid VCRO.

Paragraaf 2 bevestigt, in navolging van huidig artikel 6.1.58, dat na uitvoering van de gerechtelijke of bestuurlijke maatregel (m.i.v. de minnelijke schikking) en de bevestiging hiervan in een proces-verbaal van vaststelling van uitvoering, stabiliteitswerken in de zin van art. 4.1.1, 11° kunnen worden vergund m.b.t. het voorwerp van de maatregel, zelfs al is dit voorwerp niet regulariseerbaar wegens strijdigheid met vigerende voorschriften.

Na uitvoering van de opgelegde maatregelen, kan het voorwerp van de maatregel bogen op een bestaansrecht zonder vergund te zijn. Dit bestaansrecht kan op aanvraag van de belanghebbende worden bevestigd en gedocumenteerd in een herstelattest, af te geven door het college van burgemeester en schepen.

Geen herstelattest kan worden afgegeven vooraleer een proces-verbaal van vaststelling van uitvoering werd bekomen. De mogelijkheid tot afgifte van een herstelattest wordt daarnaast beperkt tot herstelmaatregelen, die worden opgelegd en uitgevoerd na de inwerkingtreding van dit ontwerp. (zie artikel 7.7.4 van dit ontwerp en hierbij horende toelichting)

Art. 6.6.2

Dit artikel is gebaseerd op huidig artikel 6.3.1., en voorziet in een principieel recht in hoofde van de kopers of huurders van een goed, dat het voorwerp uitmaakt of kan uitmaken van herstelmaatregelen, om de nietigverklaring van de koop of huur te vorderen, wanneer zij met miskenning van de door dit decreet opgelegde informatieplichten in het ongewisse zijn gelaten omtrent het illegaal karakter van het goed.

Dit recht, dat geldt onverminderd het recht om schadevergoeding te vorderen, moet gezien worden als aanvullend op het gemene recht, in die zin dat het aantonen van een wilsgebrek niet vereist is. Enkel wanneer de inbreuk op de informatieplicht werd rechtgezet n.a.v. de authentieke akte én de informatiegerechtigde in deze akte uitdrukkelijk verzaakt aan het recht om de nietigverklaring te vorderen, kan het niet meer worden ingeroepen.

Art. 6.6.3.

Dit artikel is de letterlijke overname van huidig artikel 6.2.2 en behoeft dan ook geen nadere toelichting.

2.3. Artikel 111-116 : vervanging van Hoofdstuk VII van Titel VII VCRO

Deze artikelen leiden tot de volledige vervanging van het huidige Hoofdstuk VII van de VCRO. Omwille van een goed begrip refereert de onderstaande toelichting opnieuw naar de nummering van de VCRO.

Art. 7.7.1

De depenalisering van instandhouding in kwetsbaar gebied heeft het onmiddellijk verval van de strafvordering tot gevolg, ook wanneer deze reeds aanhangig is gemaakt bij de strafrechter. Het opleggen van een straf voor deze feiten wordt hierdoor onmogelijk. Volgens een vaste rechtspraak van het Hof van Cassatie brengt de opheffing van het strafbare karakter of de strafwaardigheid van een gedraging, *bij ontstentenis van een andersluidende bepaling*, echter niet mee dat deze feiten niet langer een fout zouden uitmaken, noch dat de strafrechter voor wie de burgerlijke vordering werd ingesteld op het ogenblik dat de feiten nog strafbaar waren, daardoor zijn bevoegdheid verliest.[103]

De depenalisering van instandhouding in kwetsbaar gebied kadert in de invoering van het onderscheid tussen misdrijven en inbreuken, en raakt enkel de strafwaardigheid van de gedraging. De nieuwe kwalificatie als inbreuk bevestigt uitdrukkelijk het wederrechtelijk / verboden / foutief karakter ervan. De inschaling als 'zware inbreuk' is bovendien verbonden met het ernstig schadeverwekkend karakter van instandhouding in kwetsbaar gebied. Zowel stedenbouwkundige misdrijven als stedenbouwkundige inbreuken vormen overigens een grondslag voor het opleggen van een herstelmaatregel door de burgerlijke rechter.

Ook zonder uitdrukkelijke bevestiging in die zin, zou de strafrechter zijn bevoegdheid behouden om uitspraak te doen over de op feiten van instandhouding in kwetsbaar gebied gebaseerde herstelvordering, op voorwaarde dat deze tijdig, d.i. voor het verval van de strafvordering, bij hem aanhangig werd gemaakt.

Om elke discussie uit te sluiten, kiest dit ontwerp er voor om deze bevoegdheid uitdrukkelijk te bevestigen *in zoverre de gedepenaliseerde instandhouding op het ogenblik van de uitspraak nog een inbreuk uitmaakt*. Tegelijkertijd wordt in het tweede lid in navolging van huidig artikel 6.1.1 in fine VCRO bevestigd dat feiten van instandhouding in niet-kwetsbaar gebied nooit de grondslag kunnen uitmaken voor een publieke herstelvordering.

Art. 7.7.2

Dit artikel herneemt het huidige artikel 7.7.4. van de VCRO en behoeft derhalve geen duiding.

Art. 7.7.3

Het bestaande handhavingsplan blijft behouden tot het vervangen wordt door een handhavingsprogramma, bedoeld in nieuw artikel 6.1.3. Voor meer details wordt verwezen naar de toelichting bij dit artikel.

Art. 7.7.4.

In toepassing van huidig artikel 6.1.41 §1, 1ste lid, 2° VCRO kan onevenredige schade aan de goede ruimtelijke ordening binnen de tweede categorie worden gedoogd met een meerwaarde.

Bij het opleggen van herstelmaatregelen, is de kennelijke verenigbaarheid met de plaatselijke ordening m.a.w. tot heden niet altijd het referentiepunt voor reëel herstel. Dit wordt eerst anders na de inwerkingtreding van dit decreet.

[103] Cass. 20 januari 2004, www.cass.be, rolnr. P050693N; Cass. 13 december 2005, www.cass.be, rolnr. P050893N.

Om deze reden wordt de mogelijkheid tot het bekomen van een herstelattest voorbehouden voor de uitvoering van herstelmaatregelen, opgelegd na de inwerkingtreding van dit ontwerp. Daarbij moet worden opgemerkt dat de op artikel 6.6.1 §2 gegronde mogelijkheid tot het bekomen van een stedenbouwkundige vergunning voor stabiliteitswerken zoals bedoeld in artikel 4.1.1, 11° VCRO, op zich onafhankelijk is van de aanwezigheid van een herstelattest.

Een dergelijk attest vormt wel een belangrijk bewijselement dat de goede ruimtelijke ordening door de aanwezigheid van de constructie (en bijgevolg evenmin door het uitvoeren van stabiliteitswerken, gericht op het onveranderd behoud van deze constructie) niet wordt geschaad, wat nog steeds een voorwaarde is voor het verlenen van elke stedenbouwkundige vergunning. [104]

Art. 7.7.5.

De handhavingsbevoegdheden, die thans nog toekomen aan het college van burgemeester en schepenen, worden ingevolge dit ontwerp overgedragen aan de burgemeester en de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur. Dit artikel duidt laatstgenoemden aan als rechtsopvolgers van het college van burgemeester en schepenen, wat inhoudt dat zij de door dit college bekomen titels kunnen uitvoeren en de ingestelde herstelvorderingen kunnen voortzetten.

Art. 7.7.6.

De doorbreking van een bekrachtigd stakingsbevel wordt op heden nog gesanctioneerd met correctionele straffen en een administratieve geldboete van 5.000 EURO.

Om discussies in het licht van artikel 2 Sw. uit te sluiten voorziet dit artikel dat de doorbreking van bekrachtigde stakingsbevelen, gepleegd vanaf 1 mei 2000 tot aan de inwerkingtreding van dit decreet, uitsluitend kunnen worden gesanctioneerd met de administratieve geldboete, zoals voorzien door voormalig artikel 6.1.49 VCRO, en dit volgens de procedureregels zoals ze voor de inwerkingtreding van dit ontwerp golden.

De facto houdt dit het verval van de strafvordering in, zelfs wanneer zij reeds zou zijn ingesteld. De vervolging wegens de (enkele) doorbreking van een bekrachtigd stakingsbevel voor de strafrechter is echter uiterst zeldzaam, zodat de impact van de regeling beperkt blijft. Bovendien betekent het verval van de strafvordering niet dat de op deze feiten gegronde herstelvordering zou komen te vervallen of de voor de inwerkingtreding van dit ontwerp gevatte strafrechter er niet langer over zou kunnen oordelen. [105]

3. Wijzigingen aan het DABM

Artikel 117 en 118

[104] Art. 4.3.1 §1, 1° b VCRO;
[105] Cass. 20 januari 2004, www.cass.be, rolnr. P050693N; Cass. 13 december 2005, www.cass.be, rolnr. P050893N.

Het toepassingsgebied van het DABM wordt uitgebreid met het decreet betreffende de omgevingsvergunning.

Schendingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kunnen bestraft worden met een bestuurlijke geldboete. Men kan hiertegen beroep aantekenen bij het Milieuhandhavingscollege. De bevoegdheidsuitbreiding van het Milieuhandhavingscollege[106] naar de beoordeling van beroepen tegen bestuurlijke geldboeten van het VCRO wordt daarom opgenomen in artikel 16.1.1 dat het toepassingsgebied van titel XVI van het DABM bepaalt. Als gevolg hiervan verandert de naam naar 'Handhavingscollege'.

De uitbreiding van artikel 16.1.1 is eveneens noodzakelijk om aan te geven dat hoofdstuk II van het DABM, met daarin de bepalingen rond de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving die van naam verandert en vanaf nu de " Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHHRM)heet, eveneens van toepassing is op de VCRO. Het handhavingsbeleid inzake de omgevingsvergunning wordt immers best binnen een overkoepelende instelling vormgegeven.

Artikelen 119 tot en met 125

Met de aanpassing van de artikelen 16.2.1 tot en met 16.2.7 van Hoofdstuk II va het DABM wordt de uitbreiding van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving gerealiseerd. Door de integratie van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning in de omgevingsvergunning is het noodzakelijk dat het beleid hierover kan worden afgestemd binnen deze Raad die eveneens van naam verandert en nu de "Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu" wordt.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu zal ook voor wat betreft ruimtelijke ordening de bevoegdheid krijgen om voorstellen te doen aan de Vlaamse Regering. Daarnaast wordt deze Raad uitgebreid met twee leden van het beleidsdomein R.O. en een vertegenwoordiger van de strategische adviesraad R.O. Ook zal het ondervoorzitterschap tweeledig worden, met name een ondervoorzitter deskundig op het vlak van de handhaving van de milieuwetgeving en een ondervoorzitter deskundig op het vlak van de handhaving van de bepalingen van Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Er werd gekozen voor een gefaseerde integratie van de aspecten inzake Ruimtelijke Ordening in de voormalige Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving, en dit zowel met betrekking tot het jaarlijks Handhavingsrapport als inzake het Handhavingsprogramma. In eerste instantie zullen twee afzonderlijke handhavingsprogramma's worden opgemaakt voor beide domeinen, om in een later stadium te komen tot een handhavingsprogramma ruimtelijke ordening en milieu.

De uitbreiding van het lidmaatschap moet er in de eerste fase toe leiden dat een geschikte methodologie wordt ontwikkeld om beide domeinen zo optimaal mogelijk, en zonder kwaliteitsverlies, te laten integreren.

Artikel 126

Artikel 16.3.8 §1 DABM verbiedt dat gewestelijke toezichthouders de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie. Naast de reeds bestaande uitzonderingen op dit cumulatieverbod, vervat in de tweede paragraaf van art. 16.3.18 DABM, wordt in een nieuw toe te voegen derde

[106] Zie ook de toelichting bij artikel 132 tot en met 141.

paragraaf een bijkomende uitzondering opgenomen voor wat het personeel van het Agentschap, belast met de handhaving van de VCRO, betreft.[107]

Een aanpassing artikel 16.3.8. is nodig omdat het de bedoeling is om RWO inspecteurs met het statuut van OGP als toezichthouder aan te duiden, een situatie die nu al enkel mogelijk is voor bepaalde ambtenaren binnen ANB.

Hiervoor gebeurt de toevoeging van een derde paragraaf met een uitdrukkelijke verwijzing naar de personeelsleden van RWO. De tweede paragraaf van dit artikel somt de regelgeving waarop toezicht kan gehouden worden door toezichthouders die zowel gewone toezichthouder als OGP zijn. Er werd niet geopteerd om deze regelgeving uit te breiden met het decreet Omgevingsvergunning. De reden hiervoor is te vinden in artikel 20, tweede lid van het Milieuhandhavingsbesluit. Dit artikel sluit het dubbel petje OGP en toezichthouder voor personeelsleden van AMI uit. Artikel 20 vindt zijn rechtsgrond in artikel 16.3.8, §1 DABM dat het algemene uitgangspunt van het MHD verwoordt dat opsporing en toezicht gescheiden zijn.

Indien enkel de lijst van regelgeving in §2 van artikel 16.3.8 zou worden uitgebreid met het decreet Omgevingsvergunning dan laat het decreet toe dat alle gewestelijke TH's die toezicht uitoefenen op het omgevingsvergunningendecreet (dus ook personeelsleden van AMI) zowel toezichthouder als OGP kunnen zijn. Artikel 20 van het Milieuhandhavingsbesluit zou in dat geval een ontoelaatbare inkrimping zijn t.o .het decreet.

Artikel 127

Deze toevoeging aan artikel 16.3.23 moet het mogelijk maken om bij samenhang tussen stedenbouwkundige inbreuken en milieu-inbreuken informatie uit te wisselen tussen de overheden, bevoegd voor de handhaving van respectievelijk de VCRO en het DABM.[108] Een gelijkaardige mogelijkheid is voorzien in nieuw artikel 6.2.4 en nieuw artikel 6.2.53 VCRO. De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels ter uitvoering van deze bepaling.

In het kader van de omgevingsvergunning is het mogelijk dat stedenbouwkundige inspecteurs milieu-inbreuken vaststellen. Deze verslagen moeten kunnen bezorgd worden aan de gewestelijke afdeling Milieu-inspectie. Een decreetsaanpassing is nodig voor de uitwisseling van verslagen van vaststelling, hiervoor wordt het tweede lid van artikel 16.3.23 aangepast. Voor het uitwisselen van informatie over PV's is er reeds een rechtsgrond in artikel 16.3.24 dat bepaalt dat een kopie van het PV bezorgd wordt aan "relevante" gewestelijke overheden.

Artikel 128 tot en met 130

Deze artikels maken de gemeentelijke ambtenaren, door het college van burgemeester en schepenen aangewezen als bevoegde verbalisanten in de zin van art. 6.2.4 VCRO, tevens bevoegd om milieumisdrijven op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal.

Hierdoor ontstaat voor wat de handhaving van het DABM betreft, een nieuwe categorie van personen, bevoegd voor het opstellen van een proces-verbaal, naast de toezichthouders en de politie.

Om een efficiënte handhaving van de omgevingsvergunning mogelijk te maken is het noodzakelijk dat de ook op gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren milieumisdrijven en inbreuken kunnen

[107] Zie de toelichting bij nieuw artikel 6.1.1 VCRO.
[108] Voor het uitwisselen van informatie over PV's is er reeds een rechtsgrond in artikel 16.3.24 DABM dat bepaalt dat een kopie van het PV bezorgd wordt aan "relevante" gewestelijke overheden.

vaststellen. Met de nieuwe artikelen 16.3.23 bis en 16.3.24 bis wordt deze vaststellingsbevoegdheid mogelijk gemaakt. Omdat de gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren geen uitgebreide opleiding in de milieuregelgeving hebben gevolgd, hebben hun vaststellingen inzake milieumisdrijven geen bijzondere bewijswaarde.

In de nieuwe artikelen 16.3.23bis en 16.3.24bis wordt eveneens een regeling voorzien voor het bezorgen van een afschrift van een verslag van vaststelling of een PV zoals dat reeds gebeurd is in de artikelen 6.2.4 en 6.2.5 VCRO. In deze laatste artikelen gaat het enkel om een PV of een verslag van vaststelling waarin tevens een stedenbouwkundig misdrijf/inbreuk is opgenomen. Op grond van artikel 16.3.23bis en 16.3.24bis krijgen de gemeentelijke toezichthouders die in kader van de VCRO werden aangeduid vaststellingsbevoegdheid voor - eventueel los van de vaststelling van een stedenbouwkundig misdrijf/inbreuk - misdrijven of inbreuken betreffende de milieuvergunningsaspecten. Wanneer de gemeentelijke VCRO toezichthouders enkel een schendig vaststellen van de milieu aspecten van de omgevingsvergunning zijn zij ook verplicht om hiervan een afschrift te bezorgen. De Vlaamse Regering bepaalt welke overheden een afschrift ontvangen, het gaat om dezelfde overheden als deze aangeduid in uitvoering van de artikelen 6.2.4, lid 6 en 6.2.5, lid 2 van de VCRO.

Artikel 131 tot en met 140

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening voorziet in de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke geldboeten wegens schending van de bepalingen van deze Codex. Tegen de bestuurlijke geldboeten die werden opgelegd wegens de schending van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan beroep worden aangetekend bij het Handhavingscollege. Door de toevoeging van een tweede lid aan artikel 16.4.19, §2 wordt de bevoegdheid van het Handhavingscollege uitgebreid naar de bestuurlijke geldboeten, opgelegd wegens schending van het VCRO.

Krachtens artikel 161 van de Grondwet kan geen administratief rechtscollege worden ingesteld dan krachtens een wet. Uit artikel 19, §1 van de Bijzondere Wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen[109] (hierna: BWHI) volgt dat, door de Grondwet aan de wet voorbehouden bevoegdheden, die dateren van *na* de inwerkingtreding van de BWHI 1980, zijn voorbehouden aan de federale wetgever. Hierdoor is de oprichting van administratieve rechtscolleges in principe een exclusieve bevoegdheid van de federale wetgever. Met huidig voorontwerp van decreet wordt evenwel niet de oprichting maar de uitbreiding van de bevoegdheid van een bestaand administratief rechtscollege, het Milieuhandhavingscollege, beoogd. Aangezien het decreet ook voorziet in de naamsverandering van het Milieuhandhavingscollege naar Handhavingscollege wordt verder de nieuwe naam gebruikt. De uitbreiding van de bevoegdheid van het college is een gevolg van de integratie van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning in de Omgevingsvergunning. Voor het schenden van de bepalingen van het Milieuvergunningendecreet bestaat sinds 2009 de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete waartegen beroep kan aangetekend worden bij het Handhavingscollege. Wegens de eenmaking van beide vergunningsstelsels heeft men nu ook de mogelijkheid ingevoerd om schendingen van de VCRO te beboeten met een administratieve geldboete. Het beroep tegen de geldboetes, opgelegd wegens schending van de VCRO, zal eveneens gebeuren bij het Handhavingscollege. De bevoegdheidsuitbreiding voor het Handhavingscollege moet verantwoord worden op grond van de impliciete bevoegdheden, vermeld in artikel 10 BWHI dat luidt als volgt:

"De decreten kunnen rechtsbepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor de Parlementen niet bevoegd zijn, voor zover die bepalingen noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun bevoegdheid".

[109] *BS* 15 augustus 1980.

Verder zal onder punt I het algemeen juridisch kader besproken om onder punt II aan te tonen dat de voorwaarden om beroep te kunnen doen op de impliciete bevoegdheden voor de uitbreiding van de bevoegdheid van het Handhavingscollege vervuld zijn.

I. Juridisch kader

A. Voorwaarden om een beroep te kunnen doen op de impliciete bevoegdheden

Op basis van artikel 10 BWHI kan de decreetgever afwijken van de artikel 161 van de Grondwet. De decreetgever moet dan wel aantonen dat dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de eigen bevoegdheid. Deze noodzakelijkheidsvoorwaarde voor het oprichten van een administratieve rechtbank wordt slechts op een *marginale* wijze getoetst door het Grondwettelijk Hof, Het volstaat dat de oprichting van een administratief rechtscollege in de beoordeling van decreetgever noodzakelijk is, waarbij het Hof nagaat of de beoordeling door de decreetgever juist was.

Het Grondwettelijk Hof heeft in zijn rechtspraak naast deze noodzakelijkheidsvoorwaarde nog twee bijkomende voorwaarden gesteld: (1) de weerslag op de federale regeling is slechts marginaal en (2) de federale aangelegenheid leent zich tot een gedifferentieerde regeling.[110] Verder wordt ingegaan op deze twee bijkomende vereisten.

B. Oprichten administratieve rechtscolleges door de gewesten en de toetsing ervan door het Grondwettelijk Hof en de Raad van State

Het **Grondwettelijk Hof** erkent dat de decreetgever op basis van de impliciete bevoegdheden administratieve rechtscolleges kan oprichten. Voorbeelden hiervan zijn het arrest van 30 april 2003 waarbij het Grondwettelijk Hof stelt dat dat de Waalse decreetgever op grond van de impliciete bevoegdheden een administratief rechtscollege kan oprichten, belast om uitspraak te doen over beroepen ingesteld tegen beslissingen van het Waalse Agentschap voor de Integratie van Gehandicapte Personen.[111]

Een ander voorbeeld is hiervan is het arrest van 27 januari 2011[112] waarbij het Hof oordeelde dat de Vlaamse decreetgever bevoegd is om de Raad voor Vergunningsbetwistingen op te richten, die onder meer bevoegd is zich uit te spreken over schorsings- en vernietigingsberoepen gericht tegen *vergunningsbeslissingen*, nl. bestuurlijke beslissingen, genomen in laatste administratieve aanleg, betreffende het afgeven of weigeren van een stedenbouwkundige vergunning of verkavelingsvergunning.[113]

Op basis van dit arrest stelde J. VANPRAET in zijn doctoraat inzake de bevoegdheidsverdeling tussen de federale staat en de deelgebieden terzake zeer formeel:

"De bevoegdheidscontouren lijken dermate geëvolueerd dat de impliciete bevoegdheden de gemeenschappen en gewesten een permanente bevoegdheid verlenen om specifieke administratieve rechtscolleges op te richten in de hun toegewezen bevoegdheden. Om tot bevoegdheid te besluiten, lijkt het te volstaan dat de decreetgever het redelijkerwijze wenselijk acht om een administratief

[110] Zie o.m. GwH 30 april 2003, nr. 49/2003 en GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011.
[111] GwH 30 april 2003, nr. 49/2003.
[112] GwH 27 januari 2011, nr. 8/2011.
[113] Zie art 4.8.2 VCRO.

rechtscollege op te richten met betrekking tot de eigen bevoegdheden. De oprichting van een specifiek administratief rechtscollege lijkt dus quasi-inherent te zijn aan de toegewezen bevoegdheden van de gemeenschappen en gewesten". (onderlijning toegevoegd)

Ook de afdeling wetgeving van **de Raad van State** heeft een aantal adviezen uitgebracht over de bevoegdheid van de decreetgever om administratieve rechtscolleges op te richten.
Zo werd geoordeeld dat de *Vlaamse decreetgever* bevoegd is om provinciale raden voor verkiezingsbetwistingen op te richten (advies RvS nr. 39.080/AV/3, 18 oktober 2005, *Parl.St.* Vl.Parl. 2005-06, Stuk 578/1, en advies RvS nr. 39.600/3, 20 december 2005, *Parl.St.* Vl.Parl. 2005-06, Stuk 637/1) en een Raad voor Betwistingen inzake Studievoortgangsbeslissingen (advies RvS nr. 35.979/1, 30 oktober 2003, *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, Stuk 1960/1 en advies RvS nr. 36.359/1, 15 januari 2004, *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, Stuk 2154/1).
De *Waalse decreetgever* werd bevoegd geacht om een administratief rechtscollege op te richten bevoegd voor geschillen inzake de toegankelijkheid tot milieu-informatie. (advies RvS nr. L.38.943/2/V, 5 september 2005, Parl.St. W.P. 2005-06, nr. 309/1)

C. Raad voor vergunningenbetwistingen

De Raad van State heeft zich ook uitgesproken over de grondwettigheid van de oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen in een advies van 23 september 2008 bij het voorontwerp van decreet "tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid".[114] In dit advies oordeelde de Raad als volgt:

"In de memorie van toelichting worden een aantal argumenten aangevoerd ter verantwoording van het concipiëren van de Raad voor vergunningsbetwistingen als administratief rechtscollege. Volgens de stellers van het ontwerp wordt de oprichting ervan verantwoord doordat dit rechtscollege, in vergelijking met de Raad van State, afdeling bestuursrechtspraak, een aantal voordelen zal bieden. Met name zou het in staat zijn:

- door specialisatie met meer deskundigheid te oordelen,

- sneller te beslissen.

(…)

De Raad van State is van oordeel dat de aangevoerde redenen (specialisatie, snelheid) een algemene draagwijdte hebben en mutatis mutandis kunnen worden ingeroepen om vele geschillen met betrekking tot de regelgeving die binnen de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten valt, aan de krachtens de federale regelgeving bevoegde rechter te onttrekken. Aldus zouden op een zeer systematische wijze administratieve rechtscolleges kunnen worden opgericht, waardoor de federale bevoegdheid in het gedrang zou worden gebracht. De stellers van het ontwerp blijven in gebreke om, specifiek met betrekking tot de aangelegenheden waarvoor de Raad voor vergunningsbetwistingen bevoegd zou zijn, aan te tonen dat aan het sub 2 in herinnering gebrachte noodzakelijkheidsvereiste is voldaan".[115] (onderlijning toegevoegd)

De Raad van State was aldus van oordeel dat de (initieel) aangevoerde redenen voor de oprichting van de Raad voor Vergunningsbetwistingen, nl. specialisatie en snelheid, aanvankelijk te *algemeen*

[114] Adv. RvS 44.837/1/AV van 23 september 2008 over een "voorontwerp van decreet 'tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid', *Parl.St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2011/1, 929 e.v.
[115] Adv. RvS 44.837/1/AV van 23 september 2008 over een "voorontwerp van decreet 'tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid', *Parl.St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2011/1, 930-932.

werden verwoord in het voorontwerp van decreet, zodat volgens hem niet was voldaan aan de noodzakelijkheidsvereiste.

De decreetgever is aan deze bekommernis tegemoet gekomen door in de memorie van toelichting bij het ontwerp van decreet *uitvoerig* en *zeer concreet* de noodzaak van de oprichting te verantwoorden.[116]

In het arrest van het Grondwettelijk Hof van 27 januari 2011[117] is gebleken dat het Hof de argumenten in de intussen uitgebreide memorie van toelichting voldoende achtte om de noodzakelijkheidsvereiste aan te tonen.

I. Noodzakelijkheidsvereiste-marginale weerslag-gedifferentieerde regeling mogelijk

Onder de punten A, B, C en D wordt aangetoond dat de uitbreiding van de bevoegdheid van het Handhavingscollege voldoet aan de noodzakelijkheidsvereiste (A en B), aan de vereiste van de marginale weerslag (C) en aan de vereiste van de mogelijkheid tot gedifferentieerde regeling (D.).

A. Noodzakelijkheidsvereiste bij de oprichting van het Handhavingscollege

Ook bij de oprichting van het Handhavingscollege oordeelde de Raad van State dat de noodzakelijkheidsvereiste in de memorie van toelichting niet naar behoren was toegelicht.

De Raad stelde aldus dat

"In de memorie van toelichting worden een aantal argumenten aangevoerd ter verantwoording voor de oprichting van een administratief rechtscollege, dat gekoppeld is aan de gedeeltelijke depenalisering van de milieu-inbreuken. Volgens de stellers van het ontwerp wordt de oprichting ervan verantwoord doordat dit rechtscollege, in vergelijking met de justitiële rechter, een aantal voordelen zal bieden. Met name zou het in staat zijn:

- meer duidelijkheid en rechtszekerheid te creëren,

- sneller te beslissen.

(…)

De Raad van State is van oordeel dat de aangevoerde redenen (specialisatie, snelheid) <u>een algemene draagwijdte</u> hebben en mutatis mutandis kunnen worden ingeroepen om vele geschillen met betrekking tot de regelgeving die binnen de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten valt, aan de krachtens de federale regelgeving bevoegde rechter te onttrekken. Aldus zouden op een zeer systematische wijze administratieve rechtscolleges kunnen worden opgericht, waardoor de federale bevoegdheid in het gedrang zou worden gebracht. <u>De stellers van het ontwerp blijven in gebreke om, specifiek met betrekking tot de aangelegenheden waarvoor de Raad voor</u>

[116] Zie Memorie van toelichting bij het Ontwerp van decreet tot aanpassing en aanvulling van het het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid, *Parl.St. Vl. Parl.* 2008-09, nr. 2011/1, 195-214, inz. 203-211 en 213.
[117] Zie voetnoot 1

vergunningsbetwistingen bevoegd zou zijn, aan te tonen dat aan het sub 5.2 in herinnering gebrachte noodzakelijkheidsvereiste is voldaan[118]

In de memorie van toelichting werd de noodzakelijkheidsvereiste dan ook zeer grondig besproken en luidt nu als volgt:

"(1) Noodzakelijkheid voor de uitoefening van hun bevoegdheid

Beroep doen op de impliciete bevoegdheden kan alleen als dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de aan de gemeenschappen of gewesten toegewezen bevoegdheden. Eigenlijk komt dit neer op de vraag: "Is het, gelet op de wijze waarop een Gemeenschap of een Gewest de eigen bevoegdheid wil uitoefenen, noodzakelijk dat deze ook een aan de federale wetgever

voorbehouden bevoegdheid uitoefent?"65.Als het door de decreetgever nagestreefde doel ook

kan bereikt worden zonder de uitoefening van de: impliciete bevoegdheid, of wanneer de uitoefening van de impliciete bevoegdheid niet bijdraagt tot het werkelijke doel van de uitoefening van de hoofdbevoegdheid, is deze niet noodzakelijk. Die noodzakelijkheid moet voldoende worden aangetoond door de decreetgever66. In voorliggend ontwerp van decreet zijn er diverse

redenen voorhanden die de noodzakelijke oprichting van het Milieuhandhavingscollege als administratief rechtscollege verantwoorden:

– beleidsmatig: het is de uitdrukkelijke wil van dedecreetgever om de handhaving van het milieubeleid zoveel mogelijk te verzekeren langs bestuurlijke weg, nl. via bestuurlijke maatregelen en bestuurlijke geldboeten. Het op te richten Milieuhandhavingscollege moet hierin (als beroepsinstantie inzake door de gewestelijke entiteit opgelegde bestuurlijke geldboeten) een sleutelrolspelen: (1) met de gewestelijke entiteit en het Milieuhandhavingscollege zal het accent zich meer gaan verleggen van de strafrechtelijke milieuhandhaving naar de bestuurlijke milieuhandhaving; (2) tegengesteld aan het veralgemeend gebruik van strafsancties zal er gerichter kunnen worden ingespeeld op de aard en de ernst van de niet-naleving van de milieuwetgeving. Ernstige vormen van niet-naleving (zoals deze die de dood of ernstig

letsel veroorzaken) moeten strafbaar blijven; minder ernstige vormen daarentegen, zoals het niet

nakomen van administratieve verplichtingen, kunnen beter worden gesanctioneerd via bestuurlijke geldboeten; (3) milieumisdrijven, ook al zijn ze

normaliter strafbaar, zullen veeleer worden aangepakt via de oplegging van alternatieve bestuurlijke geldboeten;

– duidelijkheid en rechtszekerheid: de beslechting van milieugeschillen door een administratief

rechtscollege zal meer duidelijkheid en rechtszekerheid creëren; meer bepaald doordat het gaat

om een orgaan met rechtsprekende bevoegdheid, dat door een jurist wordt voorgezeten, met kracht van gewijsde uitspraak doet, en dit volgens een procedure die zich in vooral hierdoor kenmerkt dat zij de rechten van de betrokkene beveiligt67;

– snelheid van beslissing: in tegenstelling tot de gewone justitiële rechter zal het Milieuhandhavingscollege als beroepsinstantie veel sneller de geschillen over de al dan niet naleving van de milieuhygiënewetgeving kunnen beoordelen;

[118] Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen, *Parl.St. Vl. Parl.* 2006-07, 1249 nr1, 216

– beslissingen in laatste aanleg: de beslissingen van het Milieuhandhavingscollege aangaande

de beroepen die zijn ingesteld tegen beslissingen houdende de oplegging van een alternatieve of

van een exclusieve bestuurlijke geldboete, zijn beslissingen die gewezen worden in laatste aanleg, waartegen geen verdere administratieve beroepsmogelijkheid openstaat;

– enkel cassatieberoep: deze beslissingen zullen enkel kunnen worden aangevochten door middel van een cassatieberoep, in te stellen bij de afdeling administratie van de Raad van State (artikel 14,§2, R.v.St.-Wet);

– deskundigheid: geschillen die te maken hebben met de al dan niet naleving van de Vlaamse

milieuhygiënewetgeving zijn vaak erg technisch en complex van aard. Meestal vergt dit een bijzondere deskundigheid die de meer algemeen georienteerde justitiële rechter doorgaans niet kan hebben. Door een administratief rechtscollege op te richten, kan ter beslechting van dergelijke geschillen beroep gedaan worden op de medewerking

van juridisch en technisch geschoolde specialisten

inzake milieuhygiënerecht;

– samenhang en eenheid van rechtspraak: vanuit het perspectief van rechtseenheid is het belangrijk dat alle geschillen rond de al dan niet naleving van de milieuhygiënewetgeving zouden worden geconcentreerd rond één enkel gecentraliseerd administratief rechtscollege"[119]

B. Noodzakelijkheidsvereiste bij de uitbreiding van de bevoegdheid van het Handhavingscollege

1. Een vergunning met eengemaakt handhavingsmodel

Door de integratie van zowel aspecten van *stedenbouw* en *ruimtelijke ordening* – die deel uitmaakten van de stedenbouwkundige vergunning/verkavelingsvergunning – als *milieukundige* aspecten – die vroeger deel uitmaakten van de milieuvergunning – in één vergunning, nl. de omgevingsvergunning, bestaat de noodzaak om de handhaving op deze eengemaakte vergunning te harmoniseren. In het VCRO werd hoofdstuk VI dan ook volledig herschreven om tot een zo uniform mogelijk handhavingsmodel te komen. De handhavingsregeling voor zowel de stedenbouwkundige componenten als de milieucomponenten in de vergunning is geharmoniseerd.

Daartoe werden de volgende aanpassingen in de VCRO doorgevoerd:

1. Invoering van het onderscheid stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken;
2. Uitwisseling van bevoegdheden en vaststelling tussen RO en milieu;
3. Invoering van een bestuurlijke handhaving langs de zijde van RO analoog met de bestuurlijke handhaving zoals die momenteel bestaat in het DABM, meer bepaald:
- de invoering van een systeem van bestuurlijke beboeting;
- de invoering van curatieve bestuurlijke maatregelen: bestuursdwang (nieuw) en last onder dwangsom;
4. Handhavingsprogramma: beleidsmatige afspraken inzake vaststelling, vervolging en uitvoering;

[119] Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet tot aanvulling van het dcereet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen, *Parl.St. Vl. Parl.* 2006-07, 1249 nr1, p53.

5. Vervolging bij samenloop gemengde milieu/RO misdrijven en inbreuken;
6. Zachte handhaving en minnelijke schikking;
7. Gerechtelijke handhaving en herstelmaatregelen.

Het is dan ook evident dat beroepen tegen de nieuw ingevoerde geldboetes wegens schending van de VCRO bij dezelfde instantie terechtkomen waar ook de beroepen tegen de geldboetes wegens overtreding van de milieucomponenten in de omgevingsvergunning worden behandeld.

Men kan niet in de absurde situatie terechtkomen dat een exploitant, houder van een omgevingsvergunning die bestuurlijke geldboetes kreeg wegens schending van op stedenbouwkundige en milieuvoorschriften, in beroep moet gaan bij twee afzonderlijke instanties.

2. Deskundigheid

De nauwe verbondenheid tussen de aspecten die aan bod komen in een stedenbouwkundige vergunning en een milieuvergunning ligt aan de basis van de integratie van de beide vergunningsprocedures in een en dezelfde vergunning. Beide rechtstelsels zijn immers gericht op de ordening en bescherming van de menselijke leefomgeving. Deze onderling nauwe verbondenheid maakt het noodzakelijk dat de beroepen tegen opgelegde geldboeten wegens schending van de bepalingen van het omgevingsvergunningendecreet door één administratieve rechtbank worden behandeld.

Beide rechtsdomeinen gebruiken daarbij een zeer complex en technisch toetsingskader (stedenbouwkundige en planologische voorschriften, criteria inzake de goede ruimtelijke ordening, algemene en sectorale milieuvoorschriften, enz.), zodat de legaliteitsbeoordeling redelijkerwijs moet toekomen aan één gespecialiseerd administratief rechtscollege.

Het Grondwettelijk Hof erkende in zijn arrest van 27 januari 2011 dat de complexiteit van het stedenbouwkundig contentieux afdoende motivatie was voor de noodzaak tot oprichting van een bijzonder administratief rechtscollege, *in casu* de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

Het technisch en complex karakter geldt nog meer voor de milieuregelgeving. De milieuregelgeving bevat technische eisen inzake bestrijding van geluidshinder, geurhinder, stofhinder, trillingshinder en mobiliteitshinder. Andere te regelen thema's zijn veiligheidsrisico's van de productieprocessen en van opslag, verontreinigende lozingen, verontreinigende emissies in de lucht, lichthinder, ... Cruciale aandachtspunten in de regelgeving zijn de wijze waarop met afval, water (grondwater, oppervlaktewater en hemelwater) en energie wordt omgegaan. De grote diversiteit in industriële activiteiten gaande van landbouwbedrijven over galvanisatiebedrijven naar ggo's, verbrandingsinstallaties, chemische bedrijven enz….. vereist eveneens een niet te onderschatten kennis en expertise. Ter illustratie van de diversiteit: de indelingslijst met 61 rubrieken en meerdere subrubrieken. Tenslotte kan er ook nog gewezen worden op de technologisch steeds complexer wordende productieprocessen en de exponentieel groeiende regelgeving van Europese en Vlaamse oorsprong (De meeste sectoren beschikken over steeds evoluerende BBT's (telkens documenten van enkele honderden blzn diverse technieken) of Europese BREFs (meerdere honderden blz technieken en in het Engels)die constante bijscholing van de bestuursrechters vereisen.

Door de toewijzing van het contentieux inzake de beboetingsbesluiten d wegens schending van de omgevingsvergunningswetgeving aan het Handhavingscollege worden deze bijzondere specialisaties en dubbele deskundigheid zonder meer gegarandeerd binnen de structuur van en de

samenwerkingsmogelijkheden geboden door de nieuwe Dienst voor de Bestuursrechtscolleges (hierna "*DBRC*"). Wat deze DBRC betreft, hechtte de Vlaamse Regering op 19 juli 2013 haar tweede principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscolleges (dossier Vl. Reg. VR 2013 1907 DOC0865). Dit decreet biedt een koepelstructuur voor de bestaande Vlaamse administratieve rechtscolleges die operationeel zal zijn op het moment dat, na de inwerkingtreding van de Omgevingsvergunningswetgeving, de eerste bestuurlijke geldboetes op grond van deze wetgeving zullen worden opgelegd

In de toekomst wordt Handhavingscollege immers geïntegreerd in een ruimere Dienst voor de Bestuursrechtscolleges waarvan ook de Raad voor Vergunningsbetwistingen zal deel uitmaken.

Artikel 47, §1, van het voorontwerp DBRC bepaalt:

"*De Vlaamse Regering benoemt de effectieve bestuursrechters voor het leven bij een Vlaams Bestuursrechtscollege op voordracht van de algemene vergadering.*

De effectieve bestuursrechters voldoen minstens aan de volgende benoemingsvoorwaarden:

1° houder zijn van het diploma van licentiaat of master in de rechten;

2° een grondige kennis hebben van en minstens tien jaar nuttige ervaring hebben in een of mee van de domeinen waarvoor de Vlaamse bestuursrechtscolleges bevoegd zijn;

3° een grondige kennis hebben van procesvoering en rechtsbescherming in bestuurlijke of rechterlijke aangelegenheden."

Deze bepaling geeft uiting aan de vaste bedoeling van de decreetgever om (i) identieke benoemingsvoorwaarden tot stand te brengen voor MHHC en RvvB en (ii) deze in het DBRC te regelen. De deskundigheid van de bestuursrechter in het Handhavingscollege is gewaarborgd door artikel 47, §1, DBRC-ontwerp, wellicht samen te lezen met artikel 12, tweede lid, DCRC-ontwerp, waaruit blijkt dat er wordt gezeteld in kamers van alleen zetelende rechters dan wel in kamers van drie. Al naargelang het profiel van het dossier – sterk stedenbouwkundig, leefmilieu, gemengd – kan het worden toegewezen aan de kamer die het meest geschikt is om het kwaliteitsvol te behandelen. Zie ook artikel 10, vijfde lid, DBRC-ontwerp, dat het principe van de "efficiënte toewijzing [aan een kamer]" poneert.

Naast de gespecialiseerde bestuursrechters moet ook melding worden gemaakt van het ondersteunend personeel, inz. de gespecialiseerde juristen/referendarissen die zullen instaan voor de inhoudelijke voorbereiding van de beroepsdossiers, en die zowel beslagen zijn in het milieu- als ruimtelijkeordeningsrecht.

Daarenboven is ook expertise gewaarborgd inzake punitieve bestuursrechtspraak, een expertise die het Handhavingscollege sedert zijn ontstaan heeft uitgediept en waarin een synthese wordt gemaakt tussen het gemene bestuursrecht, het strafrecht, en de internationaal (BUPO, EVRM, Handvest van de grondrechten van de Europese Unie) en grondwettelijk verankerde grondrechten aangaande de toegang tot de rechter en de rechtsbescherming in punitieve aangelegenheden.

De hierboven geschetste integratie en specialisatie laten toe om de integrale beoordeling, die thans reeds voorzien is in de administratieve (beroeps)procedure, te continueren in de legaliteitsbeoordeling van beboetingsbesluiten. Hierdoor wordt een kwalitatief goede en efficiënte rechtsbescherming geboden aan de rechtzoekende, die ontegensprekelijk beter is dan een toestand waarbij het vernietigingscontentieux m.b.t. oplegging van geldboetes wegens schending van de

omgevingsvergunningswetgeving wordt gespreid over twee rechtscolleges, nl. het Handhavingscollege en de Raad van State.

3. Internationaalrechtelijke verplichting

Sedert 1 juli 2012 is het Zevende EVRM-Protocol van toepassing in België. Artikel 2 Zevende EVRM-Protocol bepaalt het recht op een dubbele aanleg in 'strafvervolgingen'. Het recht op een dubbele aanleg in strafzaken is ook verankerd in artikel 14, §5, BUPO. Het Europese Hof van de Rechten van de mens heeft herhaaldelijk bevestigd dat de telkens wanneer een overtreding door zijn strafrechtelijke aard alle waarborgen van artikel 6 van EVRM met zich mee brengt, dit gegeven ertoe leidt dat de waarborgen van artikel 2 van het zevende protocol eveneens van toepassing zijn . Het leidt weinig twijfel dat de administratieve geldboetes, zoals voorzien in de artikelen 6.2.2 en 6.2.13 van de VCRO , punitief van aard zijn, zoals dat ook geval is met de geldboetes die sinds de inwerkingtreding van titel XVI van het DABM mogelijk zijn voor schendingen van de milieuregelgeving. De hoogte van de administratieve geldboetes is gelijk in de VCRO en in het DABM en bedraagt maximaal 250000 euro, te vermenigvuldigen met opdeciemen. De feiten waarvoor een administratieve geldboete kan opgelegd worden bestaan voor het merendeel uit misdrijven en voor het overige uit gedepenaliseerde inbreuken.

Volgens de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens is artikel 2 van het zevende protocol bij het EVRM van toepassing op procedures waarbij geldboetes van strafrechtelijke aard worden opgelegd door administratieve rechtbanken . In de procedure van het opleggen van de administratieve geldboete zijn we aldus verplicht om de rechtszoekende een dubbele rechterlijke toetsing aan te bieden zoals bepaald in artikel 2 van het zevende protocol. Het Handhavingscollege is het gerecht dat in de zin van artikel 6, §1 van het EVRM over de opgelegde administratieve geldboete in eerste aanleg oordeelt. De Raad van Cassatie, oordelend in cassatie, is te beschouwen als de tweede aanleg in de procedure. Volgens de rechtspraak van het EVRM Hof is een tweede aanleg die enkel bestaat in een onderzoek van rechtskwesties, voldoende voor de toepassing van artikel 2 van het zevende Protocol van het EVRM .

Door te voorzien in een dubbele aanleg in de procedure tot het opleggen van de administratieve geldboetes wordt aan de internationaalrechtelijke verplichting van een dubbele aanleg in strafzaken voldaan.

4. Besluit

De noodzakelijkheidsvereiste voor de uitbreiding van de bevoegdheden van het Handhavingscollege is te vinden in het feit dat de handhaving op de eengemaakte vergunning op eenvormige op gelijke manier moet gebeuren. De complexiteit en techniciteit van zowel de milieuregelgeving en de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en hun inhoudelijke verbondenheid maken de behandeling van beroepen tegen geldboeten door een gespecialiseerd administratief rechtscollege noodzakelijk. Dit rechtscollege kan de aan de rechtszoekende bovendien een snelle en deskundige afhandeling garanderen. De ondertekening door België van het Zevende EVRM-Protocol creëert de verplichting om te voorzien in een dubbele aanleg voor strafvervolgingen. Aangezien de administratieve geldboeten een strafrechtelijke finaliteit hebben vallen zij onder deze verplichting. De dubbele aanleg wordt voorzien door de behandeling door het Handhavingscollege en de Raad van State oordelend in cassatie.

B. Marginale weerslag

Aan de tweede voorwaarde is eveneens voldaan, namelijk dat de weerslag op de federale bevoegdheid marginaal is. Er wordt immers geen afbreuk gedaan aan de functie van de Raad van State als administratieve cassatierechter en er wordt eveneens niet geraakt aan de mogelijkheid om zich te wenden tot de gewone rechtbanken.

C. Gedifferentieerde regeling

Als derde voorwaarde moet de federale bevoegdheid zich lenen tot een gedifferentieerde regeling. De oprichting van specifieke administratieve rechtscolleges leent zich per definitie tot differentiatie. Het Grondwettelijk Hof bevestigt in het arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011 in die zin dat de oprichting van een administratief rechtscollege zich tot een gedifferentieerde regeling leent, "*aangezien op het federale niveau er ook uitzonderingen zijn op de algemene bevoegdheid van de Raad van State en de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State enkel uitspraak doet over beroepen tot nietigverklaring van de in artikel 14, § 1, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State vermelde akten en reglementen voor zover in geen beroep bij een ander administratief rechtscollege is voorzien*."

De oprichting van specifieke administratieve rechtscolleges leent zich dus tot differentiatie, omdat er op het federale niveau ook uitzonderingen bestaan op de algemene bevoegdheid van de Raad van State. In dat verband kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de in 2006 opgerichte Raad voor Vreemdelingenbetwistingen.

Artikel 136

Waar het derde lid van nieuw artikel 6.2.3 VCRO voorziet in een bevoegdheidsuitbreiding van de stedenbouwkundige beboetingsambtenaar bij samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken of – misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken en – misdrijven anderzijds, voorziet dit artikel via de vervanging van artikel 16.4.28 DABM in een bevoegdheidsuitbreiding in de omgekeerde richting.[120] Hierdoor wordt de gewestelijke entiteit bevoegd om naast de bestuurlijke boetes, bepaald door het DABM, ook de bestuurlijke boetes, bepaald door de VCRO op te leggen binnen het procedureel kader van het DABM. In functie hiervan dient voorafgaandelijk het advies worden ingewonnen van de bevoegde stedenbouwkundige beboetingsambtenaar.

Het staat daarbij aan de gewestelijke entiteit, zoals aan de stedenbouwkundige beboetingsambtenaar, om schendingen van het *non bis in idem* – beginsel te vermijden. Hoewel dit beginsel is neergelegd in internationale normen, een rechtstreekse werking heeft in de Belgische rechtsorde, en inhoudelijk wordt vormgegeven door supranationale rechtspraak, doet huidig art. 16.4.28 DABM een poging om de gevolgen ervan te expliciteren. Om te vermijden dat ook in de VCRO deze (potentieel te ruime of te enge) interpretatie van het *non bis in idem*- beginsel moet worden overgenomen, wordt zij uit het DABM geschrapt.

Artikel 138

De invorderingsprocedure, vermeld in de artikelen 16.5.1 e.v., geldt enkel voor bedragen die in het kader van het DABM worden gevorderd. Wat de geldboeten betreft gaat het enkel over de geldboeten die werden opgelegd met toepassing van de bepalingen van afdeling IV van hoofdstuk IV of de geldboeten die door het beroep bij het Handhavingscollege werden hervormd, vermeld in artikel

[120] Zie de toelichting bij artikel nieuw 6.2.3 VCRO

16.4.19, §4. De geldboeten, opgelegd wegens een schending van de VCRO en waarover het Handhavingscollege in beroep een uitspraak werd gedaan, worden ingevorderd volgens de bepalingen die gelden binnen de VCRO.

4. Uitvoering en inwerkingtreding

Artikel 141

Dit artikel bepaalt dat de bestaande besluiten ter uitvoering van titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening geldig blijven tot zij worden opgeheven.

Artikel 142

De Vlaamse Regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Deze datum kan niet vroeger zijn dan de inwerkingtreding van het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening, wat impliceert dat de wijzigingen die noodzakelijk zijn voor het opstellen van het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening en de desbetreffende bevoegdheden daartoe voor de verschillende actoren, voorafgaandelijk in werking dienen te treden.

Zoals bij de introductie van het Milieuhandhavingsdecreet[121], wordt ook hier voorzien in een parlementaire evaluatie na drie jaar. MINA en SERV hadden hier in hun advies sterk op aangedrongen.

[121] Artikel 41 van het decreet van 21 december 2007 van het decreet tot aanvulling van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid met een titel XVI « Toezicht, handhaving en veiligheidsmaatregelen »

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van

Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting,

Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,

Philippe MUYTERS

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 25 oktober 2013

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 2. In artikel 1.1.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, gewijzigd bij het decreet van 11 mei 2012, wordt punt 12° opgeheven.

Art. 3. In titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden in het opschrift van afdeling 1 de woorden “stedenbouwkundige inspecteurs en” opgeheven.

Art. 4. Artikel 1.4.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 1.4.3. De Vlaamse Regering bepaalt de aanstellingsprocedure van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren, belast met taken inzake lokale ruimtelijke planning en vergunningverlening.

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan personen moeten voldoen om als gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar te kunnen worden aangesteld.”.

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. De gewestelijke beboetingsambtenaren en de gewestelijke en gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs”.

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 5, een artikel 1.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 1.4.9. De Vlaamse Regering kan voorwaarden bepalen waaraan personen moeten voldoen om als respectievelijk gewestelijke beboetingsambtenaar, gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur of gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur als vermeld in artikel 6.1.1, 1°, 2° en 3°, te kunnen worden aangesteld.

Alleen gewestelijke ambtenaren kunnen worden aangesteld als gewestelijke beboetingsambtenaar of gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur. Voor de aanstelling van de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur, kan het college van burgemeester en schepenen een beroep doen op eigen personeel of op personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.”.

Art. 7. In artikel 5.2.1, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;”;

2° het vierde lid wordt opgeheven.

3° in het vijfde lid wordt de zinsnede “6.3.1” vervangen door de zinsnede “6.6.2.”

Art. 8. In artikel 5.2.5, eerste lid, van dezelfde codex wordt de zinsnede “de dagvaardingen die met betrekking tot het goed werden uitgebracht overeenkomstig artikel 6.1.1 of artikel 6.1.41 tot en met 6.1.43 alsook iedere in de zaak gewezen beslissing” vervangen door de zinsnede “de maatregelen, vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, die werden opgelegd met betrekking tot het goed of de hangende procedures die strekken tot het opleggen van dergelijke maatregelen”.

Art. 9. In artikel 5.2.6, eerste lid, van dezelfde codex wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;”.

Art. 10. In artikel 5.4.3 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, 3°, wordt de zinsnede “, vermeld in artikel 6.1.1” vervangen door de zinsnede “of een inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2.”;

2° in paragraaf 3, tweede lid, wordt punt 1° vervangen door wat volgt:

“1° wordt het strijdige gebruik van het weekendverblijf niet beschouwd als een schending van deze codex;”;

3° in paragraaf 3, tweede lid, 2°, wordt de zinsnede “op grond van de artikelen 6.1.1 en 6.1.41 tot en met 6.1.43” opgeheven.

Art. 11. In artikel 5.6.3, §2, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede “6.1.56” vervangen door de zinsnede “6.5.1.”.

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt het opschrift van titel VI vervangen door wat volgt:

“TITEL VI. Handhaving”.

Art. 13. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk I vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK I. Inleidende bepalingen”.

Art. 14. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

“AFDELING 1. Definities”.

Art. 15. Artikel 6.1.1 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.1.1. In deze titel wordt verstaan onder:
1° gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het grondgebied van één of meer gemeenten, die het college of de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeente of de gemeenten in kwestie daarvoor hebben aangesteld;
2° gewestelijke beboetingsambtenaar: de beboetingsambtenaar, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse

Regering daarvoor heeft aangesteld;

3° gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangesteld;
4° Handhavingscollege: het administratief rechtscollege, vermeld in artikel 16.4.19 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
5° overtreder: de deelnemer aan het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk, vermeld in artikel 66 en 67 Strafwetboek;
6° openruimtegebied: hetzij de landelijke en recreatiegebieden, aangewezen op plannen van aanleg, voor zover ze geen ruimtelijk kwetsbaar gebied uitmaken, hetzij de gebieden, aangewezen op ruimtelijke uitvoeringsplannen, die vallen onder een van de volgende categorieën:

a) de categorie van gebiedsaanduiding “landbouw” of “recreatie”;

b) de subcategorie “gemengd openruimtegebied”, voor zover het gebied geen onderdeel is van het Vlaams Ecologisch Netwerk.”;

7° Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu: de gewestelijke raad bedoeld in artikel 16.2.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Art. 16. Artikel 6.1.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt :

“Art. 6.1.2. De toepassing van deze titel strekt tot vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, bedoeld in artikel 4.3.1, §2 van deze codex.”.

Art. 17. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt onder artikel 6.1.2 een nieuwe afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Handhavingsbeleid Ruimtelijke Ordening”.

Art. 18. Artikel 6.1.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.1.3. §1. Met inachtneming van de prerogatieven van de bevoegde overheden is de Vlaamse Regering belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake de ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu coördineert de opmaak van een handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. De raad verzoekt het departement om een ontwerp en wint vervolgens adviezen in bij de handhavingsinstanties die belast zijn met de handhaving van deze codex en van het decreet … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse Regering stelt het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening vast op

voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Het vastgestelde handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening treedt pas in werking na de goedkeuring door het Vlaams Parlement en blijft gelden zolang het niet geheel of gedeeltelijk wordt herzien.

Het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening omvat minstens de gewestelijke handhavingsprioriteiten en de gewestelijke beleidslijnen voor:
1° de vaststelling, aanmaning en vervolging van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken;
2° het bestuurlijk sepot bij de beboeting van misdrijven en inbreuken;
3° de keuze tussen het vorderen van gerechtelijk herstel en het opleggen van bestuurlijke maatregelen;
4° de keuze tussen bestuursdwang en last onder dwangsom;
5° de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken en bestuurlijke besluiten;
6° de invordering van verbeurde dwangsommen;
7° transparantie en communicatie;
8° de inschrijving van wettelijke hypotheken;
9° de prioriteiten in de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken waarvan de uitvoeringstermijn meer dan tien jaar is verstreken.

Het kan ook aanbevelingen bevatten inzake de handhaving van de ruimtelijke ordening op gemeentelijk niveau en de samenwerking met en tussen de betrokken beleidsniveaus.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsprogramma.

§2. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening op. Alle instanties die belast zijn met de handhaving van de ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het gewestelijke handhavingsbeleid dat in het afgelopen kalenderjaar is gevoerd;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld stedenbouwkundig misdrijf;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten gevoerde handhavingsbeleid;
6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de regelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;

7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 19. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 6.1.4, opgeheven.

Art. 20. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 3, die bestaat uit artikel 6.1.5, opgeheven.

Art. 21. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 4, die bestaat uit artikel 6.1.6 tot en met 6.1.40, opgeheven.

Art. 22. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 6.1.41 tot en met 6.1.44, opgeheven.

Art. 23. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 6, die bestaat uit artikel 6.1.45 en 6.1.46, opgeheven.

Art. 24. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 7, die bestaat uit artikel 6.1.47 tot en met 6.1.50, opgeheven.

Art. 25. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 8, die bestaat uit artikel 6.1.51 tot en met 6.1.54, opgeheven.

Art. 26. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 9, die bestaat uit artikel 6.1.55, opgeheven.

Art. 27. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 10, die bestaat uit artikel 6.1.56, opgeheven.

Art. 28. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 11, die bestaat uit artikel 6.1.57 tot en met artikel 6.1.58, opgeheven.

Art. 29. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK II. Sancties”.

Art. 30. In titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken”.

Art. 31. Artikel 6.2.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.2.1. Met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en met een geldboete van 26 euro tot 400.000 euro of met één van deze straffen alleen, wordt de overtreder bestraft die deelneemt aan:
1° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.1 en artikel 4.2.15, hetzij zonder voorafgaande vergunning, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning, hetzij in geval van schorsing van de vergunning;
2° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen in strijd met een ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 2.2.1 tot en met 2.2.18, met een ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 4.3.2 of 4.4.7, §1, of met de stedenbouwkundige en verkavelingsverordeningen, vermeld in artikel 2.3.1 tot en met 2.3.3, tenzij de uitgevoerde handelingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
3° het voortzetten van de handelingen in strijd met het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding;
4° het na 1 mei 2000 plegen of voortzetten van een schending, op welke wijze ook, van de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften, uitgevaardigd krachtens deze codex, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
5° het uitvoeren of voortzetten van handelingen die een schending zijn op de bouw- en verkavelingsvergunningen die zijn verleend krachtens het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996;
6° het uitvoeren of voortzetten van handelingen aan niet-hoofdzakelijk vergunde constructies die niet het voorwerp hebben uitgemaakt van uitgevoerde herstelmaatregelen in de zin van artikel 6.6.1, §2;
7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat één van de misdrijven, vermeld in punt 1° tot en met 6°, worden gepleegd of voortgezet.

De minimumstraffen zijn echter een gevangenisstraf van vijftien dagen en een geldboete van 2000 euro, of één van die straffen alleen, als de misdrijven, vermeld in het eerste lid, gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep.".

Art. 32. Artikel 6.2.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.2.2. Met een exclusieve bestuurlijke geldboete van maximaal 50.000 euro wordt bestraft, de overtreder die deelneemt aan:
1° de instandhouding van de illegale gevolgen van de misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, voor zover die gevolgen zich situeren in kwetsbaar gebied;
2° het schenden van de verplichtingen, vermeld in artikel 6.3.6, §2, tweede en vierde

lid, en artikel 6.4.9, §2, tweede en vierde lid;
3° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.2 en 4.2.5, eerste lid, 3°, die voorafgaan aan de betekening van de meldingsakte, vermeld in artikel 110 van het decreet van …betreffende de omgevingsvergunning;
4° het schenden van de informatieplicht, vermeld in artikel 5.2.1 tot en met 5.2.6;
5° het uitvoeren of voorzetten van handelingen zonder de controle van een architect als die controle verplicht is met toepassing van artikel 4 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect en de uitvoeringsbesluiten ervan;
6° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.4.1, §3, tweede lid, in strijd met bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen, voor zover die plannen of vergunningen, of de relevante delen ervan niet zijn opgenomen in een door de gemeenteraad vastgestelde lijst als vermeld in het voormelde artikel;
7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat de inbreuken, vermeld in punt 1°, 3°, 5° en 6°, worden gepleegd of voortgezet.”.

Art. 33. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Voorkomen en vaststellen van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken”.

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Raadgeving en aanmaning”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 34, een artikel 6.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.3. §1. Als bevoegde personen vaststellen dat een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf dreigt te worden gepleegd, kunnen ze alle raadgevingen geven die ze nuttig achten om dat te voorkomen.

Onder bevoegde personen als vermeld in het eerste lid wordt verstaan: de personen, vermeld in onderafdeling 2 en 3, de stedenbouwkundige inspecteur, de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest, en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente in kwestie.

§2. Als de bevoegde personen, vermeld in artikel 6.2.3, bij de uitoefening van hun respectieve opdrachten een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf vaststellen, kunnen ze de vermoedelijke overtreder en eventuele andere betrokkenen ertoe aanmanen om de nodige maatregelen te nemen om de inbreuk of het misdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of een herhaling ervan te voorkomen.

Als de adressant van de aanmaning, in voorkomend geval na rappel, nalaat om de gevraagde maatregelen te nemen binnen het daarvoor bepaalde tijdsbestek, geldt een aangifteplicht van het misdrijf of de inbreuk bij de gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen ter uitvoering van deze onderafdeling.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Vaststelling van stedenbouwkundige misdrijven”.

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 36, een artikel 6.2.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.4. Onverminderd de bevoegdheden van de agenten en de officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente of van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bevoegd om de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen door een proces-verbaal. De processen-verbaal waarin de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, worden vastgesteld, gelden tot bewijs van het tegendeel.

De Vlaamse Regering kan voorwaarden, die onder meer betrekking kunnen hebben op scholingsvereisten, bepalen waaraan de gewestelijke en gemeentelijke verbalisanten moeten voldoen.

De Vlaamse Regering wijst de gewestelijke ambtenaren aan die de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, verkrijgen om misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal.

De agenten, officieren van de gerechtelijke politie, ambtenaren en personeelsleden, vermeld in het eerste lid, hebben toegang tot de bouwplaats en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

Als deze verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daarvoor een machtiging heeft verstrekt.

Een afschrift van het proces-verbaal wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke beboetingsambtenaar, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die handelingen werden gesteld. Als in het proces-verbaal feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken of milieumisdrijven uitmaken wegens schending van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5

april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken of misdrijven. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

De Vlaamse Regering kan de aanwijzingsbevoegdheid, vermeld in het eerste en derde lid, delegeren.”.

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Vaststelling van stedenbouwkundige inbreuken”.

Art. 39. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 38, een artikel 6.2.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.5. De verbalisanten, vermeld in artikel 6.2.4, kunnen bij de vaststelling van een stedenbouwkundige inbreuk zonder samenloop met een stedenbouwkundig misdrijf, een verslag van vaststelling opstellen dat ze onmiddellijk bezorgen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar. Artikel 6.2.4, vierde en vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de vorm van het verslag van vaststelling.

Een afschrift van het verslag van vaststelling wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die handelingen werden uitgevoerd of waar dat gebruik plaatsvond. Als in het verslag van vaststelling feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken uitmaken wegens schending van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

Als in samenhang met de stedenbouwkundige inbreuk tegelijkertijd een stedenbouwkundig misdrijf wordt vastgesteld, dan wordt de vaststelling van de stedenbouwkundige inbreuk opgenomen in het proces-verbaal, vermeld in artikel 6.2.4.”.

Art. 40. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Het opleggen van een bestuurlijke geldboete”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Basisbepalingen”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.6. De inbreuken, vermeld in artikel 6.2.2, kunnen worden bestraft met een exclusieve bestuurlijke geldboete. De misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, kunnen worden bestraft door de strafrechter of kunnen worden bestraft met een alternatieve bestuurlijke geldboete.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.7. De bestuurlijke geldboete is een sanctie waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een overtreder ertoe verplicht een geldsom te betalen.

De bestuurlijke geldboete wordt vermeerderd met de opdeciemen die van toepassing zijn voor de strafrechtelijke geldboeten. Ze wordt afgestemd op de ernst van het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk. Er wordt ook rekening gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven heeft gepleegd of beëindigd.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.8. Als de feiten die aan de gewestelijke beboetingsambtenaar worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, anderzijds, verkrijgt de gewestelijke beboetingsambtenaar de bevoegdheid om voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven die bij die gewestelijke beboetingsambtenaar aanhangig zijn, de bestuurlijke geldboetes, vermeld in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, op te leggen. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van dit hoofdstuk, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de gewestelijke entiteit, vermeld in artikel 16.4.25 van het voormelde decreet.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.9. Onverminderd artikel 6.2.13, §3, derde lid, zijn de regels die van toepassing zijn op het verval van de strafvordering voor stedenbouwkundige misdrijven, van overeenkomstige toepassing op het verval van de mogelijkheid tot

het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

Met toepassing van het eerste lid verjaart de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het stedenbouwkundig misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk is gepleegd. De verjaring wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen die termijn.

Voor de toepassing van dit artikel wordt het opstellen van een verslag van vaststelling of een proces-verbaal door een bevoegde verbalisant steeds beschouwd als een daad van onderzoek. Het betekenen van een voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen wordt steeds beschouwd als een daad van vervolging.”.

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.10. Voor de toepassing van deze afdeling wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn uitgevoerd op de derde werkdag na de afgifte bij de post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.”.

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, een artikel 6.2.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.11. §1. De opgelegde bestuurlijke geldboeten worden door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid geïnd en ingevorderd ten voordele van het Herstelfonds. Het voormelde departement is gemachtigd om aan de schuldenaars van opeisbare bestuurlijke geldboetes die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

§2. Als de betrokkene in gebreke blijft bij het betalen van de verschuldigde bestuurlijke geldboeten, verhoogd met de invorderingskosten, worden die bedragen bij dwangbevel ingevorderd. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door een ambtenaar die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangewezen.

§3. Het dwangbevel wordt aan de schuldenaar bij deurwaardersexploot betekend.

Binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het dwangbevel kan de schuldenaar verzet doen door het Vlaamse Gewest te laten dagvaarden.

Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Het Vlaamse Gewest kan de rechter verzoeken om de schorsing van de tenuitvoerlegging op te heffen.

§4. Op grond van het uitvoerbaar verklaard dwangbevel en tot zekerheid van de voldoening van de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen, heeft het Vlaamse Gewest een algemeen voorrecht op alle roerende goederen van de schuldenaar en kan het een wettelijke hypotheek nemen op alle daarvoor vatbare en

in het Vlaamse Gewest gelegen of geregistreerde goederen van de schuldenaar.

Het voorrecht, vermeld in paragraaf 1, neemt rang in onmiddellijk na de voorrechten, vermeld in artikel 19 en 20 van de Hypotheekwet van 16 december 1851, en in artikel 23 van boek II van het Wetboek van Koophandel.

De rang van de wettelijke hypotheek wordt bepaald door de dagtekening van de inschrijving die genomen wordt krachtens het uitvoerbaar verklaarde en betekende dwangbevel. De hypotheek wordt ingeschreven op verzoek van de ambtenaar, vermeld in paragraaf 2. De inschrijving heeft plaats, niettegenstaande verzet, betwisting of beroep, op voorlegging van een afschrift van het dwangbevel dat eensluidend wordt verklaard door die ambtenaar en dat melding maakt van de betekening ervan.

Artikel 17 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 is niet van toepassing op de wettelijke hypotheek inzake de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen waarvoor een dwangbevel werd uitgevaardigd en waarvan betekening aan de schuldenaar is gedaan voor het vonnis van faillietverklaring.

§5. De vordering tot betaling van de bestuurlijke geldboete verjaart na verloop van driehonderdvijfenzestig dagen. Die termijn gaat in op de dag die volgt op de dag waarop de bestuurlijke geldboete moest worden betaald. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

§6. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de uitvoering van dit artikel.”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete voor inbreuken”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 48, een artikel 6.2.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.12. §1. Na de ontvangst van een verslag van vaststelling als vermeld in artikel 6.2.5, eerste lid, waaruit het bestaan van een inbreuk blijkt, kan de gewestelijke beboetingsambtenaar binnen een termijn van zestig dagen zijn voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, samen met een afschrift van het verslag waarop dat gegrond wordt, met een beveiligde zending betekenen aan de vermoedelijke overtreder of overtreders. Hetzelfde geldt na ontvangst van een proces-verbaal als vermeld in artikel 6.2.5, derde lid, met dien verstande dat de termijn van zestig dagen pas aanvangt na ontvangst van de beslissing van de procureur des Konings, vermeld in artikel 6.2.13, §3, eerste lid, of, bij gebreke daaraan, na het verstrijken van de termijnen, vermeld in artikel 6.2.13, §2.

De vermoedelijke overtreder wordt uitgenodigd om binnen een termijn van dertig dagen die volgt op de betekening, zijn verweer schriftelijk mee te delen. De verzoeker wordt er ook op gewezen dat hij zijn schriftelijk verweer mondeling kan toelichten. De vermoedelijke overtreder richt daarvoor aan de gewestelijke beboetingsambtenaar een aanvraag binnen dertig dagen na de betekening.

De gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in deze paragraaf, mag nooit zelf de auteur zijn van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling. Hij kan de auteur van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling wel verzoeken om aanvullende inlichtingen te verstrekken, of zelf bijkomende vaststellingen verrichten.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het bericht, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, beslist de gewestelijke beboetingsambtenaar over het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Die beslissing wordt met een beveiligde zending aan de vermoedelijke overtreder betekend binnen een termijn van tien dagen na de dag waarop ze werd genomen.

§3. Met inachtneming van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen vermeldt de beslissing minstens het eventueel opgelegde bedrag, de beroepsmogelijkheden en de voorwaarden van het beroep, alsook de termijn waarbinnen en de manier waarop de exclusieve bestuurlijke geldboete moet worden betaald.

§4. Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een exclusieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indienen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete voor misdrijven”.

Art. 51. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 50, een artikel 6.2.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.13. §1. Bij de vaststelling van een misdrijf als vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, bezorgt de verbalisant samen met het proces-verbaal een schriftelijk verzoek aan de procureur des Konings, waarin de procureur des Konings gevraagd wordt zich uit te spreken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het misdrijf.

§2. De procureur des Konings beschikt over een periode van honderdtachtig dagen, te rekenen vanaf de dag waarop hij het proces-verbaal heeft ontvangen, om een beslissing over het verzoek te nemen. Voor die periode verstreken is, kan ze gemotiveerd eenmalig verlengd worden met een aanvullende periode van maximaal

honderdtachtig dagen. De procureur des Konings brengt de gewestelijke beboetingsambtenaar onmiddellijk op de hoogte van die verlenging. Tijdens die periode van honderdtachtig dagen, eventueel verlengd met een aanvullende periode van maximaal honderdtachtig dagen, kan er geen bestuurlijke geldboete worden opgelegd.

§3. De procureur des Konings deelt zijn beslissing mee aan de gewestelijke beboetingsambtenaar, de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

Een beslissing houdende strafrechtelijke behandeling sluit het opleggen van een bestuurlijke geldboete uit. De oplegging van een bestuurlijke geldboete is ook uitgesloten als de procureur des Konings nalaat om tijdig zijn beslissing mee te delen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar.

Een beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling van het stedenbouwkundige misdrijf houdt het verval van de strafvordering met betrekking tot dit misdrijf in, maar laat de strafvordering met betrekking tot andere feiten onverminderd bestaan, zelfs in geval van eenheid van opzet.

§4. Een alternatieve bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd aan alle overtreders. Ze bedraagt maximaal 250.000 euro.

De bestuurlijke geldboete wordt opgelegd en ingevorderd conform artikel 6.2.11 en 6.2.12 met dien verstande dat de termijn waarbinnen de vermoedelijke overtreder op de hoogte moet worden gebracht van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, dertig dagen bedraagt en pas aanvangt na ontvangst van de beslissing, vermeld in paragraaf 3. De termijn waarbinnen moet worden beslist over het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete, bedraagt honderdtachtig dagen.

Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een alternatieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indienen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.”.

§5. Wanneer een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd, wordt de opsteller van het proces-verbaal dat daartoe geleid heeft, daarvan in kennis gesteld.

Art. 52. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. Voorstel tot betaling van een geldsom”.

Art. 53. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 52, een artikel 6.2.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.14. De gewestelijke beboetingsambtenaar kan een voorstel tot betaling van een geldsom doen als hij van mening is dat volgens de vaststellingen in het verslag

van vaststelling of het proces-verbaal onmiskenbaar vaststaat dat de overtreder de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf heeft gepleegd.

De termijn waarin de geldsom betaald moet worden, bedraagt drie maanden. Het voorstel schorst de termijnen, vermeld in artikel 6.2.12, §1, en artikel 6.2.13, §4, tweede lid, tot het einde van de betalingstermijn. Na de betaling van de voorgestelde geldsom is het opleggen van een bestuurlijke geldboete niet langer mogelijk.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van dit artikel.".

Art. 54. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk III vervangen door wat volgt:

"HOOFDSTUK III. Rechterlijk maatregelen".

Art. 55. In titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 1. Rechterlijke herstelmaatregelen".

Art. 56. Artikel 6.3.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.3.1. §1. Naast de straf beveelt de rechtbank, ambtshalve of op vordering van een bevoegde overheid, een meerwaarde te betalen en/of bouw-of aanpassingswerken uit te voeren en/of de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken. Dat gebeurt, met inachtneming van de volgende rangorde:
1° als het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening, het betalen van een meerwaarde.
2° als dit kennelijk volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen, de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken;
3° in de andere gevallen, de uitvoering van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik.

Voor de diverse onderdelen van eenzelfde misdrijf kunnen verschillende herstelmaatregelen gecombineerd worden, bevolen volgens de rangorde, vermeld in het eerste lid. Het bevolen herstel dekt steeds de volledige illegaliteit ter plaatse, ook al werd die mee veroorzaakt door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken die niet bij de rechter aanhangig zijn.

§2. Onder bevoegde overheid als vermeld in paragraaf 1, wordt verstaan: het openbaar ministerie, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

§3. De herstelvordering van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester wordt, met naleving van artikel 6.3.10 en respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente, met een gewone brief ingeleid bij het parket.

De Vlaamse Regering kan nadere formele voorwaarden vastleggen waaraan de herstelvordering op straffe van onontvankelijkheid moet voldoen.

§4. De rechtbank bepaalt een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen en kan, op vordering van de bevoegde overheid, ook een dwangsom bepalen.

§5. De meerwaarde is een vergoeding voor het behoud van een ruimtelijke situatie die volgens de actuele regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, niet legaliseerbaar is. Zolang sprake is van een illegale ruimtelijke situatie, geldt voor de toepassing van dit artikel een onweerlegbaar vermoeden van niet-legaliseerbaarheid.

De rechtbank bepaalt het bedrag van de meerwaarde. De rechtbank hanteert daarvoor de forfaitaire bedragen, bepaald door de Vlaamse Regering, maar kan het aldus bekomen bedrag vermeerderen of verminderen als dat kennelijk niet in verhouding staat tot het voordeel, verbonden aan het buiten toepassing laten van de regelgeving of voorschriften, vermeld in het eerste lid.

Bij een veroordeling tot de betaling van een meerwaarde kan de veroordeelde zich op een geldige wijze kwijten door binnen de termijn, vermeld paragraaf 4, de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de betaling van de meerwaarde.

§6. De strafvordering is maar ontvankelijk na overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.”.

Art. 57. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.2. Als de herstelvordering van de burgerlijke partij niet overeenstemt met de herstelmaatregelen, voorgeschreven met toepassing van artikel 6.3.1, bepaalt de rechtbank de herstelmaatregelen die ze passend acht.”.

Art. 58. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.3. §1. De bevoegde overheid kan ook voor de burgerlijke rechtbank de herstelmaatregelen en dwangsom, vermeld in artikel 6.3.1, vorderen, ongeacht of de te herstellen schade veroorzaakt is door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken.

De herstelvordering wordt met naleving van artikel 6.3.10 bij de burgerlijke rechtbank ingeleid door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente.

§2. De herstelvordering is maar ontvankelijk na de overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.

§3. Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester verjaart als volgt:
1° in ruimtelijk kwetsbaar gebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
2° in openruimtegebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
3° in de andere gebieden: na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd.

In afwijking van het eerste lid kunnen herstelvorderingen, gebaseerd op stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken, nooit verjaren voor het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van de bestuurlijke geldboete. Artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, en de gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden betreffende burgerlijke rechtsvorderingen die volgen uit een misdrijf, blijven van toepassing.”.

Art. 59. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.4. §1. Als de plaats niet binnen de door de rechtbank gestelde termijn in de vorige staat wordt hersteld, als het strijdige gebruik niet binnen die termijn wordt gestaakt of als de bouw- of aanpassingswerken niet binnen die termijn worden uitgevoerd, beveelt het vonnis of arrest altijd dat de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien in de plaats en op kosten van de veroordeelde.

Het opstarten van een ambtshalve uitvoering geschiedt met naleving van artikel 6.3.10, §1. Er wordt onder verstaan:
1° hetzij het aanvatten van een gunningsprocedure tot aanwijzing van een particulier die het vonnis of het arrest zal uitvoeren;
2° hetzij het schriftelijk of mondeling belasten van een particulier, binnen een raamovereenkomst, tot uitvoering van het vonnis of arrest;
3° hetzij het geven van de nodige instructies aan een ambtenaar of een dienst voor de uitvoering van het vonnis of arrest.

De overheid of de particulier die het vonnis of het arrest uitvoert, is gerechtigd om de materialen en voorwerpen, afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik te verkopen, te vervoeren en te verwijderen.

De overtreder die in gebreke blijft, is verplicht alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop van materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat die de overheid, vermeld in het eerste lid, heeft opgesteld of die de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank begroot en uitvoerbaar verklaard heeft.

De verjaring van het recht op het uitvoeren van de herstelmaatregel neemt een aanvang vanaf het verstrijken van de termijn die de rechtbank heeft bepaald voor de tenuitvoerlegging ervan.

§2. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de titularis van een zakelijk recht, verkregen onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid, op het goed dat het voorwerp uitmaakte van het vonnis of arrest.

Op voorwaarde dat de titel al was overgeschreven vóór de gedinginleidende akte, vermeld in artikel 6.3.1, §6 en 6.3.3, §2, blijft het verhaal van de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering vermeld in paragraaf 1 evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ingevolge de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, worden, samen met de invorderingskosten, gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, die zich uitstrekt tot alle zakelijke rechten die toebehoren aan de veroordeelde, vermeld in paragraaf 1, en die ingeschreven, vernieuwd, verminderd of geheel of gedeeltelijk wordt doorgehaald conform hoofdstuk IV en V van de Hypotheekwet van 16 december 1851. De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van de rechterlijke beslissing waarin de herstelmaatregelen worden opgelegd, niettegenstaande beroep of verzet.

Daarnaast kan een wettelijke hypotheek ingeschreven worden op alle zakelijke rechten van de titularis van een zakelijk recht op het goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde herstelmaatregel, vermeld in artikel 6.3.1, §1, of artikel 6.3.3, §1, voor zover dit recht verkregen werd onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid. Als diens titel echter al overgeschreven was vóór de overschrijving van de gedinginleidende akte, blijft de wettelijke hypotheek, voor de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, beperkt tot het onroerend goed waarop de maatregel betrekking heeft, en dit ten belope van de verrijking die de titularis ingevolge de uitvoering van die maatregel zal verkrijgen of al verkregen heeft.

Het bestuur dat belast is met de inschrijving van de wettelijke hypotheek, kan op voorstel van de veroordeelde of de titularis van het zakelijk recht, vermeld in paragraaf 2, een alternatieve zekerheid aanvaarden of het onderpand van de hypotheek inperken, als daarvoor ernstige redenen bestaan en de alternatieve of

ingeperkte zekerheid voldoende zijn voor de waarborging van de bedragen, vermeld in het eerste lid.

§4. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van dwangsom, kan op gemotiveerd verzoek, en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of maar gedeeltelijk wordt ingevorderd, zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van het tweede lid.”.

Art. 60. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.5. §1. Met betrekking tot definitieve rechterlijke herstelmaatregelen waarvan de uitvoeringstermijn al meer dan vijf jaar overschreden is, kan de bevoegde overheid die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren, een nieuwe uitvoeringstermijn als vermeld in artikel 6.3.1, §4, verlenen in de vorm van een dading met de veroordeelden, hun rechtsopvolgers en de rechthebbenden van het onroerend goed waarop de herstelmaatregel rust.

Een nieuwe uitvoeringstermijn impliceert nooit het recht om te handelen in strijd met de bepalingen van dit decreet. Gedurende de nieuwe uitvoeringstermijn blijft de verjaring van het recht op uitvoeren van de definitieve rechterlijke herstelmaatregel geschorst.

§2. Die dading is maar mogelijk onder de volgende voorwaarden:
1° de vaststelling van een nieuwe uitvoeringstermijn staat de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregel niet definitief in de weg;
2° alle personen met een zakelijk recht op het onroerend goed verbinden zich door de dading;
3° de nieuwe uitvoeringstermijn is niet langer dan vijftien jaar, en verstrijkt van rechtswege zodra het gebruik van het onroerend goed in kwestie wordt stopgezet door alle in de dading geïdentificeerde actuele gebruikers;
4° de dading bevat een betalingsplan voor de opeisbare dwangsomschuld, onverminderd de toepassing van de bevoegdheid, vermeld in artikel 6.3.4, §4;
5° het bestuur die de vordering heeft gedaan waarop de rechterlijke herstelmaatregel werd bevolen, gaat akkoord met het sluiten van de dading.

§3. De dading wordt binnen een termijn van twee maanden gekantmeld op de overschrijving van de dagvaarding, vermeld in artikel 6.3.1, §6, of artikel 6.3.3, §2.

§4. De vaststelling bij proces-verbaal dat het in de dading begrepen afbetalingsplan

voor opeisbare dwangsomschuld niet werd nageleefd, heeft van rechtswege de ontbinding van de dading tot gevolg.

§5. Alle belanghebbenden kunnen verzet aantekenen tegen het verlenen van een nieuwe uitvoeringstermijn bij de rechter die de herstelmaatregel heeft opgelegd. Dat gebeurt door dagvaarding van de overheid die de dading heeft afgesloten.

De rechter kan de uitvoeringstermijn opheffen of verminderen als dat nodig blijkt voor de vrijwaring van de belangen van de partij die verzet aantekent.”.

Art. 61. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.6. §1. De veroordeelde brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending ervan op de hoogte als hij de opgelegde herstelmaatregel vrijwillig heeft uitgevoerd.

Na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid zendt een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere overheden, vermeld in het derde lid, de veroordeelde, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel, geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.3.1, §6, en artikel 6.3.3, §2.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gedaan, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een authentieke akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, in een afzonderlijke akte er melding van maken dat voor het onroerend goed bij uitvoerbaar rechterlijk bevel, een verplichting werd uitgesproken om een herstelmaatregel uit te voeren. In die akte wordt bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de door de rechter bevolen herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde herstelmaatregel uit te voeren, onverminderd de verplichting van de veroordeelde.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse op hun verzoek af te leveren.”.

Art. 62. Aan titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering”.

Art. 63. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Algemene bepalingen”.

Art. 64. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.7. §1. Bij het Vlaamse Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt een Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering opgericht, hierna hoge raad te noemen.

§2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering is een orgaan van actief bestuur.

De adviezen en beslissingen van de hoge raad zijn te allen tijde gesteund op motieven die ontleend worden aan:
1° het recht, met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals die specifiek binnen de ruimtelijke ordening gelden;
2° de weerslag van inbreuken op de rechten van derden en op de plaatselijke ordening, meer bepaald het niveau van de goede ruimtelijke ordening van naburige percelen dat zou worden behaald als zich geen schade te gevolge van een stedenbouwkundig misdrijf of een stedenbouwkundige inbreuk zou hebben voorgedaan.

§3. De Vlaamse Regering geeft nooit instructies over de behandeling van concrete dossiers die aan de beoordeling van de hoge raad zijn voorgelegd.”.

Art. 65. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.8. §1. De hoge raad wordt samengesteld uit een voorzitter, drie leden-juristen en drie leden-deskundigen.

De voorzitter en de leden-juristen bezitten de graad van master in de Rechten en bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van zowel het Vlaamse ruimtelijkeordeningsrecht als de rechtsbescherming tegen bestuurlijk optreden.

De leden-deskundigen bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van de Vlaamse ruimtelijke ordening.

§2. De Vlaamse Regering kan de selectiecriteria, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid, verfijnen.”.

Art. 66. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.9. §1. De voorzitter en de overige leden worden door de Vlaamse Regering aangewezen voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Ze blijven in functie tot in hun vervanging is voorzien.

§2. Het mandaat van lid van de hoge raad is onverenigbaar met het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad, een districtsraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

§3. Als een mandaat in de hoge raad om welke reden ook vacant verklaard wordt, wordt overgegaan tot de vervanging van het lid voor de verdere duur van het mandaat.

§4. De Vlaamse Regering kan aan de hoge raad tijdelijke leden toevoegen om aan uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden. De tijdelijke leden voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 6.3.8, §1, tweede of derde lid, in voorkomend geval verfijnd door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 6.3.8, §2.

Behalve in geval van verlenging eindigt de opdracht van de tijdelijke leden als de termijn waarvoor ze zijn aangewezen, verstreken is. Voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan de beslissing van de hoge raad.

§5. De leden van de hoge raad ontvangen ten laste van het Vlaamse Gewest een vergoeding, presentiegelden en reis- en verblijfskosten, waarvan het bedrag of de berekeningswijze wordt vastgelegd door de Vlaamse Regering.”.

Art. 67. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Adviesplichten”.

Art. 68. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 67, een artikel 6.3.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.10. §1. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het parket, tot het vorderen van herstel voor de burgerlijke rechter of tot het opstarten van de ambtshalve uitvoering

van een gerechtelijke herstelmaatregel, als de hoge raad daarvoor vooraf een positief advies heeft verleend.

De adviesplicht met betrekking tot de herstelvordering geldt op straffe van onontvankelijkheid.

§2. Het inleiden van een herstelvordering bij het parket kan pas worden gevolgd door het vorderen van een herstelvordering voor de burgerlijke rechter of omgekeerd, als daarvoor een nieuw positief advies van de hoge raad werd verkregen.

§3. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het betekenen van een vonnis of arrest waarvan de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen op de betekeningsdatum al tien jaar of meer is verstreken, als de hoge raad daartoe voorafgaandelijk een positief advies heeft verleend.

Het advies, vermeld in het eerste lid, is niet vereist als voldaan is aan één van de volgende omstandigheden: .
1° voorwerp van het misdrijf in kwestie ligt in een ruimtelijk kwetsbaar gebied;
2° het misdrijf dat aanleiding heeft gegeven tot het vonnis of arrest, heeft betrekking op het verrichten van handelingen die in strijd zijn met een stakingsbevel of met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de bestemmingen die voor het gebied toegestaan zijn;
3° aan de overtreder werden na het vonnis of arrest nieuwe strafrechtelijke of bestuurlijke sancties of verplichtingen tot schadevergoeding opgelegd uit hoofde van een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf.”.

Art. 69. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 67, een artikel 6.3.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.11. §1. Het advies wordt gevraagd met een beveiligde zending.

Het procedureregelement, vermeld in artikel 6.3.15, bepaalt de vorm en inhoud van de aanvraag nader en vermeldt welke stukken bij de aanvraag gevoegd moeten worden.

§2. De plenaire vergadering van de hoge raad brengt een advies uit binnen een vervaltermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de dag van de betekening van de adviesaanvraag.

Bij het overschrijden van de termijn, vermeld in het eerste lid, mag aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§3. Een advies wordt met een beveiligde zending betekend aan het betrokken bestuur. De hoge raad bezorgt een afschrift van het advies aan de belanghebbenden die in de zaak zijn gehoord of aan de personen die bij de hoge raad op grond van het dossier bekend zijn.

Een positief advies geldt voor een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop over het advies wordt beslist.

Het betrokken bestuur of een derde-belanghebbende kan bij de hoge raad een gemotiveerd verzoek tot heroverweging instellen tegen de afgifte van een negatief advies.”.

Art. 70. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Specifieke bevoegdheid inzake de invordering van dwangsommen”.

Art. 71. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, ingevoegd bij artikel 70, een artikel 6.3.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.12. §1. De hoge raad kan op gemotiveerd verzoek beslissen dat een opeisbaar geworden dwangsomschuld die verbeurd verklaard werd wegens het niet tijdig uitvoeren van een gerechtelijke herstelmaatregel, slechts gedeeltelijk ingevorderd wordt of dat die invordering tijdelijk is opgeschort. De hoge raad houdt bij zijn beoordeling in het bijzonder rekening met de door de overtreder gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling.

Een maatregel als vermeld in het eerste lid heeft nooit betrekking op de vaststaande gerechts- en uitvoeringskosten die het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, gemaakt heeft.

§2. Het gemotiveerd verzoek wordt met inbegrip van eventuele bijlagen op straffe van onontvankelijkheid met een beveiligde zending bezorgd aan zowel de hoge raad als het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom. Bij het verzoek aan de hoge raad wordt op straffe van onontvankelijkheid een bewijs gevoegd van de beveiligde zending aan het betrokken bestuur.

De verzoeker bezorgt een afschrift van het verzoek aan het Herstelfonds.

§3. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, bezorgt een schriftelijk advies aan de hoge raad, binnen een vervaltermijn van twintig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan het bestuur.

Als binnen de gestelde termijn geen advies wordt verleend, mag de hoge raad aan de adviesvereiste voorbijgaan.

§4. De hoge raad beslist over het verzoek binnen een ordetermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan de hoge raad.

§5. De beslissing van de hoge raad wordt met een beveiligde zending ter kennis gebracht aan de verzoeker en aan het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom.

De hoge raad bezorgt een afschrift van de beslissing aan het Herstelfonds.”.

Art. 72. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 4. Werking”.

Art. 73. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.13. §1. De hoge raad vergadert geldig als de meerderheid van de leden aanwezig is. Hij spreekt zich uit bij gewone meerderheid van stemmen. De adviezen en beslissingen vermelden steeds de namen van de leden die aanwezig zijn op de vergadering.

Bij staking van stemmen wordt een nieuwe stemming gehouden. Als er bij die tweede stemming opnieuw staking van stemmen is, beslist de voorzitter.

§2. De vergaderingen van de hoge raad kunnen worden bijgewoond door:
1° de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur;
2° de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, voor wat betreft die agendapunten die een vordering of een maatregel van de betrokken gemeente betreffen.

De personen, vermeld in het eerste lid, kunnen voorafgaand aan de sluiting van de besprekingen hun standpunt weergeven en een stemadvies geven.

§3. De hoge raad kan belanghebbenden schriftelijk horen telkens als hij dat nodig acht voor een zorgvuldige feitenvinding of voor de eerbiediging van het verdedigingsbeginsel. De hoge raad kan deze beoordelingsbevoegdheid inzake de organisatie van het schriftelijk horen delegeren aan één of meer van zijn leden.

In het eerste lid wordt verstaan onder belanghebbenden:
1° personen die getroffen worden of kunnen worden door de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
2° de rechtspersonen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, voor zover de gediende collectieve belangen bedreigd of geschaad worden door de misdrijven of inbreuken, vermeld in artikel 6.2.1 of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
3° derden die in hun rechten worden geraakt door de misdrijven of de inbreuken, vermeld in artikel 6.2.1, of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd.”.

Art. 74. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.14. De Vlaamse Regering stelt een procedure- en werkingsreglement vast op voorstel van de hoge raad.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, kan, al dan niet op straffe van nietigheid of onontvankelijkheid voorgeschreven, vorm- en termijnvoorwaarden opleggen, in het bijzonder voor de aanhangigmaking van zaken, het overmaken van overtuigingsstukken, het inzagerecht van belanghebbenden en het horen van belanghebbenden.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, regelt voorts ten minste:
1° de werkverdeling;
2° de wijze waarop het horen georganiseerd wordt.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, treedt in werking op de dag van bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 75. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.15. De hoge raad neemt een huishoudelijk reglement aan.

Het huishoudelijk reglement bevat ten minste de deontologische beginselen, gedragsregels en richtlijnen die de leden van de hoge raad tot leidraad dienen bij de uitoefening van hun mandaat.”.

Art. 76. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.16. §1. De Vlaamse Regering stelt de hoge raad binnen de beschikbare begrotingskredieten de nodige werkingsmiddelen ter beschikking.

§2. De hoge raad stelt op grond van de werkingsmiddelen een permanent secretariaat samen.

Het permanent secretariaat wordt geleid door een vaste secretaris en staat onder het gezag van de voorzitter in voor de algemene administratieve ondersteuning van de hoge raad. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat beschikken niet over enig stemrecht in de hoge raad.

§3. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat worden aangesteld op grond van een detacherings- of arbeidsovereenkomst.”.

Art. 77. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.17. De hoge raad brengt jaarlijks een verslagboek uit, waarin een synthese is opgenomen van de overwegingen die tot de advies- en beslissingspraktijk van de hoge raad hebben geleid.”.

Art. 78. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk IV toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK IV. Bestuurlijke maatregelen”.

Art. 79. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Basisbepalingen”.

Art. 80. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn geschied op de derde werkdag na de afgifte ter post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.”.

Art. 81. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.2. §1. De Vlaamse Regering kan bepaalde stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken uitsluiten als grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, of de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom afhankelijk maken van bijkomende voorwaarden.

§2. Wie besluit tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, is ook bevoegd die beslissing te wijzigen of in te trekken, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen tot uitvoering van dit lid.

Buiten de beroepsmogelijkheden, vermeld in deze afdeling, is de intrekking of wijziging alleen mogelijk als het doel van de bestuurlijke maatregel werd bereikt, in geval van gewijzigde omstandigheden die een bijsturing van de opgelegde maatregelen noodzaken of in de gevallen, vermeld in artikel 1133 van het Gerechtelijk Wetboek.

Bestuursdwang en last onder dwangsom kunnen niet gelijktijdig worden toegepast ten aanzien van dezelfde persoon. In afwijking van het tweede lid kan een besluit tot toepassing van bestuursdwang te allen tijde worden vervangen door een besluit tot oplegging van een last onder dwangsom of omgekeerd.”.

Art. 82. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.3. §1. Een bestuurlijke maatregel mag geen afbreuk doen aan het gezag van gewijsde van een eerder tussengekomen rechterlijke beslissing die

overeenkomstig dit hoofdstuk werd genomen.

Een bestuurlijke maatregel kan niet worden opgelegd aan de overtreder die wegens zijn deelneming aan de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gedagvaard voor de strafrechter of naar deze rechter werd verwezen. Hetzelfde geldt voor de overtreder die met toepassing van artikel 6.3.3 werd gedagvaard voor de burgerlijke rechter.

§2. Artikel 6.3.3, §3, is van toepassing op de verjaring van de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.”.

Art. 83. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Stakingsbevel”.

Art. 84. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.4. §1. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.3, kunnen mondeling ter plaatse de onmiddellijke staking van handelingen bevelen als ze vaststellen dat die handeling voldoet aan de materiële omschrijving van een misdrijf of inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2, of daarvan het gevolg is. Een dergelijk stakingsbevel is een preventieve maatregel, gericht op het voorkomen van misdrijven of het voorkomen van schade aan de goede ruimtelijke ordening.

Als de ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in het eerste lid, ter plaatse niemand aantreffen, wordt ter plaatse een schriftelijk bevel tot onmiddellijke staking op een zichtbare plaats aangebracht, of wordt het stakingsbevel alsnog mondeling gegeven tijdens een verhoor van de overtreder.

§2. Het proces-verbaal van de vaststelling wordt binnen acht dagen met een beveiligde zending betekend aan de initiatiefnemer, de architect, de persoon of aannemer die de handelingen uitvoert, en de gebruiker van het goed.

Tegelijkertijd wordt per beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal verzonden naar de gemeente waar de handelingen hebben plaatsgevonden en naar de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur.

§3. Het stakingsbevel moet op straffe van verval binnen acht dagen na de betekening van het proces-verbaal door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden bekrachtigd. Die bekrachtiging wordt binnen twee werkdagen met een beveiligde zending verzonden naar de personen, vermeld in paragraaf 2.

§4. Elke belanghebbende kan in kort geding de opheffing van de maatregel vorderen tegen de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die optreedt namens het

Vlaamse Gewest. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarin de handelingen zijn uitgevoerd of het gebruik heeft plaatsgevonden. Deel IV, boek II, titel VI, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.”.

Art. 85. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.5. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.4, zijn gerechtigd tot het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel, om het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding onmiddellijk te kunnen toepassen.”.

Art. 86. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.6. Onverminderd artikel 6.4.4, §4, kan een stakingsbevel uitsluitend door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden ingetrokken of in omvang worden beperkt, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur kan daarnaast de toestemming of het bevel geven tot het uitvoeren van beveiligingsmaatregelen. Het bevel neemt de vorm aan van een besluit als vermeld in afdeling 3 of 4.”.

Art. 87. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Bestuursdwang”.

Art. 88. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.7. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan beslissen om bestuursdwang toe te passen. Bestuursdwang houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het recht op ambtshalve uitvoering insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

§2. De bestuurlijke maatregelen, genomen in het kader van bestuursdwang, hebben dezelfde inhoud als de herstelmaatregelen, vermeld in artikel 6.3.1, §1, en respecteren de rangorde, vermeld in het voormelde artikel.

Het bedrag van de meerwaarde wordt door de stedenbouwkundige inspecteur

of de burgemeester vastgesteld conform artikel 6.3.1, §5, tweede lid.

§3. Het besluit bevat minstens:
1° de kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp is van de inbreuk of het misdrijf en de identificatie van de personen die zakelijke rechten hebben op het goed en de overtreders aan wie het besluit zal worden betekend;
2° een vermelding van de voorschriften die worden of werden geschonden;
3° een overzicht van de vaststellingen van de inbreuk of het misdrijf;
4° een omschrijving van de opgelegde bestuurlijke maatregelen;
5° de vermelding dat tegen het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen in beroep kan worden gegaan, alsook een omschrijving van de procedure om in beroep te gaan.

Het besluit wordt bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending betekend aan de overtreders en aan de rechthebbenden op de zaak ten aanzien van wie de bestuursdwang zal worden toegepast.

Een afschrift van het besluit wordt aan de gemeente en de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur gezonden.

§4. In het besluit wordt een termijn bepaald waarbinnen de overtreder en de belanghebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de bevolen maatregelen uit te voeren. De uitvoeringstermijn kan zo nodig worden gefaseerd of gedifferentieerd per maatregel.

Voor wat de betaling van de meerwaarde betreft, kan de overtreder zich ook op een geldige wijze kwijten door binnen de uitvoeringstermijn de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en de uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De uitvoeringstermijn neemt een aanvang de dag na de betekening.

§5. Het besluit wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waar het onroerend goed ligt. De beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid, wordt binnen een termijn van twee maanden nadat ze is gewezen, ingeschreven op de kant van die overschrijving, op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Hetzelfde geldt voor elke rechterlijke beslissing over de schorsing of vernietiging van het besluit of de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid.

§6. De beslissing tot toepassing van bestuursdwang en elke volgende beslissing die in de zaak gewezen is, zijn tegenwerpelijk aan alle belanghebbenden, die de gevolgen ervan moeten dragen.”.

Art. 89. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.8. §1. Tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang kan de

vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang of tot de matiging of modulering van de daarin opgelegde maatregelen. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift. Het beroepschrift wordt met een beveiligde zending betekend.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het beroepschrift wordt er uitspraak over gedaan. Als hiervan binnen deze termijn kennis wordt gegeven aan de vermoedelijke overtreder en de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de beslissing heeft genomen, kan deze termijn eenmalig worden verlengd met negentig dagen. Bij gebrek aan een tijdige beslissing vervalt de beslissing tot bestuursdwang.

De beslissing over het beroep wordt binnen vijf werkdagen met een beveiligde zending verstuurd aan de persoon die beroep heeft ingesteld, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de rechthebbenden op de zaak en de gemeente van het grondgebied waarop de bestuurlijke maatregelen moeten worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot dat beroep.

§3. De dag na de betekening van de beslissing tot verwerping van het beroep begint de door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester bepaalde termijn opnieuw te lopen, verminderd met het aantal dagen die al verstreken waren op het ogenblik van het instellen van het beroep.”.

Art. 90. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.9. §1. De overtreder brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending op de hoogte van de vrijwillige uitvoering van de opgelegde maatregelen.

Daarop maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid bezorgt met een beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere bevoegde overheden, vermeld in het derde lid, de overtreder, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakte van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van uitvoering van de maatregelen en van de datum van uitvoering.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.7, §5.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gebeurd, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, er in een afzonderlijke akte melding van maken dat op het onroerend goed ten gevolge van een uitvoerbare beslissing als vermeld in artikel 6.4.7 of 6.4.8 een verplichting rust om maatregelen als vermeld in artikel 6.4.7 §2, uit te voeren. In die akte wordt ook bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de bestuurlijke herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde maatregelen uit te voeren, onverminderd de verplichting van de overtreder.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse af te leveren op hun verzoek.”.

Art. 91. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.10. §1. Elke overtreder aan wie het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, en in voorkomend geval de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, werd betekend, is hoofdelijk gehouden tot het betalen van de meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de toepassing van bestuursdwang, met inbegrip van de kosten voor de voorbereiding ervan.

Het besluit en de beslissing, vermeld in het eerste lid, maken daarvan melding.

§2. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de persoon die een zakelijk recht heeft op het goed dat het voorwerp van de bestuursdwang uitmaakte.

Op voorwaarde dat de titel van de houder van het zakelijk recht al was overgeschreven vóór de overschrijving van het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, §5, blijft het verhaal van de kosten evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ten gevolge van de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, met overeenkomstige toepassing van artikel 6.3.4, §3.

De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van het besluit of de beslissing over beroep.”.

Art. 92. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.11. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die bestuursdwang heeft toegepast, kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen. Hetzelfde geldt voor de meerwaarde die na het einde van de uitvoeringstermijn nog verschuldigd is. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door de ambtenaar die de Vlaamse Regering of het college van burgemeester en schepenen daarvoor heeft aangewezen. Het dwangbevel wordt betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending.

Op het dwangbevel, vermeld in het eerste lid, zijn de bepalingen van deel V van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing.”.

Art. 93. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.12. Tenzij de tenuitvoerlegging gebeurt met expliciete of impliciete instemming van de gebruiker en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang, is de uitvoering van handelingen in de plaats en op kosten van de overtreder alleen mogelijk door een gerechtsdeurwaarder na voorafgaande betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in artikel 6.4.7, of, als beroep werd ingesteld tegen het besluit, na voorafgaande betekening van het besluit en de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8.

Om aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang uitvoering te geven, hebben personen die daartoe zijn aangewezen door, naar gelang van het geval, de gerechtsdeurwaarder, de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, toegang tot elke plaats als dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.”.

Art. 94. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.13. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het verzegelen van gebouwen en terreinen, en wat zich daarin of daarop bevindt, alsook het meevoeren en opslaan van voor bestuursdwang vatbare zaken, als de toepassing van bestuursdwang dat vereist.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de bewaring en de teruggave aan de rechthebbenden van de meegevoerde zaken.”.

Art. 95. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. Last onder dwangsom”.

Art. 96. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.14. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester is bevoegd om aan de overtreder een last onder dwangsom op te leggen. Last onder dwangsom houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing, die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds de verbeurte van een dwangsom als sanctie bij negatie insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

Artikel 6.4.7, §2 tot en met §6, is ook van toepassing op het besluit, vermeld in het eerste lid, met het voorbehoud dat een last onder dwangsom nooit de betaling van een meerwaarde als enig voorwerp kan hebben.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester stelt de dwangsom in het besluit vast op een bedrag ineens, op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of per overtreding van de last, zonder dat die dwangsom betrekking kan hebben op de betaling van de meerwaarde als onderdeel van deze last. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan een bedrag vaststellen waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.

Een dwangsom wordt pas verbeurd verklaard na de betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in het eerste lid, in voorkomend geval samen met de beslissing over het beroep.”.

Art. 97. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.15. §1. Tegen de beslissing tot het opleggen van een last onder dwangsom kan de vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de last onder dwangsom, tot de matiging of modulering van de maatregelen die de overtreder ten gevolge van de last onder dwangsom moet uitvoeren, of tot de aanpassing van de dwangsom of van de voorwaarden van de dwangsom. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift.

§2. Artikel 6.4.8, §2 en §3, en artikel 6.4.9 zijn van toepassing op deze onderafdeling.

Artikel 6.4.10 is van toepassing op de meerwaarde die in de last onder dwangsom is begrepen.”.

Art. 98. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.16. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan de verbeurde dwangsommen en de meerwaarde, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen bij dwangbevel. Artikel 6.4.11 is van toepassing op dat dwangbevel.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan op gemotiveerd verzoek en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de herstelmaatregelen, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk wordt ingevorderd zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt. De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van dit lid.”.

Art. 99. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.17. De rechtbank van eerste aanleg kan op verzoek van de overtreder de dwangsom opheffen, de looptijd ervan voor een bepaalde termijn opschorten of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen. De overtreder dagvaardt daarvoor de stedenbouwkundige inspecteur die de dwangsomtitel heeft doen betekenen.”.

Art. 100. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.18. De vordering tot betaling van verbeurde bedragen verjaart na verloop van zes maanden na de dag waarop de bedragen verbeurd zijn. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.”.

Art. 101. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt

aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 5. Minnelijke schikking”.

Art. 102. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.19. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of de gemeente, met de overtreder, overtreders of andere belanghebbenden een minnelijke schikking aangaan onder de volgende voorwaarden:
1° het voorwerp van de minnelijke schikking is in overeenstemming met artikel 6.3.1;
2° de minnelijke schikking doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde van een overeenkomstig hoofdstuk III tussengekomen rechterlijke beslissing noch aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom;
3° de zakelijke rechten op het onroerend goed waarop de minnelijke schikking betrekking heeft, behoren toe aan een of meer personen die zich door de minnelijke schikking verbinden;
4° de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen bedraagt niet meer dan vijf jaar.

De miskenning van één van de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, heeft van rechtswege de nietigheid van de minnelijke schikking tot gevolg.

§2. De minnelijke schikking wordt aangevraagd door de personen die zich door de minnelijke schikking wensen te verbinden, volgens de regels, bepaald door de Vlaamse Regering.

§3. Een aanvraag tot minnelijke schikking schorst de verjaring van de herstelvordering. De schorsing vangt aan vanaf de datum van betekening van de aanvraag aan de bevoegde overheid. De schorsing neemt een einde vanaf:
1° de datum waarop de minnelijke schikking tot stand komt conform artikel 6.4.20;
2° de datum waarop de minnelijke schikking wordt geweigerd.”.

Art. 103. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.20 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.20. De minnelijke schikking wordt op schrift gesteld. De minnelijke schikking wordt ondertekend door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, en door de overtreder of overtreders of andere belanghebbenden met wie de minnelijke schikking wordt aangegaan. De minnelijke schikking wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waarin het onroerend goed gelegen is.”.

Art. 104. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.21 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.21. Artikel 6.4.9 is van toepassing op deze afdeling, met dien verstande dat het proces-verbaal van vaststelling wordt overgeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.20.

De uitvoering van de minnelijke schikking, bevestigd in het proces-verbaal van vaststelling, dooft elk verder recht op herstel of vergoeding van schade, geleden door het algemeen belang naar aanleiding van de inbreuken of misdrijven die omschreven zijn in de akte, vermeld in artikel 6.4.20.”.

Art. 105. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.22 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.22. De miskenning van de verplichtingen die in de minnelijke schikking zijn opgenomen, vormt ten aanzien van de overtreders of andere belanghebbenden die de minnelijke schikking hebben ondertekend, een grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom.”.

Art. 106. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk V toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK V. Inkomsten uit handhaving”.

Art. 107. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk V, ingevoegd bij artikel 106, een artikel 6.5.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.5.1. Er wordt een Herstelfonds opgericht als gewestdienst met afzonderlijk beheer als vermeld in artikel 140 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit.

Aan het Herstelfonds worden toegewezen:
1° alle ontvangsten die voortvloeien uit de toepassing van titel VI;
2° het saldo van alle middelen die op 31 december 2005 beschikbaar zijn op het Grondfonds, vermeld in artikel 5.6.3, verminderd met het bedrag dat voor planschadevergoedingen op de begroting van 2005 van het Grondfonds werd ingeschreven en de helft van het bedrag dat in hetzelfde jaar werd ingeschreven als naar het volgende begrotingsjaar over te dragen saldo;
3° het saldo van het Herstelfonds dat per 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het begrotingsjaar, beschikbaar is.

Het Herstelfonds dat op basis van de ontvangsten, vermeld in het tweede lid, is gevormd, is bestemd voor alle uitgaven die voortvloeien uit de toepassing van titel VI.

Alle schulden, vorderingen en tegoeden van het Grondfonds die betrekking hebben op de toepassing van titel VI, worden overgenomen door het Herstelfonds.”.

Art. 108. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk VI toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK VI. Diverse bepalingen”.

Art. 109. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, ingevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.1. §1. De uitvoering van de maatregelen die krachtens deze titel begrepen zijn in een uitvoerbare rechterlijke of bestuurlijke beslissing, of minnelijke schikking, is nimmer vergunnings- of meldingsplichtig op grond van dit decreet.

§2. Vanaf de datum van afgifte van het proces-verbaal van vaststelling van uitvoering, vermeld in artikel 6.3.6, 6.4.9, 6.4.15, §2 en artikel 6.4.21, kunnen ten aanzien van het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, stabiliteitswerken als vermeld in artikel 4.1.1, 11°, worden vergund.

§3. Vanaf de datum, vermeld in paragraaf 2, kan met betrekking tot het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, een herstelattest worden verleend. Dat attest bevestigt dat het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen in de door het herstelattest gedocumenteerde staat behouden kan blijven.

Het herstelattest, vermeld in het eerste lid, wordt aangevraagd volgens regels die de Vlaamse Regering bepaalt, en wordt afgegeven door het college van burgemeester en schepenen.”.

Art. 110. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.2. De rechtbank kan de titel van eigendomsverkrijging of van huur vernietigen op vordering van de kopers of de huurders van een goed dat het voorwerp uitmaakt of kan uitmaken van gerechtelijke of bestuurlijke herstelmaatregelen, onverminderd het recht van de kopers of huurders om schadevergoeding te eisen.

De vordering tot vernietiging kan niet meer worden ingeroepen als de inbreuk op de informatieplicht met betrekking tot de publiciteit en de onderhandse overeenkomst is rechtgezet bij de authentieke akteverlening en de informatiegerechtigde in deze akte verzaakt aan de vordering tot nietigverklaring op basis van een inbreuk op de informatieplicht.”.

Art. 111. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.3. De dagvaarding voor de correctionele rechtbank of het exploot tot inleiding van het geding, vermeld in artikel 6.3.1 en 6.3.3, wordt in het

vergunningenregister van de gemeente waar het onroerend goed gelegen is, ingeschreven op verzoek van de deurwaarder die het exploot heeft opgemaakt.”.

Art. 112. Artikel 7.7.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.1. De strafrechter kan de herstelvordering die regelmatig bij hem aanhangig is gemaakt en die gegrond is op instandhouding, nog steeds inwilligen als de beklaagde hieraan schuldig wordt bevonden en deze instandhouding op het ogenblik van de uitspraak een stedenbouwkundige inbreuk uitmaakt als vermeld in artikel 6.2.2, 1°.

Hetzelfde geldt voor de herstelvordering die gegrond is op het toestaan of aanvaarden door de eigenaar van feiten van instandhouding als vermeld in het eerste lid.

Een herstelvordering die door de stedenbouwkundige inspecteur is ingesteld op grond van instandhouding van handelingen, kan vanaf 1 september 2009 niet langer worden ingewilligd als die instandhouding op het ogenblik van de uitspraak geen stedenbouwkundig misdrijf of stedenbouwkundige inbreuk meer uitmaakt.”.

Art. 113. Artikel 7.7.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.2. Als het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.3.3, §3, pas te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet.

Als de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór de datum van 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen.”.

Art. 114. Artikel 7.7.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.3. Het Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010, vastgesteld door de Vlaamse Regering op 16 juli 2010, blijft van kracht zolang het niet werd vervangen door een Gewestelijk Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening als vermeld in artikel 6.1.3.”.

Art. 115. Artikel 7.7.4 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.4. Artikel 6.6.1, §3, is niet van toepassing op processen-verbaal van vaststelling van uitvoering als de uitgevoerde herstelmaatregelen zijn opgelegd vóór

de inwerkingtreding van artikel 56 van het decreet van … betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning.”.

Art. 116. Aan titel VII, hoofdstuk VII van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7.7.5. Vanaf de inwerkingtreding van titel VI, hoofdstuk III, afdeling 1 zoals gewijzigd bij artikelen 55 tot en met 61 van het decreet van …betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning nemen de burgemeester en de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur de taken en bevoegdheden over die vóór de inwerkingtreding door het college van burgemeester en schepenen werden waargenomen in het kader van titel VI van deze codex decreet, en zetten ze de herstelvorderingen voort die door het college van burgemeester en schepenen werden ingeleid bij het parket of voor de burgerlijke rechter.”.

Art. 117. Aan titel VII, hoofdstuk VII van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7.7.6. In afwijking van artikel 6.2.1, 3° en artikel 6.2.6 kan de voortzetting van werken, handelingen en wijzigingen die vóór de inwerkingtreding van het decreet van … betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning zijn uitgevoerd en die in strijd zijn met een bekrachtigd stakingsbevel, uitsluitend worden bestraft met de administratieve geldboete, vermeld in artikel 6.1.49, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van het decreet van (datum) betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning.Titel VI, Hoofdstuk II, afdeling 7, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van het decreet van (datum) betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, blijft onverkort van toepassing op die feiten en de administratieve geldboetes die erop gegrond zijn of worden.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 118. In titel XVI van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, worden de woorden “Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu”.

Art. 119. Aan artikel 16.1.1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, en gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008, 30 april 2009, 8 mei 2009, 23 december 2010, 23 december 2011 en 8 februari 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 19°ter toegevoegd, dat luidt als volgt:

“19°ter: het decreet van … betreffende de omgevingsvergunning voor zover het projecten betreft bedoeld in artikel 4, 1°, c en 2°, b.”;

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk II en hoofdstuk IV, afdeling III en V van deze titel zijn van toepassing op titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.“.

Art. 120. Artikel 16.2.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.1. De Vlaamse Regering is belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake milieu en ruimtelijke ordening.”.

Art. 121. Artikel 16.2.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.2. Ter ondersteuning van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering wordt een gewestelijke raad voor de handhaving van de milieuwetgeving en de handhaving van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening opgericht, hierna de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu te noemen.”.

Art. 122. Artikel 16.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.3. Met het oog op een doelmatige handhaving van de milieuwetgeving en de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 pleegt de Vlaamse Regering, daarin bijgestaan door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, systematisch overleg met de daarvoor bevoegde overheden.

De op basis van dat overleg gemaakte afspraken worden in protocollen vastgelegd.

De Vlaamse Regering bepaalt de manier waarop de protocollen worden vastgelegd.”.

Art. 123. Artikel 16.2.5 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.5. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport op. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van het milieurecht stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

De Vlaamse Regering zal de overheden die belast zijn met de handhaving van het milieurecht en waarvoor het Vlaamse Gewest niet bevoegd is, uitnodigen om de informatie waarover ze beschikken en die ook van nut kan zijn voor de opstelling van

het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking te stellen van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde gewestelijke handhavingsbeleid;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld misdrijf inzake milieu;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten en provincies gevoerde handhavingsbeleid inzake milieu;
6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de milieuregelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;
7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid inzake milieu.

Het handhavingsrapport van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan naast de rapportering over de milieuhandhaving ook rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevatten. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, stellen daarvoor, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. De rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omvat minstens de onderdelen opgesomd in het vorige lid.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu deelt het handhavingsrapport mee aan de Vlaamse Regering. Die bezorgt het handhavingsrapport aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, de provincies en de gemeenten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en de verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 124. Artikel 16.2.6 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.6. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt de krachtlijnen en de prioriteiten van het beleid inzake de handhaving van de milieuwetgeving voor. Hij doet dat op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering voorstellen en adviezen formuleren in het kader van het handhavingsbeleid ruimtelijke ordening en ten aanzien van het gewestelijk handhavingsprogramma ruimtelijke ordening zoals bedoeld in artikel 6.1.3, §1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.”.

Art. 125. Artikel 16.2.7 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.7. §1. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu telt dertien leden, alsook een vaste secretaris. De Vlaamse Regering benoemt de leden na voordracht, en de voorzitter, de ondervoorzitter en de vaste secretaris onder de personen die deskundig zijn op het vlak van de handhaving van het milieurecht of op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.

§2. De Vlaamse Hoge Raad voor de Omgevingshandhaving wordt als volgt samengesteld:
1° een voorzitter;
2° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de milieuwetgeving;
3° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
4° zes leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie;
5° twee leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed;
6° een lid op voordracht van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
7° een lid op voordracht van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed;
8° een lid op voordracht van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
9° een lid op voordracht van de Vereniging van de Vlaamse Provincies;
10° een lid op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Voor de leden, vermeld in het eerste lid, 4° tot en met 10°, wordt telkens een plaatsvervanger aangewezen.

De leden, vermeld in 4° tot en met 10°, worden voorgedragen op een dubbeltal dat in een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen voorziet.

Een lid mag geen verkozen politiek mandaat uitoefenen.

De samenstelling, vermeld in het eerste lid, kan verder worden uitgebreid met:
1° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten-generaal bij de hoven van beroep;
2° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg;

3° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de federale politie;
4° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de lokale politie.

Voor de leden, vermeld in het vijfde lid, wordt ook telkens een plaatsvervanger aangewezen.

Het niet aanwijzen van de vertegenwoordigers, vermeld in het vijfde lid, heeft geen gevolgen, noch voor de werking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, noch voor de geldigheid van de handelingen die de raad stelt.

§3. De leden van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu worden benoemd voor vijf jaar. Hun benoeming is hernieuwbaar. Een lid van wie het mandaat vacant verklaard wordt, wordt binnen drie maanden vervangen.”.

Art. 126. Artikel 16.2.9 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.9 De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt zijn huishoudelijk reglement op, dat minstens het volgende regelt:
1° de bevoegdheden van de voorzitter en de ondervoorzitters;
2° de wijze van bijeenroeping en beraadslaging;
3° de frequentie van de vergaderingen;
4° de voorwaarden waaronder de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een beroep kan doen op externe deskundigen of op permanente of tijdelijke werkgroepen.

Het huishoudelijk reglement en de wijzigingen ervan worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.”.

Art. 127. Aan artikel 16.3.8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 kunnen toezichthouders die toezicht uitoefenen op het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter en op titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten en die personeelsleden zijn van het agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed ook de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.”.

Art. 128. In artikel 16.3.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan de vorm van het verslag van vaststelling bepalen, alsook welke andere overheden geïnformeerd kunnen worden over de vastgestelde milieu-inbreuken, vermeld in het eerste lid, en de wijze waarop dat moet gebeuren.”.

Art. 129. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.23bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.23bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces verbaal, kunnen milieu-inbreuken vaststellen in een verslag van vaststelling.”.

Art. 130. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.24bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.24bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces verbaal, kunnen ook milieumisdrijven vaststellen in een proces verbaal.

Art. 131. Aan artikel 16.3.25 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 21 december 2007, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De vaststelling van milieumisdrijven door de ambtenaren, vermeld in artikel 16.3.24bis geldt niet tot bewijs van het tegendeel.”.

Art. 132. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling III vervangen door wat volgt:

“Afdeling III. Het handhavingscollege”.

Art. 133. In artikel 16.4.19 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 20009 en 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “Milieuhandhavingscollege” wordt telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”;

2° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

“§2. Het handhavingscollege doet uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke entiteit over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete en, in voorkomend geval, een voordeelontneming als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling IV.

Het handhavingscollege doet ook uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in artikel 6.1.1, 2°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete als vermeld in artikel 6.2.2, 6.2.6 en 6.2.11, §4, van de voormelde codex.”.

Art. 134. In artikel 16.4.20 en 16.4.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 135. In artikel 16.4.21, 16.4.24, 6.4.39, 16.4.44, 16.4.62, 16.4.63 en 16.4.65 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 136. In artikel 16.4.22 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 137. Artikel 16.4.28 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.4.28. Als de feiten die aan de gewestelijke entiteit worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter en op schendingen van titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, enerzijds, en stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven anderzijds, verkrijgt de gewestelijke entiteit de bevoegdheid om voor de bij haar aanhangige stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven de bestuurlijke geldboetes op te leggen die in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 zijn bepaald. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van deze afdeling, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de bevoegde stedenbouwkundige beboetingsambtenaar.”.

Art. 138. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling V vervangen door wat volgt:

“Afdeling V. Zitting en uitspraak van het handhavingscollege”.

Art. 139. In artikel 16.5.1, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010, wordt tussen de woorden “bestuurlijke geldboeten” en de zinsnede “en, in voorkomend geval” de zinsnede “, vermeld in artikel 16.4.19, §4, en titel XVI, hoofdstuk IV, afdeling IV” ingevoegd.

Art. 140. In artikel 16.6.1, §2, 3°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 141. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van bijlage V vervangen door wat volgt:

“Bijlage V. Salarisschaal van de bestuursrechters van het handhavingscollege”.

Hoofdstuk 4. Uitvoering en inwerkingtreding

Art. 142. De besluiten die de Vlaamse Regering vóór de datum van inwerkingtreding van dit decreet heeft vastgesteld ter uitvoering van titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, blijven geldig tot ze worden opgeheven.

Art. 143. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum.

In afwijking van het eerste lid treden artikel 17, 18, 19, 114 en 120 tot en met 126 in werking op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,

Philippe MUYTERS

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD RUIMTELIJKE ORDENING - ONROEREND ERFGOED

SARO
Strategische Adviesraad
RUIMTELIJKE ORDENING - ONROEREND ERFGOED

ADVIES
VAN 27 NOVEMBER 2013
OVER HET VOORONTWERP DECREET
BETREFFENDE DE HANDHAVING VAN DE OMGEVINGSVERGUNNING

SARO | Koning Albert II-laan 19 bus 24 | 1210 Brussel

INHOUD

I. SITUERING 128
II. ALGEMENE BEOORDELING 128
III. BEOOG EEN VERDERE AFSTEMMING IN DE HANDHAVINGSPLANNING 129
IV. LEG DE HOOFDLIJNEN VAN HANDHAVINGSPRIORITEITEN DECRETAAL VAST 130
V. BEWAAK HET BELANG VAN BESTUURLIJKE HANDHAVING 131
VI. BEWAAK HET BELANG VAN PREVENTIE EN ZACHTE HANDHAVING 133
VII. BEWAAK DE ROL VAN HERSTELMAATREGELEN 134
VIII. VOORZIE IN EEN RUIMER EN ALGEMEEN BEMIDDELINGSKADER 134
IX. VERDUIDELIJK DE ROL VAN GEMEENTEN EN PROVINCIES 135
X. BEWAAK DE COMPLEXITEIT 135
XI. KOPPEL DE INWERKINGTREDING VAN HET DECREET AAN HET HANDHAVINGSPROGRAMMA 137

I. SITUERING

1. Op 25 oktober 2013 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning principieel goed. SARO ontving hierover op 4 november 2013 een adviesvraag van Vlaams minister Philippe Muyters. Het advies wordt verwacht binnen een termijn van dertig dagen. Met voorliggend advies, goedgekeurd op de raadszitting van 27 november 2013, komt de raad tegemoet aan de vooropgestelde adviestermijn.

2. Het voorontwerp van Omgevingsvergunningsdecreet, dat door Vlaamse Regering op 16 april 2013 principieel werd goedgekeurd, voorziet in de integratie van de milieuvergunning en de stedenbouwkundige vergunning tot een omgevingsvergunning. [1] Voor projecten waarvoor op heden zowel een stedenbouwkundige vergunning als een milieuvergunning vereist is, heeft de integratie van beide vergunningen tal van voordelen; er is immers slechts één vergunningsaanvraag, één openbaar onderzoek, één adviesronde en één beslissing vereist. Het voorontwerp van Omgevingsvergunningsdecreet bevatte geen bepalingen inzake handhaving. De Vlaamse Regering keurde op 16 april 2013 wel een conceptnota goed inzake de handhaving van de omgevingsvergunning.

3. Voorliggend voorontwerp van decreet voert wijzigingen door aan de handhavingsbepalingen zoals opgenomen in het Decreet betreffende de Algemene Bepalingen van het Milieubeleid (titel XVI van het DABM) en in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (titel VI van de VCRO). De memorie van toelichting wijst op het 'gedateerde' handhavingsluik van de VCRO ten overstaan van het veel moderne kader van het DABM. Het voorliggend voorontwerp van decreet leidt dan ook tot een grondige hervorming van het handhavingsluik in de VCRO. Met het voorontwerp van decreet (artikel 13 tot artikel 111) wordt de huidige titel VI 'Handhavingsmaatregelen' van de VCRO volledig vervangen. De wijzigingen aan het DABM zijn eerder beperkt.

4. Voorliggend advies van SARO is een strategisch advies; dit betekent dat SARO focust op strategische hoofdlijnen en niet ingaat op detailniveau. Bovendien legt de raad vooral de focus op de ruimtelijke aandachtspunten en de voorgestelde wijzigingen aan de VCRO.

II. ALGEMENE BEOORDELING

5. In zijn advies van 5 juni 2013 over de omgevingsvergunning benadrukte de raad dat het ontbreken van een luik inzake handhaving een belangrijke tekortkoming betekende van het voorontwerp Omgevingsvergunningsdecreet. De Vlaamse Regering ging er toen van uit dat pas bij de 2de principiële goedkeuring van het omgevingsvergunningsdecreet een voorontwerp van

[1] SARO 2013|14. Advies van 5 juni 2013 over het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning. www.sarovlaanderen.be

decreet inzake bestuurlijke handhaving van de omgevingsvergunning zou voorgelegd worden aan de Vlaamse Regering. In die zin vindt de raad het positief dat momenteel een voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning voor advies voorligt.

De raad vindt het essentieel dat de goedkeuring van voorliggend decreet door de Vlaamse Regering zal samen sporen met de goedkeuring door de Vlaamse Regering van het Omgevingsvergunningsdecreet. Bovendien vraagt de raad om de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningsdecreet en het voorliggend Handhavingsdecreet pas ten vroegste te voorzien nadat het handhavingsprogramma definitief goedgekeurd en operationeel is (cf. deel XI van dit advies).

De raad wijst op de noodzaak om op het vlak van handhaving tot een samenhangend instrumentarium te komen, dat vlot werkbaar is voor de handhavende overheid. Met voorliggend voorontwerp van decreet wordt er voor geopteerd om de handhaving van de ruimtelijke ordening en de handhaving van milieu aan te sturen door onderscheiden regelgevingen (met name de VCRO en het DABM). Dit maakt een goede afstemming tussen de onderscheiden regelgevingen zeer cruciaal. Ook inzake de planmatige aanpak en aansturing van handhaving wijst de raad op de noodzakelijke afstemming (zie verder deel III van dit advies). De raad gaat in dit advies verder in op de veelheid aan actoren en vraagt aandacht voor de complexiteit (zie verder deel IX en X).

Het voorzien van een bestuurlijk handhavingstraject naast een rechterlijk handhavingstraject kan volgens de raad een belangrijke meerwaarde bieden voor het handhavingsbeleid. De raad vraagt echter om 1° de hoofdlijnen van de handhavingsprioriteiten decretaal vast te leggen (zie par. 9), 2° de bestuurlijke handhaving verder te beoordelen in het licht van de Europese rechtsbescherming (zie par. 12) en 3° het toepassingsgebied van de 'bestuursdwang' en de 'last onder dwangsom' decretaal vast te leggen (zie par. 14).

Ten slotte vraagt de raad in voorliggend advies ook aandacht voor het evenwicht tussen preventie en zachte handhaving (cf. deel VI) en vraagt de raad aandacht voor de herstelmaatregelen (cf. deel VII).

III. BEOOG EEN VERDERE AFSTEMMING IN DE HANDHAVINGSPLANNING

6. Afstemming handhavingsprogramma RO en handhavingsprogramma Milieu. De aansturing en planning van handhaving gebeurt op heden door het handhavingsplan RO, zoals voorzien in de VCRO, en het Milieuhandhavingsprogramma, zoals voorzien in het DABM. [2]

Het voorontwerp van decreet voorziet dat het handhavingsbeleid inzake ruimtelijke ordening in de toekomst zal worden aangestuurd door een handhavingsprogramma RO.[3] Dit programma wordt door de Vlaamse Regering vastgesteld op voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Een hele rits gewestelijke handhavingsinstanties zal over dit voorstel advies kunnen geven met name de instanties die belast zijn met de handhaving van de VCRO, van het voorontwerp Omgevingsvergunningsdecreet en van het DABM (titel V). Het handhavingsprogramma RO zal pas in werking treden na de goedkeuring door het Vlaams Parlement.

Daarnaast merkt de raad op dat in het DABM de bepalingen worden behouden inzake de opmaak van een milieuhandhavingsprogramma.[4] Er wordt met voorliggend voorontwerp decreet dus niet geopteerd voor één handhavingsprogramma.[5] Dit is een gemiste kans. De nood

[2] SARO 2010|01. Advies van 27 januari 2010 over het handhavingsplan voor ruimtelijke ordening. www.sarovlaanderen.be

[3] Met artikel 18 van voorliggend voorontwerp van decreet wordt het nieuwe artikel 6.1.3 van de VCRO vastgelegd: '*De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu coördineert de opmaak van een handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. …*'

[4] Artikel 16.2.4 van het DABM stelt: '*Jaarlijks stelt de VHHRM een milieuhandhavingsprogramma op*.'

[5] De raad leest in de memorie van toelichting bij voorliggend voorontwerp van decreet: *'In eerste instantie zullen twee*

om een gemeenschappelijke planmatige aanpak na te streven werd nochtans ook benadrukt in het addendum aan de conceptnota inzake de invoering van de omgevingsvergunning.[6] Bovendien wijst de raad op de sterk uiteenlopende procedure voor de totstandkoming van beide handhavingsprogramma's. Het handhavingsprogramma RO zal bijvoorbeeld pas in werking treden na de goedkeuring door het Vlaams Parlement. Deze goedkeuring door het Vlaams Parlement is niet voorzien in de procedure voor het handhavingsprogramma Milieu.

SARO vraagt om op termijn werk te maken van één handhavingsprogramma 'omgeving', waarbij de prioriteiten inzake milieu en ruimtelijke ordening gezamenlijk worden behandeld en een gelijke wijze van beleidsmatige voorbereiding kennen.

7. Afstemmen met gemeentelijke handhavingsprioriteiten. De memorie van toelichting stelt: '*Het handhavingsprogramma RO zet de grote krachtlijnen uit van het gewestelijk handhavingsbeleid, en kan aanbevelingen bevatten voor de handhaving op andere beleidsniveaus en de onderlinge afstemming tussen deze beleidsniveaus.'*

   Naar aanleiding van de adviesvraag over het handhavingsplan RO 2010 wees SARO reeds op de noodzakelijke afstemming met de gemeentelijke handhaving. Het vastleggen van prioriteiten voor handhaving RO op Vlaams niveau (in het handhavingsprogramma RO) mag immers niet betekenen dat de 'rest' naar de gemeenten wordt doorgeschoven. De gemeenten en de Vlaamse overheid zijn gelijkwaardige partners inzake handhaving. Het vastleggen van taakafspraken tussen beide partners moet in onderling overleg gebeuren. Daarbij moet maximaal worden uitgegaan van het nagenoeg volledig bestrijken van het handhavingsveld. De raad wijst dan ook op het belang van een ambitieus handhavingsplan met duidelijke taakomschrijvingen voor alle betrokken partners. Voor bepaalde steden en gemeenten die maar tot op een beperkte hoogte curatief kunnen handhaven, zou in het handhavingsprogramma een duidelijke rol voor het Vlaams niveau ingeschreven moeten worden.

8. Handhavingsrapport. Het voorliggend voorontwerp van decreet gaat ook inzake rapportering uit van twee aparte rapporten.

   Het gewijzigd artikel 16.2.5 van het DABM voorziet dat de VHHRM jaarlijks een handhavingsrapport opmaakt. De onderdelen die deel moeten uitmaken van dit handhavingsrapport zijn vooral gericht op het milieuhandhavingsbeleid. Het DABM voorziet wel dat het handhavingsrapport van de VHHRM - naast de rapportering over de milieuhandhaving - ook rapportering over de handhaving van de VCRO kan bevatten.

   Daarnaast voert het voorliggend voorontwerp van decreet ook in de VCRO een bepaling in inzake de jaarlijkse opmaak van een handhavingsrapport RO door de VHHRM. De onderdelen die deel moeten uitmaken van het handhavingsrapport RO verschillen van het handhavingsrapport zoals ingeschreven in het DABM.

IV. LEG DE HOOFDLIJNEN VAN HANDHAVINGSPRIORITEITEN DECRETAAL VAST

9. Hoofdlijnen handhavingsprioriteiten decretaal vastleggen. De raad benadrukt de belangrijke rol van het handhavingsprogramma RO. Dit handhavingsprogramma zal immers de gewestelijke handhavingsprioriteiten en de gewestelijke beleidslijnen vastleggen voor onder meer (a) de vaststelling, aanmaning en vervolging van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken, (b) de keuze tussen het vorderen van gerechtelijk herstel en het opleggen van bestuurlijke maatregelen, (c) de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken en bestuurlijke besluiten, (d) de prioriteiten in de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken waarvan de uitvoeringstermijn meer dan tien jaar is verstreken.

---

afzonderlijke handhavingsprogramma's worden opgemaakt voor beide domeinen om in een later stadium te komen tot een handhavingsprogramma ruimtelijke ordening en milieu'.

[6] VR 2012 0607 DOC.0692/1 Conceptnota omgevingsvergunning – nota: pag.13

De raad vindt het geen goede zaak dat het voorliggend voorontwerp van decreet zelf geen duidelijkheid verschaft over bepaalde prioriteiten en beleidslijnen inzake handhaving en dat deze duidelijkheid pas zal ontstaan bij de definitieve goedkeuring van het handhavingsprogramma RO.

De raad dringt er op aan dat bepaalde elementen effectief worden vastgelegd in het decreet. Dit geldt op zijn minst voor de keuze voor het gerechtelijk traject versus het bestuurlijk traject. Het voorontwerp van decreet moet hierover de grote krachtlijnen vastleggen. Ook inzake de beleidslijnen ten aanzien van het historisch passief dringt de raad er op aan dat deze vastgelegd worden in het decreet.

De raad vraagt ook dat deze decretaal vastgelegde beleidsprioriteiten inzake handhaving voor advies worden voorgelegd aan de SARO.[7]

V. BEWAAK HET BELANG VAN BESTUURLIJKE HANDHAVING

10. De VCRO geeft momenteel amper invulling aan bestuurlijke handhaving.[8] Met het voorliggend voorontwerp van decreet wordt in de VCRO een pijler inzake bestuurlijke handhaving ingevoerd. Om de handhaving procedureel te coördineren, wordt de bestuurlijke handhaving, zoals uitgewerkt in het DABM, maximaal overgenomen in de VCRO. Het voorontwerp van decreet (artikel 6.1.1) depenaliseert een belangrijk deel van de huidige stedenbouwkundige misdrijven door deze voortaan te kwalificeren als stedenbouwkundige inbreuken die met een bestuurlijke geldboete kunnen worden gesanctioneerd.

    Verdere krachtlijnen van de bestuurlijke handhaving zijn (1) de mogelijkheid tot bestuurlijke beboeting, (2) de bevoegdheidsuitbreiding van de betrokken beboetingsambtenaren bij samenloop van inbreuken en misdrijven op beide domeinen (na advisering door het andere), (3) de informatie-uitwisseling tussen diensten, (4) de mogelijkheid om rekening te houden met vermogensvoordelen, (5) het opleggen van bestuurlijke maatregelen en (6) de zachte handhaving zoals raadgeving of aanmaning.

11. Bestuurlijke traject is een meerwaarde. Het voorzien van een dubbele mogelijkheid tot optreden - bestuurlijk optreden naast het rechterlijk optreden - kan volgens de raad een belangrijke meerwaarde bieden voor het handhavingsbeleid. Immers een zeer groot deel van de huidige overtredingen leidt vandaag niet tot effectieve vervolging. [9] De raad gaat er van uit dat het voorzien van een bestuurlijk handhavingstraject er toe kan leiden dat op het terrein sneller en effectiever resultaten worden geboekt.

    De raad formuleert hierna evenwel drie fundamentele bemerkingen bij de invulling van het bestuurlijk handhavingstraject in voorliggend voorontwerp van decreet. De raad vraagt allereerst om de bestuurlijke handhaving verder te beoordelen in het licht van de Europese rechtsbescherming. Ten tweede wijst de raad op de noodzakelijke deskundigheid van de ambtenaren. De raad dringt er ten slotte op aan om het toepassingsgebied van de 'bestuursdwang' en de 'last onder dwangsom' decretaal vast te leggen.

12. Beoordeel de bestuurlijke handhaving mede in het licht van de Europese rechtsbescherming. Het voorontwerp van decreet voorziet dat via bestuursdwang een heel gamma aan herstelmaatregelen (of een combinatie hiervan) kan worden opgelegd. Het betreft dezelfde maatregelen die via het bestaande en te behouden rechterlijk hersteltraject kunnen worden ingezet.

---

[7] Cf. arrest RvS bij voorontwerp decreet omgevingsvergunning.

[8] Met als enige uitzonderingen de bevoegdheid tot het geven van uitvoerbare preventieve stakingsbevelen en de afhandeling van doorbrekingen van bekrachtigde stakingsbevelen met een administratieve geldboete (artikel 6.1.47 tot en met artikel 6.1.50 van de VCRO).

[9] Handhavingsplan ruimtelijke ordening 2010:http://www.rwo.be/Portals/126/HRH/VR_Handhavingsplan_RO_2010.pdf

Een besluit tot bestuursdwang of een last onder dwangsom kan in beide gevallen de afbraak van de constructie) en/of de staking van het strijdige gebruik betekenen. De facto kan dit neerkomen op de stopzetting van de bedrijfsactiviteiten, al dan niet onder verbeurte van een bestuurlijk opgelegde dwangsom.

De raad verwijst naar het arrest Hamer waarin het Europees Hof voor de Rechten van de Mens geoordeeld heeft dat 'afbraak' als een straf in de zin van artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens (EVRM) moet worden begrepen. Dit houdt in dat zowel het vermoeden van onschuld als de redelijke termijnvereiste in acht moeten worden genomen. De redelijke termijn loopt vanaf het eerste contact met politie of gerecht (in de brede betekenis).

Tegen een besluit tot bestuursdwang of last onder dwangsom wordt voorzien in een administratief beroep bij de Vlaamse Regering dat schorsende werking heeft. Vanaf de beslissing over dit beroep is de bestuurlijke maatregel uitvoerbaar en wordt die geacht gelijkvormig aan de VCRO te zijn. Volgens de memorie van toelichting zijn enkel een beroep tot nietigverklaring (en eventueel een vordering tot schorsing van de tenuitvoerlegging van de bestuurlijke maatregel) bij de Raad van State nog mogelijk.

Ten eerste kunnen vragen worden gesteld bij het feit dat een bestuurlijk opgelegde herstelmaatregel zonder tussenkomst van een rechter op zich uitvoerbaar is. Dit vanuit de vaststelling dat deze herstelmaatregel - verdragsrechtelijk gezien in het licht van art. 6 EVRM - een straf uitmaakt.

Ten tweede kan de vraag worden gesteld of de redelijke termijnvereiste wordt gerespecteerd. Deze termijn is immers gelieerd aan artikel 13 van het EVRM en het recht op daadwerkelijke rechtshulp. Tot zolang de Raad van State geen uitspraak doet, is er geen daadwerkelijke rechtshulp en komt ook de redelijke termijnvereiste in het gedrang. Een definitieve eindbeslissing in het licht van de redelijke termijnvereiste houdt immers in dat een rechter met minstens annulatie - en bij voorkeur hervormingsbevoegdheid - kennis kan nemen van de bestuurlijk opgelegde maatregel.

Ten slotte merkt de raad op dat in het rechterlijke traject er geen rechtsgevolgen zijn tot wanneer de rechter de afbraak beveelt; het tijdsverloop loopt hier aldus in het voordeel van de verdachte. Bij een bestuurlijke maatregel loopt het tijdsverloop in het nadeel van de verdachte, omdat onder voorbehoud van eventuele vernietiging door de Raad van State de bestuurlijk opgelegde maatregel directe rechtsgevolgen heeft.

De raad vraagt dan ook om de bestuurlijke handhaving verder te beoordelen in het licht van artikel 6 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens.

13. Bestuurlijke handhaving en deskundigheid ambtenaren. De raad wijst tevens op de noodzaak dat de bevoegde ambtenaren voldoende deskundigheid hebben op het vlak van zowel milieu als ruimtelijke ordening. Dit is een belangrijke randvoorwaarde om tot volwaardige bestuurlijke handhaving te komen.

14. Leg het toepassingsgebied van de 'bestuursdwang' en 'last onder dwangsom' decretaal vast. Het voorzien van een dubbele mogelijkheid tot optreden (bestuurlijk optreden naast het rechterlijk optreden) kan op zich een meerwaarde bieden voor het handhavingsbeleid. De raad merkt echter op dat voorliggend voorontwerp van decreet via een algemene delegatie - verleend aan de Vlaamse Regering - de mogelijkheid voorziet om bepaalde misdrijven of inbreuken uit te sluiten van bestuursdwang of last onder dwangsom.

    Omwille van de mogelijk verregaande gevolgen van 'bestuursdwang' en 'last onder dwangsom' meent de raad dat dergelijke algemene delegatie aan de Vlaamse Regering niet volstaat. De raad dringt aan op een duidelijk decretaal kader, zodat duidelijk wordt in welke gevallen 'bestuursdwang' en 'last onder dwangsom' kunnen worden ingezet bij gebrek aan rechterlijke controle ex-ante. De raad wijst op de noodzaak van duidelijke, transparante en objectieve criteria die moeten worden opgenomen in het decreet.

15. Instandhouding in kwetsbaar gebied. Ten slotte wenst de raad nog specifiek de nadruk te leggen op de instandhouding in kwetsbaar gebied. Het voorontwerp van decreet leidt tot een niet onbelangrijke wijziging van de handhaving in kwetsbaar gebied. Dit wordt niet langer meer beschouwd als een misdrijf maar wel als een inbreuk. Dit kan enerzijds als positief worden beschouwd aangezien hierdoor de mogelijkheid bestaat voor bestuurlijke maatregelen. Echter omwille van voorgaande bemerkingen en ook gezien de cruciale rol van het handhavingsprogramma RO (cf. par. 9) zijn de concrete beleidsprioriteiten hieromtrent voor de raad nog onduidelijk.

VI. BEWAAK HET BELANG VAN PREVENTIE EN ZACHTE HANDHAVING

16. Bewaak het evenwicht tussen preventieve en repressieve handhaving. De raad wenst zeer specifiek de nadruk te leggen op het preventieve luik van handhaving. Preventieve maatregelen moeten een essentieel onderdeel uitmaken van handhaving. De raad vindt het positief dat het voorontwerp van decreet hiertoe enkele instrumenten aanreikt zoals raadgeving, aanmaning en staking. De memorie van toelichting benadrukt dat omwille van het informeel karakter de instrumenten inzake zachte handhaving geen uitdrukkelijke rechtsgrond behoeven. De memorie van toelichting verwijst verder naar het huidige handhavingsplan RO 2010 waar reeds voluit ingezet wordt op de inzet van zachte handhaving als opstap naar harde handhaving.

    De raad vraagt aldus aandacht voor een volwaardig evenwicht tussen preventieve en repressieve handhaving. De raad erkent dat het toekomstig handhavingsprogramma RO hierin een cruciale rol zal vervullen. Wat betreft het voorliggend voorontwerp van decreet heeft de raad bemerkingen bij de voorziene instrumenten inzake raadgeving en aanmaning (cf. par. 17). Wat betreft de bestaande zachte handhavingsinstrumenten verwijst de raad naar het belang van het vergunningenregister en het as-builtattest (zie verder par. 18).

17. Heroriënteer de instrumenten 'raadgeving' en 'aanmaning'. Naar het voorbeeld van het DABM wordt met voorliggend voorontwerp van decreet de raadgeving en de aanmaning decretaal verankerd (artikel 6.2.3). De raad vindt dit positief en wijst er op dat de gemeenten nu al vaak gebruik maken van deze zachte handhavingsinstrumenten. De raad verwijst naar het handhavingsrapport RO 2010 waarin gesteld wordt: '*De aanmaning en de waarschuwing kunnen sterke instrumenten zijn indien ze goed gekaderd zijn en het duidelijk is dat de overheid altijd verder gaat indien niet tot een spontaan herstel wordt overgegaan'.* De raad kan dit ondersteunen maar heeft toch vragen bij de bepaling die in het voorontwerp van decreet is ingeschreven ten aanzien van de aanmaning. Als de adressant van de aanmaning nalaat om de gevraagde maatregelen binnen het daarvoor bepaalde tijdsbestek te nemen, voorziet het voorontwerp van decreet dat er een aangifteplicht geldt van het misdrijf of de inbreuk bij de gemeentelijke of gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester. De raad wijst op de mogelijk ongewenste impact van deze bepaling die een rem zou kunnen betekenen op de gewenste inzet van het instrument van 'aanmaning'. De opgelegde aangifteplicht zou er immers toe kunnen leiden dat de bevoegde personen afgeschrikt worden om het instrument van 'aanmaning' in te zetten.

18. Operationaliseer het as-built-attest. Een as-builtattest is een attest waarin wordt verklaard dat handelingen betreffende een constructie of een gebouwencomplex niet of slechts marginaal afwijken van de plannen die het voorwerp uitmaken van de stedenbouwkundige vergunning of de melding (artikel 4.2.7 VCRO). Dit instrument is nog niet operationeel. De Vlaamse Regering heeft - sinds de inwerkingtreding van de VCRO op 1 september 2009 - nog steeds geen uitvoeringsbesluit hieromtrent goedgekeurd. De raad dringt aan op een snelle operationalisering van het as-builtattest. Dit instrument kan immers een belangrijke preventieve handhavings-maatregel zijn. Bij de verdere operationalisering van het as-builtattest moet er over gewaakt worden dat er geen extra werklast ontstaat voor de gemeenten. De raad vraagt dat het

voorontwerp van uitvoeringsbesluit betreffende het as-builtattest aan de SARO voor advies wordt voorgelegd (gezien het strategisch karakter er van).

VII. BEWAAK DE ROL VAN HERSTELMAATREGELEN

19. Zowel de VCRO als het DABM bepalen dat de strafrechter naast 'de straf' ook een maatregel kan uitspreken tot herstel (van respectievelijk de ruimtelijke ordening en het milieu). Het herstelbeleid zoals voorzien in de VCRO is evenwel zeer verschillend van het herstelbeleid zoals uitgewerkt in het DABM. Zo maakt de VCRO bijvoorbeeld de betaling van een meerwaarde principieel verplicht; terwijl het DABM deze maatregel niet kent en enkel voorziet in reëel herstel (met name herstel van de plaats, het staken van het strijdige gebruik of het uitvoeren van aanpassingswerken).

20. De raad pleit er voor om de keuze voor een herstelmaatregel niet te strikt te reglementeren. De handhavende overheid en/of de rechter moet de keuze hebben om uit het palet van mogelijke herstelmaatregelen net die combinatie te maken waarmee de concrete overtreding kan worden aangepakt en waarbij de doelstelling is opnieuw te komen tot het herstel van de goede ruimtelijke ordening.[10] De raad merkt op dat de rechter nog steeds de gevraagde herstelmaatregel buiten toepassing kan verklaren op grond van artikel 159 van de Grondwet. Voornoemd artikel kan overigens omwille van de bevoegdheidsverdelende regels niet bij decreet buiten werking gesteld worden, zodat niets verhindert dat de rechter, zelfs ambtshalve, toepassing maakt van artikel 159 van de Grondwet.

21. Ten slotte stelt de raad zich de vraag in welke mate het verantwoord is om in de rechterlijke procedure te voorzien in een bijzondere buffer via het vereiste voorafgaand positief advies van de HRH, terwijl dergelijke buffer niet voorzien wordt in het kader van de bestuurlijke handhaving (in het bijzonder de bestuursdwang en de lasten onder dwangsom). Het komt niet logisch over om dit uitgerekend bij het ene herstelspoor (gerechtelijk) te behouden, terwijl het bij het andere herstelspoor (bestuurlijk) niet wordt ingevoerd. De SARO vraagt de rol van de HRH dan ook te herbekijken in functie van deze vaststelling.

22. In het voorliggend voorontwerp van decreet wordt de herstelmaatregel door de gemeente gevorderd door de burgemeester. SARO vraagt dat de huidige situatie behouden blijft, nl. dat dit gebeurt door het college. Het is immers in eerste aanleg ook het college dat beslist over de goede ruimtelijke ordening. Bij de keuze van de te vorderen herstelmaatregel staat ook de goede ruimtelijke ordening centraal. Dat is een 'unieke' bevoegdheid van het college.

VIII. VOORZIE IN EEN RUIMER EN ALGEMEEN BEMIDDELINGSKADER

23. De bestuurlijke handhaving is in het voorontwerp van decreet ruim uitgewerkt (cf. deel V van dit advies). Daartegenover stelt de raad vast dat in het voorontwerp van decreet nagenoeg niet voorzien wordt in bemiddeling.[11]

    Het voorontwerp van decreet voorziet enkel in een minnelijke schikking (artikel 101 t.e.m. artikel 105). Hieraan worden echter bijzonder strikte voorwaarden gekoppeld. Zo moet altijd de decretale rangorde gerespecteerd worden inzake de keuze van de herstelvorm, terwijl dit enkel kan als de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester van oordeel is dat de voorgestelde schikking een herstelvorm betreft die past in die rangorde.

    De raad merkt op dat - in strijd met de principes van de bemiddeling, waarbij vertrokken wordt van de gelijkwaardigheid van de betrokkenen - in de voorgestelde regeling elk evenwicht zoek is.

[10] De memorie van toelichting (pag.25) stelt dat de keuze van de herstelvorm enkel nog een 'technisch gegeven' is en verwijst naar '*het mechanisch karakter van de toewijzingsregels.*'
[11] De memorie van toelichting (pag. 32) geeft hieromtrent beperkte toelichting.

Wie op een minnelijke schikking aanstuurt, is afhankelijk van de inzichten van de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester.

SARO vraagt dan ook dat in een ruimer en algemeen bemiddelingskader wordt voorzien voor onder meer 1° het rechterlijk hersteltraject, 2° de bestuurlijke handhaving, 3° de bestuurlijke beboeting en 4° het niet kunnen komen tot een dading omtrent oude vonnissen en arresten in de zin van artikel 6.3.5 van de VCRO.

De raad benadrukt dat een modern bestuursrecht meer en meer inzet op bemiddelde oplossingen voor conflicten. Er is momenteel een tendens - in alle maatschappelijke sectoren - om meer in te zetten op bemiddeling. Een bemiddelde oplossing kent immers een groter draagvlak bij de betrokken partijen. In die zin vindt de raad het ook vreemd dat de huidige (weliswaar bescheiden) bemiddeling in de RO handhaving niet wordt bestendigd.

IX. VERDUIDELIJK DE ROL VAN GEMEENTEN EN PROVINCIES

24. Verduidelijk rol van gemeenten en provincies. Inzake handhaving van de omgevingsvergunning zijn tal van actoren betrokken. De raad wenst hierna kort in te gaan op de rol van de provincies en de gemeenten.

    In het kader van zijn advies omtrent het handhavingsplan voor RO verwees de SARO naar het Vlaams regeerakkoord, waarin uitgegaan wordt van een tweelagenstructuur (slechts twee bestuursniveaus mogen gevat worden door een bepaalde taakstelling). Inzake handhaving ruimtelijke ordening nemen enkel de gemeenten en het Vlaams Gewest op dit ogenblik effectief taken waar. Beide bestuursniveaus hebben hier de nodige ervaring opgebouwd. De SARO wees er toen - in het kader van handhaving RO - op dat het voor de SARO het dan ook aangewezen lijkt om de dubbele gelaagdheid 'gemeente-gewest' te hanteren in het kader van handhaving RO.

    Het voorontwerp Omgevingsvergunningsdecreet gaat uit van een wijziging in de bevoegdheden van de provincies en de gemeenten. De raad wijst er nu op dat ook inzake de handhaving van de omgevingsvergunning de rol en de bevoegdheden van de provincies en de gemeenten verder zal moeten uitgeklaard worden.

25. Herstelfonds. In dit kader merkt de raad op dat het voorontwerp van decreet voorziet dat alle opbrengsten van handhaving gaan naar het Herstelfonds. SARO vraagt dat de inkomsten die uit handhaving komen ten goede komen aan de overheid die de handhaving doet. De raad meent dat op die wijze wordt ondersteund dat de divers handhavende overheden een taak opnemen op het vlak van handhaving van de omgevingsvergunning.

X. BEWAAK DE COMPLEXITEIT

26. Complexiteit in handhavingsraden. De raad merkt op dat met het voorontwerp van decreet wordt uitgegaan van volgende drie 'handhavingsraden': 1° de Vlaamse Hoge Handhavingsraad Ruimte en Milieu (VHHRM), 2° de Hoge Raad voor Handhavingsuitvoering (HRH) en 3° het Handhavingscollege. Het voorliggend voorontwerp van decreet legt de decretale basis voor de VHHRM en het handhavingscollege in het DABM. De VCRO vormt de decretale basis voor de HRH.

27. Vlaamse Hoge Handhavingsraad Ruimte en Milieu. De huidige Vlaamse Hoge Raad voor Milieuhandhaving wordt omgevormd tot de Vlaamse Hoge Handhavingsraad Ruimte en Milieu VHHRM.

    Met voorliggend voorontwerp van decreet (artikel 120 en 121) wordt in het DABM ingeschreven dat de Vlaamse Regering belast is met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake milieu en ruimtelijke ordening. Ter ondersteuning van het Vlaams

Parlement en de Vlaamse Regering bepaalt het DABM verder dat een gewestelijke raad voor de handhaving van de milieuwetgeving en de handhaving van de VCRO opgericht wordt nl. de VHHRM. De VHHRM is belast met de opmaak van de handhavingsprogramma's en de handhavingsrapporten (zie deel III van dit advies).

Het voorontwerp van decreet (artikel 125) voorziet tevens in een uitbreiding van de VHHRM. De raad ondersteunt de voorziene uitbreiding met twee leden van het beleidsdomein RO en een vertegenwoordiger van SARO. Ook het voorzien van een bijkomende ondervoorzitter die deskundig is op het vlak van handhaving van de VCRO is positief. Niettemin stelt de raad vast dat hiermee geen evenwicht is nagestreefd in de vertegenwoordiging van milieu ten opzichte van RO.

De raad wijst er ten slotte op dat het voorliggend voorontwerp van decreet niet altijd even consequent is in de naamgeving. In artikel 125 is sprake van '*De Vlaamse Hoge Raad voor de Omgevingshandhaving wordt als volgt samengesteld…'*. De raad vermoedt dat hier sprake moet zijn van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad Ruimte en Milieu.

28. Handhavingscollege. Voorliggend voorontwerp van decreet (artikel 132 t.e.m. 141) voert wijzigingen door aan het DABM en zorgt voor de omvorming van het milieuhandhavingscollege naar het handhavingscollege.

    De raad vindt het positief dat met voorliggend voorontwerp van decreet voorzien wordt in een uitbreiding van de taakstelling van het handhavingscollege van de milieuwetgeving naar de VCRO. Het handhavingscollege zal uitspraak kunnen doen over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke entiteit over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete, en, in voorkomend geval, een voordeelontneming zoals vermeld in het DABM (hoofdstuk IV, afdeling IV). Daarnaast zal het handhavingscollege ook uitspraak kunnen doen over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke beboetingsambtenaar over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete zoals vermeld in de VCRO (artikel 6.2.2, 6.2.6 en 6.2.11).

29. Hoge Raad voor Handhavingsuitvoering. De Hoge Raad voor Handhavingsbeleid wordt omgevormd tot de Hoge Raad voor Handhavingsuitvoering HRH. Met voorliggend voorontwerp van decreet (artikel 62 t.e.m. artikel 77) wordt in de VCRO de rol van de HRH hertekend. De algemene adviesopdracht van de HRH wordt geschrapt en toebedeeld aan de VHHRM. Ook de bemiddelingsopdrachten van de HRH worden geschrapt. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het parket, tot het vorderen van herstel voor de burgerlijke rechter of tot het opstarten van de ambtshalve uitvoering van een gerechtelijke herstelmaatregel, als de HRH daarvoor vooraf positief advies heeft verleend (artikel 62 t.e.m. artikel 77 van voorliggend voorontwerp van decreet).

30. Relatie beroep omgevingsvergunning bij Raad voor Vergunningsbetwisting versus bestuurlijk handhavingsberoep Raad van State. De raad stelt vast dat tegen een bestuurlijke handhavingsmaatregel beroep kan worden ingesteld bij de Vlaamse Regering en daaropvolgend bij de Raad van State. De raad heeft begrepen dat de Vlaamse Regering vooralsnog beslist zou hebben om het jurisdictioneel beroep tegen de omgevingsvergunning zelf te onttrekken aan de Raad van State en de Raad voor Vergunningsbetwistingen hieromtrent bevoegd te verklaren. De raad wijst erop dat dit tot gevolg heeft dat twee afzonderlijke instanties zullen geconfronteerd worden met geldigheids- en interpretatievragen van dezelfde omgevingsvergunning, met name enerzijds de Raad van State in het kader van beroepen inzake bestuurlijke handhaving wegens inbreuken op de omgevingsvergunning, en, anderzijds de Raad voor Vergunningsbetwisting inzake de wettigheid van de omgevingsvergunning. Dit kan leiden tot diverse rechtspraak m.b.t. één en dezelfde omgevingsvergunning. SARO vraagt om één en ander grondig te herevalueren.

XI. KOPPEL DE INWERKINGTREDING VAN HET DECREET AAN HET HANDHAVINGSPROGRAMMA

31. Inwerkingtreding handhavingsdecreet. Artikel 6.1.3, §1 van het voorontwerp van decreet voorziet in de opmaak van een handhavingsprogramma RO dat pas in werking treedt na de goedkeuring ervan door het Vlaams Parlement. Deze uitzonderlijke regeling is wellicht ingegeven door het belang dat moet worden gehecht aan de bevoegdheidsverdeling(en) die dit programma moet bevatten (zie deel III van dit advies).

    Het voorontwerp van decreet (artikel 143) voorziet verder dat het decreet in werking treedt op een door de regering vast te stellen datum. Er is geen enkele decretale garantie ingebouwd dat de inwerkingtreding maar mogelijk is nadat eerst het handhavingsprogramma definitief is goedgekeurd en operationeel is.

    De raad vraagt om de inwerkingtreding van het Omgevingsvergunningsdecreet en het voorliggend Handhavingsdecreet pas ten vroegste te voorzien nadat het voorziene handhavingsprogramma definitief is goedgekeurd en operationeel is.

GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN EN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN

Advies

het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

Het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

Datum van goedkeuring	**Minaraad, 5 december 2013; SERV, 9 december 2013**
Volgnummer	**2013 | 58**
Coördinator + e-mailadres	**Sandra Sliwa, sandra.sliwa@minaraad.be**
Co-auteur + e-mailadres	**Peter Van Humbeeck, pvhumbeeck@serv.be**

Inhoud

Krachtlijnen **143**
Procesbeschrijving **145**
Dossierbeschrijving **146**

1 Voorgeschiedenis **146**
2 Voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning **147**

Aanbevelingen **149**

3 Algemene beoordeling **149**

3.1 Bestuurlijke handhaving in de ruimtelijke ordening **149**
3.2 Mogelijkheden voor verbeterde samenwerking positief **150**
3.3 Blijvende verschillen tussen het Milieuhandhavingsdecreet en de VCRO bemoeilijken efficiënte handhaving **150**
3.4 Voorzie een algemene evaluatiebepaling **155**

4 Thematische aanbevelingen **155**

4.1 Verduidelijk de draagwijdte van de uitbreiding van bevoegdheden **156**
4.2 Voorzie een adviesvraagplicht over het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening **156**
4.3 Voorzie een afstemming van de handhavingsprogramma's ruimtelijke ordening en milieu **157**
4.4 Een geïntegreerde beboeting op basis van twee procedures is geen ideale oplossing **157**
4.5 Regel de bestuurlijke handhaving van het instandhoudingsmisdrijf **158**
4.6 Voorzie een beleidskader voor de toepassing van de bestuurlijke dwangsom **159**
4.7 Voorzie de mogelijkheid voor bestuurlijke beboeting bij laattijdige beslissing procureur **160**
4.8 Voorzie een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen **161**
4.9 Waak over het naleven van de termijnen in beroep **161**
4.10 Zorg voor een duidelijke taakverdeling tussen de vergunningverlener-evaluator-handhaver **162**

Krachtlijnen

De Raden vinden het positief dat er een pijler bestuurlijke handhaving wordt ingevoerd in de ruimtelijke ordening. De huidige praktijk toont immers dat het strafrechtelijke apparaat niet in staat is om overtredingen van de VCRO op een effectieve manier af te handelen.

De Raden erkennen dat er met voorliggend voorontwerp een belangrijke stap wordt gezet in het meer op elkaar afstemmen van de milieuhandhaving, waar er met de inwerkingtreding van het Milieuhandhavingsdecreet een sterk bestuurlijk handhavingsspoor werd uitgebouwd, en de handhaving in de ruimtelijke ordening, die hoofdzakelijk op basis van het strafrecht gebeurt.

Tegelijkertijd blijven er ook na de inwerkingtreding van voorliggend voorontwerp belangrijke verschillen bestaan tussen het Milieuhandhavingsdecreet en de nieuwe titel VI van de VCRO, waardoor de stedenbouwkundige en de milieugerelateerde aspecten van eenzelfde omgevingsvergunning op een verschillende manier worden gehandhaafd. De Raden zijn van mening dat de vele resterende verschillen, in het bijzonder de verschillende regeling inzake het inleiden van een herstelvordering en het uitvoeren van vonnissen door het bestuur en de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen, een efficiënte handhaving in de praktijk kunnen ondermijnen. Hierbij aansluitend vragen de Raden dat er in het kader van de opmaak van voorliggend voorontwerp wordt getoetst of er als gevolg van de vele verschillen tussen beide handhavingsregimes geen risico's bestaan op een schending van het gelijkheidsbeginsel.

De Raden zien voorliggend voorontwerp dan ook als een eerste stap op weg naar een meer op elkaar afgestemde handhaving van de stedenbouwkundige en de milieugerelateerde aspecten van de omgevingsvergunning, waarbij het uitgangspunt moet zijn dat het sterk uitgebouwde bestuurlijke handhavingsspoor zoals dit bestaat in het Milieuhandhavingsdecreet behouden blijft.

Aangezien het voorontwerp een belangrijke koerswijziging doorvoert wat betreft de handhaving van de ruimtelijke ordening, vragen de Raden om een algemene evaluatiebepaling op te nemen in voorliggend voorontwerp. Een algemene evaluatie en, indien nodig, bijsturing van de nieuwe titel VI van de VCRO is belangrijk in het kader van het verder op elkaar afstemmen van de VCRO en het Milieuhandhavingsdecreet.

Naast deze algemene beoordeling formuleren de Raden een aantal thematische aanbevelingen. De Raden gaan onder meer in op volgende punten:

- Naast (decretale) bepalingen inzake het uitwisselen van informatie en het uitbreiden van vaststellingsbevoegdheden, spreekt de memorie van toelichting bij voorliggend voorontwerp ook over het uitbreiden van bevoegdheden op het vlak van het nemen van bestuurlijke maatregelen tussen de verschillende diensten.

De Raden vinden hiervoor niet rechtstreeks een decretale grondslag in voorliggend voorontwerp, maar vinden een uitbreiding van de bevoegdheden voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen niet wenselijk.

- Aangezien cruciale beleidskeuzes gemaakt zullen worden in het handhavingsprogramma, vragen de Raden om voor dit programma voor advies voor te leggen aan SARO, Minaraad en SERV en deze adviesvraagplicht decretaal te verankeren. De Raden vragen dat minstens de keuze tussen het bestuurlijke en het gerechtelijke handhavingsspoor decretaal wordt vastgelegd.
- Een depenalisering van het instandhoudingsmisdrijf heeft voor- en nadelen maar de Raden vragen hoe dan ook om de bestuurlijke handhaving van het instandhoudingsmisdrijf sluitend te regelen in het handhavingsprogramma.
- De Raden zijn in principe voorstander van het invoeren van een bestuurlijke dwangsom maar benadrukken nogmaals dat de toepassing van dit instrument moet gebeuren op basis van een coherent beleidskader. Voorliggend voorontwerp bevat hiertoe een aantal aanzetten maar werkt deze niet uit.
- De Raden vragen om een centraal overzicht beschikbaar te stellen van het aandeel en het soort dossiers, zowel inzake milieumisdrijven als inzake stedenbouwkundige misdrijven, waarin de parketten niet tijdig beslissen en zo nodig in te zetten op een snellere werking van de parketten. De Raden vragen hierbij om een evaluatiebepaling te voorzien zodat de regeling in nieuw artikel 6.2.13. VCRO en huidig artikel 16.4.34. DABM kan worden herzien als uit de hoger gevraagde informatie zou blijken dat de parketten er niet in slagen om de decretaal opgelegde beslistermijnen te respecteren.
- De Raden wijzen erop dat de vergunningverlener, de evaluator van de omgevingsvergunning en de handhaver elk een specifieke rol hebben. Aangezien evaluatie en handhaving in de praktijk dicht bij elkaar kunnen liggen, is het volgens de Raden belangrijk dat evaluatie en handhaving op elkaar worden afgestemd, weliswaar met respect voor de finaliteit van elk.

Procesbeschrijving

Datum adviesvraag	**4 november 2013**
Naam adviesvrager + functie	**Joke Schauvliege, Philippe Muyters**
Rechtsgrond van de adviesvraag	**Artikel 11.2.1. § 1, 4° DABM**
Adviestermijn	**30 dagen**
Samenwerking	**SERV**
Overlegcommissie	**Werkcommissie strategie en governance**
Vergaderingen: soort + datum	**Schriftelijke procedure 22 -26 november 2013**

De Minaraad en de SERV zijn om advies gevraagd over het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning. De Minaraad ontving de adviesvraag van minister Joke Schauvliege, de SERV ontving de adviesvraag van minister Philippe Muyters en minister Joke Schauvliege. De Minaraad ontving de adviesvraag op 4 november 2013, de SERV ontving de adviesvraag op 31 oktober 2013, telkens volgens de gewone procedure. Het ontwerp advies, opgesteld door het secretariaat, maakte het voorwerp uit van een schriftelijke procedure die liep van 22-26 november 2013.

Dossierbeschrijving

1 Voorgeschiedenis

[1] **Nood aan een compatibel handhavingsapparaat.** Het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (verder: het voorontwerp) kadert in de invoering van de omgevingsvergunning. Een performante werking van de omgevingsvergunning vereist dat er snel en efficiënt kan worden ingegrepen als stedenbouwkundige of milieuverplichtingen worden geschonden. Momenteel gebeurt de handhaving van de milieuregelgeving op basis van het DABM, terwijl de handhaving van de stedenbouwregelgeving gebeurt op basis van de VCRO. Het op vele vlakken gedateerde handhavingsluik van de VCRO is echter op een aantal punten incompatibel met het modernere kader van het DABM[1].

[2] Op 19 april 2013 keurde de Vlaamse Regering het **voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning** een 1ste keer principieel goed. De beslissingsfiche kondigt aan dat uiterlijk bij de 2de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning een voorontwerp van decreet met betrekking tot de bestuurlijke handhaving van de omgevingsvergunning wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering, in het bijzonder om een pijler bestuurlijke handhaving in de ruimtelijke ordening uit te bouwen. Met de nota aan de Vlaamse Regering van 19 april 2013 werd beslist dat de nieuwe regels inzake handhaving via een apart wijzigingsdecreet worden toegevoegd aan de bestaande Titel XVI van het DABM en Titel VI van de VCRO. Het uitbouwen van een bestuurlijk handhavingsspoor in de ruimtelijke ordening is noodzakelijk 1) als oplossing voor gemengde schendingen, hun opsporing en vervolging, 2) om de verschillen in het herstelbeleid tussen de beide domeinen te beperken, 3) als oplossing voor de traagheid van de gerechtelijke procedure bij de handhaving van de stedenbouwregelgeving, 4) om het gebrek aan mogelijkheden tot beboeting bij sepot van het parket op basis van de VCRO op te vangen.

[3] Op 19 juli 2013, samen met de 2de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning, keurde de Vlaamse Regering de **conceptnota** inzake de handhaving van de omgevingsvergunning goed. De wijzigingen in het handhavingsluik strekken tot een modernisering van de VCRO naar het voorbeeld van het DABM. In de eerste plaats wordt er een pijler bestuurlijke handhaving ingevoerd in de VCRO, daarnaast wordt de gerechtelijke handhaving gemoderniseerd. De

[1] Memorie van toelichting bij het voorontwerpdecreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, p. 2.

Vlaamse Regering streeft naar het uitbouwen van twee gelijk(w)aardige regelingen om de risico's op strijdigheid met het gelijkheidsbeginsel tot een minimum te beperken. De wijzigingen aan de VCRO zijn zo omvangrijk dat ervoor wordt geopteerd om titel VI van de VCRO volledig te vervangen.

2 Voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

[4] Op 25 oktober 2013 heeft de Vlaamse Regering een **voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning** goedgekeurd, op basis van de conceptnota handhaving omgevingsvergunning.

[5] Het voorliggende voorontwerp kiest er niet voor om naar het voorbeeld van het Omgevingsvergunningsdecreet een eengemaakt procedureel kader op het vlak van de handhaving na te streven. Dit betekent dat de handhaving van de milieuregelgeving en de regelgeving op het vlak van de ruimtelijke ordening ook in de toekomst zowel op inhoudelijk als procedureel vlak zal worden aangestuurd door onderscheiden regelgevingen.

[6] De noodzakelijke wijzigingen worden gegroepeerd onder **volgende thema's**:

- De invoering van een bestuurlijke handhaving (de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke boetes en maatregelen) langs de zijde van ruimtelijke ordening: de mogelijkheid tot bestuurlijke beboeting op basis van het onderscheid tussen stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken en de mogelijkheid tot oplegging van bestuurlijke maatregelen;
- Een uitbreiding van de vaststellingsbevoegdheid van de inspectiediensten waardoor toezichthouders/verbalisanten schendingen op beide regelgevingen kunnen verbaliseren en een uitwisseling van informatie en, indien de handhaver ervoor zou kiezen om de 'andere' regelgeving niet zelf te verbaliseren, minstens een aangifteplicht bij de gespecialiseerde overheid;
-
- Het handhavingsbeleid van de Vlaamse Regering inzake ruimtelijke ordening zal voortaan, zoals in het DABM, aangestuurd worden door een handhavingsprogramma waarin de beleidsmatige afspraken inzake vaststelling, vervolging en uitvoering worden vastgelegd;
- De mogelijkheid tot geïntegreerde vervolging bij samenloop van gemengde misdrijven en inbreuken;
- De mogelijkheid tot raadgeving en aanmaning (zachte handhaving) zoals deze bestaan in het DABM worden overgenomen in de VCRO en de minnelijke schikking krijgt een ruimer toepassingsgebied;

- De gerechtelijke handhaving in de VCRO wordt gemoderniseerd en het herstelbeleid in de VCRO wordt compatibel gemaakt met dat in het DABM.

Aanbevelingen

3 Algemene beoordeling

3.1 Bestuurlijke handhaving in de ruimtelijke ordening

[7] **De invoering van een bestuurlijk handhavingsspoor in de ruimtelijke ordening is positief.** De Raden vinden het positief dat er een pijler bestuurlijke handhaving wordt ingevoerd in de ruimtelijke ordening[2]. De huidige praktijk, waarbij een seponeringsgraad van 90%[3] geen uitzondering is, toont dat het strafrechtelijke apparaat niet in staat is om overtredingen van de VCRO op een effectieve manier af te handelen. Opmerkelijk is dat het in 80%[4] van de gevallen gaat om een opportuniteitssepot. Momenteel is er op basis van de VCRO geen mogelijkheid tot bestuurlijke beboeting[5] indien het parket de zaak seponeert, wat leidt tot een belangrijke mate van straffeloosheid. Dit terwijl de ervaring met het Milieuhandhavingsdecreet (Titel XVI van het DABM) leert dat de procureurs steeds meer gebruik maken van de mogelijkheid om milieumisdrijven te seponeren met het oog op bestuurlijke beboeting, wat zich uit in een daling van het aantal opportuniteitssepots en een toename van het aantal sepots om "andere redenen"[6].

[2] De Minaraad stelde in zijn advies van 6 juli 2006 over het voorontwerp Milieuhandhavingsdecreet al dat de handhavingsregelingen voor leefmilieu en ruimtelijke ordening best op elkaar worden afgestemd: Advies 2006/28, p. 12. De Minaraad vroeg in zijn advies van 6 juli 2013 over het ontwerpdecreet omgevingsvergunning het versterken van de bestuurlijke handhaving in de ruimtelijke ordening en verwees hiervoor naar een aantal positieve gevolgen van de uitbouw van een bestuurlijk handhavingsspoor in de milieuhandhaving.

[3] VUB en UHASSELT, Onderzoek naar de bestuurlijke handhaving in de ruimtelijke ordening, juni 2012, p. 67: http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/docs/Eindrapport_Onderzoek%20naar%20de%20bestuurlijke%20handhaving%20in%20de%20ruimtelijke%20ordening.pdf.

[4] RIA, p. 16.

[5] Momenteel is bestuurlijke beboeting binnen de VCRO alleen mogelijk bij de doorbreking van een bekrachtigd stakingsbevel.

[6] De evolutie is duidelijk zichtbaar in de Milieuhandhavingsrapporten van de VHRM. Zo werd in 2012 27,56% van het aantal zaken 'milieuhandhaving' geregistreerd door de parketten geseponeerd met het oog op het opleggen van een administratieve geldboete t.o.v. 25,59% in 2011; 15,31% in 2010 en 10,13% in 2009: Milieuhandhavingsrapport 2012, p. 151: http://www.vhrm.be/documenten/milieuhandhavingsrapport/mhr-2012-lage-resolutie.pdf.

3.2 Mogelijkheden voor verbeterde samenwerking positief

[8] **Het voorontwerp biedt mogelijkheden voor verbeterde samenwerking.** Het wegwerken van de versnippering van het handhavingslandschap en het promoten van een integrale en gecoördineerde handhaving, in het licht van de invoering van de omgevingsvergunning, was een van de centrale aanbevelingen in het gezamenlijke advies[7] van Minaraad en SERV over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid. Voorliggend voorontwerp gaat de versnippering van het handhavingslandschap op korte termijn niet tegen, maar biedt volgens de Raden wel een aantal mogelijkheden om de samenwerking tussen beide inspectiediensten te verbeteren. Zo voorziet het voorontwerp in een uitbreiding van de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving[8] die in de toekomst ook bevoegd zal worden om voorstellen te doen aan de Vlaamse Regering voor wat betreft het handhavingsbeleid in de ruimtelijke ordening. Verder maakt het voorontwerp het mogelijk om bij samenhang tussen stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven en milieuinbreuken/misdrijven informatie uit te wisselen tussen de overheden[9] en bevat het een inhoudelijke adviesplicht van de "andere" beboetingsambtenaar ingeval er gekozen wordt voor een geïntegreerde beboeting van gemengde overtredingen (zie ook verder)[10]. Ten opzichte van de huidige situatie laten deze mogelijkheden toe om te komen tot een meer coherente handhaving.

3.3 Blijvende verschillen tussen het Milieuhandhavingsdecreet en de VCRO bemoeilijken efficiënte handhaving

[9] **Geen procedurele integratie.** In tegenstelling tot het ontwerpdecreet omgevingsvergunning zelf, kiest voorliggend voorontwerpdecreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning er niet voor om een eengemaakt procedureel kader op het vlak van de handhaving na te streven. Een belangrijke reden om niet te kiezen voor één procedureel kader voor de handhaving van de omgevingsvergunning onder de koepel van het DABM is dat dit belangrijke wijzigingen aan het DABM zou vergen. Aange-

[7] MINARAAD (19 april 2012) en SERV (13 juni 2012), Advies over de evaluatie van het milieuhandhavingsbeleid:
http://www.minaraad.be/adviezen/2012/evaluatie-milieuhandhavingsbeleid;
http://www.serv.be/serv/publicatie/advies-milieuhandhavingsbeleid.

[8] De VHRM die in de toekomst de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (VHHRM) zal heten.

[9] Zie bijvoorbeeld nieuwe artikels 6.2.4. en 6.2.5. VCRO die bepalen dat er bij samenloop van stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven en milieu inbreuken/ misdrijven telkens een afschrift van het PV/verslag van vaststelling wordt bezorgd aan de gewestelijke overheden belast met de handhaving van die overtredingen.

[10] Nieuw artikel 6.2.8. VCRO.

zien titel XVI van het DABM niet alleen de handhaving van de milieuvergunningen regelt maar fungeert als kaderdecreet voor de handhaving van het milieuhygiënerecht en het milieubeheerrecht, zouden deze wijzigingen doorwerken naar de volledige handhaving van de milieusector. Een apart decreet "handhaving omgevingsvergunning" zou dan weer de recente integratiebeweging in het Vlaams milieurecht terugdraaien en wordt daarom evenmin opportuun bevonden. Bovendien zou een eengemaakt procedureel kader voor de handhaving van de omgevingsvergunning maatwerk onmogelijk maken.

Dit betekent dat de handhaving van de milieuregelgeving en de regelgeving op het vlak van de ruimtelijke ordening ook in de toekomst zowel op inhoudelijk als op procedureel vlak zal worden aangestuurd door onderscheiden regelgevingen. Het voorontwerp benadrukt dat dit geen probleem vormt "*omdat het procedureel kader van beide decreten, hoewel verschillend, gelijkwaardig kan worden genoemd*"[11].

[10] **Verschillen tussen het DABM en de nieuwe titel VI VCRO kunnen handhaving ondermijnen.** Hoewel de Raden erkennen dat de invoering van een bestuurlijk handhavingsspoor in de VCRO een belangrijke koerswijziging doorvoert ten opzichte van de huidige handhavingsregeling, blijven beide handhavingsregimes belangrijke verschillen vertonen. De Raden brengen hieronder de belangrijkste resterende verschillen in beeld.

- **Bestuurlijke maatregelen niet steeds mogelijk.** Ook in de toekomst zullen niet voor alle stedenbouwkundige overtredingen bestuurlijke maatregelen kunnen worden opgelegd. Zo stelt nieuw artikel 6.4.2.§1 VCRO dat de Vlaamse Regering bepaalde stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven kan uitsluiten van het toepassingsgebied van bestuursdwang of last onder dwangsom en zal de keuze voor welke misdrijven en inbreuken de bestuurlijke handhaving open staat en op welke wijze, worden bepaald in een uitvoeringsbesluit en in het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening[12]. Dit is een belangrijk verschil met het Milieuhandhavingsdecreet waar bestuurlijke maatregelen in principe steeds kunnen worden opgelegd na de vaststelling van een milieu-inbreuk of milieumisdrijf[13].

[11] Memorie van toelichting bij nieuw artikel 6.2.8. VCRO.

[12] Nieuw artikel 6.1.3. §1 VCRO dat de inhoud van het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening omschrijft. Het handhavingsprogramma wordt op die manier bepalend voor het administratief vervolg dat er zal gegeven worden aan het gedepenaliseerde instandhoudingsmisdrijf in ruimtelijk kwetsbaar gebied (zie ook verder).

[13] Artikel 16.4.5. DABM.

- **Principiële voorrang rechterlijke handhaving.** Op basis van voorliggend voorontwerp zal de rechterlijke handhaving in de ruimtelijke ordening principieel voorrang blijven hebben op de bestuurlijke handhaving. Nieuw artikel 6.4.3. van de VCRO bepaalt immers dat bestuurlijke beslissingen nooit afbreuk mogen doen aan het gezag van gewijsde van rechterlijke beslissingen. Van zodra er gedagvaard werd, zijn er geen bestuurlijke maatregelen meer mogelijk.[14]. Dit is een belangrijk verschil tussen de (nieuwe) titel VI van de VCRO en het Milieuhandhavingsdecreet dat voorziet in een sterk bestuurlijk georiënteerd handhavingsrecht waarbij de bestuurlijke en de strafrechtelijke handhaving onafhankelijk van elkaar verlopen.

- **Advies Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (HRH).** Nieuw artikel 6.3.10. VCRO bepaalt dat de stedenbouwkundig inspecteur en burgemeester pas kunnen overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het parket en de burgerlijke rechter als de HRH een positief advies heeft gegeven. Ook kan een vonnis of arrest pas worden uitgevoerd na een positief advies van de HRH. Dergelijke advisering is niet voorzien in het Milieuhandhavingsdecreet, waar de gemachtigde ambtenaar op autonome basis een herstelvordering kan indienen bij het parket en waar geen uitzondering wordt gemaakt op de uitvoerbaarheid van een niet-verjaard vonnis.

- **Bestuurlijk sepot.** De memorie van toelichting bij nieuw artikel 6.2.6. en 6.2.7. VCRO vermeldt dat voorliggend voorontwerp, in tegenstelling tot het Milieuhandhavingsdecreet, wel voorziet in de mogelijkheid van een bestuurlijk sepot voor stedenbouwkundige overtredingen[15]. De memorie verwijst hiervoor naar de formulering in nieuw artikel 6.2.12. §1 VCRO, dat de procedure voor het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete voor inbreuken beschrijft, dat stelt dat de beboetingsambtenaar een bestuurlijke geldboete *kan* opleggen. De Raden wijzen erop dat ook het Milieuhandhavingsdecreet een bestuurlijk sepot toelaat in geval van milieu-inbreuken[16]. Als met "in tegenstelling tot het DABM", wordt bedoeld dat voorliggend vooront-

[14] De Raden wijzen erop dat formulering in nieuw artikel 6.4.3. §1 tweede lid afwijkt van die in de memorie van toelichting. Zo stelt de memorie dat als er bestuurlijke handhavingsbeslissingen moeten worden genomen hangende het geding voor de rechter, de bestuurlijke beslissingen zo nodig moeten worden aangepast van zodra er een rechterlijke beslissing valt. Dit terwijl het decreetsartikel zelf bepaalt dat er geen bestuurlijke maatregelen meer mogelijk zijn, eens er werd gedagvaard.

[15] Nieuw artikel 6.2.12. VCRO.

[16] Ook artikel 16.4.41. §1 DABM bepaalt immers dat de gewestelijke entiteit de vermoedelijke overtreder op de hoogte *kan* brengen van zijn voornemen om een boete op te leggen. De memorie van toelichting bij het Milieuhandhavingsdecreet stelt dat, als er een verslag van vaststelling wordt opgemaakt en het dossier bij de AMMC belandt, het aan deze entiteit is om uit te maken of ze de procedure start.

werp de mogelijkheid van een bestuurlijk sepot invoert voor stedenbouwkundige misdrijven[17], is dit voor de Raden niet duidelijk op basis van nieuw artikel 6.2.13. VCRO, dat de procedure voor het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete regelt, noch op basis van de memorie van toelichting.

De criteria en het beleid inzake het bestuurlijk sepot zullen in het handhavingsprogramma worden opgenomen.

- **Handhavingsprogramma ruimtelijke ordening.** Zoals blijkt uit bovenstaande paragrafen, worden een aantal cruciale beleidskeuzes gemaakt in het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening. De RIA[18] stelt dan ook dat voorliggend voorontwerp voorafgaand of uiterlijk gelijktijdig met de inwerkingtreding van het omgevingsvergunningsdecreet in werking treedt. Hiermee lijkt de sturende kracht van het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening groter dan die van het milieuhandhavingsprogramma[19]. Ook de procedure voor de totstandkoming van het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening verschilt van de procedure in het Milieuhandhavingsdecreet. Zo wordt het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening vastgesteld door de Vlaamse Regering op voorstel van de VHHRM en kan het pas in werking treden na goedkeuring door het Vlaams Parlement. In de procedure voor de totstandkoming van het Milieuhandhavingsprogramma[20] is geen goedkeuring door het Vlaams Parlement voorzien.
- **Limitatieve opsomming stedenbouwkundige inbreuken én misdrijven.** In voorliggend voorontwerp worden zowel de stedenbouwkundige inbreuken als de stedenbouwkundige misdrijven decretaal opgesomd. Op basis van het Milieuhandhavingsdecreet worden enkel de milieu-inbreuken limitatief opgelijst in het Milieuhandhavingsbesluit.
- **Verschillende rechtsbescherming inzake bestuurlijke maatregelen**. Tegen een beslissing tot oplegging van een bestuurlijke geldboete kan zowel op basis van het Milieuhandhavingsdecreet als op ba-

[17] Het Milieuhandhavingsdecreet laat inderdaad geen bestuurlijk sepot toe in geval van milieumisdrijven.

[18] RIA, p. 3.

[19] Het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet voorziet evenwel in de overschakeling van het huidige jaarlijkse milieuhandhavingsprogramma naar een vijfjaarlijks strategisch milieuhandhavingsprogramma.

[20] Het milieuhandhavingsprogramma wordt, overeenkomstig artikel16.2.4 DABM, opgesteld door de VHRM, vervolgens bekrachtigd door de Vlaamse Regering waarna het wordt *meegedeeld* aan onder meer het Vlaams Parlement, de SERV en de Minaraad.

sis van nieuwe artikels 6.2.12. §4 VCRO en 6.2.13. §4 VCRO beroep worden ingesteld bij het Handhavingscollege. Nieuw artikel 6.4.17. VCRO voorziet dat de Rechtbank van Eerste Aanleg op verzoek van de overtreder de bestuurlijke dwangsom kan opheffen, de looptijd ervan opschorten of de dwangsom verminderen in geval van onmogelijkheid van de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen. Een gelijkaardige procedure is niet voorzien in het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet[21]. Voor wat betreft het beroep tegen beslissingen tot oplegging van bestuurlijke maatregelen voorzien beide decreten in een bestuurlijk beroep bij de minister en een jurisdictioneel beroep bij de Raad van State. Een bestuurlijk beroep tegen een beslissing tot oplegging van bestuurlijke maatregelen op basis van nieuw artikel 6.4.8. en nieuw artikel 6.4.15. VCRO werkt evenwel schorsend, dit in tegenstelling tot beroepen ingesteld tegen opgelegde bestuurlijke maatregelen op basis van artikel 16.4.17. van het Milieuhandhavingsdecreet. Anders dan voor de overige bestuurlijke maatregelen, volgt een stakingsbevel een ander traject (hetzelfde zoals nu): eerst bekrachtiging door de gewestelijke inspecteur, eventueel beroep bij de Rechtbank van Eerste Aanleg.

- **Aangifteplicht bij niet-naleving aanmaning.** Nieuw artikel 6.2.3. §2 VCRO bepaalt dat als de adressant nalaat om de in de aanmaning gevraagde maatregelen binnen het daarvoor bepaalde tijdsbestek te nemen, er een aangifteplicht geldt bij de gemeentelijke of gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester. Artikel 16.3.27. DABM koppelt geen aangifteplicht aan de niet-naleving van een aanmaning. Het gevaar bestaat dat de aanmaning minder gebruikt zal worden net door deze formalisering gekoppeld aan een aangifteplicht bij niet-naleving.

[11] **Een eerste stap op weg naar een verdere integratie van de handhaving.** De Raden erkennen dat er met voorliggend voorontwerp een belangrijke stap wordt gezet in het meer op elkaar afstemmen van de milieuhandhaving en de handhaving in de ruimtelijke ordening. Tegelijkertijd blijkt uit bovenstaande oplijsting dat er belangrijke verschillen blijven bestaan tussen het Milieuhandhavingsdecreet en de nieuwe titel VI van de VCRO, waardoor de stedenbouwkundige en de milieugerelateerde aspecten van eenzelfde omgevingsvergunning op een verschillende manier worden gehandhaafd. De Raden zijn van mening dat de vele resterende verschillen, in het bijzonder de verschillende regeling inzake het inleiden van een herstelvordering en het uitvoeren van vonnissen door het bestuur en de

[21] Artikel 16.4.17. DABM bepaalt dat tegen het besluit tot oplegging van bestuurlijke maatregelen beroep kan worden ingediend bij de minister.

mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen, een efficiënte handhaving in de praktijk kunnen ondermijnen. Hierbij aansluitend vragen de Raden dat er in het kader van de opmaak van voorliggend voorontwerp wordt getoetst of er als gevolg van de vele resterende verschillen tussen beide handhavingsregimes geen risico's bestaan op een schending van het gelijkheidsbeginsel.

De Raden zien voorliggend voorontwerp dan ook als een eerste stap op weg naar een meer op elkaar afgestemde handhaving van de stedenbouwkundige en de milieugerelateerde aspecten van de omgevingsvergunning waarbij het uitgangspunt moet zijn dat het sterk uitgebouwde bestuurlijke handhavingsspoor zoals dit bestaat in het Milieuhandhavingsdecreet behouden blijft.

[12] **Naar een eengemaakt Vlaams Handhavingsdecreet?** Door het wijzigen van de VCRO naar het voorbeeld van het DABM, legt de nieuwe VCRO een brug tussen de handhaving van de milieuregelgeving en de handhaving van andere bevoegdheden van de Vlaamse Regering[22]. Het agentschap dat instaat voor de handhaving van de regelgeving ruimtelijke ordening is immers ook bevoegd voor de handhaving van de regelgeving wonen en onroerend erfgoed. De RIA benoemt dit als een van de baten van deze optie en stelt hierbij aansluitend dat dit op langere termijn kan leiden tot een volledige integratie in één organiek Vlaams Handhavingsdecreet. De Raden vragen zich af of de Vlaamse Regering het behoud van de afzonderlijke handhavingsstelsels waarin voorliggend voorontwerp voorziet, beschouwt als een "overgangsmaatregel".

3.4 Voorzie een algemene evaluatiebepaling

[13] **Decretale evaluatiebepaling.** Aangezien het voorontwerp een belangrijke koerswijziging doorvoert wat betreft de handhaving van de ruimtelijke ordening, vragen de Raden om naar analogie met artikel 41 van het Milieuhandhavingsdecreet van 21 december 2007, een algemene evaluatiebepaling op te nemen in voorliggend voorontwerp. Een algemene evaluatie en, indien nodig, bijsturing van de nieuwe titel VI van de VCRO is belangrijk in het kader van het verder op elkaar afstemmen van de VCRO en het Milieuhandhavingsdecreet.

4 Thematische aanbevelingen

[14] In de rest van dit advies werken de Raden een aantal van bovenstaande punten verder uit in de vorm van aanbevelingen.

[22] RIA, p. 10.

4.1 Verduidelijk de draagwijdte van de uitbreiding van bevoegdheden

[15] De conceptnota van 19 juli 2013 over voorliggend voorontwerp kondigt aan dat zowel in de VCRO als in het DABM de mogelijkheid wordt voorzien om PV's en verslagen van vaststelling uit te wisselen tussen de beide domeinen en dat ook de bevoegdheden inzake het vaststellen van milieu- en stedenbouwkundige overtredingen worden uitgebreid naar de beide domeinen. Voorliggend voorontwerp voorziet bovendien bij samenloop van stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven en milieu-inbreuken/misdrijven in de mogelijkheid van een geïntegreerde beboeting[23], waarbij de ruimtelijke beboetingsambtenaar ook de bestuurlijke geldboetes op basis van het DABM kan opleggen volgens de procedureregels zoals beschreven in de VCRO (en vice versa)[24]. De memorie van toelichting[25] bij voorliggend voorontwerp spreekt echter ook over het uitbreiden van bevoegdheden op het vlak van het nemen van bestuurlijke maatregelen tussen de verschillende diensten. De Raden vinden hiervoor niet rechtstreeks een decretale grondslag in voorliggend voorontwerp, maar wijzen er wel op dat artikel 16.4.6. DABM voorziet in een koppeling tussen de vaststellingsbevoegdheid, die wel uitwisselbaar wordt, en de bevoegdheid voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen. Dit terwijl voorliggend voorontwerp de bevoegdheid voor het toepassen van bestuursdwang wel duidelijk voorbehoudt aan de stedenbouwkundig inspecteur en de burgemeester. Gelet op de verschillende aard van de bestuurlijke maatregelen in beide sectoren, vinden de Raden een uitbreiding van de bevoegdheid voor het opleggen van bestuurlijke maatregelen niet wenselijk.

4.2 Voorzie een adviesvraagplicht over het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening

[16] **Voorzie een adviesvraagplicht.** De Raden wezen hoger reeds op de bepaling in nieuw artikel 6.4.2.§1 VCRO dat stelt dat de Vlaamse Regering bepaalde stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven kan uitsluiten van het toepassingsgebied van bestuursdwang of last onder dwangsom en dat de keuze voor welke misdrijven en inbreuken de bestuurlijke handhaving open staat en op welke wijze, zal worden bepaald in een uitvoeringsbesluit en in het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening. Ook de criteria en

[23] Nieuw artikel 6.2.8. VCRO en nieuw artikel 16.4.28. DABM.

[24] Anderzijds kan het voorstel tot betalen van een geldsom (bestuurlijke transactie) enkel betrekking hebben op stedenbouwkundige inbreuken en misdrijven, zelfs in geval van samenloop met milieu-inbreuken en –misdrijven.

[25] Punt 4 op p. 3.

het beleid inzake het bestuurlijk sepot zullen in het handhavingsprogramma worden opgenomen.

De Raden vragen dat minstens de keuze tussen het bestuurlijke en het gerechtelijke handhavingsspoor decretaal wordt vastgelegd. Aangezien cruciale beleidskeuzes gemaakt zullen worden in het handhavingsprogramma, vragen de Raden om dit programma voor advies voor te leggen aan SARO, Minaraad en SERV en deze adviesvraagplicht decretaal te verankeren.

4.3 Voorzie een afstemming van de handhavingsprogramma's ruimtelijke ordening en milieu

[17] **Afzonderlijke handhavingsprogramma's.** De Raden vinden het een gemiste kans dat er niet voor geopteerd wordt om één handhavingsprogramma op te stellen.

[18] **Afstemming met de gemeentelijke handhaving.** De Raden wezen reeds herhaaldelijk op de vaststelling dat, globaal beschouwd, veel gemeenten de in het Milieuhandhavingsdecreet opgelegde taken in de praktijk niet kunnen waarmaken. De Vlaamse Regering besliste overigens om, in het kader van het witboek interne staatshervorming, de planmatige milieuhandhaving zelf opnieuw in handen te nemen en de gemeenten in hoofdzaak verantwoordelijk te maken voor de reactieve handhaving. De Raden vragen dan ook om in het handhavingsprogramma duidelijke afspraken te maken over de taakomschrijving van de verschillende handhavingsactoren.

4.4 Een geïntegreerde beboeting op basis van twee procedures is geen ideale oplossing

[19] **Geen geïntegreerde procedure maar wel een geïntegreerde beboeting.** Voorliggend voorontwerp kiest ervoor om de procedures in het Milieuhandhavingsdecreet en de VCRO niet te integreren. Anderzijds voorziet het voorontwerp bij samenloop van stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven en milieu-inbreuken/misdrijven wel in de mogelijkheid van een geïntegreerde beboeting[26], waarbij de ruimtelijke beboetingsambtenaar ook de bestuurlijke geldboetes op basis van het DABM kan opleggen volgens de procedureregels zoals beschreven in de VCRO (en vice versa)[27]. Aangezien de procedureregels in de VCRO en het DABM hoewel verschil-

[26] Nieuw artikel 6.2.8. VCRO en nieuw artikel 16.4.28. DABM.

[27] Anderzijds kan het voorstel tot betalen van een geldsom (bestuurlijke transactie) enkel betrekking hebben op stedenbouwkundige inbreuken en misdrijven, zelfs in geval van samenloop met milieu-inbreuken en –misdrijven.

lend wel gelijkwaardig kunnen worden genoemd zou deze werkwijze niet leiden tot een ongerechtvaardigd verschil in behandeling.

Deze bepaling kan er in principe toe leiden dat een ernstige milieu-inbreuk/misdrijf die samenloopt met een kleinere stedenbouwkundige inbreuk/misdrijf toch wordt beboet door de ruimtelijke beboetingsambtenaar op basis van de regels in de VCRO, hoewel de niet-naleving van de milieuregelgeving hier de hoofdovertreding is. Hoewel nieuw artikel 6.2.8. van de VCRO en het gewijzigde artikel 16.4.28. van het DABM bepalen dat in dit geval het (verplichte) advies van respectievelijk de Afdeling Milieuhandhaving en de bevoegde stedenbouwkundige beboetingsambtenaar moet worden ingewonnen voor het opleggen van de bestuurlijke geldboete, is dit volgens de Raden geen ideale oplossing.

[20] **Technische opmerkingen.** Inzake de procedure voor het opleggen van een bestuurlijke geldboete zoals voorzien in het voorontwerp, hebben de Raden volgende technische opmerkingen.

- Artikel 16.4.41 §1, 2de lid 1° DABM bepaalt dat de overtreder erop gewezen wordt dat hij de documenten waarop het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen berust, kan inzien en er een kopie van krijgen. Aangezien milieu-inbreuken/misdrijven, in geval van een samenloop met stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven, voortaan ook beboet kunnen worden op basis van de procedure in de VCRO vinden de Raden het aangewezen om deze bepaling over te nemen in voorliggende voorontwerp.
- Artikel 16.4.31 DABM bepaalt dat de verbalisant samen met het procesverbaal aan de procureur een overzicht bezorgt van zowel de vroegere als de tegelijkertijd met het milieumisdrijf vastgestelde milieu-inbreuken en van de vroeger opgelegde bestuurlijke geldboeten. De Raden vinden het aangewezen om deze bepaling over te nemen in voorliggende voorontwerp.

4.5 Regel de bestuurlijke handhaving van het instandhoudingsmisdrijf

[21] **Stedenbouwkundige inbreuken en misdrijven.** De invoering van een bestuurlijk handhavingsspoor in de ruimtelijke ordening wordt vormgegeven door een onderscheid te maken tussen stedenbouwkundige inbreuken en stedenbouwkundige misdrijven. Hiertoe depenaliseert het voorontwerp een aantal van de huidige stedenbouwkundige misdrijven. Belangrijk om op te merken hier is dat het voorontwerp verder gaat dan het Milieuhandhavingsdecreet in die zin dat stedenbouwkundige inbreuken ook betrekking

kunnen hebben op ernstige schendingen[28]. Zo depenaliseert nieuw artikel 6.2.2. VCRO het instandhoudingsmisdrijf in ruimtelijk kwetsbare gebieden.

De Raden hebben in hun eerdere adviezen benadrukt dat het onderscheid tussen (milieu)-inbreuken en –misdrijven wezenlijk is. De Raden vinden het daarom een goede zaak dat, naar analogie met de positieve lijst van milieu-inbreuken in het Milieuhandhavingsbesluit, ook de stedenbouwkundige inbreuken limitatief worden opgesomd in het voorontwerp. De Raden zijn echter van mening dat dit onderscheid enkel kan worden gemaakt na een grondig debat met alle betrokken partijen. In hun advies over de wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet stelden de Raden echter dat milieumisdrijven die op basis van de geactualiseerde prioriteitennota als prioritair worden beoordeeld, beter niet gedepenaliseerd worden. De ernstige gevolgen van het milieumisdrijf zijn volgens de prioriteitennota het belangrijkste criterium om een misdrijf als prioritair te beschouwen. Zonder vooruit te lopen op het debat over het onderscheid tussen stedenbouwkundige inbreuken en misdrijven, lijkt een depenalisering van het instandhoudingsmisdrijf in ruimtelijk kwetsbaar gebied volgens de Raden niet in overeenstemming met deze logica. Een depenalisering van het instandhoudingsmisdrijf heeft voor- en nadelen maar de Raden vragen hoe dan ook om de bestuurlijke handhaving van het instandhoudingsmisdrijf sluitend te regelen in het handhavingsprogramma.

4.6 Voorzie een beleidskader voor de toepassing van de bestuurlijke dwangsom

[22] **Voorzie een beleidskader voor de toepassing van de bestuurlijke dwangsom.** Nieuw artikel 6.4.14. VCRO geeft de stedenbouwkundig inspecteur of de burgemeester de bevoegdheid om aan de overtreder een last onder dwangsom op te leggen. Het opleggen van een bestuurlijke dwangsom is momenteel nog niet mogelijk op basis van het Milieuhandhavingsdecreet. Artikels 16.4.18bis en volgende van het ontwerpdecreet[29] tot

[28] Artikel 16.1.2. van het Milieuhandhavingsdecreet bevat zes criteria waaraan voldaan moet zijn om een overtreding als inbreuk te kunnen kwalificeren. Het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet (ingediend in het Vlaams Parlement op 2 oktober 2013, goedgekeurd door het Vlaams Parlement op 13 november 2013) schrapt evenwel het criterium "betreft exclusief een schending van administratieve verplichtingen".

[29] De Raden gaven een gezamenlijk advies over het voorontwerp van decreet: MINARAAD (2 mei 2013) en SERV (6 mei 2013), Briefadvies over de wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet: http://www.minaraad.be/adviezen/2013/milieuhandhaving-adviesvraag; http://www.serv.be/sites/default/files/documenten/SERV_Raad_20130506_Milieuhandhavingsdecreet_ADV.pdf. Het ontwerp van decreet werd op 2 oktober 2013 ingediend in het Vlaams Parlement (Stuk 2197 nr. 1): http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2013-2014/g2197-1.pdf. Het ontwerpdecreet werd op 13 november 2013 goedgekeurd door het Vlaams Parlement: http://docs.vlaamsparlement.be/docs/stukken/2013-2014/g2197-3.pdf.

wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet voeren de mogelijkheid in om samen met bestuurlijke maatregelen een bestuurlijke dwangsom op te leggen.

De Raden zijn in principe voorstander van het invoeren van een bestuurlijke dwangsom maar benadrukten in eerdere adviezen dat de toepassing van dit instrument moet gebeuren op basis van een coherent beleidskader dat duidelijk aangeeft wanneer de bestuurlijke dwangsom kan worden toegepast en dat geen aanleiding kan geven tot verschillende interpretaties. De Raden benadrukten verder dat er best gewerkt wordt met minimum en maximum bedragen. Het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet bevat een aantal garanties met het oog op een uniforme toepassing van dit instrument en ter bescherming van de rechtszekerheid[30]. De verruiming van de actiemogelijkheden van de overheid waarin voorliggend voorontwerp voorziet, vereist volgens de Raden dat ook op het vlak van de ruimtelijke ordening de toepassing van een dwangsom wordt gekaderd in een Vlaams beleidskader. Voorliggend voorontwerp bevat hiertoe een aantal aanzetten maar werkt deze niet uit[31].

4.7 Voorzie de mogelijkheid voor bestuurlijke beboeting bij laattijdige beslissing procureur

[23] **Bestuurlijke beboeting bij laattijdige beslissing procureur.** Naar het voorbeeld van artikel 16.4.34. DABM bepaalt nieuw artikel 6.2.13. VCRO dat het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete uitgesloten is als de procureur nalaat om tijdig zijn beslissing inzake het al dan niet strafrechtelijk vervolgen van een stedenbouwkundig misdrijf mee te delen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar. Terwijl de ervaring met het Milieuhandhavingsdecreet leert dat de procureurs steeds vaker gebruik maken van de mogelijkheid om dossiers door te sturen naar de Afdeling Milieuhandhaving met het oog op bestuurlijke beboeting, houdt de RIA bij voorliggend voorontwerp rekening met een marge van 50% voor laattijdige beslissingen van het parket[32]. Als deze veronderstelling zich realiseert, kan deze bepaling de effectiviteit van de invoering van een bestuurlijke beboeting ondermijnen. De memorie bij nieuw artikel 6.2.13. VCRO geeft overi-

[30] Zo zal de Vlaamse Regering in het Milieuhandhavingsbesluit nadere regels bepalen met betrekking tot de gevallen waarin de dwangsom kan worden opgelegd en de modaliteiten ervan. Het ontwerpdecreet voorziet bovendien een evaluatie na drie jaar.

[31] Zo bepaalt nieuw artikel 6.4.2. §1 VCRO dat de Vlaamse Regering bepaalde stedenbouwkundige inbreuken/misdrijven kan uitsluiten als grondslag voor de toepassing van de last onder dwangsom of de toepassing van dit instrument afhankelijk kan maken van bijkomende voorwaarden. Zo bepaalt nieuw artikel 6.4.14., vierde lid enkel dat de stedenbouwkundig inspecteur of de burgemeester een bedrag kan vaststellen waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.

[32] RIA, p. 17.

gens zelf de indruk dat men de omgekeerde oplossing, waarbij het gebrek aan een tijdige beslissing van het parket het opleggen van een bestuurlijke geldboete wel mogelijk maakt, meer aangewezen vond.

De Raden vragen om een centraal overzicht beschikbaar te stellen van het aandeel en het soort dossiers, zowel inzake milieumisdrijven als inzake stedenbouwkundige misdrijven, waarin de parketten niet tijdig beslissen en zo nodig in te zetten op een snellere werking van de parketten. Dit kan op basis van de sterkere betrokkenheid van de gewesten bij het strafrechtelijk vervolgingsbeleid zoals voorzien in het kader van de zesde staatshervorming. De Raden vragen hierbij om een evaluatiebepaling te voorzien zodat de regeling in nieuw artikel 6.2.13. VCRO en huidig artikel 16.4.34. DABM kan worden herzien als uit de hoger gevraagde informatie zou blijken dat de parketten er niet in slagen om de decretaal opgelegde beslistermijnen te respecteren.

4.8 Voorzie een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen

[24] **Voorzie een verzoek tot oplegging van bestuurlijke maatregelen.** De Raden vragen om de mogelijkheid voor bepaalde personen om de oplegging van bestuurlijke maatregelen te verzoeken, zoals voorzien in artikel 16.1.18. DABM, uit te breiden naar de handhaving van de regelgeving ruimtelijke ordening.

4.9 Waak over het naleven van de termijnen in beroep

[25] Zowel in het Milieuhandhavingsdecreet als in voorliggend voorontwerp, is voorzien dat het gebrek aan een tijdige beslissing in de beroepsprocedure resulteert in het vervallen van de bestuurlijke maatregelen of de bestuurlijke dwangsom[33]. Hoewel uit het Milieuhandhavingsrapport van de VHRM blijkt dat de minister in 2011 en 2012 steeds binnen de decretaal bepaalde termijn uitspraak deed over de ontvankelijke beroepen, vragen de Raden om hier bijzondere aandacht aan te besteden voor de beroepen ingesteld op basis van de VCRO en de nodige maatregelen te nemen indien uit het Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening blijkt dat de termijnen in een aanzienlijke aantal gevallen niet werd nageleefd.

[33] Artikel 16.4.17. DABM zoals gewijzigd door het ontwerpdecreet tot wijziging van het Milieuhandhavingsdecreet. Nieuw artikel 6.4.8. §2 VCRO.

4.10 Zorg voor een duidelijke taakverdeling tussen de vergunningverlener-evaluator-handhaver

[26] Bij de evaluatie van de omgevingsvergunning wordt de lijn tussen evalueren en handhaven zeer dun. De Raden wijzen erop dat de vergunningverlener, de evaluator van de omgevingsvergunning en de handhaver elk een specifieke rol hebben. Aangezien evaluatie en handhaving in de praktijk dicht bij elkaar kunnen liggen, is het volgens de Raden belangrijk dat evaluatie en handhaving op elkaar worden afgestemd, weliswaar met respect voor de finaliteit van elk: bij inspectie gaat men na of de voorwaarden correct worden nageleefd terwijl men bij een evaluatie de voorwaarden zelf zal evalueren en kijken of bijstelling van de milieuvoorwaarden noodzakelijk is.

VOORONTWERP VAN DECREET
d.d. 20 december 2013

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 2. In artikel 1.1.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, gewijzigd bij het decreet van 11 mei 2012, wordt punt 12° opgeheven.

Art. 3. In titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden in het opschrift van afdeling 1 de woorden “stedenbouwkundige inspecteurs en” opgeheven.

Art. 4. Artikel 1.4.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 1.4.3. De Vlaamse Regering bepaalt de aanstellingsprocedure van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren, belast met taken inzake lokale ruimtelijke planning en vergunningverlening.

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan personen moeten voldoen om als gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar te kunnen worden aangesteld.”.

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. De gewestelijke beboetingsambtenaren en de gewestelijke en gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs”.

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 5, een artikel 1.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 1.4.9. De Vlaamse Regering kan voorwaarden bepalen waaraan personen moeten voldoen om als respectievelijk gewestelijke beboetingsambtenaar, gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur of gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur als vermeld in artikel 6.1.1, 1°, 2° en 3°, te kunnen worden aangesteld.

Alleen gewestelijke ambtenaren kunnen worden aangesteld als gewestelijke beboetingsambtenaar of gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur. Voor de aanstelling van de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur, kan het college van burgemeester en schepenen een beroep doen op eigen personeel of op personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.”.

Art. 7. In artikel 5.2.1, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;”;

2° het vierde lid wordt opgeheven.

3° in het vijfde lid wordt de zinsnede “6.1.1, eerste lid, 4°” vervangen door de zinsnede “6.2.2, eerste lid, 4°” en wordt de zinsnede “6.3.1” vervangen door de zinsnede “6.6.2.”

Art. 8. In artikel 5.2.5, eerste lid, van dezelfde codex wordt de zinsnede “de dagvaardingen die met betrekking tot het goed werden uitgebracht overeenkomstig artikel 6.1.1 of artikel 6.1.41 tot en met 6.1.43 alsook iedere in de zaak gewezen beslissing” vervangen door de zinsnede “de maatregelen, vermeld in titel VI,

hoofdstuk III en IV, die werden opgelegd met betrekking tot het goed of de hangende procedures die strekken tot het opleggen van dergelijke maatregelen".

Art. 9. In artikel 5.2.6, eerste lid, van dezelfde codex wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

"3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;".

Art. 10. In artikel 5.4.3 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, 3°, wordt de zinsnede ", vermeld in artikel 6.1.1" vervangen door de zinsnede "of een inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2.";

2° in paragraaf 3, tweede lid, wordt punt 1° vervangen door wat volgt:

"1° wordt het strijdige gebruik van het weekendverblijf niet beschouwd als een schending van deze codex;";

3° in paragraaf 3, tweede lid, 2°, wordt de zinsnede "op grond van de artikelen 6.1.1 en 6.1.41 tot en met 6.1.43" opgeheven.

Art. 11. In artikel 5.6.3, §2, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede "6.1.56" vervangen door de zinsnede "6.5.1.".

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt het opschrift van titel VI vervangen door wat volgt:

"TITEL VI. Handhaving".

Art. 13. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk I vervangen door wat volgt:

"HOOFDSTUK I. Inleidende bepalingen".

Art. 14. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

"AFDELING 1. Definities".

Art. 15. Artikel 6.1.1 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.1.1. In deze titel wordt verstaan onder:
1° gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het grondgebied van één of meer gemeenten, die het college of de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeente of de gemeenten in

kwestie daarvoor hebben aangesteld;
2° gewestelijke beboetingsambtenaar: de beboetingsambtenaar, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangesteld;

3° gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangesteld;
4° Handhavingscollege: het administratief rechtscollege, vermeld in artikel 16.4.19 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
5° overtreder: de deelnemer aan het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk, vermeld in artikel 66 en 67 Strafwetboek;
6° openruimtegebied: hetzij de landelijke en recreatiegebieden, aangewezen op plannen van aanleg, voor zover ze geen ruimtelijk kwetsbaar gebied uitmaken, hetzij de gebieden, aangewezen op ruimtelijke uitvoeringsplannen, die vallen onder een van de volgende categorieën:

a) de categorie van gebiedsaanduiding “landbouw” of “recreatie”;

b) de subcategorie “gemengd openruimtegebied”, voor zover het gebied geen onderdeel is van het Vlaams Ecologisch Netwerk.”;

7° Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu: de gewestelijke raad bedoeld in artikel 16.2.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

Art. 16. Artikel 6.1.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt :

“Art. 6.1.2. De toepassing van deze titel strekt tot vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, bedoeld in artikel 4.3.1, §2 van deze codex.”.

Art. 17. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt onder artikel 6.1.2 een nieuwe afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Handhavingsbeleid Ruimtelijke Ordening”.

Art. 18. Artikel 6.1.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.1.3. §1. Met inachtneming van de prerogatieven van de bevoegde overheden is de Vlaamse Regering belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake de ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu coördineert de opmaak van een handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. De raad verzoekt het departement om een ontwerp en wint vervolgens adviezen in bij de handhavingsinstanties die belast zijn met de handhaving van deze codex en van het decreet … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet

van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse Regering stelt het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening vast op voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Het vastgestelde handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening treedt pas in werking na de goedkeuring door het Vlaams Parlement en blijft gelden zolang het niet geheel of gedeeltelijk wordt herzien.

Het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening omvat minstens de gewestelijke handhavingsprioriteiten en de gewestelijke beleidslijnen voor:
1° de vaststelling, aanmaning en vervolging van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken;
2° het bestuurlijk sepot bij de beboeting van misdrijven en inbreuken;
3° de keuze tussen het vorderen van gerechtelijk herstel en het opleggen van bestuurlijke maatregelen;
4° de keuze tussen bestuursdwang en last onder dwangsom;
5° de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken en bestuurlijke besluiten;
6° de invordering van verbeurde dwangsommen;
7° transparantie en communicatie;
8° de inschrijving van wettelijke hypotheken;
9° de prioriteiten in de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken waarvan de uitvoeringstermijn meer dan tien jaar is verstreken.

Het kan ook aanbevelingen bevatten inzake de handhaving van de ruimtelijke ordening op gemeentelijk niveau en de samenwerking met en tussen de betrokken beleidsniveaus.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsprogramma.

§2. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening op. Alle instanties die belast zijn met de handhaving van de ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het gewestelijke handhavingsbeleid dat in het afgelopen kalenderjaar is gevoerd;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld stedenbouwkundig misdrijf;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten gevoerde handhavingsbeleid;

6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de regelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;
7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 19. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 6.1.4, opgeheven.

Art. 20. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 3, die bestaat uit artikel 6.1.5, opgeheven.

Art. 21. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 4, die bestaat uit artikel 6.1.6 tot en met 6.1.40, opgeheven.

Art. 22. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 6.1.41 tot en met 6.1.44, opgeheven.

Art. 23. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 6, die bestaat uit artikel 6.1.45 en 6.1.46, opgeheven.

Art. 24. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 7, die bestaat uit artikel 6.1.47 tot en met 6.1.50, opgeheven.

Art. 25. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 8, die bestaat uit artikel 6.1.51 tot en met 6.1.54, opgeheven.

Art. 26. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 9, die bestaat uit artikel 6.1.55, opgeheven.

Art. 27. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 10, die bestaat uit artikel 6.1.56, opgeheven.

Art. 28. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 11, die bestaat uit artikel 6.1.57 tot en met artikel 6.1.58, opgeheven.

Art. 29. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK II. Sancties”.

Art. 30. In titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd,

die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken”.

Art. 31. Artikel 6.2.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.2.1. Met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en met een geldboete van 26 euro tot 400.000 euro of met één van deze straffen alleen, wordt de overtreder bestraft die deelneemt aan:
1° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.1 en artikel 4.2.15, hetzij zonder voorafgaande vergunning, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning, hetzij in geval van schorsing van de vergunning;
2° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen in strijd met een ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 2.2.1 tot en met 2.2.18, met een ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 4.3.2 of 4.4.7, §1, of met de stedenbouwkundige en verkavelingsverordeningen, vermeld in artikel 2.3.1 tot en met 2.3.3, tenzij de uitgevoerde handelingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
3° het voortzetten van de handelingen in strijd met het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding;
4° het na 1 mei 2000 plegen of voortzetten van een schending, op welke wijze ook, van de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften, uitgevaardigd krachtens deze codex, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
5° het uitvoeren of voortzetten van handelingen die een schending zijn op de bouw- en verkavelingsvergunningen die zijn verleend krachtens het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996;
6° het uitvoeren of voortzetten van handelingen aan niet-hoofdzakelijk vergunde constructies die niet het voorwerp hebben uitgemaakt van uitgevoerde herstelmaatregelen in de zin van artikel 6.6.1, §2;
7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat één van de misdrijven, vermeld in punt 1° tot en met 6°, worden gepleegd of voortgezet.

De minimumstraffen zijn echter een gevangenisstraf van vijftien dagen en een geldboete van 2000 euro, of één van die straffen alleen, als de misdrijven, vermeld in het eerste lid, gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep.”.

Art. 32. Artikel 6.2.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.2.2. Met een exclusieve bestuurlijke geldboete van maximaal 50.000 euro wordt bestraft, de overtreder die deelneemt aan:

1° de instandhouding van de illegale gevolgen van de misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, voor zover die gevolgen zich situeren in kwetsbaar gebied;
2° het schenden van de verplichtingen, vermeld in artikel 6.3.6, §2, tweede en vierde lid, en artikel 6.4.9, §2, tweede en vierde lid;
3° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.2 en 4.2.5, eerste lid, 3°, die voorafgaan aan de betekening van de meldingsakte, vermeld in artikel 110 van het decreet van …betreffende de omgevingsvergunning;
4° het schenden van de informatieplicht, vermeld in artikel 5.2.1 tot en met 5.2.6;
5° het uitvoeren of voorzetten van handelingen zonder de controle van een architect als die controle verplicht is met toepassing van artikel 4 van de wet van 20 februari 1939 op de bescherming van den titel en van het beroep van architect en de uitvoeringsbesluiten ervan;
6° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.4.1, §3, tweede lid, in strijd met bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen, voor zover die plannen of vergunningen, of de relevante delen ervan niet zijn opgenomen in een door de gemeenteraad vastgestelde lijst als vermeld in het voormelde artikel;
7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat de inbreuken, vermeld in punt 1°, 3°, 5° en 6°, worden gepleegd of voortgezet.”.

Art. 33. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Voorkomen en vaststellen van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken”.

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Raadgeving en aanmaning”.

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 34, een artikel 6.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.3. §1. Als bevoegde personen vaststellen dat een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf dreigt te worden gepleegd, kunnen ze alle raadgevingen geven die ze nuttig achten om dat te voorkomen.

Onder bevoegde personen als vermeld in het eerste lid wordt verstaan: de personen, vermeld in onderafdeling 2 en 3, de stedenbouwkundige inspecteur, de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest, en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente in kwestie.

§2. Als de bevoegde personen, vermeld in artikel 6.2.3, bij de uitoefening van hun respectieve opdrachten een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf vaststellen, kunnen ze de vermoedelijke overtreder en eventuele andere betrokkenen ertoe aanmanen om de nodige maatregelen te nemen om de inbreuk of

het misdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of een herhaling ervan te voorkomen.

Als de adressant van de aanmaning, in voorkomend geval na rappel, nalaat om de gevraagde maatregelen te nemen binnen het daarvoor bepaalde tijdsbestek, geldt een aangifteplicht van het misdrijf of de inbreuk bij de gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen ter uitvoering van deze onderafdeling.”.

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Vaststelling van stedenbouwkundige misdrijven”.

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 36, een artikel 6.2.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.4. Onverminderd de bevoegdheden van de agenten en de officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente of van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bevoegd om de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen door een proces-verbaal. De processen-verbaal waarin de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, worden vastgesteld, gelden tot bewijs van het tegendeel.

De Vlaamse Regering kan voorwaarden, die onder meer betrekking kunnen hebben op scholingsvereisten, bepalen waaraan de gewestelijke en gemeentelijke verbalisanten moeten voldoen.

De Vlaamse Regering wijst de gewestelijke ambtenaren aan die de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, verkrijgen om misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal.

De agenten, officieren van de gerechtelijke politie, ambtenaren en personeelsleden, vermeld in het eerste lid, hebben toegang tot de bouwplaats en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

Als deze verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daarvoor een machtiging heeft verstrekt.

Een afschrift van het proces-verbaal wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke beboetingsambtenaar, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die

handelingen werden gesteld. Als in het proces-verbaal feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken of milieumisdrijven uitmaken wegens schending van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken of misdrijven. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

De Vlaamse Regering kan de aanwijzingsbevoegdheid, vermeld in het eerste en derde lid, delegeren.”.

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 33, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Vaststelling van stedenbouwkundige inbreuken”.

Art. 39. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 38, een artikel 6.2.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.5. De verbalisanten, vermeld in artikel 6.2.4, kunnen bij de vaststelling van een stedenbouwkundige inbreuk zonder samenloop met een stedenbouwkundig misdrijf, een verslag van vaststelling opstellen dat ze onmiddellijk bezorgen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar. Artikel 6.2.4, vierde en vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de vorm van het verslag van vaststelling.

Een afschrift van het verslag van vaststelling wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die handelingen werden uitgevoerd of waar dat gebruik plaatsvond. Als in het verslag van vaststelling feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken uitmaken wegens schending van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

Als in samenhang met de stedenbouwkundige inbreuk tegelijkertijd een stedenbouwkundig misdrijf wordt vastgesteld, dan wordt de vaststelling van de stedenbouwkundige inbreuk opgenomen in het proces-verbaal, vermeld in artikel 6.2.4.”.

Art. 40. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Het opleggen van een bestuurlijke geldboete”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Basisbepalingen”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.6. De inbreuken, vermeld in artikel 6.2.2, kunnen worden bestraft met een exclusieve bestuurlijke geldboete. De misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, kunnen worden bestraft door de strafrechter of kunnen worden bestraft met een alternatieve bestuurlijke geldboete.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.7. De bestuurlijke geldboete is een sanctie waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een overtreder ertoe verplicht een geldsom te betalen.

De bestuurlijke geldboete wordt vermeerderd met de opdeciemen die van toepassing zijn voor de strafrechtelijke geldboeten. Ze wordt afgestemd op de ernst van het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk. Er wordt ook rekening gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven heeft gepleegd of beëindigd.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.8. Als de feiten die aan de gewestelijke beboetingsambtenaar worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, anderzijds, verkrijgt de gewestelijke beboetingsambtenaar de bevoegdheid om voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven die bij die gewestelijke beboetingsambtenaar aanhangig zijn, de bestuurlijke geldboetes, vermeld in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, op te leggen. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van dit hoofdstuk, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de gewestelijke entiteit, vermeld in artikel 16.4.25 van het voormelde decreet.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.9. Onverminderd artikel 6.2.13, §3, derde lid, zijn de regels die van toepassing zijn op het verval van de strafvordering voor stedenbouwkundige misdrijven, van overeenkomstige toepassing op het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

Met toepassing van het eerste lid verjaart de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het stedenbouwkundig misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk is gepleegd. De verjaring wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen die termijn.

Voor de toepassing van dit artikel wordt het opstellen van een verslag van vaststelling of een proces-verbaal door een bevoegde verbalisant steeds beschouwd als een daad van onderzoek. Het betekenen van een voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen wordt steeds beschouwd als een daad van vervolging.”.

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 41, een artikel 6.2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.10. Voor de toepassing van deze afdeling wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn uitgevoerd op de derde werkdag na de afgifte bij de post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.”.

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, een artikel 6.2.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.11. §1. De opgelegde bestuurlijke geldboeten worden door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid geïnd en ingevorderd ten voordele van het Herstelfonds. Het voormelde departement is gemachtigd om aan de schuldenaars van opeisbare bestuurlijke geldboetes die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

§2. Als de betrokkene in gebreke blijft bij het betalen van de verschuldigde bestuurlijke geldboeten, verhoogd met de invorderingskosten, worden die bedragen bij dwangbevel ingevorderd. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door een ambtenaar die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangewezen.

§3. Het dwangbevel wordt aan de schuldenaar bij deurwaardersexploot betekend.

Binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het dwangbevel kan de schuldenaar verzet doen door het Vlaamse Gewest te laten dagvaarden.

Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Het Vlaamse Gewest kan de rechter verzoeken om de schorsing van de tenuitvoerlegging op te heffen.

§4. Op grond van het uitvoerbaar verklaard dwangbevel en tot zekerheid van de voldoening van de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de

bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen, heeft het Vlaamse Gewest een algemeen voorrecht op alle roerende goederen van de schuldenaar en kan het een wettelijke hypotheek nemen op alle daarvoor vatbare en in het Vlaamse Gewest gelegen of geregistreerde goederen van de schuldenaar.

Het voorrecht, vermeld in paragraaf 1, neemt rang in onmiddellijk na de voorrechten, vermeld in artikel 19 en 20 van de Hypotheekwet van 16 december 1851, en in artikel 23 van boek II van het Wetboek van Koophandel.

De rang van de wettelijke hypotheek wordt bepaald door de dagtekening van de inschrijving die genomen wordt krachtens het uitvoerbaar verklaarde en betekende dwangbevel. De hypotheek wordt ingeschreven op verzoek van de ambtenaar, vermeld in paragraaf 2. De inschrijving heeft plaats, niettegenstaande verzet, betwisting of beroep, op voorlegging van een afschrift van het dwangbevel dat eensluidend wordt verklaard door die ambtenaar en dat melding maakt van de betekening ervan.

Artikel 17 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 is niet van toepassing op de wettelijke hypotheek inzake de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen waarvoor een dwangbevel werd uitgevaardigd en waarvan betekening aan de schuldenaar is gedaan voor het vonnis van faillietverklaring.

§5. De vordering tot betaling van de bestuurlijke geldboete verjaart na verloop van driehonderdvijfenzestig dagen. Die termijn gaat in op de dag die volgt op de dag waarop de bestuurlijke geldboete moest worden betaald. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

§6. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de uitvoering van dit artikel.”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete voor inbreuken”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 48, een artikel 6.2.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.12. §1. Na de ontvangst van een verslag van vaststelling als vermeld in artikel 6.2.5, eerste lid, waaruit het bestaan van een inbreuk blijkt, kan de gewestelijke beboetingsambtenaar binnen een termijn van zestig dagen zijn voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, samen met een afschrift van het verslag waarop dat gegrond wordt, met een beveiligde zending betekenen aan de vermoedelijke overtreder of overtreders. Hetzelfde geldt na ontvangst van een proces-verbaal als vermeld in artikel 6.2.5, derde lid, met dien verstande dat de

termijn van zestig dagen pas aanvangt na ontvangst van de beslissing van de procureur des Konings, vermeld in artikel 6.2.13, §3, eerste lid, of, bij gebreke daaraan, na het verstrijken van de termijnen, vermeld in artikel 6.2.13, §2.

De vermoedelijke overtreder wordt uitgenodigd om binnen een termijn van dertig dagen die volgt op de betekening, zijn verweer schriftelijk mee te delen. Hij wordt erop gewezen dat hij:

1° zijn schriftelijk verweer mondeling kan toelichten. De vermoedelijke overtreder richt daarvoor aan de gewestelijke beboetingsambtenaar een aanvraag binnen dertig dagen na de betekening.

2° op verzoek de documenten waarop het voornemen tot het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete berust, kan inzien en er kopieën van kan krijgen.

De gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in deze paragraaf, mag nooit zelf de auteur zijn van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling. Hij kan de auteur van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling wel verzoeken om aanvullende inlichtingen te verstrekken, of zelf bijkomende vaststellingen verrichten.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het bericht, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, beslist de gewestelijke beboetingsambtenaar over het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Die beslissing wordt met een beveiligde zending aan de vermoedelijke overtreder betekend binnen een termijn van tien dagen na de dag waarop ze werd genomen.

§3. Met inachtneming van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen vermeldt de beslissing minstens het eventueel opgelegde bedrag, de beroepsmogelijkheden en de voorwaarden van het beroep, alsook de termijn waarbinnen en de manier waarop de exclusieve bestuurlijke geldboete moet worden betaald.

§4. Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een exclusieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indienen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 40, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete voor misdrijven”.

Art. 51. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 50, een artikel 6.2.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.13. §1. Bij de vaststelling van een misdrijf als vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, bezorgt de verbalisant samen met het proces-verbaal een schriftelijk verzoek aan de procureur des Konings, waarin de procureur des Konings gevraagd wordt zich uit te spreken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het misdrijf.

§2. De procureur des Konings beschikt over een periode van honderdtachtig dagen, te rekenen vanaf de dag waarop hij het proces-verbaal heeft ontvangen, om een beslissing over het verzoek te nemen. Voor die periode verstreken is, kan ze gemotiveerd eenmalig verlengd worden met een aanvullende periode van maximaal honderdtachtig dagen. De procureur des Konings brengt de gewestelijke beboetingsambtenaar onmiddellijk op de hoogte van die verlenging. Tijdens die periode van honderdtachtig dagen, eventueel verlengd met een aanvullende periode van maximaal honderdtachtig dagen, kan er geen bestuurlijke geldboete worden opgelegd.

§3. De procureur des Konings deelt zijn beslissing mee aan de gewestelijke beboetingsambtenaar, de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

Een beslissing houdende strafrechtelijke behandeling sluit het opleggen van een bestuurlijke geldboete uit. De oplegging van een bestuurlijke geldboete is ook uitgesloten als de procureur des Konings nalaat om tijdig zijn beslissing mee te delen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar.

Een beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling van het stedenbouwkundige misdrijf houdt het verval van de strafvordering met betrekking tot dit misdrijf in, maar laat de strafvordering met betrekking tot andere feiten onverminderd bestaan, zelfs in geval van eenheid van opzet.

§4. Een alternatieve bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd aan alle overtreders. Ze bedraagt maximaal 250.000 euro.

De bestuurlijke geldboete wordt opgelegd en ingevorderd conform artikel 6.2.11 en 6.2.12 met dien verstande dat de termijn waarbinnen de vermoedelijke overtreder op de hoogte moet worden gebracht van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, dertig dagen bedraagt en pas aanvangt na ontvangst van de beslissing, vermeld in paragraaf 3. De termijn waarbinnen moet worden beslist over het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete, bedraagt honderdtachtig dagen.

Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een alternatieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indienen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.”.

§5. Wanneer een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd, wordt de opsteller van het proces-verbaal dat daartoe geleid heeft, daarvan in kennis gesteld.

Art. 52. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. Voorstel tot betaling van een geldsom”.

Art. 53. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 52, een artikel 6.2.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.14. De gewestelijke beboetingsambtenaar kan een voorstel tot betaling van een geldsom doen als hij van mening is dat volgens de vaststellingen in het verslag van vaststelling of het proces-verbaal onmiskenbaar vaststaat dat de overtreder de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf heeft gepleegd.

De termijn waarin de geldsom betaald moet worden, bedraagt drie maanden. Het voorstel schorst de termijnen, vermeld in artikel 6.2.12, §1, en artikel 6.2.13, §4, tweede lid, tot het einde van de betalingstermijn. Na de betaling van de voorgestelde geldsom is het opleggen van een bestuurlijke geldboete niet langer mogelijk.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van dit artikel.”.

Art. 54. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk III vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK III. Rechterlijk maatregelen”.

Art. 55. In titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Rechterlijke herstelmaatregelen”.

Art. 56. Artikel 6.3.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.3.1. §1. Naast de straf beveelt de rechtbank, ambtshalve of op vordering van een bevoegde overheid, een meerwaarde te betalen en/of bouw-of aanpassingswerken uit te voeren en/of de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken. Dat gebeurt, met inachtneming van de volgende rangorde:
1° als het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening, het betalen van een meerwaarde.
2° als dit kennelijk volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen, de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken;
3° in de andere gevallen, de uitvoering van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik.

Voor de diverse onderdelen van eenzelfde misdrijf kunnen verschillende herstelmaatregelen gecombineerd worden, bevolen volgens de rangorde, vermeld in het eerste lid. Het bevolen herstel dekt steeds de volledige illegaliteit ter plaatse, ook al werd die mee veroorzaakt door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken die niet bij de rechter aanhangig zijn.

§2. Onder bevoegde overheid als vermeld in paragraaf 1, wordt verstaan: het openbaar ministerie, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

§3. De herstelvordering van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester wordt, met naleving van artikel 6.3.10 en respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente, met een gewone brief ingeleid bij het parket.

De Vlaamse Regering kan nadere formele voorwaarden vastleggen waaraan de herstelvordering op straffe van onontvankelijkheid moet voldoen.

§4. De rechtbank bepaalt een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen en kan, op vordering van de bevoegde overheid, ook een dwangsom bepalen.

§5. De meerwaarde is een vergoeding voor het behoud van een ruimtelijke situatie die volgens de actuele regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, niet legaliseerbaar is. Zolang sprake is van een illegale ruimtelijke situatie, geldt voor de toepassing van dit artikel een onweerlegbaar vermoeden van niet-legaliseerbaarheid.

De rechtbank bepaalt het bedrag van de meerwaarde. De rechtbank hanteert daarvoor de forfaitaire bedragen, bepaald door de Vlaamse Regering, maar kan het aldus bekomen bedrag vermeerderen of verminderen als dat kennelijk niet in verhouding staat tot het voordeel, verbonden aan het buiten toepassing laten van de regelgeving of voorschriften, vermeld in het eerste lid.

Bij een veroordeling tot de betaling van een meerwaarde kan de veroordeelde zich op een geldige wijze kwijten door binnen de termijn, vermeld paragraaf 4, de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de betaling van de meerwaarde.

§6. De strafvordering is maar ontvankelijk na overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.”.

Art. 57. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.2. Als de herstelvordering van de burgerlijke partij niet overeenstemt met de herstelmaatregelen, voorgeschreven met toepassing van artikel 6.3.1, bepaalt de rechtbank de herstelmaatregelen die ze passend acht.”.

Art. 58. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Art. 6.3.3. §1. De bevoegde overheid kan ook voor de burgerlijke rechtbank de herstelmaatregelen en dwangsom, vermeld in artikel 6.3.1, vorderen, ongeacht of de te herstellen schade veroorzaakt is door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken.

De herstelvordering wordt met naleving van artikel 6.3.10 bij de burgerlijke rechtbank ingeleid door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente.

§2. De herstelvordering is maar ontvankelijk na de overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.

§3. Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester verjaart als volgt:
1° in ruimtelijk kwetsbaar gebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
2° in openruimtegebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
3° in de andere gebieden: na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd.

In afwijking van het eerste lid kunnen herstelvorderingen, gebaseerd op stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken, nooit verjaren voor het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van de bestuurlijke geldboete. Artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, en de gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden betreffende burgerlijke rechtsvorderingen die volgen uit een misdrijf, blijven van toepassing.".

Art. 59. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.4. §1. Als de plaats niet binnen de door de rechtbank gestelde termijn in de vorige staat wordt hersteld, als het strijdige gebruik niet binnen die termijn wordt gestaakt of als de bouw- of aanpassingswerken niet binnen die termijn worden uitgevoerd, beveelt het vonnis of arrest altijd dat de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien in de plaats en op kosten van de veroordeelde.

Het opstarten van een ambtshalve uitvoering geschiedt met naleving van

artikel 6.3.10, §1. Er wordt onder verstaan:
1° hetzij het aanvatten van een gunningsprocedure tot aanwijzing van een particulier die het vonnis of het arrest zal uitvoeren;
2° hetzij het schriftelijk of mondeling belasten van een particulier, binnen een raamovereenkomst, tot uitvoering van het vonnis of arrest;
3° hetzij het geven van de nodige instructies aan een ambtenaar of een dienst voor de uitvoering van het vonnis of arrest.

De overheid of de particulier die het vonnis of het arrest uitvoert, is gerechtigd om de materialen en voorwerpen, afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik te verkopen, te vervoeren en te verwijderen.

De overtreder die in gebreke blijft, is verplicht alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop van materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat die de overheid, vermeld in het eerste lid, heeft opgesteld of die de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank begroot en uitvoerbaar verklaard heeft.

De verjaring van het recht op het uitvoeren van de herstelmaatregel neemt een aanvang vanaf het verstrijken van de termijn die de rechtbank heeft bepaald voor de tenuitvoerlegging ervan.

§2. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de titularis van een zakelijk recht, verkregen onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid, op het goed dat het voorwerp uitmaakte van het vonnis of arrest.

Op voorwaarde dat de titel al was overgeschreven vóór de gedinginleidende akte, vermeld in artikel 6.3.1, §6 en 6.3.3, §2, blijft het verhaal van de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering vermeld in paragraaf 1 evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ingevolge de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, worden, samen met de invorderingskosten, gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, die zich uitstrekt tot alle zakelijke rechten die toebehoren aan de veroordeelde, vermeld in paragraaf 1, en die ingeschreven, vernieuwd, verminderd of geheel of gedeeltelijk wordt doorgehaald conform hoofdstuk IV en V van de Hypotheekwet van 16 december 1851. De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van de rechterlijke beslissing waarin de herstelmaatregelen worden opgelegd, niettegenstaande beroep of verzet.

Daarnaast kan een wettelijke hypotheek ingeschreven worden op alle zakelijke rechten van de titularis van een zakelijk recht op het goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde herstelmaatregel, vermeld in artikel 6.3.1, §1, of artikel 6.3.3, §1, voor zover dit recht verkregen werd onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid. Als diens titel echter al overgeschreven was vóór de overschrijving van de gedinginleidende akte, blijft de wettelijke hypotheek, voor de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve

uitvoering, vermeld in paragraaf 1, beperkt tot het onroerend goed waarop de maatregel betrekking heeft, en dit ten belope van de verrijking die de titularis ingevolge de uitvoering van die maatregel zal verkrijgen of al verkregen heeft.

Het bestuur dat belast is met de inschrijving van de wettelijke hypotheek, kan op voorstel van de veroordeelde of de titularis van het zakelijk recht, vermeld in paragraaf 2, een alternatieve zekerheid aanvaarden of het onderpand van de hypotheek inperken, als daarvoor ernstige redenen bestaan en de alternatieve of ingeperkte zekerheid voldoende zijn voor de waarborging van de bedragen, vermeld in het eerste lid.

§4. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van dwangsom, kan op gemotiveerd verzoek, en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of maar gedeeltelijk wordt ingevorderd, zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van het tweede lid.”.

Art. 60. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.5. §1. Met betrekking tot definitieve rechterlijke herstelmaatregelen waarvan de uitvoeringstermijn al meer dan vijf jaar overschreden is, kan de bevoegde overheid die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren, een nieuwe uitvoeringstermijn als vermeld in artikel 6.3.1, §4, verlenen in de vorm van een dading met de veroordeelden, hun rechtsopvolgers en de rechthebbenden van het onroerend goed waarop de herstelmaatregel rust.

Een nieuwe uitvoeringstermijn impliceert nooit het recht om te handelen in strijd met de bepalingen van dit decreet. Gedurende de nieuwe uitvoeringstermijn blijft de verjaring van het recht op uitvoeren van de definitieve rechterlijke herstelmaatregel geschorst.

§2. Die dading is maar mogelijk onder de volgende voorwaarden:
1° de vaststelling van een nieuwe uitvoeringstermijn staat de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregel niet definitief in de weg;
2° alle personen met een zakelijk recht op het onroerend goed verbinden zich door de dading;
3° de nieuwe uitvoeringstermijn is niet langer dan vijftien jaar, en verstrijkt van rechtswege zodra het gebruik van het onroerend goed in kwestie wordt stopgezet door alle in de dading geïdentificeerde actuele gebruikers;
4° de dading bevat een betalingsplan voor de opeisbare dwangsomschuld,

onverminderd de toepassing van de bevoegdheid, vermeld in artikel 6.3.4, §4;
5° het bestuur die de vordering heeft gedaan waarop de rechterlijke herstelmaatregel werd bevolen, gaat akkoord met het sluiten van de dading.

§3. De dading wordt binnen een termijn van twee maanden gekantmeld op de overschrijving van de dagvaarding, vermeld in artikel 6.3.1, §6, of artikel 6.3.3, §2.

§4. De vaststelling bij proces-verbaal dat het in de dading begrepen afbetalingsplan voor opeisbare dwangsomschuld niet werd nageleefd, heeft van rechtswege de ontbinding van de dading tot gevolg.

§5. Alle belanghebbenden kunnen verzet aantekenen tegen het verlenen van een nieuwe uitvoeringstermijn bij de rechter die de herstelmaatregel heeft opgelegd. Dat gebeurt door dagvaarding van de overheid die de dading heeft afgesloten.

De rechter kan de uitvoeringstermijn opheffen of verminderen als dat nodig blijkt voor de vrijwaring van de belangen van de partij die verzet aantekent.”.

Art. 61. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 55, een artikel 6.3.6 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Art. 6.3.6. §1. De veroordeelde brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending ervan op de hoogte als hij de opgelegde herstelmaatregel vrijwillig heeft uitgevoerd.

Na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid zendt een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere overheden, vermeld in het derde lid, de veroordeelde, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel, geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.3.1, §6, en artikel 6.3.3, §2.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gedaan, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een authentieke akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, in een afzonderlijke akte er melding van maken dat voor het onroerend goed bij uitvoerbaar rechterlijk bevel, een verplichting werd

uitgesproken om een herstelmaatregel uit te voeren. In die akte wordt bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de door de rechter bevolen herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde herstelmaatregel uit te voeren, onverminderd de verplichting van de veroordeelde.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse op hun verzoek af te leveren.”.

Art. 62. Aan titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering”.

Art. 63. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Algemene bepalingen”.

Art. 64. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.7. §1. Bij het Vlaamse Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt een Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering opgericht, hierna hoge raad te noemen.

§2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering is een orgaan van actief bestuur.

De adviezen en beslissingen van de hoge raad zijn te allen tijde gesteund op motieven die ontleend worden aan:
1° het recht, met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals die specifiek binnen de ruimtelijke ordening gelden;
2° de weerslag van inbreuken op de rechten van derden en op de plaatselijke ordening, meer bepaald het niveau van de goede ruimtelijke ordening van naburige percelen dat zou worden behaald als zich geen schade te gevolge van een stedenbouwkundig misdrijf of een stedenbouwkundige inbreuk zou hebben voorgedaan.

§3. De Vlaamse Regering geeft nooit instructies over de behandeling van concrete dossiers die aan de beoordeling van de hoge raad zijn voorgelegd.”.

Art. 65. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.8. §1. De hoge raad wordt samengesteld uit een voorzitter, drie leden-juristen en drie leden-deskundigen.

De voorzitter en de leden-juristen bezitten de graad van master in de Rechten en bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van zowel het Vlaamse ruimtelijkeordeningsrecht als de rechtsbescherming tegen bestuurlijk optreden.

De leden-deskundigen bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van de Vlaamse ruimtelijke ordening.

§2. De Vlaamse Regering kan de selectiecriteria, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid, verfijnen.”.

Art. 66. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 63, een artikel 6.3.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.9. §1. De voorzitter en de overige leden worden door de Vlaamse Regering aangewezen voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Ze blijven in functie tot in hun vervanging is voorzien.

§2. Het mandaat van lid van de hoge raad is onverenigbaar met het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad, een districtsraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

§3. Als een mandaat in de hoge raad om welke reden ook vacant verklaard wordt, wordt overgegaan tot de vervanging van het lid voor de verdere duur van het mandaat.

§4. De Vlaamse Regering kan aan de hoge raad tijdelijke leden toevoegen om aan uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden. De tijdelijke leden voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 6.3.8, §1, tweede of derde lid, in voorkomend geval verfijnd door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 6.3.8, §2.

Behalve in geval van verlenging eindigt de opdracht van de tijdelijke leden als de termijn waarvoor ze zijn aangewezen, verstreken is. Voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan de beslissing van de hoge raad.

§5. De leden van de hoge raad ontvangen ten laste van het Vlaamse Gewest een vergoeding, presentiegelden en reis- en verblijfskosten, waarvan het bedrag of de berekeningswijze wordt vastgelegd door de Vlaamse Regering.”.

Art. 67. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Adviesplichten”.

Art. 68. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt

aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 67, een artikel 6.3.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.10. §1. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het parket, tot het vorderen van herstel voor de burgerlijke rechter of tot het opstarten van de ambtshalve uitvoering van een gerechtelijke herstelmaatregel, als de hoge raad daarvoor vooraf een positief advies heeft verleend.

De adviesplicht met betrekking tot de herstelvordering geldt op straffe van onontvankelijkheid.

§2. Het inleiden van een herstelvordering bij het parket kan pas worden gevolgd door het vorderen van een herstelvordering voor de burgerlijke rechter of omgekeerd, als daarvoor een nieuw positief advies van de hoge raad werd verkregen.

§3. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het betekenen van een vonnis of arrest waarvan de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen op de betekeningsdatum al tien jaar of meer is verstreken, als de hoge raad daartoe voorafgaandelijk een positief advies heeft verleend.

Het advies, vermeld in het eerste lid, is niet vereist als voldaan is aan één van de volgende omstandigheden: .
1° voorwerp van het misdrijf in kwestie ligt in een ruimtelijk kwetsbaar gebied;
2° het misdrijf dat aanleiding heeft gegeven tot het vonnis of arrest, heeft betrekking op het verrichten van handelingen die in strijd zijn met een stakingsbevel of met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de bestemmingen die voor het gebied toegestaan zijn;
3° aan de overtreder werden na het vonnis of arrest nieuwe strafrechtelijke of bestuurlijke sancties of verplichtingen tot schadevergoeding opgelegd uit hoofde van een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf.”.

Art. 69. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 67, een artikel 6.3.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.11. §1. Het advies wordt gevraagd met een beveiligde zending.

Het procedureregelement, vermeld in artikel 6.3.15, bepaalt de vorm en inhoud van de aanvraag nader en vermeldt welke stukken bij de aanvraag gevoegd moeten worden.

§2. De plenaire vergadering van de hoge raad brengt een advies uit binnen een vervaltermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de dag van de betekening van de adviesaanvraag.

Bij het overschrijden van de termijn, vermeld in het eerste lid, mag aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§3. Een advies wordt met een beveiligde zending betekend aan het betrokken bestuur. De hoge raad bezorgt een afschrift van het advies aan de belanghebbenden die in de zaak zijn gehoord of aan de personen die bij de hoge raad op grond van het dossier bekend zijn.

Een positief advies geldt voor een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop over het advies wordt beslist.

Het betrokken bestuur of een derde-belanghebbende kan bij de hoge raad een gemotiveerd verzoek tot heroverweging instellen tegen de afgifte van een negatief advies.”.

Art. 70. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Specifieke bevoegdheid inzake de invordering van dwangsommen”.

Art. 71. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, ingevoegd bij artikel 70, een artikel 6.3.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.12. §1. De hoge raad kan op gemotiveerd verzoek beslissen dat een opeisbaar geworden dwangsomschuld die verbeurd verklaard werd wegens het niet tijdig uitvoeren van een gerechtelijke herstelmaatregel, slechts gedeeltelijk ingevorderd wordt of dat die invordering tijdelijk is opgeschort. De hoge raad houdt bij zijn beoordeling in het bijzonder rekening met de door de overtreder gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling.

Een maatregel als vermeld in het eerste lid heeft nooit betrekking op de vaststaande gerechts- en uitvoeringskosten die het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, gemaakt heeft.

§2. Het gemotiveerd verzoek wordt met inbegrip van eventuele bijlagen op straffe van onontvankelijkheid met een beveiligde zending bezorgd aan zowel de hoge raad als het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom. Bij het verzoek aan de hoge raad wordt op straffe van onontvankelijkheid een bewijs gevoegd van de beveiligde zending aan het betrokken bestuur.

De verzoeker bezorgt een afschrift van het verzoek aan het Herstelfonds.

§3. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, bezorgt een schriftelijk advies aan de hoge raad, binnen een vervaltermijn van twintig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan het bestuur.

Als binnen de gestelde termijn geen advies wordt verleend, mag de hoge raad aan de adviesvereiste voorbijgaan.

§4. De hoge raad beslist over het verzoek binnen een ordetermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan de hoge raad.

§5. De beslissing van de hoge raad wordt met een beveiligde zending ter kennis gebracht aan de verzoeker en aan het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom.

De hoge raad bezorgt een afschrift van de beslissing aan het Herstelfonds.”.

Art. 72. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 62, een onderafdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 4. Werking”.

Art. 73. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.13. §1. De hoge raad vergadert geldig als de meerderheid van de leden aanwezig is. Hij spreekt zich uit bij gewone meerderheid van stemmen. De adviezen en beslissingen vermelden steeds de namen van de leden die aanwezig zijn op de vergadering.

Bij staking van stemmen wordt een nieuwe stemming gehouden. Als er bij die tweede stemming opnieuw staking van stemmen is, beslist de voorzitter.

§2. De vergaderingen van de hoge raad kunnen worden bijgewoond door:
1° de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur;
2° de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, voor wat betreft die agendapunten die een vordering of een maatregel van de betrokken gemeente betreffen.

De personen, vermeld in het eerste lid, kunnen voorafgaand aan de sluiting van de besprekingen hun standpunt weergeven en een stemadvies geven.

§3. De hoge raad kan belanghebbenden schriftelijk horen telkens als hij dat nodig acht voor een zorgvuldige feitenvinding of voor de eerbiediging van het verdedigingsbeginsel. De hoge raad kan deze beoordelingsbevoegdheid inzake de organisatie van het schriftelijk horen delegeren aan één of meer van zijn leden.

In het eerste lid wordt verstaan onder belanghebbenden:
1° personen die getroffen worden of kunnen worden door de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
2° de rechtspersonen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, voor zover de gediende collectieve belangen bedreigd of geschaad worden door de misdrijven of inbreuken, vermeld in artikel 6.2.1 of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
3° derden die in hun rechten worden geraakt door de misdrijven of de inbreuken,

vermeld in artikel 6.2.1, of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd.”.

Art. 74. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.14. De Vlaamse Regering stelt een procedure- en werkingsreglement vast op voorstel van de hoge raad.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, kan, al dan niet op straffe van nietigheid of onontvankelijkheid voorgeschreven, vorm- en termijnvoorwaarden opleggen, in het bijzonder voor de aanhangigmaking van zaken, het overmaken van overtuigingsstukken, het inzagerecht van belanghebbenden en het horen van belanghebbenden.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, regelt voorts ten minste:
1° de werkverdeling;
2° de wijze waarop het horen georganiseerd wordt.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, treedt in werking op de dag van bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 75. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.15. De hoge raad neemt een huishoudelijk reglement aan.

Het huishoudelijk reglement bevat ten minste de deontologische beginselen, gedragsregels en richtlijnen die de leden van de hoge raad tot leidraad dienen bij de uitoefening van hun mandaat.”.

Art. 76. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.16. §1. De Vlaamse Regering stelt de hoge raad binnen de beschikbare begrotingskredieten de nodige werkingsmiddelen ter beschikking.

§2. De hoge raad stelt op grond van de werkingsmiddelen een permanent secretariaat samen.

Het permanent secretariaat wordt geleid door een vaste secretaris en staat onder het gezag van de voorzitter in voor de algemene administratieve ondersteuning van de hoge raad. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat beschikken niet over enig stemrecht in de hoge raad.

§3. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat worden aangesteld op grond van een detacherings- of arbeidsovereenkomst.”.

Art. 77. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 72, een artikel 6.3.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.17. De hoge raad brengt jaarlijks een verslagboek uit, waarin een synthese is opgenomen van de overwegingen die tot de advies- en beslissingspraktijk van de hoge raad hebben geleid.”.

Art. 78. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk IV toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK IV. Bestuurlijke maatregelen”.

Art. 79. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Basisbepalingen”.

Art. 80. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn geschied op de derde werkdag na de afgifte ter post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.”.

Art. 81. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.2. §1. De Vlaamse Regering kan bepaalde stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken uitsluiten als grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, of de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom afhankelijk maken van bijkomende voorwaarden.

§2. Wie besluit tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, is ook bevoegd die beslissing te wijzigen of in te trekken, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen tot uitvoering van dit lid.

Buiten de beroepsmogelijkheden, vermeld in deze afdeling, is de intrekking of wijziging alleen mogelijk als het doel van de bestuurlijke maatregel werd bereikt, in geval van gewijzigde omstandigheden die een bijsturing van de opgelegde maatregelen noodzaken of in de gevallen, vermeld in artikel 1133 van het Gerechtelijk Wetboek.

Bestuursdwang en last onder dwangsom kunnen niet gelijktijdig worden toegepast ten aanzien van dezelfde persoon. In afwijking van het tweede lid kan een besluit tot toepassing van bestuursdwang te allen tijde worden vervangen door een

besluit tot oplegging van een last onder dwangsom of omgekeerd.”.

Art. 82. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 79, een artikel 6.4.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.3. §1. Een bestuurlijke maatregel mag geen afbreuk doen aan het gezag van gewijsde van een eerder tussengekomen rechterlijke beslissing die overeenkomstig dit hoofdstuk werd genomen.

Een bestuurlijke maatregel kan niet worden opgelegd aan de overtreder die wegens zijn deelneming aan de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gedagvaard voor de strafrechter of naar deze rechter werd verwezen. Hetzelfde geldt voor de overtreder die met toepassing van artikel 6.3.3 werd gedagvaard voor de burgerlijke rechter.

§2. Artikel 6.3.3, §3, is van toepassing op de verjaring van de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.”.

Art. 83. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. Stakingsbevel”.

Art. 84. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.4. §1. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.3, kunnen mondeling ter plaatse de onmiddellijke staking van handelingen bevelen als ze vaststellen dat die handeling voldoet aan de materiële omschrijving van een misdrijf of inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2, of daarvan het gevolg is. Een dergelijk stakingsbevel is een preventieve maatregel, gericht op het voorkomen van misdrijven of het voorkomen van schade aan de goede ruimtelijke ordening.

Als de ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in het eerste lid, ter plaatse niemand aantreffen, wordt ter plaatse een schriftelijk bevel tot onmiddellijke staking op een zichtbare plaats aangebracht, of wordt het stakingsbevel alsnog mondeling gegeven tijdens een verhoor van de overtreder.

§2. Het proces-verbaal van de vaststelling wordt binnen acht dagen met een beveiligde zending betekend aan de initiatiefnemer, de architect, de persoon of aannemer die de handelingen uitvoert, en de gebruiker van het goed.

Tegelijkertijd wordt per beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal verzonden naar de gemeente waar de handelingen hebben plaatsgevonden en naar de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur.

§3. Het stakingsbevel moet op straffe van verval binnen acht dagen na de betekening van het proces-verbaal door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden bekrachtigd. Die bekrachtiging wordt binnen twee werkdagen met een beveiligde zending verzonden naar de personen, vermeld in paragraaf 2.

§4. Elke belanghebbende kan in kort geding de opheffing van de maatregel vorderen tegen de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die optreedt namens het Vlaamse Gewest. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarin de handelingen zijn uitgevoerd of het gebruik heeft plaatsgevonden. Deel IV, boek II, titel VI, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.”.

Art. 85. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.5. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.4, zijn gerechtigd tot het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel, om het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding onmiddellijk te kunnen toepassen.”.

Art. 86. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 83, een artikel 6.4.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.6. Onverminderd artikel 6.4.4, §4, kan een stakingsbevel uitsluitend door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden ingetrokken of in omvang worden beperkt, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur kan daarnaast de toestemming of het bevel geven tot het uitvoeren van beveiligingsmaatregelen. Het bevel neemt de vorm aan van een besluit als vermeld in afdeling 3 of 4.”.

Art. 87. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Bestuursdwang”.

Art. 88. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.7. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan beslissen om bestuursdwang toe te passen. Bestuursdwang houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het recht op ambtshalve uitvoering insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De

schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

§2. De bestuurlijke maatregelen, genomen in het kader van bestuursdwang, hebben dezelfde inhoud als de herstelmaatregelen, vermeld in artikel 6.3.1, §1, en respecteren de rangorde, vermeld in het voormelde artikel.

Het bedrag van de meerwaarde wordt door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester vastgesteld conform artikel 6.3.1, §5, tweede lid.

§3. Het besluit bevat minstens:
1° de kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp is van de inbreuk of het misdrijf en de identificatie van de personen die zakelijke rechten hebben op het goed en de overtreders aan wie het besluit zal worden betekend;
2° een vermelding van de voorschriften die worden of werden geschonden;
3° een overzicht van de vaststellingen van de inbreuk of het misdrijf;
4° een omschrijving van de opgelegde bestuurlijke maatregelen;
5° de vermelding dat tegen het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen in beroep kan worden gegaan, alsook een omschrijving van de procedure om in beroep te gaan.

Het besluit wordt bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending betekend aan de overtreders en aan de rechthebbenden op de zaak ten aanzien van wie de bestuursdwang zal worden toegepast.

Een afschrift van het besluit wordt aan de gemeente en de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur gezonden.

§4. In het besluit wordt een termijn bepaald waarbinnen de overtreder en de belanghebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de bevolen maatregelen uit te voeren. De uitvoeringstermijn kan zo nodig worden gefaseerd of gedifferentieerd per maatregel.

Voor wat de betaling van de meerwaarde betreft, kan de overtreder zich ook op een geldige wijze kwijten door binnen de uitvoeringstermijn de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en de uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De uitvoeringstermijn neemt een aanvang de dag na de betekening.

§5. Het besluit wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waar het onroerend goed ligt. De beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid, wordt binnen een termijn van twee maanden nadat ze is gewezen, ingeschreven op de kant van die overschrijving, op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Hetzelfde geldt voor elke rechterlijke beslissing over de schorsing of vernietiging van het besluit of de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid.

§6. De beslissing tot toepassing van bestuursdwang en elke volgende beslissing die in de zaak gewezen is, zijn tegenwerpelijk aan alle belanghebbenden, die de

gevolgen ervan moeten dragen.”.

Art. 89. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.8. §1. Tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang kan de vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang of tot de matiging of modulering van de daarin opgelegde maatregelen. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift. Het beroepschrift wordt met een beveiligde zending betekend.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het beroepschrift wordt er uitspraak over gedaan. Als hiervan binnen deze termijn kennis wordt gegeven aan de vermoedelijke overtreder en de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de beslissing heeft genomen, kan deze termijn eenmalig worden verlengd met negentig dagen. Bij gebrek aan een tijdige beslissing vervalt de beslissing tot bestuursdwang.

De beslissing over het beroep wordt binnen vijf werkdagen met een beveiligde zending verstuurd aan de persoon die beroep heeft ingesteld, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de rechthebbenden op de zaak en de gemeente van het grondgebied waarop de bestuurlijke maatregelen moeten worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot dat beroep.

§3. De dag na de betekening van de beslissing tot verwerping van het beroep begint de door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester bepaalde termijn opnieuw te lopen, verminderd met het aantal dagen die al verstreken waren op het ogenblik van het instellen van het beroep.”.

Art. 90. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.9. §1. De overtreder brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending op de hoogte van de vrijwillige uitvoering van de opgelegde maatregelen.

Daarop maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid bezorgt met een beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere bevoegde overheden, vermeld in het derde lid, de overtreder, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakte van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van uitvoering van de maatregelen en van de datum van uitvoering.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.7, §5.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gebeurd, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, er in een afzonderlijke akte melding van maken dat op het onroerend goed ten gevolge van een uitvoerbare beslissing als vermeld in artikel 6.4.7 of 6.4.8 een verplichting rust om maatregelen als vermeld in artikel 6.4.7 §2, uit te voeren. In die akte wordt ook bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de bestuurlijke herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde maatregelen uit te voeren, onverminderd de verplichting van de overtreder.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse af te leveren op hun verzoek.”.

Art. 91. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.10. §1. Elke overtreder aan wie het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, en in voorkomend geval de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, werd betekend, is hoofdelijk gehouden tot het betalen van de meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de toepassing van bestuursdwang, met inbegrip van de kosten voor de voorbereiding ervan.

Het besluit en de beslissing, vermeld in het eerste lid, maken daarvan melding.

§2. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de persoon die een zakelijk recht heeft op het goed dat het voorwerp van de bestuursdwang uitmaakte.

Op voorwaarde dat de titel van de houder van het zakelijk recht al was overgeschreven vóór de overschrijving van het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, §5,

blijft het verhaal van de kosten evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ten gevolge van de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, met overeenkomstige toepassing van artikel 6.3.4, §3. De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van het besluit of de beslissing over beroep.”.

Art. 92. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.11. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die bestuursdwang heeft toegepast, kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen. Hetzelfde geldt voor de meerwaarde die na het einde van de uitvoeringstermijn nog verschuldigd is. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door de ambtenaar die de Vlaamse Regering of het college van burgemeester en schepenen daarvoor heeft aangewezen. Het dwangbevel wordt betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending.

Op het dwangbevel, vermeld in het eerste lid, zijn de bepalingen van deel V van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing.”.

Art. 93. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.12. Tenzij de tenuitvoerlegging gebeurt met expliciete of impliciete instemming van de gebruiker en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang, is de uitvoering van handelingen in de plaats en op kosten van de overtreder alleen mogelijk door een gerechtsdeurwaarder na voorafgaande betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in artikel 6.4.7, of, als beroep werd ingesteld tegen het besluit, na voorafgaande betekening van het besluit en de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8.

Om aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang uitvoering te geven, hebben personen die daartoe zijn aangewezen door, naar gelang van het geval, de gerechtsdeurwaarder, de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, toegang tot elke plaats als dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.”.

Art. 94. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 87, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.13. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het verzegelen van gebouwen en terreinen, en wat zich daarin of daarop bevindt, alsook

het meevoeren en opslaan van voor bestuursdwang vatbare zaken, als de toepassing van bestuursdwang dat vereist.

De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de bewaring en de teruggave aan de rechthebbenden van de meegevoerde zaken.”.

Art. 95. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. Last onder dwangsom”.

Art. 96. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.14. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester is bevoegd om aan de overtreder een last onder dwangsom op te leggen. Last onder dwangsom houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing, die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds de verbeurte van een dwangsom als sanctie bij negatie insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

Artikel 6.4.7, §2 tot en met §6, is ook van toepassing op het besluit, vermeld in het eerste lid, met het voorbehoud dat een last onder dwangsom nooit de betaling van een meerwaarde als enig voorwerp kan hebben.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester stelt de dwangsom in het besluit vast op een bedrag ineens, op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of per overtreding van de last, zonder dat die dwangsom betrekking kan hebben op de betaling van de meerwaarde als onderdeel van deze last. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan een bedrag vaststellen waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.

Een dwangsom wordt pas verbeurd verklaard na de betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in het eerste lid, in voorkomend geval samen met de beslissing over het beroep.”.

Art. 97. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.15. §1. Tegen de beslissing tot het opleggen van een last onder dwangsom kan de vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de last onder dwangsom, tot de matiging of modulering van de maatregelen die de overtreder ten gevolge van de last onder dwangsom moet uitvoeren, of tot de aanpassing van de dwangsom of van de voorwaarden van de dwangsom. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift.

§2. Artikel 6.4.8, §2 en §3, en artikel 6.4.9 zijn van toepassing op deze onderafdeling.

Artikel 6.4.10 is van toepassing op de meerwaarde die in de last onder dwangsom is begrepen.”.

Art. 98. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.16. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan de verbeurde dwangsommen en de meerwaarde, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen bij dwangbevel. Artikel 6.4.11 is van toepassing op dat dwangbevel.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan op gemotiveerd verzoek en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de herstelmaatregelen, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk wordt ingevorderd zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt. De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van dit lid.”.

Art. 99. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.17. De rechtbank van eerste aanleg kan op verzoek van de overtreder de dwangsom opheffen, de looptijd ervan voor een bepaalde termijn opschorten of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen. De overtreder dagvaardt daarvoor de stedenbouwkundige inspecteur die de dwangsomtitel heeft doen betekenen.”.

Art. 100. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 95, een artikel 6.4.18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.18. De vordering tot betaling van verbeurde bedragen verjaart na verloop van zes maanden na de dag waarop de bedragen verbeurd zijn. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.”.

Art. 101. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 78, een afdeling 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 5. Minnelijke schikking”.

Art. 102. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.19. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of de gemeente, met de overtreder, overtreders of andere belanghebbenden een minnelijke schikking aangaan onder de volgende voorwaarden:
1° het voorwerp van de minnelijke schikking is in overeenstemming met artikel 6.3.1;
2° de minnelijke schikking doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde van een overeenkomstig hoofdstuk III tussengekomen rechterlijke beslissing noch aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom;
3° de zakelijke rechten op het onroerend goed waarop de minnelijke schikking betrekking heeft, behoren toe aan een of meer personen die zich door de minnelijke schikking verbinden;
4° de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen bedraagt niet meer dan vijf jaar.

De miskenning van één van de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, heeft van rechtswege de nietigheid van de minnelijke schikking tot gevolg.

§2. De minnelijke schikking wordt aangevraagd door de personen die zich door de minnelijke schikking wensen te verbinden, volgens de regels, bepaald door de Vlaamse Regering.

§3. Een aanvraag tot minnelijke schikking schorst de verjaring van de herstelvordering. De schorsing vangt aan vanaf de datum van betekening van de aanvraag aan de bevoegde overheid. De schorsing neemt een einde vanaf:
1° de datum waarop de minnelijke schikking tot stand komt conform artikel 6.4.20;
2° de datum waarop de minnelijke schikking wordt geweigerd.”.

Art. 103. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.20 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.20. De minnelijke schikking wordt op schrift gesteld. De minnelijke schikking wordt ondertekend door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, en door de overtreder of overtreders of andere belanghebbenden met wie de minnelijke schikking wordt aangegaan. De minnelijke schikking wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waarin het onroerend goed gelegen is.”.

Art. 104. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.21 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.21. Artikel 6.4.9 is van toepassing op deze afdeling, met dien verstande dat het proces-verbaal van vaststelling wordt overgeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.20.

De uitvoering van de minnelijke schikking, bevestigd in het proces-verbaal van vaststelling, dooft elk verder recht op herstel of vergoeding van schade, geleden door het algemeen belang naar aanleiding van de inbreuken of misdrijven die omschreven zijn in de akte, vermeld in artikel 6.4.20.".

Art. 105. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 101, een artikel 6.4.22 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.22. De miskenning van de verplichtingen die in de minnelijke schikking zijn opgenomen, vormt ten aanzien van de overtreders of andere belanghebbenden die de minnelijke schikking hebben ondertekend, een grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom.".

Art. 106. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk V toegevoegd, dat luidt als volgt:

"HOOFDSTUK V. Inkomsten uit handhaving".

Art. 107. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk V, ingevoegd bij artikel 106, een artikel 6.5.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.5.1. Er wordt een Herstelfonds opgericht als gewestdienst met afzonderlijk beheer als vermeld in artikel 140 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit.

Aan het Herstelfonds worden toegewezen:
1° alle ontvangsten die voortvloeien uit de toepassing van titel VI;
2° het saldo van alle middelen die op 31 december 2005 beschikbaar zijn op het Grondfonds, vermeld in artikel 5.6.3, verminderd met het bedrag dat voor planschadevergoedingen op de begroting van 2005 van het Grondfonds werd ingeschreven en de helft van het bedrag dat in hetzelfde jaar werd ingeschreven als naar het volgende begrotingsjaar over te dragen saldo;
3° het saldo van het Herstelfonds dat per 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het begrotingsjaar, beschikbaar is.

Het Herstelfonds dat op basis van de ontvangsten, vermeld in het tweede lid, is gevormd, is bestemd voor alle uitgaven die voortvloeien uit de toepassing van titel VI.

Alle schulden, vorderingen en tegoeden van het Grondfonds die betrekking

hebben op de toepassing van titel VI, worden overgenomen door het Herstelfonds.”.

Art. 108. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk VI toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK VI. Diverse bepalingen”.

Art. 109. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, ingevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.1. §1. De uitvoering van de maatregelen die krachtens deze titel begrepen zijn in een uitvoerbare rechterlijke of bestuurlijke beslissing, of minnelijke schikking, is nimmer vergunnings- of meldingsplichtig op grond van dit decreet.

§2. Vanaf de datum van afgifte van het proces-verbaal van vaststelling van uitvoering, vermeld in artikel 6.3.6, 6.4.9, 6.4.15, §2 en artikel 6.4.21, kunnen ten aanzien van het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, stabiliteitswerken als vermeld in artikel 4.1.1, 11°, worden vergund.

§3. Vanaf de datum, vermeld in paragraaf 2, kan met betrekking tot het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, een herstelattest worden verleend. Dat attest bevestigt dat het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen in de door het herstelattest gedocumenteerde staat behouden kan blijven.

Het herstelattest, vermeld in het eerste lid, wordt aangevraagd volgens regels die de Vlaamse Regering bepaalt, en wordt afgegeven door het college van burgemeester en schepenen.”.

Art. 110. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.2. De rechtbank kan de titel van eigendomsverkrijging of van huur vernietigen op vordering van de kopers of de huurders van een goed dat het voorwerp uitmaakt of kan uitmaken van gerechtelijke of bestuurlijke herstelmaatregelen, onverminderd het recht van de kopers of huurders om schadevergoeding te eisen.

De vordering tot vernietiging kan niet meer worden ingeroepen als de inbreuk op de informatieplicht met betrekking tot de publiciteit en de onderhandse overeenkomst is rechtgezet bij de authentieke akteverlening en de informatiegerechtigde in deze akte verzaakt aan de vordering tot nietigverklaring op basis van een inbreuk op de informatieplicht.”.

Art. 111. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 108, een artikel 6.6.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.6.3. De dagvaarding voor de correctionele rechtbank of het exploot tot inleiding van het geding, vermeld in artikel 6.3.1 en 6.3.3, wordt in het vergunningenregister van de gemeente waar het onroerend goed gelegen is, ingeschreven op verzoek van de deurwaarder die het exploot heeft opgemaakt.”.

Art. 112. Artikel 7.7.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.1. De strafrechter kan de herstelvordering die regelmatig bij hem aanhangig is gemaakt en die gegrond is op instandhouding, nog steeds inwilligen als de beklaagde hieraan schuldig wordt bevonden en deze instandhouding op het ogenblik van de uitspraak een stedenbouwkundige inbreuk uitmaakt als vermeld in artikel 6.2.2, 1°.

Hetzelfde geldt voor de herstelvordering die gegrond is op het toestaan of aanvaarden door de eigenaar van feiten van instandhouding als vermeld in het eerste lid.

Een herstelvordering die door de stedenbouwkundige inspecteur is ingesteld op grond van instandhouding van handelingen, kan vanaf 1 september 2009 niet langer worden ingewilligd als die instandhouding op het ogenblik van de uitspraak geen stedenbouwkundig misdrijf of stedenbouwkundige inbreuk meer uitmaakt.”.

Art. 113. Artikel 7.7.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.2. Als het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.3.3, §3, pas te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet méér bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet.

Als de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard vóór de datum van 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen.”.

Art. 114. Artikel 7.7.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.3. Het Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010, vastgesteld door de Vlaamse Regering op 16 juli 2010, blijft van kracht zolang het niet werd vervangen door een Gewestelijk Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening als vermeld in artikel 6.1.3.”.

Art. 115. Artikel 7.7.4 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.4. Artikel 6.6.1, §3, is niet van toepassing op processen-verbaal van vaststelling van uitvoering als de uitgevoerde herstelmaatregelen zijn opgelegd vóór de inwerkingtreding van artikel 56 van het decreet van … betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning.”.

Art. 116. Aan titel VII, hoofdstuk VII van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7.7.5. Vanaf de inwerkingtreding van titel VI, hoofdstuk III, afdeling 1 zoals gewijzigd bij artikelen 55 tot en met 61 van het decreet van …betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning nemen de burgemeester en de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur de taken en bevoegdheden over die vóór de inwerkingtreding door het college van burgemeester en schepenen werden waargenomen in het kader van titel VI van deze codex decreet, en zetten ze de herstelvorderingen voort die door het college van burgemeester en schepenen werden ingeleid bij het parket of voor de burgerlijke rechter.”.

Art. 117. Aan titel VII, hoofdstuk VII van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7.7.6. In afwijking van artikel 6.2.1, 3° en artikel 6.2.6 kan de voortzetting van werken, handelingen en wijzigingen die vóór de inwerkingtreding van het decreet van … betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning zijn uitgevoerd en die in strijd zijn met een bekrachtigd stakingsbevel, uitsluitend worden bestraft met de administratieve geldboete, vermeld in artikel 6.1.49, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van het decreet van (datum) betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning.Titel VI, Hoofdstuk II, afdeling 7, zoals van kracht vóór de inwerkingtreding van het decreet van (datum) betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, blijft onverkort van toepassing op die feiten en de administratieve geldboetes die erop gegrond zijn of worden.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 118. In titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, worden de woorden “Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving” telkens vervangen door de woorden “Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu”.

Art. 119. Aan artikel 16.1.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, en gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008, 30 april 2009, 8 mei 2009, 23 december 2010, 23 december 2011 en 8 februari 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 19°ter toegevoegd, dat luidt als volgt:

“19°ter: het decreet van … betreffende de omgevingsvergunning voor zover het projecten betreft bedoeld in artikel 4, 1°, c en 2°, b.”;

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk II en hoofdstuk IV, afdeling III en V van deze titel zijn van toepassing op titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.“.

Art. 120. Artikel 16.2.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.1. De Vlaamse Regering is belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake milieu en ruimtelijke ordening.”.

Art. 121. Artikel 16.2.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.2. Ter ondersteuning van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering wordt een gewestelijke raad voor de handhaving van de milieuwetgeving en de handhaving van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening opgericht, hierna de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu te noemen.”.

Art. 122. Artikel 16.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.3. Met het oog op een doelmatige handhaving van de milieuwetgeving en de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 pleegt de Vlaamse Regering, daarin bijgestaan door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, systematisch overleg met de daarvoor bevoegde overheden.

De op basis van dat overleg gemaakte afspraken worden in protocollen vastgelegd.

De Vlaamse Regering bepaalt de manier waarop de protocollen worden vastgelegd.”.

Art. 123. Artikel 16.2.5 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.5. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport op. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van het milieurecht stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

De Vlaamse Regering zal de overheden die belast zijn met de handhaving van het milieurecht en waarvoor het Vlaamse Gewest niet bevoegd is, uitnodigen om de

informatie waarover ze beschikken en die ook van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking te stellen van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde gewestelijke handhavingsbeleid;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld misdrijf inzake milieu;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten en provincies gevoerde handhavingsbeleid inzake milieu;
6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de milieuregelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;
7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid inzake milieu.

Het handhavingsrapport van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan naast de rapportering over de milieuhandhaving ook rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevatten. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, stellen daarvoor, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. De rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omvat minstens de onderdelen opgesomd in het vorige lid.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu deelt het handhavingsrapport mee aan de Vlaamse Regering. Die bezorgt het handhavingsrapport aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, de provincies en de gemeenten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en de verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 124. Artikel 16.2.6 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.6. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt de krachtlijnen en de prioriteiten van het beleid inzake de handhaving van de milieuwetgeving voor. Hij doet dat op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering voorstellen en adviezen formuleren in het kader van het handhavingsbeleid ruimtelijke ordening en ten aanzien van het gewestelijk handhavingsprogramma ruimtelijke ordening zoals bedoeld in artikel 6.1.3, §1 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.”.

Art. 125. Artikel 16.2.7 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.7. §1. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu telt dertien leden, alsook een vaste secretaris. De Vlaamse Regering benoemt de leden na voordracht, en de voorzitter, de ondervoorzitter en de vaste secretaris onder de personen die deskundig zijn op het vlak van de handhaving van het milieurecht of op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.

§2. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu wordt als volgt samengesteld:
1° een voorzitter;
2° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de milieuwetgeving;
3° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
4° zes leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie;
5° twee leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed;
6° een lid op voordracht van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
7° een lid op voordracht van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed;
8° een lid op voordracht van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
9° een lid op voordracht van de Vereniging van de Vlaamse Provincies;
10° een lid op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Voor de leden, vermeld in het eerste lid, 4° tot en met 10°, wordt telkens een plaatsvervanger aangewezen.

De leden, vermeld in 4° tot en met 10°, worden voorgedragen op een dubbeltal dat in een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen voorziet.

Een lid mag geen verkozen politiek mandaat uitoefenen.

De samenstelling, vermeld in het eerste lid, kan verder worden uitgebreid met:
1° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten-generaal bij de hoven van beroep;
2° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg;

3° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de federale politie;
4° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de lokale politie.

Voor de leden, vermeld in het vijfde lid, wordt ook telkens een plaatsvervanger aangewezen.

Het niet aanwijzen van de vertegenwoordigers, vermeld in het vijfde lid, heeft geen gevolgen, noch voor de werking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, noch voor de geldigheid van de handelingen die de raad stelt.

§3. De leden van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu worden benoemd voor vijf jaar. Hun benoeming is hernieuwbaar. Een lid van wie het mandaat vacant verklaard wordt, wordt binnen drie maanden vervangen.”.

Art. 126. Artikel 16.2.9 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.9 De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt zijn huishoudelijk reglement op, dat minstens het volgende regelt:
1° de bevoegdheden van de voorzitter en de ondervoorzitters;
2° de wijze van bijeenroeping en beraadslaging;
3° de frequentie van de vergaderingen;
4° de voorwaarden waaronder de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een beroep kan doen op externe deskundigen of op permanente of tijdelijke werkgroepen.

Het huishoudelijk reglement en de wijzigingen ervan worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.”.

Art. 127. Aan artikel 16.3.8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 kunnen toezichthouders die toezicht uitoefenen op het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter en op titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten en die personeelsleden zijn van het agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed ook de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.”.

Art. 128. In artikel 16.3.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan de vorm van het verslag van vaststelling bepalen, alsook welke andere overheden geïnformeerd kunnen worden over de vastgestelde milieu-inbreuken, vermeld in het eerste lid, en de wijze waarop dat moet gebeuren.”.

Art. 129. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.23bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.23bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces verbaal, kunnen milieu-inbreuken die een schending uitmaken van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van dit decreet vaststellen in een verslag van vaststelling.

Een afschrift van het verslag van vaststelling wordt bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van de inbreuken. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden een afschrift ontvangt.

Art. 130. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.24bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.24bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces verbaal, kunnen ook milieumisdrijven die een schending uitmaken van het decreet van … tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van dit decreet vaststellen in een proces verbaal.

Een afschrift van het proces verbaal wordt bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van de misdrijven. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden een afschrift ontvangt.”.

Art. 131. Aan artikel 16.3.25 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 21 december 2007, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De vaststelling van milieumisdrijven door de ambtenaren, vermeld in artikel 16.3.24bis geldt niet tot bewijs van het tegendeel.”.

Art. 132. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling III vervangen door wat volgt:

“Afdeling III. Het handhavingscollege”.

Art. 133. In artikel 16.4.19 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 20009 en 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord “Milieuhandhavingscollege” wordt telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”;

2° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

“§2. Het handhavingscollege doet uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke entiteit over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete en, in voorkomend geval, een voordeelontneming als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling IV.

Het handhavingscollege doet ook uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in artikel 6.1.1, 2°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete als vermeld in artikel 6.2.2, 6.2.6 en 6.2.11, §4, van de voormelde codex.”.

Art. 134. In artikel 16.4.20 en 16.4.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 135. In artikel 16.4.21, 16.4.24, 6.4.39, 16.4.44, 16.4.62, 16.4.63 en 16.4.65 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 136. In artikel 16.4.22 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” telkens vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 137. Artikel 16.4.28 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.4.28. Als de feiten die aan de gewestelijke entiteit worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter en op schendingen van titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, enerzijds, en stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven anderzijds, verkrijgt de gewestelijke entiteit de bevoegdheid om voor de bij haar aanhangige stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven de bestuurlijke geldboetes op te leggen die in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 zijn bepaald. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van deze afdeling, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de bevoegde stedenbouwkundige beboetingsambtenaar.”.

Art. 138. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling V vervangen door wat volgt:

“Afdeling V. Zitting en uitspraak van het handhavingscollege”.

Art. 139. In artikel 16.5.1, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010,

wordt tussen de woorden “bestuurlijke geldboeten” en de zinsnede “en, in voorkomend geval” de zinsnede “, vermeld in artikel 16.4.19, §4, en titel XVI, hoofdstuk IV, afdeling IV” ingevoegd.

Art. 140. In artikel 16.6.1, §2, 3°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord “Milieuhandhavingscollege” vervangen door het woord “handhavingscollege”.

Art. 141. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van bijlage V vervangen door wat volgt:

“Bijlage V. Salarisschaal van de bestuursrechters van het handhavingscollege”.

Hoofdstuk 4. Uitvoering en inwerkingtreding

Art. 142. De besluiten die de Vlaamse Regering vóór de datum van inwerkingtreding van dit decreet heeft vastgesteld ter uitvoering van titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, blijven geldig tot ze worden opgeheven.

Art. 143. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum na de inwerkingtreding van het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening.

In afwijking van het eerste lid treden artikel 17, 18, 19, 114 en 120 tot en met 126 in werking op de dag van de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse Regering bezorgt binnen drie jaar na de datum van inwerkingtreding, bedoeld in het eerste lid, aan het Vlaams Parlement een verslag over de wijze waarop het is toegepast en doet eventueel de nodige voorstellen tot aanpassing van het decreet.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting,
Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,

Philippe MUYTERS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 54.879/1
van 24 januari 2014

over

een voorontwerp van decreet ‘betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning’

Op 20 december 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport en de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur verzocht binnen een termijn van dertig dagen, een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning'.

Het voorontwerp is door de eerste kamer onderzocht op 21 januari 2014. De kamer was samengesteld uit Marnix VAN DAMME, kamervoorzitter, Wilfried VAN VAERENBERGH en Wouter PAS, staatsraden, Michel TISON, assessor, en Wim GEURTS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Kristine BAMS, eerste auditeur en Githa SCHEPPERS, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 24 januari 2014.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

Gelet op het uitzonderlijk hoge aantal adviesaanvragen die met toepassing van artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State aanhangig zijn gemaakt, heeft de afdeling Wetgeving zich bovendien noodgedwongen moeten beperken tot een summier onderzoek van het ontwerp, zelfs met betrekking tot de in artikel 84, § 3, eerste lid, van die wetten opgesomde punten. Uit de vaststelling dat over een bepaling in dit advies niets wordt gezegd, mag niet zonder meer worden afgeleid dat er niets over gezegd kan worden en indien er wel iets over wordt gezegd, dat er niets méér over te zeggen valt.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP VAN DECREET

2.1. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet bevat, naar aanleiding van het decreet betreffende de omgevingsvergunning, een modernisering van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 (hierna: de Codex) op het vlak van de handhaving, naar het voorbeeld van het decreet van 5 april 1995 'houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid' (hierna: DABM) en het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013.

2.2. Het ontwerp bestaat uit 3 hoofdstukken, waarvan hoofdstuk 2 Titel VI ("Handhavingsmaatregelen") van de Codex wijzigt, en hoofdstuk 3 het DABM.

2.2.1. De wijzigingen van titel VI van de Codex (hoofdstuk 2 van het ontwerp) kunnen als volgt worden samengevat:

A. In een eerste hoofdstuk ('Inleidende bepalingen') worden in een eerste afdeling ('Definities') onder meer de begrippen "gemeentelijk stedenbouwkundig inspecteur", "gewestelijke beboetingsambtenaar" en "gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur" omschreven (artikel 15 van het ontwerp). In een tweede afdeling ('Handhavingsbeleid Ruimtelijke Ordening') wordt bepaald dat de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (voorheen: de Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving (artikel 16.2.2. DABM)) de opmaak coördineert van een Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening en een Handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening opstelt (artikel 18).

B. In een tweede hoofdstuk ('Sancties') wordt in een eerste afdeling ('Stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken') het onderscheid ingevoerd tussen een misdrijf en een inbreuk (artikelen 31 en 32). Inbreuken kunnen worden bestraft met een exclusief bestuurlijke geldboete en misdrijven kunnen worden bestraft door de strafrechter of met een alternatieve bestuurlijke geldboete (artikel 42).

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

In een tweede afdeling (‘Voorkomen en vaststellen van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken’) worden de “raadgeving” en “aanmaning” decretaal verankerd (artikel 35), wordt bepaald dat misdrijven worden vastgesteld in een proces-verbaal en dat bij samenloop met milieu-inbreuken en -misdrijven ook aan de gewestelijke overheden belast met milieuhandhaving een afschrift wordt bezorgd van het proces-verbaal (artikel 37). Stedenbouwkundige inbreuken (zonder samenloop met stedenbouwkundige misdrijven) worden vastgesteld in een verslag van vaststelling; bij samenloop met milieu-inbreuken wordt tevens een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden belast met milieuhandhaving (artikel 39).

In een derde afdeling (‘Het opleggen van een bestuurlijke geldboete’) wordt vooreerst met betrekking tot bestuurlijke geldboeten in het algemeen bepaald dat:

- er bestuurlijke seponering mogelijk is (artikel 42);

- wanneer feiten aan de gewestelijke beboetingsambtenaar worden voorgelegd die blijk geven van een samenloop tussen stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken en milieu-inbreuken of -misdrijven, de gewestelijke beboetingsambtenaar bestuurlijke geldboetes kan opleggen die zijn voorzien in het DABM, weliswaar na advies van de gewestelijke entiteit die is vermeld in artikel 16.4.25 DABM (artikel 44). De mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete verjaart na verloop van vijf jaar (artikel 45);

- de bestuurlijke geldboetes worden geïnd en ingevorderd door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie ten voordele van het Herstelfonds en dat wanneer niet wordt betaald, de bedragen worden ingevorderd bij dwangbevel (artikel 47).

Vervolgens wordt bepaald dat de gewestelijke beboetingsambtenaar een exclusieve bestuurlijke geldboete kan opleggen voor inbreuken; tegen deze beslissing kan een schorsend beroep worden ingesteld bij het Handhavingscollege (artikel 49).

Tenslotte wordt met betrekking tot de alternatieve bestuurlijke geldboeten voor misdrijven bepaald dat, behalve wanneer een misdrijf strafrechtelijk behandeld wordt, de gewestelijke beboetingsambtenaar een alternatieve bestuurlijke geldboete kan opleggen; ook tegen deze beslissing kan een schorsend beroep worden ingesteld bij het Handhavingscollege (artikel 51).

In een vierde afdeling (‘Voorstel tot de betaling van een geldsom’) wordt bepaald dat in “duidelijke gevallen” de gewestelijke beboetingsambtenaar een “voorstel tot betaling van een geldsom” kan doen; na de betaling hiervan is een bestuurlijke geldboete niet meer mogelijk (artikel 53).

C. In een derde hoofdstuk (‘Rechterlijke maatregelen’) worden in een eerste afdeling “rechterlijke herstelmaatregelen” behandeld:

- naast de straf kan de rechtbank - ambtshalve of op vordering van de bevoegde overheid - herstelmaatregelen bevelen (met name een meerwaarde betalen en/of bouw- of aanpassingswerken uitvoeren en/of de plaats in de oorspronkelijke toestand herstellen of het strijdig gebruik staken), al dan niet mits het opleggen van een dwangsom; dit gebeurt met inachtneming van een rangorde (artikelen 56, 57, 59);

- de bevoegde overheid kan ook voor de burgerlijke rechtbank herstelmaatregelen en een dwangsom vorderen (artikel 58);

- voor definitieve rechterlijke herstelmaatregelen waarvan de uitvoeringstermijn al meer dan vijf jaar overschreden is, kan een nieuwe uitvoeringstermijn worden verleend in de vorm van een dading (artikel 60).

Een tweede afdeling handelt over de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering. De Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid wordt omgevormd tot de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering (artikelen 64 tot 66); deze Hoge Raad behoudt een adviesbevoegdheid (artikelen 68 en 69) en een specifieke bevoegdheid inzake het invorderen van dwangsommen (artikel 71).

D. Een vierde hoofdstuk is gewijd aan bestuurlijke maatregelen.

Een eerste afdeling bevat basisbepalingen met betrekking tot bestuursdwang of last onder dwangsom (artikel 81) en bepaalt dat een bestuurlijke maatregel geen afbreuk mag doen aan het gezag van gewijsde van een eerder tussengekomen rechterlijke beslissing (artikel 82).

Een tweede afdeling betreft het stakingsbevel (artikelen 84 tot 86). Het stakingsbevel is een preventieve maatregel, gericht op het voorkomen van misdrijven of het voorkomen van schade aan de goede ruimtelijke ordening (artikel 84). Elke belanghebbende kan de opheffing van deze maatregel vorderen voor de rechtbank van eerste aanleg (artikel 84).

De derde afdeling behandelt de bestuursdwang (artikelen 88 tot 94):

- de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan bestuursdwang toepassen (artikel 88);

- tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang kan beroep worden ingesteld bij de Vlaamse Regering (artikel 89);

- de opgelegde maatregelen kunnen ook vrijwillig worden uitgevoerd; de bevoegde overheid maakt hiervan een proces-verbaal van vaststelling op (artikel 90).

Een vierde afdeling betreft de last onder dwangsom (artikelen 96 tot 100):

- de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan een last onder dwangsom opleggen (artikel 96);

- tegen de beslissing tot het opleggen van een last onder dwangsom kan beroep worden ingesteld bij de Vlaamse Regering (artikel 97).

Tenslotte wordt in een vijfde afdeling de minnelijke schikking behandeld (artikelen 101 tot 105). Onder strikte voorwaarden kan de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester met de overtreder(s) of andere belanghebbenden een minnelijke schikking aangaan (artikel 102).

E. In Hoofdstuk V ('Inkomsten uit handhaving') komt het Herstelfonds als een gewestdienst met afzonderlijk beheer aan bod (artikel 107).

F. Hoofdstuk VI bevat diverse bepalingen.

2.2.2. Hoofdstuk 3 van het ontwerp wijzigt het DABM. De voornaamste wijzigingen zijn de volgende:

- het toepassingsgebied van het DABM wordt verruimd tot het decreet betreffende de omgevingsvergunning (artikel 119);

- de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu (artikelen 121, 125 en 126) stelt jaarlijks een handhavingsrapport op (artikel 123) en stelt tevens de krachtlijnen en prioriteiten van het beleid inzake de handhaving van de milieuwetgeving voor; er kunnen ook adviezen en voorstellen geformuleerd worden in het kader van het handhavingsbeleid ruimtelijke ordening (artikel 124);

- ook gemeentelijke stedenbouwkundige ambtenaren worden bevoegd om milieumisdrijven en -inbreuken op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal (artikelen 129 en 130);

- het Milieuhandhavingscollege (artikel 16.4.19. DABM) dat het 'Handhavingscollege' wordt, is bevoegd voor uitspraken in beroep tegen bestuurlijke geldboeten die worden opgelegd zowel wegens de schending van de Codex als wegens de schending van het DABM (artikel 133).

BEVOEGDHEID

3. De ontworpen regeling vindt haar bevoegdheidsrechtelijke grondslag in artikel 6, § 1, I, (ruimtelijke ordening) en II (leefmilieu) van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen' (hierna: BWHI), al dan niet in samenhang gelezen met artikel 10 BWHI, alsook in artikel 11 BWHI.

Luidens artikel 10 BWHI kunnen de decreten bepalingen bevatten in aangelegenheden waarvoor niet de decreetgever maar de federale wetgever in beginsel bevoegd is. Daartoe is evenwel vereist dat een dergelijke regeling noodzakelijk is voor de uitoefening van de bevoegdheden van het gewest of de gemeenschap, dat die aangelegenheid zich tot een gedifferentieerde regeling leent en dat de weerslag van de betrokken bepalingen op die aangelegenheid slechts marginaal is.

Voor het merendeel van de bepalingen waarvoor bevoegdheidsrechtelijk een beroep moet worden gedaan op artikel 10 BWHI, rijst er geen probleem. Dat is met name het geval voor de ontworpen artikelen 6.2.4, vijfde lid, 6.2.11, § 3, 6.3.4, § 3, en 6.4.17 van de Codex (resp. de artikelen 37, 47, 59 en 99 van het ontwerp), en het ontworpen artikel 16.4.19, § 2, tweede lid DABM (artikel 133, 2°, van het ontwerp).

Voor het ontworpen artikel 6.4.4, § 4, van de Codex (artikel 84 van het ontwerp) bevat de memorie van toelichting geen verantwoording in het licht van artikel 10 BWHI, wat moet worden verholpen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Algemene opmerking

4. De ontworpen artikelen 6.2.3, § 2, laatste lid, 6.2.11, § 6, 6.2.14, derde lid, [2] en 6.4.2, § 2, van de Codex (resp. de artikelen 35, 47, 53 en 81 van het ontwerp) bevatten telkens een machtiging aan de Vlaamse Regering om de "nadere regels voor de uitvoering" van bepalingen van het ontwerp vast te stellen.

De draagwijdte van die machtigingen is niet duidelijk.

Ofwel wordt niets meer beoogd dan wat reeds vervat is in de algemene uitvoeringsbevoegdheid waarover de Vlaamse Regering beschikt op grond van artikel 20 BWHI. In dat geval is een specifieke machtiging aan de Vlaamse Regering niet noodzakelijk, al zou het behoud van de betrokken bepalingen kunnen worden gebillijkt teneinde geen twijfel te laten bestaan over de mogelijkheid tot optreden van de Vlaamse Regering (die dan wel niet meer kan inhouden dan hetgeen uit de algemene uitvoeringsbevoegdheid voortvloeit).

Indien men evenwel de machtigingen aan de Vlaamse Regering verder wil doen reiken dan wat in de algemene uitvoeringsbevoegdheid is vervat, met name wanneer men het voor de Vlaamse Regering mogelijk zou willen maken om decretale bepalingen aan te vullen (bijvoorbeeld door bijkomende materiële of procedurele regels in te voeren), dient het voorwerp ervan te worden gepreciseerd.

Artikel 15

5. Het ontworpen artikel 6.1.1, 5°, van de Codex definieert "overtreder" als "de deelnemer aan het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk, vermeld in artikel 66 en 67 Strafwetboek". Om nadere toelichting verzocht omtrent de verwijzing in die bepaling naar de artikelen 66 en 67 van het Strafwetboek, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

> "De depenalisering van actuele bouwmisdrijven tot stedenbouwkundige inbreuken mag er niet toe leiden dat sommige deelnemers aan deze voormalige bouwmisdrijven niet langer via sanctionering verantwoordelijk kunnen worden gehouden. Alle deelnemers aan de stedenbouwkundige inbreuk vallen onder het begrip overtreder en kunnen dus met een bestuurlijke geldboete gesanctioneerd worden. Om een gelijke strafrechtelijke verantwoordelijkheid (in ruime zin) te garanderen voor stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken, wordt het begrip deelnemer afgelijnd via de begrippen dader, mededader en medeplichtige zoals gedefinieerd door artikel 66 en 67 Sw. Inderdaad dient deze definitie om te duiden dat wanneer de term overtreder wordt gehanteerd hiermee steeds overtreders in de ruime zin bedoeld worden. Dit zowel voor de strafrechtelijk aan te pakken misdrijven (wat uiteraard logisch is) als voor de gedepenaliseerde inbreuken. De definitie van art. 66 en 67 Strafwetboek wordt hiermee van overeenkomstige toepassing op wat gedepenaliseerd is."

[2] Vgl. in elk geval deze bepaling met de artikelen 16.4.36, § 3, en 16.4.41 DABM waar de maximumhoogte van het bedrag decretaal is vastgelegd.

Het strookt niet met een depenalisering van bepaalde misdrijven om alsnog met betrekking tot die gedepenaliseerde misdrijven (in het ontwerp "inbreuken" genoemd) begrippen te hanteren uit het strafrecht, die daarin echter een specifieke betekenis hebben en specifieke juridische gevolgen voortbrengen, wat niet het geval lijkt te zijn voor de gedepenaliseerde misdrijven in de ontworpen regeling. Bovendien staat het niet maken van enig onderscheid tussen dader, mededader en medeplichtige in de ontworpen regeling op gespannen voet met het vereiste van de evenredigheid van sancties en straffen.

Artikel 26

6. Artikel 26 dient uit het ontwerp te worden weggelaten aangezien de erin opgenomen opheffing reeds heeft plaatsgehad.

Artikel 31

7. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 6.2.1, eerste lid, van de Codex dient te worden verduidelijkt, zoals door de gemachtigde wordt bevestigd, dat in die bepaling de stedenbouwkundige misdrijven worden opgesomd.

8. Gevraagd naar de conformiteit van het ontworpen artikel 6.2.1, eerste lid, 2°, van de Codex met het legaliteitsbeginsel in strafzaken, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

> "Deze tekst is de overname van 6.1.1, 1ste lid 2 (…), en beoogt een identieke inhoud te hebben. Omdat echter ook huidig artikel 6.1.1, 1ste lid 2 - althans wat dit aspect betreft vragen kan doen rijzen, en de strafbaarstelling van handelingen in strijd met een ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan niet onontbeerlijk is voor het ruimtelijk beleid, zal de zinsnede 'met een ontwerp van ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 4.3.2 of 4.4.7, §1', geschrapt worden."

Gelet op het voornoemde beginsel dient de betrokken bepaling uit het ontwerp te worden weggelaten.

Artikel 32

9. In de inleidende zin van het ontworpen artikel 6.2.2 van de Codex dient te worden verduidelijkt, zoals door de gemachtigde wordt bevestigd, dat in dat artikel de stedenbouwkundige inbreuken worden opgesomd.

Artikel 37

10. In het ontworpen artikel 6.2.4, eerste lid, van de Codex wordt onder meer bepaald dat de processen-verbaal waarin de misdrijven omschreven in dit hoofdstuk worden vastgesteld, gelden tot bewijs van het tegendeel.

Het Grondwettelijk Hof heeft erop gewezen dat een dergelijke regel een uitzondering vormt op de algemene regel dat een proces-verbaal geldt als een loutere inlichting en derhalve ook op de regel van de vrije bewijslevering in strafzaken, waarbij de rechter, naar eigen overtuiging, de bewijswaarde beoordeelt van een bepaald element. Voor het verschil in behandeling dat eruit voortvloeit dient dan ook een redelijke verantwoording te bestaan en het mag de rechten van de beklaagde niet op een onevenredige wijze beperken. Het Hof heeft er eveneens op gewezen dat het zeer technische karakter van de regelgeving en de daarmee samenhangende moeilijkheid om de inbreuken op die regelgeving vast te stellen, van aard kunnen zijn om het niet onredelijk te maken dat aan processen-verbaal die door de aangestelde ambtenaren worden opgesteld, een bijzondere wettelijke bewijswaarde wordt toegekend.

Het staat aan de stellers van het ontwerp om zich ervan te vergewissen dat de ontworpen regeling als dermate technisch kan worden beschouwd dat kan worden gebillijkt dat aan de betrokken processen-verbaal bewijswaarde wordt verleend tot het tegendeel is bewezen. In bevestigend geval verdient het aanbeveling dat zij de verantwoording voor dat oordeel opnemen in de memorie van toelichting.

11. Gevraagd naar de noodzakelijkheid van het ontworpen artikel 6.2.4, laatste lid, van de Codex, heeft de gemachtigde het volgende geantwoord:

> "Dit artikel heeft tot doel om elke betwisting omtrent de bevoegdheid van de VR om de aanwijzingsbevoegdheid te delegeren, inzonderheid aan de leidend ambtenaar van het agentschap dat instaat voor de handhaving, uit te sluiten, maar wordt inderdaad vandaag ook gewoon gedelegeerd door de Vlaamse Regering bij besluit (BVR 10.11.2005 en 19.05.2000)."

Het ontworpen artikel 6.2.4, laatste lid, kan uit het ontwerp worden weggelaten.

Artikel 45

12. Luidens het ontworpen artikel 6.2.9, tweede lid, van de Codex begint de verjaringstermijn van vijf jaar te lopen vanaf de dag waarop het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk is gepleegd.

In artikel 16.4.30 DABM wordt bepaald dat voor milieu-inbreuken de verjaring drie jaar bedraagt en voor milieumisdrijven vijf jaar, vanaf de dag waarop de inbreuk of het misdrijf is vastgesteld.

Vraag is of deze verschillende regeling, zowel wat betreft de duur van de verjaringstermijn als het aanvangspunt ervan, en het verschil in behandeling dat er uit voortvloeit, verantwoord zijn in het licht van het grondwettelijke gelijkheidsbeginsel.

Artikel 49

13. Luidens het ontworpen artikel 6.2.12, § 1, laatste lid, mag de gewestelijke beboetingsambtenaar nooit zelf de auteur zijn van het verslag of het proces-verbaal van

vaststelling. In de memorie van toelichting wordt bij deze bepaling gesteld dat de beboetingsambtenaar ook over een algemene opsporingsbevoegdheid beschikt, wat inhoudt dat hij kan optreden als verbalisant en als beboetende instantie, maar nooit tegelijkertijd ten aanzien van dezelfde feiten. De memorie van toelichting verduidelijkt verder dat met deze regeling het onpartijdigheidsbeginsel wordt gerespecteerd.

In dat verband moet worden opgemerkt dat het onpartijdigheidsbeginsel zowel de persoonlijke onpartijdigheid waarborgt van de personeelsleden en de leden van de bestuurlijke organen die mede een beslissing nemen, als de structurele onpartijdigheid van die personeelsleden en bestuurlijke organen op het vlak van de organisatie van deze organen, het verloop van de procedure en het tot stand komen van hun beslissingen.

Vraag is dan ook of de ontworpen maatregel volstaat om ook de structurele onpartijdigheid te waarborgen.

Artikel 51

14. Het ontworpen artikel 6.2.13 van de Codex regelt de bestuurlijke handhaving door middel van het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete.

Met betrekking tot een vergelijkbare regeling werd in advies 50.981/3[3] het volgende gesteld:

> "Daarin wordt niet voorzien in de mogelijkheid voor de inspecteur Onroerend Erfgoed (en, op 'verzet', voor de rechtbank van eerste aanleg) om een uitstel van de tenuitvoerlegging van de straf toe te staan.
>
> Die regeling stuit op grondwettelijke bezwaren in een geval waarin voor eenzelfde feit een strafrechtelijke boete of een bestuurlijke boete kan worden opgelegd, zoals blijkt uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof:
>
> 'Wanneer, zoals te dezen, de dader van eenzelfde feit hetzij naar de correctionele rechtbank kan worden verwezen, hetzij een administratieve sanctie kan krijgen waartegen beroep kan worden ingesteld voor een niet-strafrechtelijk rechtscollege, oordeelt het Hof dat in principe een parallellisme moet bestaan tussen de maatregelen tot individualisering van de straf (arresten nrs. 40/97, 45/97, 128/99, 86/2007, 157/2008).'[4]
>
> Er lijkt geen reden te zijn waarom dat beginsel te dezen niet van toepassing zou zijn. Het ontwerp moet op dit punt dus worden aangevuld."

De gemachtigde heeft verklaard dat de beboetingsambtenaar niet over deze mogelijkheid beschikt, zodat het ontwerp op dit punt nog moet worden aangevuld.

[3] Adv.RvS 50.981/3 van 23 maart 2012 over een ontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 12 juli 2013 'betreffende het onroerend erfgoed', *Parl.St.* Vl. Parl. 2012-12, nr. 1901/1

[4] Voetnoot 21 van het geciteerde advies: GwH, 16 december 2010, nr. 148/2010, B.4.2.

Artikel 53

15. De gemachtigde heeft met betrekking tot de in het ontworpen artikel 6.2.14 van de Codex opgenomen regeling inzake het voorstel tot betaling van een geldsom nog het volgende verklaard:

> "Dit voorstel kan enkel maar worden gedaan bij een tijdige beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling. Dit blijkt, weze het impliciet, uit de verwijzing naar artikel 6.2.13 4 in artikel 6.2.14. Zie ook MvT, pagina 20: i.p.v. onmiddellijk de procedure tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete op te starten. Er kan hier worden verwezen naar artikel 16.4.34, tweede lid DABM, waar deze regeling op werd geïnspireerd."

Ter wille van de rechtszekerheid verdient het aanbeveling om uitdrukkelijk te bepalen dat een voorstel tot betaling van een geldsom enkel mogelijk is bij een tijdige beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling.

Artikel 71

16. In het ontworpen artikel 6.3.12 van de Codex worden aan de Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering, dat een orgaan van actief bestuur is (ontworpen artikel 6.3.7, § 2, eerste lid, van de Codex – artikel 64 van het ontwerp), bevoegdheden toegekend in verband met de invordering van door de rechter opgelegde dwangsommen.

In dat verband moet worden opgemerkt dat het grondwettelijke beginsel van de scheiding der machten en het fundamentele beginsel van onze rechtsorde dat rechterlijke beslissingen enkel kunnen worden gewijzigd door de aanwending van rechtsmiddelen, zich ertegen verzetten dat de uitvoerende macht de invordering van de opeisbare dwangsom opschort.[5]

De in het ontworpen artikel 6.3.12 van de Codex opgenomen regeling dient in dat opzicht te worden herbekeken.

Artikel 82

17. De gemachtigde heeft bevestigd dat in het ontworpen artikel 6.4.3, § 1, eerste lid, van de Codex de woorden "overeenkomstig dit hoofdstuk" moeten worden vervangen door de woorden "overeenkomstig deze titel".

Artikel 85

18. Zie, wat de in het ontworpen artikel 6.4.5 van de Codex bedoelde verzegeling betreft, de opmerking bij artikel 94 van het ontwerp.

[5] Zie: RvS, Stedenbouwkundig inspecteur van het Vlaamse Gewest t. het Vlaamse Gewest, nr. 222.714, 4 maart 2013, onder verwijzing naar GwH, nrs. 5/2009 en 3/2011. Zie ook: RvS, gemeente Nijlen, nr. 212.037, 15 maart 2013.

Artikel 92

19. Luidens het ontworpen artikel 6.4.11, tweede lid, van de Codex is op het dwangbevel deel V van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing.

In het verleden heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, reeds in de volgende bewoordingen kritiek geuit op een regeling waarin bepaald wordt dat op het dwangbevel de bepalingen van deel V van het Gerechtelijk Wetboek, houdende bewarend beslag en middelen tot tenuitvoerlegging, van toepassing zijn:

> "Vooraf moet worden opgemerkt dat het niet geheel duidelijk is wat met de genoemde verwijzing precies wordt bedoeld. Zo daardoor wordt beoogd een beroepsmogelijkheid bij de rechter, oordelend met volle rechtsmacht, in te stellen tegen het opleggen van de heffing, intresten, administratieve geldboete en toebehoren doorheen het aanvechten van het dwangbevel, is de verwijzing naar het vijfde deel van het Gerechtelijk Wetboek daarvoor niet adequaat.
>
> Alvast omwille van de rechtszekerheid verdient het aanbeveling om in de genoemde beroepsmogelijkheid op een uitdrukkelijke wijze in de ontworpen bepaling te voorzien."[6]

Deze opmerking geldt ook met betrekking tot de thans ontworpen bepaling, wat betreft de invordering van de verschuldigde kosten, verhoogd met de invorderingskosten, en de meerwaarde die na het einde van de uitvoeringstermijn nog verschuldigd is.

Artikel 94

20. Het ontworpen artikel 6.4.13, eerste lid, van de Codex bepaalt dat onder meer tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort, het verzegelen van gebouwen en terreinen en het meevoeren en opslaan van voor bestuursdwang vatbare zaken als de toepassing van bestuursdwang dit vereist. Uit de memorie van toelichting blijkt dat de verzegeling in dit geval een bewarende maatregel is.

Met betrekking tot een vergelijkbare regeling werd in het voornoemde advies 50.981/3 het volgende gesteld :

> "Het is kennelijk de bedoeling dat de verzegeling en de inbeslagname, zoals de beslissing die ze moeten ondersteunen, een bewarend karakter hebben. Dat neemt niet weg dat de maatregelen voor de betrokkene zeer ingrijpend kunnen zijn: het materiaal en materieel zal immers niet zelden een middel zijn om een inkomen te verwerven. In het licht van de vereisten inzake de bescherming van het eigendomsrecht (zie onder meer artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag over de rechten van de mens), dienen de stellers van het ontwerp zich af te vragen of er wel voldoende redenen zijn om aan het bestuur de bevoegdheid te verlenen tot het nemen van dergelijke maatregelen.
>
> In elk geval dient de bedoelde inmenging in het eigendomsrecht met de nodige waarborgen te worden omgeven. Het ontwerp zou aldus nader moeten bepalen in welke

[6] Adv.RvS 52.179/1/3 van 25 oktober 2012 over een voorontwerp dat geleid heeft tot het decreet van 1 maart 2013 'houdende diverse bepalingen inzake landbouw, leefmilieu en natuur en ruimtelijke ordening' *Parl.St.* Vl.Parl. 2012-12, nr. 1863/1, 93.

omstandigheden tot verzegeling en inbeslagname kan worden overgegaan; het zou ook in de mogelijkheid van uitoefening van het recht van verdediging moeten voorzien, en tevens de maximumduur van de verzegeling en inbeslagname als bewarende maatregelen moeten vaststellen of de wijze moeten bepalen waarop de maatregelen kunnen worden opgeheven.

Daarenboven dient, in geval van betwisting, de betrokkene, gelet op artikel 6, lid 1, van het Europees Verdrag over de rechten van de mens en artikel 14, lid 1, van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten, in de mogelijkheid te zijn om die betwisting aan de beoordeling van een rechter te onderwerpen.

Uit wat voorafgaat volgt dat, als artikel 11.5.6 van het ontwerp behouden blijft, de daarin bedoelde bevoegdheid tot verzegeling en inbeslagname op een meer omstandige wijze moet worden geregeld met inachtneming van, onder meer, de belangen van de personen wier situatie nadelig wordt beïnvloed door de inbeslagname.

Deze opmerking geldt a fortiori eveneens voor artikel 11.5.13 van het ontwerp, dat voorziet in een gelijkaardige regeling, maar dan binnen het raam van de uitoefening van bestuursdwang."

Die opmerking dient ook te worden betrokken op de thans voorliggende regeling inzake de toepassing van bestuursdwang. Ook hier dringt een meer omstandige uitwerking van de bestuursdwang zich op, ter inachtneming van de belangen van de personen wier situatie nadelig wordt beïnvloed.

Artikel 96

21. Uit het ontworpen artikel 6.4.14 van de Codex[7] blijkt dat de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester aan de overtreder een last onder dwangsom kunnen opleggen, zonder tussenkomst van een rechter.

In dat verband kan *mutatis mutandis* worden verwezen naar de hierna volgende opmerking uit advies 45.217/3 van de Raad van State van 4 november 2008, over het ontwerp dat heeft geleid tot het Woonzorgdecreet van 13 maart 2009[8]:

"Luidens artikel 75 van het ontwerp kan in bepaalde gevallen worden overgegaan tot de 'effectieve sluiting' van bepaalde ouderenvoorzieningen, indien zij verder worden geëxploiteerd nadat de Vlaamse Regering de sluiting heeft bevolen of nadat de sluiting van rechtswege is ingetreden. De 'effectieve sluiting' houdt in dat de stopzetting van de activiteiten en eventueel de ontruiming van de gebouwen wordt bevolen door de burgemeester en dat de gebouwen worden verzegeld.

De beslissing om tot sluiting over te gaan is bindend voor de betrokkene.

Die bestuurshandeling geniet bovendien het 'privilège du préalable', krachtens hetwelk ze uitvoerbaar is zolang ze zelf niet vernietigd of ingetrokken is, ongeacht of ze regelmatig dan wel onregelmatig is.[9]

[7] Zie in dat verband ook het ontworpen artikel 6.4.2 van de Codex (artikel 81 van het ontwerp).

[8] *Parl.St.* Vl. Parl 2008-09, nr. 1975/1.

[9] Voetnoot 39 van het geciteerde advies: R.v.St., nr. 49.811, 21 oktober 1994, Legrand.

Dat een eenzijdige bestuurshandeling de burger bindt, betekent nog niet dat de administratie zelf tot gedwongen uitvoering kan overgaan, zonder zich daarvoor tot de rechter te wenden.[10] Integendeel, de administratie is daartoe niet gerechtigd, 'wanneer geen wettekst haar daartoe machtigt en er geen bijzondere omstandigheden zijn die een dringend ingrijpen noodzakelijk maken, ten einde een ernstige verstoring van de openbare orde te voorkomen'.[11]

De ontworpen bepaling strekt ertoe aan een bestuurlijke overheid, te dezen de burgemeester, de bevoegdheid te verlenen om de ambtshalve tenuitvoerlegging van een bepaalde overheidsbeslissing mogelijk te maken. Aldus zou worden afgeweken van de regel dat de overheid zich vooraf tot de rechter moet wenden om dwang te mogen uitoefenen.

De beslissing om die bevoegdheid te verlenen is een beleidsbeslissing. Het staat meer bepaald aan de decreetgever om te oordelen of er voldoende zwaarwichtige redenen zijn die verantwoorden dat er afgeweken wordt van het beginsel dat niemand, ook de overheid niet, zichzelf recht doet.[12] De Raad van State kan er alleen maar op wijzen dat het voornoemde beginsel essentieel is in een rechtsstaat, en dat de decreetgever daaraan slechts met de grootste omzichtigheid mag tornen."

Artikel 107

22. In het ontworpen artikel 6.5.1, eerste lid, van de Codex dient de verwijzing naar artikel 140 van de gecoördineerde wetten op de Rijkscomptabiliteit te worden vervangen door een verwijzing naar artikel 3 van het decreet van 8 juli 2011 'houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof'.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Wim GEURTS Marnix VAN DAMME

[10] Voetnoot 40 van het geciteerde advies: A. MAST, J. DUJARDIN, M. VAN DAMME en J. VAN DE LANOTTE, *Overzicht van het Belgisch Administratief recht*, Mechelen, 2006, 17de uitgave, p. 7-8, nr. 9.

[11] Voetnoot 41 van het geciteerde advies: Cass., 20 januari 1994, *Arr. Cass.*, 1994, I, p. 79-80, nr. 35, met noot; *Rev. dr. commun*, 1994-95, 232, met noot van M. NIHOUL.

[12] Voetnoot 42 van het geciteerde advies: Rdpl. A. VANWELKENHUYZEN, "La maxime 'Nul ne peut se faire justice à soi-même', ses limites et ses sanctions en droit public belge", *Rev. adm.*, 1967, (173), 179. Vgl. M.-A. FLAMME, *Droit administratif*, Brussel, 1989, I, p. 20, nr. 9.

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en van de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur en de Vlaamse minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport zijn ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Algemene bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009

Art. 2. In artikel 1.1.2 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, gewijzigd bij het decreet van 11 mei 2012, wordt punt 12° opgeheven.

Art. 3. In titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden in het opschrift van afdeling 1 de woorden "stedenbouwkundige inspecteurs en" opgeheven.

Art. 4. Artikel 1.4.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 1.4.3. De Vlaamse Regering bepaalt de aanstellingsprocedure van de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaren, belast met taken inzake lokale ruimtelijke planning en vergunningverlening.

De Vlaamse Regering bepaalt de voorwaarden waaraan personen moeten voldoen om als gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar te kunnen worden aangesteld.".

Art. 5. Aan titel I, hoofdstuk IV, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 4. De gewestelijke beboetingsambtenaren en de gewestelijke en gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteurs".

Art. 6. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 5, een artikel 1.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 1.4.9. De Vlaamse Regering kan voorwaarden bepalen waaraan personen moeten voldoen om als respectievelijk gewestelijke beboetingsambtenaar, gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur of gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur als vermeld in artikel 6.1.1, 1°, 2° en 3°, te kunnen worden aangesteld.

Alleen gewestelijke ambtenaren kunnen worden aangesteld als gewestelijke beboetingsambtenaar of gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur. Voor de aanstelling van de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur, kan het college van burgemeester en schepenen een beroep doen op eigen personeel of op personeel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband.”.

Art. 7. In artikel 5.2.1, §1, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in het eerste lid wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;”;

2° het vierde lid wordt opgeheven;

3° in het vijfde lid wordt de zinsnede “6.1.1, eerste lid, 4°” vervangen door de zinsnede “6.2.2, eerste lid, 4°” en wordt de zinsnede “6.3.1” vervangen door de zinsnede “6.6.2”.

Art. 8. In artikel 5.2.5, eerste lid, van dezelfde codex wordt de zinsnede “de dagvaardingen die met betrekking tot het goed werden uitgebracht overeenkomstig artikel 6.1.1 of artikel 6.1.41 tot en met 6.1.43 alsook iedere in de zaak gewezen beslissing” vervangen door de zinsnede “de maatregelen, vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, die werden opgelegd met betrekking tot het goed of de hangende procedures die strekken tot het opleggen van dergelijke maatregelen”.

Art. 9. In artikel 5.2.6, eerste lid, van dezelfde codex wordt punt 3° vervangen door wat volgt:

“3° of het onroerend goed het voorwerp uitmaakt van een maatregel als vermeld in titel VI, hoofdstuk III en IV, dan wel of een procedure voor het opleggen van een dergelijke maatregel hangende is;”.

Art. 10. In artikel 5.4.3 van dezelfde codex worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 2, tweede lid, 3°, wordt de zinsnede “, vermeld in artikel 6.1.1” vervangen door de zinsnede “of een inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2.”;

2° in paragraaf 3, tweede lid, wordt punt 1° vervangen door wat volgt:

“1° wordt het strijdige gebruik van het weekendverblijf niet beschouwd als een schending van deze codex;”;

3° in paragraaf 3, tweede lid, 2°, wordt de zinsnede “op grond van de artikelen 6.1.1 en 6.1.41 tot en met 6.1.43” opgeheven.

Art. 11. In artikel 5.6.3, §2, 2°, van dezelfde codex wordt de zinsnede “6.1.56” vervangen door de zinsnede “6.5.1.”.

Art. 12. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt het opschrift van titel VI vervangen door wat volgt:

“TITEL VI. Handhaving”.

Art. 13. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk I vervangen door wat volgt:

"HOOFDSTUK I. Inleidende bepalingen".

Art. 14. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van afdeling 1 vervangen door wat volgt:

"AFDELING 1. Definities".

Art. 15. Artikel 6.1.1 van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.1.1. In deze titel wordt verstaan onder:
1° gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het grondgebied van een of meer gemeenten, die het college of de colleges van burgemeester en schepenen van de gemeente of de gemeenten in kwestie daarvoor hebben aangesteld;
2° gewestelijke beboetingsambtenaar: de beboetingsambtenaar, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangesteld;
3° gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur: de stedenbouwkundige inspecteur, bevoegd voor het geheel of onderdelen van het grondgebied van het Vlaamse Gewest, die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangesteld;
4° Handhavingscollege: het administratief rechtscollege, vermeld in artikel 16.4.19 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid;
5° openruimtegebied: hetzij de landelijke en recreatiegebieden, aangewezen op plannen van aanleg, voor zover ze geen ruimtelijk kwetsbaar gebied uitmaken, hetzij de gebieden, aangewezen op ruimtelijke uitvoeringsplannen, die vallen onder een van de volgende categorieën:
   a) de categorie van gebiedsaanduiding 'landbouw' of 'recreatie';
   b) de subcategorie 'gemengd openruimtegebied', voor zover het gebied geen onderdeel is van het Vlaams Ecologisch Netwerk;
6° overtreder: de natuurlijke persoon of de rechtspersoon die het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk heeft uitgevoerd, er opdracht toe heeft gegeven of er zijn medewerking aan heeft verleend;
7° Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu: de gewestelijke raad bedoeld in artikel 16.2.2 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.".

Art. 16. Artikel 6.1.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.1.2. De toepassing van deze titel strekt tot vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, bedoeld in artikel 4.3.1, §2, van deze codex.".

Art. 17. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt onder artikel 6.1.2 een nieuwe afdeling 2 ingevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 2. Handhavingsbeleid Ruimtelijke Ordening".

Art. 18. Artikel 6.1.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.1.3. §1. Met inachtneming van de prerogatieven van de bevoegde overheden is de Vlaamse Regering belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake de ruimtelijke ordening.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu coördineert de opmaak van een handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening. De raad verzoekt het departement om een ontwerp en wint vervolgens adviezen in bij de handhavingsinstanties die belast zijn met de handhaving van deze codex en van het decreet […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid.

De Vlaamse Regering stelt het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening vast op voorstel van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu. Het vastgestelde handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening treedt pas in werking na de goedkeuring door het Vlaams Parlement en blijft gelden zolang het niet geheel of gedeeltelijk wordt herzien.

Het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening omvat minstens de gewestelijke handhavingsprioriteiten en de gewestelijke beleidslijnen voor:
1° de vaststelling, aanmaning en vervolging van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken;
2° het bestuurlijk sepot bij de beboeting van misdrijven en inbreuken;
3° de keuze tussen het vorderen van gerechtelijk herstel en het opleggen van bestuurlijke maatregelen;
4° de keuze tussen bestuursdwang en last onder dwangsom;
5° de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken en bestuurlijke besluiten;
6° de invordering van verbeurde dwangsommen;
7° transparantie en communicatie;
8° de inschrijving van wettelijke hypotheken;
9° de prioriteiten in de ambtshalve uitvoering van gerechtelijke uitspraken waarvan de uitvoeringstermijn meer dan tien jaar is verstreken.

Het kan ook aanbevelingen bevatten inzake de handhaving van de ruimtelijke ordening op gemeentelijk niveau en de samenwerking met en tussen de betrokken beleidsniveaus.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsprogramma.

§2. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening op. Alle instanties die belast zijn met de handhaving van de ruimtelijke ordening, stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport Ruimtelijke Ordening omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het gewestelijke handhavingsbeleid dat in het afgelopen kalenderjaar is gevoerd;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld stedenbouwkundig misdrijf;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten gevoerde handhavingsbeleid;

6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de regelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;
7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 19. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 2, die bestaat uit artikel 6.1.4, opgeheven.

Art. 20. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 3, die bestaat uit artikel 6.1.5, opgeheven.

Art. 21. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 4, die bestaat uit artikel 6.1.6 tot en met 6.1.40, opgeheven.

Art. 22. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 5, die bestaat uit artikel 6.1.41 tot en met 6.1.44, opgeheven.

Art. 23. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 6, die bestaat uit artikel 6.1.45 en 6.1.46, opgeheven.

Art. 24. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 7, die bestaat uit artikel 6.1.47 tot en met 6.1.50, opgeheven.

Art. 25. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 8, die bestaat uit artikel 6.1.51 tot en met 6.1.54, opgeheven.

Art. 26. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 10, die bestaat uit artikel 6.1.56, opgeheven.

Art. 27. In titel VI, hoofdstuk I, van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt afdeling 11, die bestaat uit artikel 6.1.57 tot en met artikel 6.1.58, opgeheven.

Art. 28. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk II vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK II. Sancties”.

Art. 29. In titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Stedenbouwkundige misdrijven en stedenbouwkundige inbreuken”.

Art. 30. Artikel 6.2.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.2.1. De hierna volgende handelingen en omissies worden stedenbouwkundige misdrijven genoemd, en worden bestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot vijf jaar en met een geldboete van 26 euro tot 400.000 euro of met een van deze straffen alleen:

1° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.1 en artikel 4.2.15, hetzij zonder voorafgaande vergunning, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de vergunning, hetzij in geval van schorsing van de vergunning;
2° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen in strijd met een ruimtelijk uitvoeringsplan als vermeld in artikel 2.2.1 tot en met 2.2.18, of met de stedenbouwkundige en verkavelingsverordeningen, vermeld in artikel 2.3.1 tot en met 2.3.3, tenzij de uitgevoerde handelingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
3° het voortzetten van de handelingen in strijd met het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding;
4° het na 1 mei 2000 plegen of voortzetten van een schending, op welke wijze ook, van de plannen van aanleg en verordeningen die tot stand zijn gekomen volgens de bepalingen van het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996, en die van kracht blijven zolang en in de mate dat ze niet vervangen worden door nieuwe voorschriften, uitgevaardigd krachtens deze codex, tenzij de uitgevoerde werken, handelingen of wijzigingen vergund zijn of tenzij het gaat om de handelingen, vermeld in artikel 6.2.2, 6°;
5° het uitvoeren of voortzetten van handelingen die een schending zijn op de bouw- en verkavelingsvergunningen die zijn verleend krachtens het decreet betreffende de ruimtelijke ordening, gecoördineerd op 22 oktober 1996;
6° het uitvoeren of voortzetten van handelingen aan niet-hoofdzakelijk vergunde constructies die niet het voorwerp hebben uitgemaakt van uitgevoerde herstelmaatregelen in de zin van artikel 6.6.1, §2;
7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat een van de misdrijven, vermeld in punt 1° tot en met 6°, worden gepleegd of voortgezet.

De minimumstraffen zijn echter een gevangenisstraf van vijftien dagen en een geldboete van 2000 euro, of een van die straffen alleen, als de misdrijven, vermeld in het eerste lid, gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep.".

Art. 31. Artikel 6.2.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 6.2.2. De hierna volgende handelingen en omissies worden stedenbouwkundige inbreuken genoemd, en worden bestraft met een exclusieve bestuurlijke geldboete van maximaal 50.000 euro:

1° de instandhouding van de illegale gevolgen van de misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, voor zover die gevolgen zich situeren in kwetsbaar gebied;
2° het schenden van de verplichtingen, vermeld in artikel 6.3.6, §2, tweede en vierde lid, en artikel 6.4.9, §2, tweede en vierde lid;
3° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.2.2 en 4.2.5, eerste lid, 3°, die voorafgaan aan de betekening van de meldingsakte, vermeld in artikel 110 van het decreet van […] betreffende de omgevingsvergunning;
4° het schenden van de informatieplicht, vermeld in artikel 5.2.1 tot en met 5.2.6;
5° het uitvoeren of voorzetten van handelingen zonder de controle van een architect als die controle verplicht is met toepassing van artikel 4 van de wet van 20 februari 1939

op de bescherming van den titel en van het beroep van architect en de uitvoeringsbesluiten ervan;

6° het uitvoeren of voortzetten van de handelingen, vermeld in artikel 4.4.1, §3, tweede lid, in strijd met bijzondere plannen van aanleg, gemeentelijke uitvoeringsplannen en verkavelingsvergunningen, voor zover die plannen of vergunningen, of de relevante delen ervan niet zijn opgenomen in een door de gemeenteraad vastgestelde lijst als vermeld in het voormelde artikel;

7° het als eigenaar toestaan of aanvaarden dat de inbreuken, vermeld in punt 1°, 3°, 5° en 6°, worden gepleegd of voortgezet.".

Art. 32. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 2. Voorkomen en vaststellen van stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken".

Art. 33. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 32, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 1. Raadgeving en aanmaning".

Art. 34. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 33, een artikel 6.2.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.2.3. §1. Als bevoegde personen vaststellen dat een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf dreigt te worden gepleegd, kunnen ze alle raadgevingen geven die ze nuttig achten om dat te voorkomen.

Onder bevoegde personen als vermeld in het eerste lid wordt verstaan: de personen, vermeld in onderafdeling 2 en 3, de stedenbouwkundige inspecteur, de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest, en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente in kwestie.

§2. Als de bevoegde personen, vermeld in artikel 6.2.3, bij de uitoefening van hun respectieve opdrachten een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf vaststellen, kunnen ze de vermoedelijke overtreder en eventuele andere betrokkenen ertoe aanmanen om de nodige maatregelen te nemen om de inbreuk of het misdrijf te beëindigen, de gevolgen ervan geheel of gedeeltelijk ongedaan te maken of een herhaling ervan te voorkomen.

Als de adressant van de aanmaning, in voorkomend geval na rappel, nalaat om de gevraagde maatregelen te nemen binnen het daarvoor bepaalde tijdsbestek, geldt een aangifteplicht van het misdrijf of de inbreuk bij de gemeentelijke en gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en bij de burgemeester.

De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen ter uitvoering van deze onderafdeling.".

Art. 35. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 32, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 2. Vaststelling van stedenbouwkundige misdrijven".

Art. 36. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 35, een artikel 6.2.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.2.4. Onverminderd de bevoegdheden van de agenten en de officieren van gerechtelijke politie zijn de door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren van het Vlaamse Gewest en de door het college van burgemeester en schepenen aangewezen personeelsleden van de gemeente of van intergemeentelijke samenwerkingsverbanden bevoegd om de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen door een proces-verbaal. De processen-verbaal waarin de misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, worden vastgesteld, gelden tot bewijs van het tegendeel.

De Vlaamse Regering kan voorwaarden, die onder meer betrekking kunnen hebben op scholingsvereisten, bepalen waaraan de gewestelijke en gemeentelijke verbalisanten moeten voldoen.

De Vlaamse Regering wijst de gewestelijke ambtenaren aan die de hoedanigheid van officier van gerechtelijke politie, hulpofficier van de procureur des Konings, verkrijgen om misdrijven, omschreven in dit hoofdstuk, op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal.

De agenten, officieren van de gerechtelijke politie, ambtenaren en personeelsleden, vermeld in het eerste lid, hebben toegang tot de bouwplaats en de gebouwen om alle nodige opsporingen en vaststellingen te verrichten.

Als deze verrichtingen de kenmerken van een huiszoeking dragen, mogen ze alleen worden uitgevoerd op voorwaarde dat de politierechter daarvoor een machtiging heeft verstrekt.

Een afschrift van het proces-verbaal wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke beboetingsambtenaar, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die handelingen werden gesteld. Als in het proces-verbaal feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken of milieumisdrijven uitmaken wegens schending van het decreet van […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken of misdrijven. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

De Vlaamse Regering kan de aanwijzingsbevoegdheid, vermeld in het eerste en derde lid, delegeren.".

Art. 37. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, toegevoegd bij artikel 32, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 3. Vaststelling van stedenbouwkundige inbreuken".

Art. 38. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 37, een artikel 6.2.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.2.5. De verbalisanten, vermeld in artikel 6.2.4, kunnen bij de vaststelling van een stedenbouwkundige inbreuk zonder samenloop met een stedenbouwkundig misdrijf, een verslag van vaststelling opstellen dat ze onmiddellijk bezorgen aan de gewestelijke beboe-

tingsambtenaar. Artikel 6.2.4, vierde en vijfde lid, zijn van overeenkomstige toepassing. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen met betrekking tot de vorm van het verslag van vaststelling.

Een afschrift van het verslag van vaststelling wordt altijd gericht aan de vermoedelijke overtreders, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur en de gemeente van het grondgebied waarop die handelingen werden uitgevoerd of waar dat gebruik plaatsvond. Als in het verslag van vaststelling feiten worden vastgesteld die milieu-inbreuken uitmaken wegens schending van het decreet van […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, wordt een afschrift bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van die inbreuken. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden al dan niet een afschrift moeten ontvangen.

Als in samenhang met de stedenbouwkundige inbreuk tegelijkertijd een stedenbouwkundig misdrijf wordt vastgesteld, dan wordt de vaststelling van de stedenbouwkundige inbreuk opgenomen in het proces-verbaal, vermeld in artikel 6.2.4.”.

Art. 39. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Het opleggen van een bestuurlijke geldboete”.

Art. 40. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 39, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 1. Basisbepalingen”.

Art. 41. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 40, een artikel 6.2.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.6. De inbreuken, vermeld in artikel 6.2.2, kunnen worden bestraft met een exclusieve bestuurlijke geldboete. De misdrijven, vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, kunnen worden bestraft door de strafrechter of kunnen worden bestraft met een alternatieve bestuurlijke geldboete.”.

Art. 42. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 40, een artikel 6.2.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.7. §1. De bestuurlijke geldboete is een sanctie waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een overtreder ertoe verplicht een geldsom te betalen.

De bestuurlijke geldboete wordt vermeerderd met de opdeciemen die van toepassing zijn voor de strafrechtelijke geldboeten. Ze wordt afgestemd op de ernst van het stedenbouwkundige misdrijf of de stedenbouwkundige inbreuk. Er wordt ook rekening gehouden met de frequentie en de omstandigheden waarin de overtreder stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven heeft gepleegd of beëindigd.

§2. Op vraag van de overtreder, kan de bestuurlijke geldboete worden opgelegd met uitstel van tenuitvoerlegging gedurende een proefperiode die niet minder dan een jaar en niet meer dan drie jaar mag bedragen. Aan dit uitstel kan de voorwaarde worden gekoppeld van het feitelijk herstel van de door de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouw-

kundig misdrijf veroorzaakte schade in een originele, goede staat binnen de termijn van de proefperiode.

Het uitstel wordt van rechtswege herroepen als gedurende de proeftijd een nieuw stedenbouwkundig misdrijf of een nieuwe stedenbouwkundige inbreuk is gepleegd, met een veroordeling tot een straf of het opleggen van een bestuurlijke geldboete tot gevolg.

Als het aan het uitstel gekoppelde feitelijk herstel niet of niet volledig werd uitgevoerd binnen de proefperiode, kan de gewestelijke beboetingsambtenaar besluiten tot het herroepen van het uitstel. Deze beslissing wordt genomen met inachtneming van de procedure, opgenomen in onderafdeling 2 van deze afdeling, met dien verstande dat het voornemen tot herroeping van het uitstel aan de overtreder moet worden meegedeeld binnen het jaar na afloop van de proefperiode.”.

Art. 43. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 40, een artikel 6.2.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.8. Als de feiten die aan de gewestelijke beboetingsambtenaar worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen stedenbouwkundige inbreuken of misdrijven enerzijds, en milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet van […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid of de uitvoeringsbesluiten ervan, anderzijds, verkrijgt de gewestelijke beboetingsambtenaar de bevoegdheid om voor de milieu-inbreuken of milieumisdrijven die bij die gewestelijke beboetingsambtenaar aanhangig zijn, de bestuurlijke geldboetes, vermeld in het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, op te leggen. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van dit hoofdstuk, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de gewestelijke entiteit, vermeld in artikel 16.4.25 van het voormelde decreet.”.

Art. 44. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 40, een artikel 6.2.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.9. Onverminderd artikel 6.2.13, §3, derde lid, zijn de regels die van toepassing zijn op het verval van de strafvordering voor stedenbouwkundige misdrijven, van overeenkomstige toepassing op het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete.

Met toepassing van het eerste lid verjaart de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke geldboete na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop het stedenbouwkundig misdrijf is gepleegd, of na verloop van drie jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk is gepleegd. De verjaring wordt gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen die termijn.

Voor de toepassing van dit artikel wordt het opstellen van een verslag van vaststelling of een proces-verbaal door een bevoegde verbalisant steeds beschouwd als een daad van onderzoek. Het betekenen van een voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, wordt steeds beschouwd als een daad van vervolging.”.

Art. 45. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, toegevoegd bij artikel 40, een artikel 6.2.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.2.10. Voor de toepassing van deze afdeling wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn uitgevoerd op de derde werkdag na de afgifte bij de post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.".

Art. 46. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, een artikel 6.2.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.2.11. §1. De opgelegde bestuurlijke geldboeten worden door het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid geïnd en ingevorderd ten voordele van het Herstelfonds. Het voormelde departement is gemachtigd om aan de schuldenaars van opeisbare bestuurlijke geldboetes die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

§2. Als de betrokkene in gebreke blijft bij het betalen van de verschuldigde bestuurlijke geldboeten, verhoogd met de invorderingskosten, worden die bedragen bij dwangbevel ingevorderd. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door een ambtenaar die de Vlaamse Regering daarvoor heeft aangewezen.

§3. Het dwangbevel wordt aan de schuldenaar bij deurwaardersexploot betekend.

Binnen een termijn van dertig dagen na de ontvangst van het dwangbevel kan de schuldenaar verzet doen door het Vlaamse Gewest te laten dagvaarden.

Het verzet schorst de tenuitvoerlegging. Het Vlaamse Gewest kan de rechter verzoeken om de schorsing van de tenuitvoerlegging op te heffen.

§4. Op grond van het uitvoerbaar verklaard dwangbevel en tot zekerheid van de voldoening van de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen, heeft het Vlaamse Gewest een algemeen voorrecht op alle roerende goederen van de schuldenaar en kan het een wettelijke hypotheek nemen op alle daarvoor vatbare en in het Vlaamse Gewest gelegen of geregistreerde goederen van de schuldenaar.

Het voorrecht, vermeld in paragraaf 1, neemt rang in onmiddellijk na de voorrechten, vermeld in artikel 19 en 20 van de Hypotheekwet van 16 december 1851, en in artikel 23 van boek II van het Wetboek van Koophandel.

De rang van de wettelijke hypotheek wordt bepaald door de dagtekening van de inschrijving die genomen wordt krachtens het uitvoerbaar verklaarde en betekende dwangbevel. De hypotheek wordt ingeschreven op verzoek van de ambtenaar, vermeld in paragraaf 2. De inschrijving heeft plaats, niettegenstaande verzet, betwisting of beroep, op voorlegging van een afschrift van het dwangbevel dat eensluidend wordt verklaard door die ambtenaar en dat melding maakt van de betekening ervan.

Artikel 17 van de Faillissementswet van 8 augustus 1997 is niet van toepassing op de wettelijke hypotheek inzake de opgelegde bestuurlijke geldboeten en, in voorkomend geval, de bijbehorende expertisekosten en de opgelegde voordeelontnemingen waarvoor een dwangbevel werd uitgevaardigd en waarvan betekening aan de schuldenaar is gedaan voor het vonnis van faillietverklaring.

§5. De vordering tot betaling van de bestuurlijke geldboete verjaart na verloop van driehonderdvijfenzestig dagen. Die termijn gaat in op de dag die volgt op de dag waarop de

bestuurlijke geldboete moest worden betaald. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

§6. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen voor de uitvoering van dit artikel.”.

Art. 47. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 39, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete voor inbreuken”.

Art. 48. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, toegevoegd bij artikel 47, een artikel 6.2.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.12. §1. Na de ontvangst van een verslag van vaststelling als vermeld in artikel 6.2.5, eerste lid, waaruit het bestaan van een inbreuk blijkt, kan de gewestelijke beboetingsambtenaar binnen een termijn van zestig dagen zijn voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, samen met een afschrift van het verslag waarop dat gegrond wordt, met een beveiligde zending betekenen aan de vermoedelijke overtreder of overtreders. Hetzelfde geldt na ontvangst van een proces-verbaal als vermeld in artikel 6.2.5, derde lid, met dien verstande dat de termijn van zestig dagen pas aanvangt na ontvangst van de beslissing van de procureur des Konings, vermeld in artikel 6.2.13, §3, eerste lid, of, bij gebreke daaraan, na het verstrijken van de termijnen, vermeld in artikel 6.2.13, §2.

De vermoedelijke overtreder wordt uitgenodigd om binnen een termijn van dertig dagen die volgt op de betekening, zijn verweer schriftelijk mee te delen. Hij wordt erop gewezen dat hij:

1° zijn schriftelijk verweer mondeling kan toelichten. De vermoedelijke overtreder richt daarvoor aan de gewestelijke beboetingsambtenaar een aanvraag binnen dertig dagen na de betekening;

2° op verzoek de documenten waarop het voornemen tot het opleggen van een exclusieve bestuurlijke geldboete berust, kan inzien en er kopieën van kan krijgen.

De gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in deze paragraaf, mag nooit zelf de auteur zijn van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling. Hij kan de auteur van het verslag of het proces-verbaal van vaststelling wel verzoeken om aanvullende inlichtingen te verstrekken, of zelf bijkomende vaststellingen verrichten.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het bericht, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, beslist de gewestelijke beboetingsambtenaar over het opleggen van een bestuurlijke geldboete. Die beslissing wordt met een beveiligde zending aan de vermoedelijke overtreder betekend binnen een termijn van tien dagen na de dag waarop ze werd genomen.

§3. Met inachtneming van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen vermeldt de beslissing minstens het eventueel opgelegde bedrag, de beroepsmogelijkheden en de voorwaarden van het beroep, alsook de termijn waarbinnen en de manier waarop de exclusieve bestuurlijke geldboete moet worden betaald.

§4. Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een exclusieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indie-

nen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.”.

Art. 49. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, toegevoegd bij artikel 39, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 3. Het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete voor misdrijven”.

Art. 50. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, toegevoegd bij artikel 49, een artikel 6.2.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.13. §1. Bij de vaststelling van een misdrijf als vermeld in artikel 6.2.1, eerste lid, bezorgt de verbalisant samen met het proces-verbaal een schriftelijk verzoek aan de procureur des Konings, waarin de procureur des Konings gevraagd wordt zich uit te spreken over de al dan niet strafrechtelijke behandeling van het misdrijf.

§2. De procureur des Konings beschikt over een periode van honderdtachtig dagen, te rekenen vanaf de dag waarop hij het proces-verbaal heeft ontvangen, om een beslissing over het verzoek te nemen. Voor die periode verstreken is, kan ze gemotiveerd eenmalig verlengd worden met een aanvullende periode van maximaal honderdtachtig dagen. De procureur des Konings brengt de gewestelijke beboetingsambtenaar onmiddellijk op de hoogte van die verlenging. Tijdens die periode van honderdtachtig dagen, eventueel verlengd met een aanvullende periode van maximaal honderdtachtig dagen, kan er geen bestuurlijke geldboete worden opgelegd.

§3. De procureur des Konings deelt zijn beslissing mee aan de gewestelijke beboetingsambtenaar, de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

Een beslissing houdende strafrechtelijke behandeling sluit het opleggen van een bestuurlijke geldboete uit. De oplegging van een bestuurlijke geldboete is ook uitgesloten als de procureur des Konings nalaat om tijdig zijn beslissing mee te delen aan de gewestelijke beboetingsambtenaar.

Een beslissing houdende geen strafrechtelijke behandeling van het stedenbouwkundige misdrijf houdt het verval van de strafvordering met betrekking tot dit misdrijf in, maar laat de strafvordering met betrekking tot andere feiten onverminderd bestaan, zelfs in geval van eenheid van opzet.

§4. Een alternatieve bestuurlijke geldboete kan worden opgelegd aan alle overtreders. Ze bedraagt maximaal 250.000 euro.

De bestuurlijke geldboete wordt opgelegd en ingevorderd conform artikel 6.2.11 en 6.2.12 met dien verstande dat de termijn waarbinnen de vermoedelijke overtreder op de hoogte moet worden gebracht van het voornemen om een bestuurlijke geldboete op te leggen, dertig dagen bedraagt en pas aanvangt na ontvangst van de beslissing, vermeld in paragraaf 3. De termijn waarbinnen moet worden beslist over het opleggen van een alternatieve bestuurlijke geldboete, bedraagt honderdtachtig dagen.

Tegen de beslissing waarbij de gewestelijke beboetingsambtenaar een alternatieve bestuurlijke geldboete oplegt, kan degene aan wie de boete werd opgelegd, beroep indie-

nen bij het Handhavingscollege volgens de procedure die geldt in het kader van titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid. Het beroep schorst de bestreden beslissing.

§5. Wanneer een alternatieve bestuurlijke geldboete wordt opgelegd, wordt de opsteller van het proces-verbaal dat daartoe geleid heeft, daarvan in kennis gesteld.”.

Art. 51. Aan titel VI, hoofdstuk II, van dezelfde codex wordt een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 4. Voorstel tot betaling van een geldsom”.

Art. 52. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, toegevoegd bij artikel 51, een artikel 6.2.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.2.14. De gewestelijke beboetingsambtenaar kan een voorstel tot betaling van een geldsom doen als hij van mening is dat volgens de vaststellingen in het verslag van vaststelling of het proces-verbaal onmiskenbaar vaststaat dat de overtreder de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf heeft gepleegd. Het voorstel kan, voor wat stedenbouwkundige misdrijven betreft, eerst worden gedaan na kennisname van een tijdige beslissing in de zin van artikel 6.2.13, §3, derde lid.

De termijn waarin de geldsom betaald moet worden, bedraagt drie maanden. Het voorstel schorst de termijnen, vermeld in artikel 6.2.12, §1, en artikel 6.2.13, §4, tweede lid, tot het einde van de betalingstermijn. Na de betaling van de voorgestelde geldsom is het opleggen van een bestuurlijke geldboete niet langer mogelijk.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de uitvoering van dit artikel.”.

Art. 53. In titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt het opschrift van hoofdstuk III vervangen door wat volgt:

“HOOFDSTUK III. Rechterlijk maatregelen”.

Art. 54. In titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 1 ingevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Rechterlijke herstelmaatregelen”.

Art. 55. Artikel 6.3.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 6.3.1. §1. Naast de straf beveelt de rechtbank, ambtshalve of op vordering van een bevoegde overheid, een meerwaarde te betalen en/of bouw- of aanpassingswerken uit te voeren en/of de plaats in de oorspronkelijke toestand te herstellen of het strijdige gebruik te staken. Dat gebeurt, met inachtneming van de volgende rangorde:

1° als het gevolg van het misdrijf kennelijk verenigbaar is met een goede ruimtelijke ordening, het betalen van een meerwaarde;
2° als dit kennelijk volstaat om de plaatselijke ordening te herstellen, de uitvoering van bouw- of aanpassingswerken;
3° in de andere gevallen, de uitvoering van het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand of de staking van het strijdige gebruik.

Voor de diverse onderdelen van eenzelfde misdrijf kunnen verschillende herstelmaatregelen gecombineerd worden, bevolen volgens de rangorde, vermeld in het eerste lid. Het bevolen herstel dekt steeds de volledige illegaliteit ter plaatse, ook al werd die mee veroorzaakt door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken die niet bij de rechter aanhangig zijn.

§2. Onder bevoegde overheid als vermeld in paragraaf 1, wordt verstaan: het openbaar ministerie, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester.

§3. De herstelvordering van de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester wordt, met naleving van artikel 6.3.10 en respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente, met een gewone brief ingeleid bij het parket.

De Vlaamse Regering kan nadere formele voorwaarden vastleggen waaraan de herstelvordering op straffe van onontvankelijkheid moet voldoen.

§4. De rechtbank bepaalt een termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen en kan, op vordering van de bevoegde overheid, ook een dwangsom bepalen.

§5. De meerwaarde is een vergoeding voor het behoud van een ruimtelijke situatie die volgens de actuele regelgeving, stedenbouwkundige voorschriften of verkavelingsvoorschriften, niet legaliseerbaar is. Zolang sprake is van een illegale ruimtelijke situatie, geldt voor de toepassing van dit artikel een onweerlegbaar vermoeden van niet-legaliseerbaarheid.

De rechtbank bepaalt het bedrag van de meerwaarde. De rechtbank hanteert daarvoor de forfaitaire bedragen, bepaald door de Vlaamse Regering, maar kan het aldus bekomen bedrag vermeerderen of verminderen als dat kennelijk niet in verhouding staat tot het voordeel, verbonden aan het buiten toepassing laten van de regelgeving of voorschriften, vermeld in het eerste lid.

Bij een veroordeling tot de betaling van een meerwaarde kan de veroordeelde zich op een geldige wijze kwijten door binnen de termijn, vermeld paragraaf 4, de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De Vlaamse Regering bepaalt de regels voor de betaling van de meerwaarde.

§6. De dagvaarding is maar ontvankelijk na overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.”.

Art. 56. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 54, een artikel 6.3.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.2. Als de herstelvordering van de burgerlijke partij niet overeenstemt met de herstelmaatregelen, voorgeschreven met toepassing van artikel 6.3.1, bepaalt de rechtbank de herstelmaatregelen die ze passend acht.”.

Art. 57. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 54, een artikel 6.3.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.3. §1. De bevoegde overheid kan ook voor de burgerlijke rechtbank de herstelmaatregelen en dwangsom, vermeld in artikel 6.3.1, vorderen, ongeacht of de te herstellen schade veroorzaakt is door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken.

De herstelvordering wordt met naleving van artikel 6.3.10 bij de burgerlijke rechtbank ingeleid door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of van de gemeente.

§2. De herstelvordering is maar ontvankelijk na de overschrijving van de gedinginleidende akte in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen liggen. Elke eindbeslissing die in de zaak gewezen is, wordt op de kant van de overgeschreven gedinginleidende akte ingeschreven op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Bij gebrek aan een overschrijving wordt de eindbeslissing ingeschreven op de kant van de overschrijving van de titel van verkrijging.

§3. Het vorderingsrecht van de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester verjaart als volgt:
1° in ruimtelijk kwetsbaar gebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
2° in openruimtegebied: na verloop van tien jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd;
3° in de andere gebieden: na verloop van vijf jaar, te rekenen vanaf de dag waarop de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gepleegd.

In afwijking van het eerste lid kunnen herstelvorderingen, gebaseerd op stedenbouwkundige misdrijven en inbreuken, nooit verjaren voor het verval van de mogelijkheid tot het opleggen van de bestuurlijke geldboete. Artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering, en de gemeenrechtelijke schorsings- en stuitingsgronden betreffende burgerlijke rechtsvorderingen die volgen uit een misdrijf, blijven van toepassing.".

Art. 58. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 54, een artikel 6.3.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.4. §1. Als de plaats niet binnen de door de rechtbank gestelde termijn in de vorige staat wordt hersteld, als het strijdige gebruik niet binnen die termijn wordt gestaakt of als de bouw- of aanpassingswerken niet binnen die termijn worden uitgevoerd, beveelt het vonnis of arrest altijd dat de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien in de plaats en op kosten van de veroordeelde.

Het opstarten van een ambtshalve uitvoering geschiedt met naleving van artikel 6.3.10, §1. Er wordt onder verstaan:
1° hetzij het aanvatten van een gunningsprocedure tot aanwijzing van een particulier die het vonnis of het arrest zal uitvoeren;
2° hetzij het schriftelijk of mondeling belasten van een particulier, binnen een raamovereenkomst, tot uitvoering van het vonnis of arrest;

3° hetzij het geven van de nodige instructies aan een ambtenaar of een dienst voor de uitvoering van het vonnis of arrest.

De overheid of de particulier die het vonnis of het arrest uitvoert, is gerechtigd om de materialen en voorwerpen, afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik te verkopen, te vervoeren en te verwijderen.

De overtreder die in gebreke blijft, is verplicht alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop van materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat die de overheid, vermeld in het eerste lid, heeft opgesteld of die de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank begroot en uitvoerbaar verklaard heeft.

De verjaring van het recht op het uitvoeren van de herstelmaatregel neemt een aanvang vanaf het verstrijken van de termijn die de rechtbank heeft bepaald voor de tenuitvoerlegging ervan.

§2. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de titularis van een zakelijk recht, verkregen onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid, op het goed dat het voorwerp uitmaakte van het vonnis of arrest.

Op voorwaarde dat de titel al was overgeschreven vóór de gedinginleidende akte, vermeld in artikel 6.3.1, §6, en 6.3.3, §2, blijft het verhaal van de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ingevolge de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, worden, samen met de invorderingskosten, gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, die zich uitstrekt tot alle zakelijke rechten die toebehoren aan de veroordeelde, vermeld in paragraaf 1, en die ingeschreven, vernieuwd, verminderd of geheel of gedeeltelijk wordt doorgehaald conform hoofdstuk IV en V van de Hypotheekwet van 16 december 1851. De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van de rechterlijke beslissing waarin de herstelmaatregelen worden opgelegd, niettegenstaande beroep of verzet.

Daarnaast kan een wettelijke hypotheek ingeschreven worden op alle zakelijke rechten van de titularis van een zakelijk recht op het goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde herstelmaatregel, vermeld in artikel 6.3.1, §1, of artikel 6.3.3, §1, voor zover dit recht verkregen werd onder bezwarende titel en middels een authentieke akte, verleden na de inwerkingtreding van dit lid. Als diens titel echter al overgeschreven was vóór de overschrijving van de gedinginleidende akte, blijft de wettelijke hypotheek, voor de kosten die verbonden zijn aan de ambtshalve uitvoering, vermeld in paragraaf 1, beperkt tot het onroerend goed waarop de maatregel betrekking heeft, en dit ten belope van de verrijking die de titularis ingevolge de uitvoering van die maatregel zal verkrijgen of al verkregen heeft.

Het bestuur dat belast is met de inschrijving van de wettelijke hypotheek, kan op voorstel van de veroordeelde of de titularis van het zakelijk recht, vermeld in paragraaf 2, een alternatieve zekerheid aanvaarden of het onderpand van de hypotheek inperken, als daarvoor ernstige redenen bestaan en de alternatieve of ingeperkte zekerheid voldoende zijn voor de waarborging van de bedragen, vermeld in het eerste lid.

§4. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van dwangsom, kan op gemotiveerd verzoek, en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of maar gedeeltelijk wordt ingevorderd, zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt.

De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van het tweede lid.”.

Art. 59. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 54, een artikel 6.3.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.5. §1. Met betrekking tot definitieve rechterlijke herstelmaatregelen waarvan de uitvoeringstermijn al meer dan vijf jaar overschreden is, kan de bevoegde overheid die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren, een nieuwe uitvoeringstermijn als vermeld in artikel 6.3.1, §4, verlenen in de vorm van een dading met de veroordeelden, hun rechtsopvolgers en de rechthebbenden van het onroerend goed waarop de herstelmaatregel rust.

Een nieuwe uitvoeringstermijn impliceert nooit het recht om te handelen in strijd met de bepalingen van dit decreet. Gedurende de nieuwe uitvoeringstermijn blijft de verjaring van het recht op uitvoeren van de definitieve rechterlijke herstelmaatregel geschorst.

§2. Die dading is maar mogelijk onder de volgende voorwaarden:
1° de vaststelling van een nieuwe uitvoeringstermijn staat de tenuitvoerlegging van de herstelmaatregel niet definitief in de weg;
2° alle personen met een zakelijk recht op het onroerend goed verbinden zich door de dading;
3° de nieuwe uitvoeringstermijn is niet langer dan vijftien jaar, en verstrijkt van rechtswege zodra het gebruik van het onroerend goed in kwestie wordt stopgezet door alle in de dading geïdentificeerde actuele gebruikers;
4° de dading bevat een betalingsplan voor de opeisbare dwangsomschuld, onverminderd de toepassing van de bevoegdheid, vermeld in artikel 6.3.4, §4;
5° het bestuur die de vordering heeft gedaan waarop de rechterlijke herstelmaatregel werd bevolen, gaat akkoord met het sluiten van de dading.

§3. De dading wordt binnen een termijn van twee maanden gekantmeld op de overschrijving van de dagvaarding, vermeld in artikel 6.3.1, §6, of artikel 6.3.3, §2.

§4. De vaststelling bij proces-verbaal dat het in de dading begrepen afbetalingsplan voor opeisbare dwangsomschuld niet werd nageleefd, heeft van rechtswege de ontbinding van de dading tot gevolg.

§5. Alle belanghebbenden kunnen verzet aantekenen tegen het verlenen van een nieuwe uitvoeringstermijn bij de rechter die de herstelmaatregel heeft opgelegd. Dat gebeurt door dagvaarding van de overheid die de dading heeft afgesloten.

De rechter kan de uitvoeringstermijn opheffen of verminderen als dat nodig blijkt voor de vrijwaring van de belangen van de partij die verzet aantekent.”.

Art. 60. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 54, een artikel 6.3.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.6. §1. De veroordeelde brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending ervan op de hoogte als hij de opgelegde herstelmaatregel vrijwillig heeft uitgevoerd.

Na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid zendt een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere overheden, vermeld in het derde lid, de veroordeelde, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel, geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van het herstel en van de datum van het herstel.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.3.1, §6, en artikel 6.3.3, §2.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gedaan, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een authentieke akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, in een afzonderlijke akte er melding van maken dat voor het onroerend goed bij uitvoerbaar rechterlijk bevel, een verplichting werd uitgesproken om een herstelmaatregel uit te voeren. In die akte wordt bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de door de rechter bevolen herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde herstelmaatregel uit te voeren, onverminderd de verplichting van de veroordeelde.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse op hun verzoek af te leveren.”.

Art. 61. Aan titel VI, hoofdstuk IIII, van dezelfde codex wordt een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering”.

Art. 62. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 61, een onderafdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 1. Algemene bepalingen".

Art. 63. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 62, een artikel 6.3.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.7. §1. Bij het Vlaamse Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed wordt een Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering opgericht, hierna hoge raad te noemen.

§2. De Hoge Raad voor de Handhavingsuitvoering is een orgaan van actief bestuur.

De adviezen en beslissingen van de hoge raad zijn te allen tijde gesteund op motieven die ontleend worden aan:

1° het recht, met inbegrip van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur zoals die specifiek binnen de ruimtelijke ordening gelden;

2° de weerslag van inbreuken op de rechten van derden en op de plaatselijke ordening, meer bepaald het niveau van de goede ruimtelijke ordening van naburige percelen dat zou worden behaald als zich geen schade te gevolge van een stedenbouwkundig misdrijf of een stedenbouwkundige inbreuk zou hebben voorgedaan.

§3. De Vlaamse Regering geeft nooit instructies over de behandeling van concrete dossiers die aan de beoordeling van de hoge raad zijn voorgelegd.".

Art. 64. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 62, een artikel 6.3.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.8. §1. De hoge raad wordt samengesteld uit een voorzitter, drie leden-juristen en drie leden-deskundigen.

De voorzitter en de leden-juristen bezitten de graad van master in de Rechten en bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van zowel het Vlaamse ruimtelijkeordeningsrecht als de rechtsbescherming tegen bestuurlijk optreden.

De leden-deskundigen bezitten ten minste tien jaar nuttige ervaring op het vlak van de Vlaamse ruimtelijke ordening.

§2. De Vlaamse Regering kan de selectiecriteria, vermeld in paragraaf 1, tweede en derde lid, verfijnen.".

Art. 65. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 1, ingevoegd bij artikel 62, een artikel 6.3.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.9. §1. De voorzitter en de overige leden worden door de Vlaamse Regering aangewezen voor een hernieuwbare termijn van vijf jaar. Ze blijven in functie tot in hun vervanging is voorzien.

§2. Het mandaat van lid van de hoge raad is onverenigbaar met het lidmaatschap van een wetgevende vergadering, een provincieraad, een gemeenteraad, een districtsraad of een raad van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn.

§3. Als een mandaat in de hoge raad om welke reden ook vacant verklaard wordt, wordt overgegaan tot de vervanging van het lid voor de verdere duur van het mandaat.

§4. De Vlaamse Regering kan aan de hoge raad tijdelijke leden toevoegen om aan uitzonderlijke omstandigheden het hoofd te bieden. De tijdelijke leden voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 6.3.8, §1, tweede of derde lid, in voorkomend geval verfijnd door de Vlaamse Regering met toepassing van artikel 6.3.8, §2.

Behalve in geval van verlenging eindigt de opdracht van de tijdelijke leden als de termijn waarvoor ze zijn aangewezen, verstreken is. Voor zaken waarover de debatten aan de gang zijn of die in beraad zijn, blijft de opdracht evenwel geldig tot aan de beslissing van de hoge raad.

§5. De leden van de hoge raad ontvangen ten laste van het Vlaamse Gewest een vergoeding, presentiegelden en reis- en verblijfskosten, waarvan het bedrag of de berekeningswijze wordt vastgelegd door de Vlaamse Regering.”.

Art. 66. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 61, een onderafdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 2. Adviesplichten”.

Art. 67. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 66, een artikel 6.3.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.10. §1. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het inleiden van een herstelvordering bij het parket, tot het vorderen van herstel voor de burgerlijke rechter of tot het opstarten van de ambtshalve uitvoering van een gerechtelijke herstelmaatregel, als de hoge raad daarvoor vooraf een positief advies heeft verleend.

De adviesplicht met betrekking tot de herstelvordering geldt op straffe van onontvankelijkheid.

§2. Het inleiden van een herstelvordering bij het parket kan pas worden gevolgd door het vorderen van een herstelvordering voor de burgerlijke rechter of omgekeerd, als daarvoor een nieuw positief advies van de hoge raad werd verkregen.

§3. De stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester kunnen pas overgaan tot het betekenen van een vonnis of arrest waarvan de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen op de betekeningsdatum al tien jaar of meer is verstreken, als de hoge raad daartoe voorafgaandelijk een positief advies heeft verleend.

Het advies, vermeld in het eerste lid, is niet vereist als voldaan is aan één van de volgende omstandigheden:

1° voorwerp van het misdrijf in kwestie ligt in een ruimtelijk kwetsbaar gebied;
2° het misdrijf dat aanleiding heeft gegeven tot het vonnis of arrest, heeft betrekking op het verrichten van handelingen die in strijd zijn met een stakingsbevel of met de stedenbouwkundige voorschriften aangaande de bestemmingen die voor het gebied toegestaan zijn;
3° aan de overtreder werden na het vonnis of arrest nieuwe strafrechtelijke of bestuurlijke sancties of verplichtingen tot schadevergoeding opgelegd uit hoofde van een stedenbouwkundige inbreuk of een stedenbouwkundig misdrijf.”.

Art. 68. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 2, ingevoegd bij artikel 66, een artikel 6.3.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.11. §1. Het advies wordt gevraagd met een beveiligde zending.

Het procedureregelement, vermeld in artikel 6.3.15, bepaalt de vorm en inhoud van de aanvraag nader en vermeldt welke stukken bij de aanvraag gevoegd moeten worden.

§2. De plenaire vergadering van de hoge raad brengt een advies uit binnen een vervaltermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de dag van de betekening van de adviesaanvraag.

Bij het overschrijden van de termijn, vermeld in het eerste lid, mag aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§3. Een advies wordt met een beveiligde zending betekend aan het betrokken bestuur. De hoge raad bezorgt een afschrift van het advies aan de belanghebbenden die in de zaak zijn gehoord of aan de personen die bij de hoge raad op grond van het dossier bekend zijn.

Een positief advies geldt voor een periode van twee jaar, te rekenen vanaf de datum waarop over het advies wordt beslist.

Het betrokken bestuur of een derde-belanghebbende kan bij de hoge raad een gemotiveerd verzoek tot heroverweging instellen tegen de afgifte van een negatief advies.".

Art. 69. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 61, een onderafdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

"Onderafdeling 3. Specifieke bevoegdheid inzake de invordering van dwangsommen".

Art. 70. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 3, ingevoegd bij artikel 69, een artikel 6.3.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.3.12. §1. De hoge raad kan op gemotiveerd verzoek beslissen dat een opeisbaar geworden dwangsomschuld die verbeurd verklaard werd wegens het niet tijdig uitvoeren van een gerechtelijke herstelmaatregel, slechts gedeeltelijk ingevorderd wordt of dat die invordering tijdelijk is opgeschort. De hoge raad houdt bij zijn beoordeling in het bijzonder rekening met de door de overtreder gestelde handelingen en genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de hoofdveroordeling.

Een maatregel als vermeld in het eerste lid heeft nooit betrekking op de vaststaande gerechts- en uitvoeringskosten die het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, gemaakt heeft.

§2. Het gemotiveerd verzoek wordt met inbegrip van eventuele bijlagen op straffe van onontvankelijkheid met een beveiligde zending bezorgd aan zowel de hoge raad als het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom. Bij het verzoek aan de hoge raad wordt op straffe van onontvankelijkheid een bewijs gevoegd van de beveiligde zending aan het betrokken bestuur.

De verzoeker bezorgt een afschrift van het verzoek aan het Herstelfonds.

§3. Het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom, bezorgt een schriftelijk advies aan de hoge raad, binnen een vervaltermijn van twintig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan het bestuur.

Als binnen de gestelde termijn geen advies wordt verleend, mag de hoge raad aan de adviesvereiste voorbijgaan.

§4. De hoge raad beslist over het verzoek binnen een ordetermijn van zestig dagen, die ingaat de dag na de betekening van het verzoek aan de hoge raad.

§5. De beslissing van de hoge raad wordt met een beveiligde zending ter kennis gebracht aan de verzoeker en aan het bestuur dat belast is met de invordering van de dwangsom.

De hoge raad bezorgt een afschrift van de beslissing aan het Herstelfonds.”.

Art. 71. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 61, een onderafdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

“Onderafdeling 4. Werking”.

Art. 72. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 71, een artikel 6.3.13 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.13. §1. De hoge raad vergadert geldig als de meerderheid van de leden aanwezig is. Hij spreekt zich uit bij gewone meerderheid van stemmen. De adviezen en beslissingen vermelden steeds de namen van de leden die aanwezig zijn op de vergadering.

Bij staking van stemmen wordt een nieuwe stemming gehouden. Als er bij die tweede stemming opnieuw staking van stemmen is, beslist de voorzitter.

§2. De vergaderingen van de hoge raad kunnen worden bijgewoond door:
1° de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur;
2° de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, voor wat betreft die agendapunten die een vordering of een maatregel van de betrokken gemeente betreffen.

De personen, vermeld in het eerste lid, kunnen voorafgaand aan de sluiting van de besprekingen hun standpunt weergeven en een stemadvies geven.

§3. De hoge raad kan belanghebbenden schriftelijk horen telkens als hij dat nodig acht voor een zorgvuldige feitenvinding of voor de eerbiediging van het verdedigingsbeginsel. De hoge raad kan deze beoordelingsbevoegdheid inzake de organisatie van het schriftelijk horen delegeren aan een of meer van zijn leden.

In het eerste lid wordt verstaan onder belanghebbenden:
1° personen die getroffen worden of kunnen worden door de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
2° de rechtspersonen die voldoen aan de voorwaarden, vermeld in artikel 2 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, voor zover de gediende collectieve belangen bedreigd of geschaad worden door de misdrijven of inbreuken, vermeld in artikel 6.2.1 of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd;
3° derden die in hun rechten worden geraakt door de misdrijven of de inbreuken, vermeld in artikel 6.2.1, of 6.2.2 van deze codex, die aanleiding geven tot de maatregel waarover de hoge raad is geadieerd.”.

Art. 73. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 71, een artikel 6.3.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.14. De Vlaamse Regering stelt een procedure- en werkingsreglement vast op voorstel van de hoge raad.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, kan, al dan niet op straffe van nietigheid of onontvankelijkheid voorgeschreven, vorm- en termijnvoorwaarden opleggen, in het bijzonder voor de aanhangigmaking van zaken, het overmaken van overtuigingsstukken, het inzagerecht van belanghebbenden en het horen van belanghebbenden.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, regelt voorts ten minste:
1° de werkverdeling;
2° de wijze waarop het horen georganiseerd wordt.

Het reglement, vermeld in het eerste lid, treedt in werking op de dag van bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad.”.

Art. 74. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 71, een artikel 6.3.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.15. De hoge raad neemt een huishoudelijk reglement aan.

Het huishoudelijk reglement bevat ten minste de deontologische beginselen, gedragsregels en richtlijnen die de leden van de hoge raad tot leidraad dienen bij de uitoefening van hun mandaat.”.

Art. 75. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 71, een artikel 6.3.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.16. §1. De Vlaamse Regering stelt de hoge raad binnen de beschikbare begrotingskredieten de nodige werkingsmiddelen ter beschikking.

§2. De hoge raad stelt op grond van de werkingsmiddelen een permanent secretariaat samen.

Het permanent secretariaat wordt geleid door een vaste secretaris en staat onder het gezag van de voorzitter in voor de algemene administratieve ondersteuning van de hoge raad. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat beschikken niet over enig stemrecht in de hoge raad.

§3. De vaste secretaris en de overige leden van het permanent secretariaat worden aangesteld op grond van een detacherings- of arbeidsovereenkomst.”.

Art. 76. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan onderafdeling 4, ingevoegd bij artikel 71, een artikel 6.3.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.3.17. De hoge raad brengt jaarlijks een verslagboek uit, waarin een synthese is opgenomen van de overwegingen die tot de advies- en beslissingspraktijk van de hoge raad hebben geleid.”.

Art. 77. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk IV toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK IV. Bestuurlijke maatregelen”.

Art. 78. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 77, een afdeling 1 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 1. Basisbepalingen”.

Art. 79. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 78, een artikel 6.4.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.1. Voor de toepassing van dit hoofdstuk wordt de betekening met een aangetekende brief geacht te zijn geschied op de derde werkdag na de afgifte ter post, behalve in geval van bewijs van het tegendeel.”.

Art. 80. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 78, een artikel 6.4.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.2. §1. De Vlaamse Regering kan bepaalde stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken uitsluiten als grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, of de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom afhankelijk maken van bijkomende voorwaarden.

§2. Wie besluit tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom, is ook bevoegd die beslissing te wijzigen of in te trekken, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De Vlaamse Regering kan nadere regels bepalen tot uitvoering van dit lid.

Buiten de beroepsmogelijkheden, vermeld in deze afdeling, is de intrekking of wijziging alleen mogelijk als het doel van de bestuurlijke maatregel werd bereikt, in geval van gewijzigde omstandigheden die een bijsturing van de opgelegde maatregelen noodzaken of in de gevallen, vermeld in artikel 1133 van het Gerechtelijk Wetboek.

Bestuursdwang en last onder dwangsom kunnen niet gelijktijdig worden toegepast ten aanzien van dezelfde persoon. In afwijking van het tweede lid kan een besluit tot toepassing van bestuursdwang te allen tijde worden vervangen door een besluit tot oplegging van een last onder dwangsom of omgekeerd.".

Art. 81. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 1, ingevoegd bij artikel 78, een artikel 6.4.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.3. §1. Een bestuurlijke maatregel mag geen afbreuk doen aan het gezag van gewijsde van een eerder tussengekomen rechterlijke beslissing die overeenkomstig deze titel werd genomen.

Een bestuurlijke maatregel kan niet worden opgelegd aan de overtreder die wegens zijn deelneming aan de stedenbouwkundige inbreuk of het stedenbouwkundig misdrijf werd gedagvaard voor de strafrechter of naar deze rechter werd verwezen. Hetzelfde geldt voor de overtreder die met toepassing van artikel 6.3.3 werd gedagvaard voor de burgerlijke rechter.

§2. Artikel 6.3.3, §3, is van toepassing op de verjaring van de mogelijkheid tot het opleggen van bestuurlijke maatregelen.".

Art. 82. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 77, een afdeling 2 toegevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 2. Stakingsbevel".

Art. 83. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 82, een artikel 6.4.4 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.4. §1. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.3, kunnen mondeling ter plaatse de onmiddellijke staking van handelingen bevelen als ze vaststellen dat die handeling voldoet aan de materiële omschrijving van een misdrijf of inbreuk als vermeld in artikel 6.2.1 en 6.2.2, of daarvan het gevolg is. Een dergelijk stakingsbevel is een preventieve maatregel, gericht op het voorkomen van misdrijven of het voorkomen van schade aan de goede ruimtelijke ordening.

Als de ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in het eerste lid, ter plaatse niemand aantreffen, wordt ter plaatse een schriftelijk bevel tot onmiddellijke staking op een zichtbare plaats aangebracht, of wordt het stakingsbevel alsnog mondeling gegeven tijdens een verhoor van de overtreder.

§2. Het proces-verbaal van de vaststelling wordt binnen acht dagen met een beveiligde zending betekend aan de initiatiefnemer, de architect, de persoon of aannemer die de handelingen uitvoert, en de gebruiker van het goed.

Tegelijkertijd wordt per beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal verzonden naar de gemeente waar de handelingen hebben plaatsgevonden en naar de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur.

§3. Het stakingsbevel moet op straffe van verval binnen acht dagen na de betekening van het proces-verbaal door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden bekrachtigd. Die bekrachtiging wordt binnen twee werkdagen met een beveiligde zending verzonden naar de personen, vermeld in paragraaf 2.

§4. Elke belanghebbende kan in kort geding de opheffing van de maatregel vorderen tegen de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, die optreedt namens het Vlaamse Gewest. De vordering wordt gebracht voor de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg in het ambtsgebied waarin de handelingen zijn uitgevoerd of het gebruik heeft plaatsgevonden. Deel IV, boek II, titel VI, van het Gerechtelijk Wetboek is van toepassing op de inleiding en de behandeling van de vordering.”.

Art. 84. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 82, een artikel 6.4.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.5. De ambtenaren, personeelsleden, agenten of officieren van gerechtelijke politie, vermeld in artikel 6.2.4, zijn gerechtigd tot het nemen van alle maatregelen, met inbegrip van verzegeling, inbeslagname van materiaal en materieel, om het bevel tot staking, de bekrachtigingsbeslissing of, in voorkomend geval, de beschikking in kort geding onmiddellijk te kunnen toepassen.”.

Art. 85. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 2, ingevoegd bij artikel 82, een artikel 6.4.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.6. Onverminderd artikel 6.4.4, §4, kan een stakingsbevel uitsluitend door de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur worden ingetrokken of in omvang worden beperkt, zowel ambtshalve als op verzoek van belanghebbenden. De gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur kan daarnaast de toestemming of het bevel geven tot het uitvoeren van beveiligingsmaatregelen. Het bevel neemt de vorm aan van een besluit als vermeld in afdeling 3 of 4.”.

Art. 86. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 77, een afdeling 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 3. Bestuursdwang”.

Art. 87. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.7. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan beslissen om bestuursdwang toe te passen. Bestuursdwang houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds het recht op ambtshalve uitvoering insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

§2. De bestuurlijke maatregelen, genomen in het kader van bestuursdwang, hebben dezelfde inhoud als de herstelmaatregelen, vermeld in artikel 6.3.1, §1, en respecteren de rangorde, vermeld in het voormelde artikel.

Het bedrag van de meerwaarde wordt door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester vastgesteld conform artikel 6.3.1, §5, tweede lid.

§3. Het besluit bevat minstens:
1° de kadastrale omschrijving van het onroerend goed dat het voorwerp is van de inbreuk of het misdrijf en de identificatie van de personen die zakelijke rechten hebben op het goed en de overtreders aan wie het besluit zal worden betekend;
2° een vermelding van de voorschriften die worden of werden geschonden;
3° een overzicht van de vaststellingen van de inbreuk of het misdrijf;
4° een omschrijving van de opgelegde bestuurlijke maatregelen;
5° de vermelding dat tegen het besluit houdende de bestuurlijke maatregelen in beroep kan worden gegaan, alsook een omschrijving van de procedure om in beroep te gaan.

Het besluit wordt bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending betekend aan de overtreders en aan de rechthebbenden op de zaak ten aanzien van wie de bestuursdwang zal worden toegepast.

Een afschrift van het besluit wordt aan de gemeente en de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur gezonden.

§4. In het besluit wordt een termijn bepaald waarbinnen de overtreder en de belanghebbenden de tenuitvoerlegging kunnen voorkomen door zelf de bevolen maatregelen uit te voeren. De uitvoeringstermijn kan zo nodig worden gefaseerd of gedifferentieerd per maatregel.

Voor wat de betaling van de meerwaarde betreft, kan de overtreder zich ook op een geldige wijze kwijten door binnen de uitvoeringstermijn de legaliteit te herstellen door het herstel van de plaats in de oorspronkelijke toestand, het staken van het strijdige gebruik of het verkrijgen van een regularisatievergunning en de uitvoering van de daarin begrepen voorwaarden.

De uitvoeringstermijn neemt een aanvang de dag na de betekening.

§5. Het besluit wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waar het onroerend goed ligt. De beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid, wordt binnen een termijn van twee maanden nadat ze is gewezen, ingeschreven op de kant van die overschrijving, op de wijze, vermeld in artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851. Hetzelfde geldt voor elke rechterlijke beslissing over de schorsing of vernietiging van het besluit of de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, §2, tweede lid.

§6. De beslissing tot toepassing van bestuursdwang en elke volgende beslissing die in de zaak gewezen is, zijn tegenwerpelijk aan alle belanghebbenden, die de gevolgen ervan moeten dragen.”.

Art. 88. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.8 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.8. §1. Tegen de beslissing tot toepassing van bestuursdwang kan de vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang of tot de matiging of modulering van de daarin opgelegde maatregelen. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift. Het beroepschrift wordt met een beveiligde zending betekend.

§2. Binnen een termijn van negentig dagen na de betekening van het beroepschrift wordt er uitspraak over gedaan. Als hiervan binnen deze termijn kennis wordt gegeven aan de vermoedelijke overtreder en de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de beslissing heeft genomen, kan deze termijn eenmalig worden verlengd met negentig dagen. Bij gebrek aan een tijdige beslissing vervalt de beslissing tot bestuursdwang.

De beslissing over het beroep wordt binnen vijf werkdagen met een beveiligde zending verstuurd aan de persoon die beroep heeft ingesteld, de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de rechthebbenden op de zaak en de gemeente van het grondgebied waarop de bestuurlijke maatregelen moeten worden uitgevoerd. De Vlaamse Regering kan de nadere regels bepalen met betrekking tot dat beroep.

§3. De dag na de betekening van de beslissing tot verwerping van het beroep begint de door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester bepaalde termijn opnieuw te lopen, verminderd met het aantal dagen die al verstreken waren op het ogenblik van het instellen van het beroep.".

Art. 89. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.9 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.9. §1. De overtreder brengt de bevoegde overheid onmiddellijk met een beveiligde zending op de hoogte van de vrijwillige uitvoering van de opgelegde maatregelen.

Daarop maakt de bevoegde overheid een proces-verbaal van vaststelling op.

Onder bevoegde overheid wordt verstaan: de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die de titel heeft doen betekenen met bevel tot uitvoeren. Bij gebreke aan een dergelijke betekening, is enkel de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur bevoegd.

De bevoegde overheid bezorgt met een beveiligde zending een afschrift van het proces-verbaal van vaststelling aan de andere bevoegde overheden, vermeld in het derde lid, de overtreder, diens rechtsopvolgers en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakte van de opgelegde maatregelen.

Behalve in geval van bewijs van het tegendeel geldt alleen het proces-verbaal van vaststelling als bewijs van uitvoering van de maatregelen en van de datum van uitvoering.

§2. Het proces-verbaal van vaststelling, vermeld in paragraaf 1, wordt conform artikel 84 van de Hypotheekwet van 16 december 1851 ingeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.7, §5.

Zolang de inschrijving, vermeld in het eerste lid, niet is gebeurd, moet de instrumenterende ambtenaar naar aanleiding van een akte die strekt tot de overdracht van een zakelijk recht, er in een afzonderlijke akte melding van maken dat op het onroerend goed ten gevolge van een uitvoerbare beslissing als vermeld in artikel 6.4.7 of 6.4.8, een verplichting rust om maatregelen als vermeld in artikel 6.4.7, §2, uit te voeren. In die akte wordt ook bepaald dat de nieuwe titularis, voor zover de tenuitvoerlegging van de bestuurlijke herstelmaatregel niet verjaard is, de verbintenis aangaat om de opgelegde maatregelen uit te voeren, onverminderd de verplichting van de overtreder.

De kosten verbonden aan de afzonderlijke akte, vermeld in het vorige lid, vallen steeds ten laste van de overdrager van het zakelijk recht.

De instrumenterende ambtenaar stuurt een afschrift van die akte naar de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester, en is ertoe gehouden de grosse af te leveren op hun verzoek.”.

Art. 90. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.10 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.10. §1. Elke overtreder aan wie het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, en in voorkomend geval de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8, werd betekend, is hoofdelijk gehouden tot het betalen van de meerwaarde en de kosten die verbonden zijn aan de toepassing van bestuursdwang, met inbegrip van de kosten voor de voorbereiding ervan.

Het besluit en de beslissing, vermeld in het eerste lid, maken daarvan melding.

§2. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1, kunnen ook worden verhaald op de persoon die een zakelijk recht heeft op het goed dat het voorwerp van de bestuursdwang uitmaakte.

Op voorwaarde dat de titel van de houder van het zakelijk recht al was overgeschreven vóór de overschrijving van het besluit, vermeld in artikel 6.4.7, §5, blijft het verhaal van de kosten evenwel beperkt tot de verrijking die de titularis van het zakelijk recht ten gevolge van de uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel heeft verkregen.

§3. De meerwaarde en de kosten, vermeld in paragraaf 1 en 2, worden gewaarborgd door een wettelijke hypotheek, met overeenkomstige toepassing van artikel 6.3.4, §3. De hypotheek wordt ingeschreven op voorlegging van een afschrift van het besluit of de beslissing over beroep.”.

Art. 91. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.11. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die bestuursdwang heeft toegepast, kan van de overtreder bij dwangbevel de verschuldigde kosten, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen. Hetzelfde geldt voor de meerwaarde die na het einde van de uitvoeringstermijn nog verschuldigd is. Het dwangbevel wordt geviseerd en uitvoerbaar verklaard door de ambtenaar die de Vlaamse Regering of het college van burgemeester en schepenen daarvoor heeft aangewezen. Het dwangbevel wordt betekend bij gerechtsdeurwaardersexploot of met een beveiligde zending.

Op het dwangbevel, vermeld in het eerste lid, zijn de bepalingen van deel V van het Gerechtelijk Wetboek van toepassing.”.

Art. 92. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.12 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.12. Tenzij de tenuitvoerlegging gebeurt met expliciete of impliciete instemming van de gebruiker en de personen die zakelijke rechten hebben op het onroerend goed dat het voorwerp uitmaakt van de beslissing tot toepassing van bestuursdwang, is de uitvoering van handelingen in de plaats en op kosten van de overtreder alleen mogelijk door een gerechtsdeurwaarder na voorafgaande betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in artikel 6.4.7, of, als beroep werd ingesteld tegen het besluit, na voorafgaande betekening van het besluit en de beslissing, vermeld in artikel 6.4.8.

Om aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang uitvoering te geven, hebben personen die daartoe zijn aangewezen door, naar gelang van het geval, de gerechtsdeurwaarder, de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, toegang tot elke plaats als dat redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.".

Art. 93. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 3, ingevoegd bij artikel 86, een artikel 6.4.11 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.13. Tot de bevoegdheid tot toepassing van bestuursdwang behoort het verzegelen van gebouwen en terreinen, en wat zich daarin of daarop bevindt, alsook het meevoeren en opslaan van voor bestuursdwang vatbare zaken, als de toepassing van bestuursdwang dat vereist.

De Vlaamse Regering bepaalt de nadere regels voor de bewaring en de teruggave aan de rechthebbenden van de meegevoerde zaken.".

Art. 94. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 77, een afdeling 4 toegevoegd, die luidt als volgt:

"AFDELING 4. Last onder dwangsom".

Art. 95. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 94, een artikel 6.4.14 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.4.14. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester is bevoegd om aan de overtreder een last onder dwangsom op te leggen. Last onder dwangsom houdt in dat bestuurlijke maatregelen aan overtreders worden opgelegd door middel van een bestuurlijke beslissing, die onmiddellijk uitvoerbaar is en steeds de verbeurte van een dwangsom als sanctie bij negatie insluit.

De beslissing, vermeld in het eerste lid, wordt op schrift gesteld. De schriftelijke beslissing wordt een besluit genoemd.

Artikel 6.4.7, §2 tot en met §6, is ook van toepassing op het besluit, vermeld in het eerste lid, met het voorbehoud dat een last onder dwangsom nooit de betaling van een meerwaarde als enig voorwerp kan hebben.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester stelt de dwangsom in het besluit vast op een bedrag ineens, op een bedrag per tijdseenheid waarin de last niet is uitgevoerd of per overtreding van de last, zonder dat die dwangsom betrekking kan hebben op de betaling van de meerwaarde als onderdeel van deze last. De stedenbouwkundige inspec-

teur of de burgemeester kan een bedrag vaststellen waarboven geen dwangsom meer wordt verbeurd.

Een dwangsom wordt pas verbeurd verklaard na de betekening van het uitvoerbare besluit, vermeld in het eerste lid, in voorkomend geval samen met de beslissing over het beroep.”.

Art. 96. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 94, een artikel 6.4.15 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.15. §1. Tegen de beslissing tot het opleggen van een last onder dwangsom kan de vermoedelijke overtreder beroep instellen bij de Vlaamse Regering. Dat beroep kan strekken tot het ongedaan maken van de last onder dwangsom, tot de matiging of modulering van de maatregelen die de overtreder ten gevolge van de last onder dwangsom moet uitvoeren, of tot de aanpassing van de dwangsom of van de voorwaarden van de dwangsom. Het beroep heeft schorsende werking.

Het beroep is alleen ontvankelijk als het wordt ingesteld bij een met redenen omklede brief binnen een termijn van dertig dagen, die de dag na de betekening van het besluit aanvangt. Als de verzoeker gehoord wil worden, maakt hij daarvan melding in zijn beroepschrift.

§2. Artikel 6.4.8, §2 en §3, en artikel 6.4.9 zijn van toepassing op deze onderafdeling.

Artikel 6.4.10 is van toepassing op de meerwaarde die in de last onder dwangsom is begrepen.”.

Art. 97. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 94, een artikel 6.4.16 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.16. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan de verbeurde dwangsommen en de meerwaarde, verhoogd met de invorderingskosten, invorderen bij dwangbevel. Artikel 6.4.11 is van toepassing op dat dwangbevel.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester die belast is met de invordering van de dwangsom, is ertoe gemachtigd aan de schuldenaars die bijzondere omstandigheden kunnen bewijzen, uitstel of spreiding van betaling toe te staan.

De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan op gemotiveerd verzoek en rekening houdend met de gestelde handelingen en de genomen engagementen met het oog op een correcte uitvoering van de herstelmaatregelen, beslissen dat een opeisbare dwangsomschuld niet of slechts gedeeltelijk wordt ingevorderd zonder dat dit betrekking kan hebben op de gerechts- en uitvoeringskosten die zijn gemaakt. De Vlaamse Regering kan nadere voorwaarden vastleggen en procedurele regelen bepalen voor de toepassing van dit lid.”.

Art. 98. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 94, een artikel 6.4.17 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.17. De rechtbank van eerste aanleg kan op verzoek van de overtreder de dwangsom opheffen, de looptijd ervan voor een bepaalde termijn opschorten of de dwangsom verminderen in geval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid

voor de overtreder om aan zijn verplichtingen te voldoen. De overtreder dagvaardt daarvoor de stedenbouwkundige inspecteur die de dwangsomtitel heeft doen betekenen.”.

Art. 99. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 4, ingevoegd bij artikel 94, een artikel 6.4.18 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.18. De vordering tot betaling van verbeurde bedragen verjaart na verloop van zes maanden na de dag waarop de bedragen verbeurd zijn. De verjaring wordt gestuit op de wijze en onder de voorwaarden, vermeld in artikel 2244 en volgende van het Burgerlijk Wetboek.

De verjaring wordt geschorst door faillissement en ieder ander wettelijk beletsel voor invordering van de dwangsom.”.

Art. 100. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk IV, ingevoegd bij artikel 77, een afdeling 5 toegevoegd, die luidt als volgt:

“AFDELING 5. Minnelijke schikking”.

Art. 101. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 100, een artikel 6.4.19 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.19. §1. De stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester kan, respectievelijk in naam van het Vlaamse Gewest of de gemeente, met de overtreder, overtreders of andere belanghebbenden een minnelijke schikking aangaan onder de volgende voorwaarden:
1° het voorwerp van de minnelijke schikking is in overeenstemming met artikel 6.3.1;
2° de minnelijke schikking doet geen afbreuk aan het gezag van gewijsde van een overeenkomstig hoofdstuk III tussengekomen rechterlijke beslissing noch aan een beslissing tot toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom;
3° de zakelijke rechten op het onroerend goed waarop de minnelijke schikking betrekking heeft, behoren toe aan een of meer personen die zich door de minnelijke schikking verbinden;
4° de termijn voor de uitvoering van de herstelmaatregelen bedraagt niet meer dan vijf jaar.

De miskenning van een van de voorwaarden, vermeld in het eerste lid, heeft van rechtswege de nietigheid van de minnelijke schikking tot gevolg.

§2. De minnelijke schikking wordt aangevraagd door de personen die zich door de minnelijke schikking wensen te verbinden, volgens de regels, bepaald door de Vlaamse Regering.

§3. Een aanvraag tot minnelijke schikking schorst de verjaring van de herstelvordering. De schorsing vangt aan vanaf de datum van betekening van de aanvraag aan de bevoegde overheid. De schorsing neemt een einde vanaf:
1° de datum waarop de minnelijke schikking tot stand komt conform artikel 6.4.20;
2° de datum waarop de minnelijke schikking wordt geweigerd.”.

Art. 102. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 100, een artikel 6.4.20 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.20. De minnelijke schikking wordt op schrift gesteld. De minnelijke schikking wordt ondertekend door de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester, en door de overtreder of overtreders of andere belanghebbenden met wie de minnelijke schikking

wordt aangegaan. De minnelijke schikking wordt binnen een termijn van twee maanden overgeschreven in het hypotheekkantoor van het gebied waarin het onroerend goed gelegen is. Een afschrift van de minnelijke schikking wordt verzonden aan de bevoegde overheden, bedoeld in artikel 6.3.1, §2.”.

Art. 103. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 102, een artikel 6.4.21 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.21. Artikel 6.4.9 is van toepassing op deze afdeling, met dien verstande dat het proces-verbaal van vaststelling wordt overgeschreven op de kant van de overschrijving, vermeld in artikel 6.4.20.

De uitvoering van de minnelijke schikking, bevestigd in het proces-verbaal van vaststelling, dooft elk verder recht op herstel of vergoeding van schade, geleden door het algemeen belang naar aanleiding van de inbreuken of misdrijven die omschreven zijn in de akte, vermeld in artikel 6.4.20.”.

Art. 104. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan afdeling 5, ingevoegd bij artikel 100, een artikel 6.4.22 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.4.22. De miskenning van de verplichtingen die in de minnelijke schikking zijn opgenomen, vormt ten aanzien van de overtreders of andere belanghebbenden die de minnelijke schikking hebben ondertekend, een grondslag voor de toepassing van bestuursdwang of last onder dwangsom.”.

Art. 105. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk V toegevoegd, dat luidt als volgt:

“HOOFDSTUK V. Inkomsten uit handhaving”.

Art. 106. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk V, ingevoegd bij artikel 105, een artikel 6.5.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 6.5.1. Er wordt een Herstelfonds opgericht als gewestdienst met afzonderlijk beheer als vermeld in artikel 3 van het decreet van 8 juli 2011 houdende regeling van de begroting, de boekhouding, de toekenning van subsidies en de controle op de aanwending ervan, en de controle door het Rekenhof.

Aan het Herstelfonds worden toegewezen:

1° alle ontvangsten die voortvloeien uit de toepassing van titel VI;
2° het saldo van alle middelen die op 31 december 2005 beschikbaar zijn op het Grondfonds, vermeld in artikel 5.6.3, verminderd met het bedrag dat voor planschadevergoedingen op de begroting van 2005 van het Grondfonds werd ingeschreven en de helft van het bedrag dat in hetzelfde jaar werd ingeschreven als naar het volgende begrotingsjaar over te dragen saldo;
3° het saldo van het Herstelfonds dat per 31 december van het jaar dat voorafgaat aan het begrotingsjaar, beschikbaar is.

Het Herstelfonds dat op basis van de ontvangsten, vermeld in het tweede lid, is gevormd, is bestemd voor alle uitgaven die voortvloeien uit de toepassing van titel VI.

Alle schulden, vorderingen en tegoeden van het Grondfonds die betrekking hebben op de toepassing van titel VI, worden overgenomen door het Herstelfonds.”.

Art. 107. Aan titel VI van dezelfde codex, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2010 en 11 mei 2012, wordt een hoofdstuk VI toegevoegd, dat luidt als volgt:

"HOOFDSTUK VI. Diverse bepalingen".

Art. 108. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, ingevoegd bij artikel 107, een artikel 6.6.1 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.6.1. §1. De uitvoering van de maatregelen die krachtens deze titel begrepen zijn in een uitvoerbare rechterlijke of bestuurlijke beslissing, of minnelijke schikking, is nimmer vergunnings- of meldingsplichtig op grond van dit decreet.

§2. Vanaf de datum van afgifte van het proces-verbaal van vaststelling van uitvoering, vermeld in artikel 6.3.6, 6.4.9, 6.4.15, §2, en artikel 6.4.21, kunnen ten aanzien van het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, stabiliteitswerken als vermeld in artikel 4.1.1, 11°, worden vergund.

§3. Vanaf de datum, vermeld in paragraaf 2, kan met betrekking tot het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen, een herstelattest worden verleend. Dat attest bevestigt dat het voorwerp van de uitgevoerde herstelmaatregelen in de door het herstelattest gedocumenteerde staat behouden kan blijven.

Het herstelattest, vermeld in het eerste lid, wordt aangevraagd volgens regels die de Vlaamse Regering bepaalt, en wordt afgegeven door het college van burgemeester en schepenen.".

Art. 109. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 107, een artikel 6.6.2 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.6.2. De rechtbank kan de titel van eigendomsverkrijging of van huur vernietigen op vordering van de kopers of de huurders van een goed dat het voorwerp uitmaakt of kan uitmaken van gerechtelijke of bestuurlijke herstelmaatregelen, onverminderd het recht van de kopers of huurders om schadevergoeding te eisen.

De vordering tot vernietiging kan niet meer worden ingeroepen als de inbreuk op de informatieplicht met betrekking tot de publiciteit en de onderhandse overeenkomst is rechtgezet bij de authentieke akteverlening en de informatiegerechtigde in deze akte verzaakt aan de vordering tot nietigverklaring op basis van een inbreuk op de informatieplicht.".

Art. 110. In dezelfde codex, het laatst gewijzigd bij het decreet van 5 juli 2013, wordt aan hoofdstuk VI, toegevoegd bij artikel 107, een artikel 6.6.3 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 6.6.3. De dagvaarding voor de correctionele rechtbank of het exploot tot inleiding van het geding, vermeld in artikel 6.3.1 en 6.3.3, wordt in het vergunningenregister van de gemeente waar het onroerend goed gelegen is, ingeschreven op verzoek van de deurwaarder die het exploot heeft opgemaakt.".

Art. 111. Artikel 7.7.1 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 7.7.1. De strafrechter kan de herstelvordering die regelmatig bij hem aanhangig is gemaakt en die gegrond is op instandhouding, nog steeds inwilligen als de beklaagde hier-

aan schuldig wordt bevonden en deze instandhouding op het ogenblik van de uitspraak een stedenbouwkundige inbreuk uitmaakt als vermeld in artikel 6.2.2, 1°.

Hetzelfde geldt voor de herstelvordering die gegrond is op het toestaan of aanvaarden door de eigenaar van feiten van instandhouding als vermeld in het eerste lid.

Een herstelvordering die door de stedenbouwkundige inspecteur is ingesteld op grond van instandhouding van handelingen kan vanaf 1 september 2009 niet langer worden ingewilligd als die instandhouding op het ogenblik van de uitspraak geen stedenbouwkundig misdrijf of stedenbouwkundige inbreuk meer uitmaakt.”.

Art. 112. Artikel 7.7.2 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.2. Als het recht van de stedenbouwkundige inspecteur of de burgemeester om een herstelvordering in te stellen ontstaan is vóór 1 september 2009, beginnen de termijnen, vermeld in artikel 6.3.3, §3, pas te lopen vanaf die datum. De totale duur van de verjaringstermijn mag evenwel niet meer bedragen dan de termijnen, vermeld in artikel 2262bis, §1, tweede en derde lid, van het Burgerlijk Wetboek.

Het eerste lid verhindert de toepassing van artikel 26 van de voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering niet.

Als de herstelvordering bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing verjaard is verklaard voor de datum van 1 september 2009, vermeld in het eerste lid, kan de inwerkingtreding van het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid niet tot gevolg hebben dat een nieuwe verjaringstermijn begint te lopen.”.

Art. 113. Artikel 7.7.3 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.3. Het Handhavingsplan Ruimtelijke Ordening 2010, vastgesteld door de Vlaamse Regering op 16 juli 2010, blijft van kracht zolang het niet werd vervangen door een Gewestelijk Handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening als vermeld in artikel 6.1.3.”.

Art. 114. Artikel 7.7.4 van dezelfde codex wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 7.7.4. Artikel 6.6.1, §3, is niet van toepassing op processen-verbaal van vaststelling van uitvoering als de uitgevoerde herstelmaatregelen zijn opgelegd voor de inwerkingtreding van artikel 56 van het decreet van […] betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning.”.

Art. 115. Aan titel VII, hoofdstuk VII, van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.5 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 7.7.5. Vanaf de inwerkingtreding van titel VI, hoofdstuk III, afdeling 1, zoals gewijzigd bij artikelen 55 tot en met 61 van het decreet van […] betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning nemen de burgemeester en de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur de taken en bevoegdheden over die voor de inwerkingtreding door het college van burgemeester en schepenen werden waargenomen in het kader van titel VI van deze codex, en zetten ze de herstelvorderingen voort die door het college van burgemeester en schepenen werden ingeleid bij het parket of voor de burgerlijke rechter.”.

Art. 116. Aan titel VII, hoofdstuk VII, van dezelfde codex wordt een artikel 7.7.6 toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Art. 7.7.6. In afwijking van artikel 6.2.1, 3°, en artikel 6.2.6 kan de voortzetting van werken, handelingen en wijzigingen die voor de inwerkingtreding van het decreet van […] betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning zijn uitgevoerd en die in strijd zijn met een bekrachtigd stakingsbevel, uitsluitend worden bestraft met de administratieve geldboete, vermeld in artikel 6.1.49, zoals van kracht voor de inwerkingtreding van het decreet van [...] betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning. Titel VI, hoofdstuk II, afdeling 7, zoals van kracht voor de inwerkingtreding van het decreet van [...] betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning, blijft onverkort van toepassing op die feiten en de administratieve geldboetes die erop gegrond zijn of worden.".

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Art. 117. In titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, worden de woorden "Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving" telkens vervangen door de woorden "Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu".

Art. 118. Aan artikel 16.1.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, en gewijzigd bij de decreten van 12 december 2008, 30 april 2009, 8 mei 2009, 23 december 2010, 23 december 2011 en 8 februari 2013, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan het eerste lid wordt een punt 19°ter toegevoegd, dat luidt als volgt:

"19°ter: het decreet van […] betreffende de omgevingsvergunning voor zover het projecten betreft bedoeld in artikel 4, 1°, c, en 2°, b.";

2° er wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

"Hoofdstuk II en hoofdstuk IV, afdeling III en V, van deze titel zijn van toepassing op titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.".

Art. 119. Artikel 16.2.1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16.2.1. De Vlaamse Regering is belast met de coördinatie en de inhoudelijke invulling van het handhavingsbeleid inzake milieu en ruimtelijke ordening.".

Art. 120. Artikel 16.2.2 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16.2.2. Ter ondersteuning van het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering wordt een gewestelijke raad voor de handhaving van de milieuwetgeving en de handhaving van de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening opgericht, hierna de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu te noemen.".

Art. 121. Artikel 16.2.3 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16.2.3. Met het oog op een doelmatige handhaving van de milieuwetgeving en de bepalingen van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 pleegt de Vlaamse Regering, daarin bijgestaan door de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, systematisch overleg met de daarvoor bevoegde overheden.

De op basis van dat overleg gemaakte afspraken worden in protocollen vastgelegd.

De Vlaamse Regering bepaalt de manier waarop de protocollen worden vastgelegd.".

Art. 122. Artikel 16.2.5 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16.2.5. Jaarlijks stelt de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een handhavingsrapport op. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van het milieurecht stellen, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

De Vlaamse Regering zal de overheden die belast zijn met de handhaving van het milieurecht en waarvoor het Vlaamse Gewest niet bevoegd is, uitnodigen om de informatie waarover ze beschikken en die ook van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, vrijwillig ter beschikking te stellen van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu.

Het handhavingsrapport omvat minstens de volgende onderdelen:
1° een algemene evaluatie van het in het afgelopen kalenderjaar gevoerde gewestelijke handhavingsbeleid;
2° een specifieke evaluatie van de inzet van de afzonderlijke handhavingsinstrumenten;
3° een overzicht van de gevallen waarin, binnen de gestelde termijn, geen uitspraak werd gedaan over de beroepen tegen besluiten houdende bestuurlijke maatregelen;
4° een evaluatie van de beslissingspraktijk van de parketten inzake het al dan niet strafrechtelijk behandelen van een vastgesteld misdrijf inzake milieu;
5° een overzicht en vergelijking van het door de gemeenten en provincies gevoerde handhavingsbeleid inzake milieu;
6° een inventaris van de inzichten die tijdens de handhaving werden opgedaan en die kunnen worden aangewend voor de verbetering van de milieuregelgeving, beleidsvisies en beleidsuitvoering;
7° aanbevelingen voor de verdere ontwikkeling van het handhavingsbeleid inzake milieu.

Het handhavingsrapport van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan naast de rapportering over de milieuhandhaving ook rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bevatten. Alle overheden die deel uitmaken van het Vlaamse Gewest en die belast zijn met de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, stellen daarvoor, hetzij op eenvoudige vraag van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, hetzij uit eigen beweging, alle informatie waarover ze beschikken en die van nut kan zijn voor de opstelling van het handhavingsrapport, ter beschikking van de Vlaamse Hoge Handha-

vingsraad voor Ruimte en Milieu. De rapportering over de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening omvat minstens de onderdelen opgesomd in het vorige lid.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu deelt het handhavingsrapport mee aan de Vlaamse Regering. Die bezorgt het handhavingsrapport aan het Vlaams Parlement, de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen, de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed, de provincies en de gemeenten.

De Vlaamse Regering kan nadere regels vaststellen voor de inhoud, de opstelling en de verspreiding van het handhavingsrapport.”.

Art. 123. Artikel 16.2.6 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.6. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt de krachtlijnen en de prioriteiten van het beleid inzake de handhaving van de milieuwetgeving voor. Hij doet dat op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu kan op eigen initiatief of op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering voorstellen en adviezen formuleren in het kader van het handhavingsbeleid ruimtelijke ordening en ten aanzien van het gewestelijk handhavingsprogramma ruimtelijke ordening zoals bedoeld in artikel 6.1.3, §1, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.”.

Art. 124. Artikel 16.2.7 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.7. §1. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu telt dertien leden, alsook een vaste secretaris. De Vlaamse Regering benoemt de leden na voordracht, en de voorzitter, de ondervoorzitter en de vaste secretaris onder de personen die deskundig zijn op het vlak van de handhaving van het milieurecht of op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009.

§2. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu wordt als volgt samengesteld:
1° een voorzitter;
2° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de milieuwetgeving;
3° een ondervoorzitter, deskundig op het vlak van de handhaving van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
4° zes leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie;
5° twee leden op voordracht van de beleidsraad van het beleidsdomein Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed;
6° een lid op voordracht van de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen;
7° een lid op voordracht van de Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening - Onroerend Erfgoed;
8° een lid op voordracht van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen;
9° een lid op voordracht van de Vereniging van de Vlaamse Provincies;
10° een lid op voordracht van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten.

Voor de leden, vermeld in het eerste lid, 4° tot en met 10°, wordt telkens een plaatsvervanger aangewezen.

De leden, vermeld in 4° tot en met 10°, worden voorgedragen op een dubbeltal dat in een evenwichtige vertegenwoordiging van mannen en vrouwen voorziet.

Een lid mag geen verkozen politiek mandaat uitoefenen.

De samenstelling, vermeld in het eerste lid, kan verder worden uitgebreid met:
1° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten-generaal bij de hoven van beroep;
2° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van het college van procureurs-generaal, ter vertegenwoordiging van de parketten bij de rechtbanken van eerste aanleg;
3° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de federale politie;
4° een vertegenwoordiger, aangewezen op voordracht van de bevoegde minister van Binnenlandse Zaken, ter vertegenwoordiging van de lokale politie.

Voor de leden, vermeld in het vijfde lid, wordt ook telkens een plaatsvervanger aangewezen.

Het niet aanwijzen van de vertegenwoordigers, vermeld in het vijfde lid, heeft geen gevolgen, noch voor de werking van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu, noch voor de geldigheid van de handelingen die de raad stelt.

§3. De leden van de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu worden benoemd voor vijf jaar. Hun benoeming is hernieuwbaar. Een lid van wie het mandaat vacant verklaard wordt, wordt binnen drie maanden vervangen.”.

Art. 125. Artikel 16.2.9 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 16.2.9. De Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu stelt zijn huishoudelijk reglement op, dat minstens het volgende regelt:
1° de bevoegdheden van de voorzitter en de ondervoorzitters;
2° de wijze van bijeenroeping en beraadslaging;
3° de frequentie van de vergaderingen;
4° de voorwaarden waaronder de Vlaamse Hoge Handhavingsraad voor Ruimte en Milieu een beroep kan doen op externe deskundigen of op permanente of tijdelijke werkgroepen.

Het huishoudelijk reglement en de wijzigingen ervan worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering.”.

Art. 126. Aan artikel 16.3.8 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt een paragraaf 3 toegevoegd, die luidt als volgt:

“§3. In afwijking van paragraaf 1 kunnen toezichthouders die toezicht uitoefenen op het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter, en op titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten en die personeelsleden zijn

van het agentschap Inspectie Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed ook de hoedanigheid hebben van officier van gerechtelijke politie.”.

Art. 127. In artikel 16.3.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt tussen het eerste en het tweede lid een lid ingevoegd, dat luidt als volgt:

“De Vlaamse Regering kan de vorm van het verslag van vaststelling bepalen, alsook welke andere overheden geïnformeerd kunnen worden over de vastgestelde milieu-inbreuken, vermeld in het eerste lid, en de wijze waarop dat moet gebeuren.”.

Art. 128. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.23bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.23bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal, kunnen milieu-inbreuken die een schending uitmaken van het decreet van […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van dit decreet vaststellen in een verslag van vaststelling.

Een afschrift van het verslag van vaststelling wordt bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van de inbreuken. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden een afschrift ontvangt.”.

Art. 129. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt een artikel 16.3.24bis ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 16.3.24bis. De door het college van burgemeester en schepenen aangewezen ambtenaren, vermeld in artikel 6.2.4, eerste lid, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, die bevoegd zijn om misdrijven als vermeld in titel VI van de voormelde codex op te sporen en vast te stellen in een proces-verbaal, kunnen ook milieumisdrijven die een schending uitmaken van het decreet van […] tot invoering van de omgevingsvergunning en van titel V van dit decreet vaststellen in een proces-verbaal.

Een afschrift van het proces-verbaal wordt bezorgd aan de gewestelijke overheden, belast met de handhaving van de misdrijven. De Vlaamse Regering kan nader bepalen welke van deze gewestelijke overheden een afschrift ontvangt.”.

Art. 130. Aan artikel 16.3.25 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“De vaststelling van milieumisdrijven door de ambtenaren, vermeld in artikel 16.3.24bis, geldt niet tot bewijs van het tegendeel.”.

Art. 131. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling III vervangen door wat volgt:

“Afdeling III. Het handhavingscollege”.

Art. 132. In artikel 16.4.19 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij de decreten van 30 april 20009 en 23 december 2010, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° het woord "Milieuhandhavingscollege" wordt telkens vervangen door het woord "handhavingscollege";

2° paragraaf 2 wordt vervangen door wat volgt:

"§2. Het handhavingscollege doet uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke entiteit over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete en, in voorkomend geval, een voordeelontneming als vermeld in hoofdstuk IV, afdeling IV.

Het handhavingscollege doet ook uitspraak over de beroepen die worden ingesteld tegen beslissingen van de gewestelijke beboetingsambtenaar, vermeld in artikel 6.1.1, 2°, van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009, over de oplegging van een alternatieve of een exclusieve bestuurlijke geldboete als vermeld in artikel 6.2.2, 6.2.6 en 6.2.11, §4, van de voormelde codex.".

Art. 133. In artikel 16.4.20 en 16.4.23 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het woord "Milieuhandhavingscollege" vervangen door het woord "handhavingscollege".

Art. 134. In artikel 16.4.21, 16.4.24, 6.4.39, 16.4.44, 16.4.62, 16.4.63 en 16.4.65 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord "Milieuhandhavingscollege" telkens vervangen door het woord "handhavingscollege".

Art. 135. In artikel 16.4.22 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 30 april 2009, wordt het woord "Milieuhandhavingscollege" telkens vervangen door het woord "handhavingscollege".

Art. 136. Artikel 16.4.28 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en gewijzigd bij het decreet van 20 april 2012, wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 16.4.28. Als de feiten die aan de gewestelijke entiteit worden voorgelegd, blijk geven van een samenloop tussen milieu-inbreuken of milieumisdrijven, gegrond op schendingen van het decreet, met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, vermeld in artikel 16.1.1, eerste lid, 19°ter, en op schendingen van titel V met inbegrip van de uitvoeringsbesluiten, enerzijds, en stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven anderzijds, verkrijgt de gewestelijke entiteit de bevoegdheid om voor de bij haar aanhangige stedenbouwkundige inbreuken of stedenbouwkundige misdrijven de bestuurlijke geldboetes op te leggen die in de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening van 15 mei 2009 zijn bepaald. Dat gebeurt met inachtneming van de procedureregels van deze afdeling, met dien verstande dat vóór het opleggen van de bestuurlijke geldboete het advies wordt ingewonnen van de bevoegde stedenbouwkundige beboetingsambtenaar.".

Art. 137. In titel XVI, hoofdstuk IV, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007, wordt het opschrift van afdeling V vervangen door wat volgt:

"Afdeling V. Zitting en uitspraak van het handhavingscollege".

Art. 138. In artikel 16.5.1, §1, eerste lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 21 december 2007 en vervangen bij het decreet van 23 december 2010, wordt tussen de woorden "bestuurlijke geldboeten" en de zinsnede "en, in voorkomend geval" de zinsnede ", vermeld in artikel 16.4.19, §4, en titel XVI, hoofdstuk IV, afdeling IV" ingevoegd.

Art. 139. In artikel 16.6.1, §2, 3°, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 december 2010, wordt het woord "Milieuhandhavingscollege" vervangen door het woord "handhavingscollege".

Art. 140. In hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 1 maart 2013, wordt het opschrift van bijlage V vervangen door wat volgt:

"Bijlage V. Salarisschaal van de bestuursrechters van het handhavingscollege".

Hoofdstuk 4. Uitvoering en inwerkingtreding

Art. 141. De besluiten die de Vlaamse Regering vóór de datum van inwerkingtreding van dit decreet heeft vastgesteld ter uitvoering van titel VI van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, blijven geldig tot ze worden opgeheven.

Art. 142. Dit decreet treedt in werking op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum na de inwerkingtreding van het handhavingsprogramma Ruimtelijke Ordening.

In afwijking van het eerste lid treden artikel 17, 18, 19, 113 en 119 tot en met 125 in werking op de tiende dag na de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad.

De Vlaamse Regering bezorgt binnen drie jaar na de datum van inwerkingtreding, bedoeld in het eerste lid, aan het Vlaams Parlement een verslag over de wijze waarop het is toegepast en doet eventueel de nodige voorstellen tot aanpassing van het decreet.

Brussel, 31 januari 2014.

De minister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van
Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur,

Joke SCHAUVLIEGE

De Vlaamse minister van Financiën, Begroting,
Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport,

Philippe MUYTERS

BIJLAGE BIJ DE MEMORIE VAN TOELICHTING:
Reguleringsimpactanalyse

Vlaamse overheid

Reguleringsimpactanalyse voor de handhaving van de omgevingsvergunning

1 Gegevens van het advies

1.1 Gegevens van de regelgeving

nummer taal- en wetgevingstechnisch advies	
bevoegde minister(s) van de regelgeving	1. Mevrouw Joke Schauvliege - Vlaams Minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur; en 2. De heer Philip Muyters - Vlaams Minister van Vlaams minister van Financiën, Begroting, Werk, Ruimtelijke Ordening en Sport
RIA en JoKER	
link naar de regelgevingsagenda	

1.2 Gegevens van de aanvrager

e-mailadres	
organisatie	
beleidsdomein	
entiteit	

2 Titel en fase

CONCEPT EN PLANNING → ANALYSE EN REDACTIE → GOEDKEURING → PUBLICATIE EN OPVOLGING

Deze Reguleringsimpactanalyse heeft betrekking op het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning. Het voorontwerp van decreet zal eind september 2013 aan de Vlaamse Regering voorgelegd worden voor een eerste principiële goedkeuring minstens tegelijk met de definitieve goedkeuring van het voorontwerp van decreet met betrekking tot de omgevingsvergunning zelf.

3 Samenvatting

De samensmelting van de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning tot één unieke omgevingsvergunning leidt tot belangrijke uitdagingen op het vlak van handhaving. Beide handhavingsluiken moeten op elkaar worden afgestemd, om gegevensuitwisseling, samenwerking en een handhaving met dezelfde snelheid mogelijk te maken.

Om de performantie van beide regelgevingen op een gelijk niveau te brengen, is de introductie van bestuurlijke handhaving in het beleidsveld ruimtelijke ordening onontbeerlijk. Er wordt voor geopteerd om het gedateerde handhavingsluik van de VCRO integraal te vervangen door een nieuw luik gebaseerd op het DABM. Het werken met twee naast elkaar staande doch onderling compatibele handhavingsluiken biedt als voordeel dat typische instrumenten zoals de meerwaarde, die historisch een belangrijke plaats innemen bij de ruimtelijke ordening maar in het DABM onbekend zijn, behouden kunnen blijven zonder fundamentele wijzigingen aan het DABM. Titel XVI DABM geldt immers als generiek kader voor de handhaving binnen de milieusector en de wijziging ervan heeft dan ook een impact op tal van andere decreten, die niet in het project van de omgevingsvergunning zijn betrokken.

De adviesverplichting van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid blijft behouden voor de herstelvorderingen met betrekking tot de aspecten van RO. Daaraan gekoppeld wordt er - zoals in het DABM - aan de rechter een ruimere bevoegdheid bij de beoordeling van de gepaste herstelmaatregel gegeven. De bestuurlijke beboeting wordt langs de zijde van RO toevertrouwd aan het agentschap Inspectie RWO. Bij samenloop, beschikken de gewestelijke actoren van RO en LNE over de bevoegdheid om alle feiten (zowel op het vlak van milieu als ruimtelijke ordening) te beboeten, na het inwinnen van advies van de andere entiteit.

Tot slot wordt de rechtsbescherming tegen bestuurlijk handhaven op grond van de VCRO op dezelfde wijze uitgebouwd als in het DABM. De rechterlijke controle van bestuurlijke boetebeslissingen wordt voor beide decreten toevertrouwd aan het Milieuhandhavingscollege, dat in functie hiervan voortaan Handhavingscollege zal noemen. De rechterlijke controle op bestuurlijke maatregelen wordt voor beide decreten waargenomen door de Raad van State.

4 Probleembeschrijving

Op 22 juni 2011 kondigde de Vlaamse Regering met een startnota haar voornemen aan tot het invoeren van een omgevingsvergunning, die de bestaande stedenbouwkundige – en milieuvergunning zou integreren in één unieke omgevingsvergunning. Deze intentie werd onderschreven door het Vlaams Parlement in een verklaring van 26 september 2011.

In het kader hiervan werd een eerste conceptnota '*betreffende de invoering van de omgevingsvergunning*' opgesteld, die door de Vlaamse Regering werd goedgekeurd op 23 december 2011. Op basis van de adviezen, ingewonnen bij de VVSG, de VVP, de MinaRaad, de SARO en de SERV, werd de conceptnota vervolgens bijgestuurd middels een addendum, dat op 6 juli 2012 door de Vlaamse Regering werd aangenomen.
Zowel de conceptnota als het addendum besteden aandacht aan de handhaving van de unieke vergunning. Ook in de adviezen over de conceptnota wordt consequent gepleit voor het realiseren van een adequaat kader voor de handhaving als sluitstuk van de reglementering betreffende de omgevingsvergunning.

Aanvankelijk was het dan ook de bedoeling dat het 'voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning', naast een procedureel kader voor de ééngemaakte omgevingsvergunning, tevens een handhavingsluik zou omvatten. Deze piste werd eerst na het opstellen van het addendum verlaten, toen naar aanleiding van de werkzaamheden van

de daartoe opgerichte '*subwerkgroep handhaving*'[1] duidelijk werd dat dit luik, vooral ingevolge de noodzakelijke introductie van bestuurlijke handhaving in de VCRO, bijzonder omvangrijk zou worden.

Het 'voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning' werd op 24 april 2013 voor de eerste maal principieel goedgekeurd zonder handhavingsluik. Een voorwaardelijk gunstig advies van Inspectie van Financiën over dit voorontwerp werd bekomen op 26 maart 2013.

De SARO, VVP, SERV en MinaRaad brachten hun advies uit en op 19 juli 2013 werd het 'voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning' voor een tweede keer principieel goedgekeurd met het oog op adviesaanvraag aan de Raad van State.

Op dezelfde datum hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan de 'conceptnota inzake het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning' en gaf de opdracht een voorontwerp van decreet op te stellen rekening houdend met de goedgekeurde principes in de conceptnota. Tevens werd gesteld dat de goedkeuring van dit ontwerp dient vooraf te gaan aan de finale goedkeuring van het omgevingsvergunningsdecreet of er althans minstens mee dient gelijk te lopen.

Naast het '*voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning'* komt m.a.w. een verzelfstandigd '*voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning'* te staan. Dit betekent niet dat de link tussen beide wordt losgelaten. In de nota aan de Vlaamse Regering bij de eerste principiële goedkeuring werd de noodzaak van een koppeling als volgt verantwoord:

> *'Nieuwe regels op vlak van handhaving van de Omgevingsvergunning zullen via een apart decreet aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening en aan titel XVI van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid worden toegevoegd.*

Daarbij wordt vooral een pijler bestuurlijke handhaving ruimtelijke ordening uitgebouwd. De inwerkingtreding van deze nieuwe regels m.b.t. handhaving worden voorafgaand of uiterlijk gelijktijdig met de inwerkingtreding van het omgevingsvergunningendecreet ingevoerd. Immers een adequate handhaving van de omgevingsvergunning vereist deze nieuwe regels om volgende hoofdredenen (niet limitatief) :

- *De VCRO stelt in een groot aantal gevallen (art. 6.1.41 §1, 1ste lid, 2° VCRO) de principiële toepassing van een (gedogen door de betaling van een) meerwaarde verplicht. Deze maatregel is niet gekend in het DABM, dat enkel voorziet in reëel herstel (het herstel van de plaats, het staken van het strijdige gebruik of het uitvoeren van aanpassingswerken; art. 16.6.6. §1 DABM). T.a.v. de verschillende onderdelen van eenzelfde omgevingsvergunning voert de decreetgever bijgevolg een radicaal tegengesteld herstelbeleid, dat enerzijds verplicht tot gedogen en anderzijds tot feitelijk herstellen.*
- *Bestuurlijke handhaving is veel sneller dan gerechtelijke handhaving. De VCRO voorziet enkel in gerechtelijke handhaving. De traagheid van het instrumentarium RO zal het volledig herstel van een gemengd 'omgevingsvergunningsmisdrijf' jarenlang in de weg staan.*
- *Bij seponering door het parket is op het vlak van RO geen enkele sanctionering meer mogelijk. Bij sepot van milieumisdrijven volgt (in theorie) steeds een alternatieve boete, weliswaar enkel voor de 'milieu-aspecten' van de milieuvergunning. Men zich in het licht van de omgevingsvergunning vragen stellen over de verenigbaarheid van dit verschil met het gelijkheidsbeginsel.*
- *Schendingen van omgevingsvergunningsvoorwaarden kunnen zowel een bouwmisdrijf als een milieumisdrijf uitmaken. Het herstel ervan wordt tegenstrijdig geregeld in de verschillende decreten. Bovendien zullen, in functie van de toe te passen regelgeving, juridische vragen rijzen naar het onderscheid tussen milieuvoorwaarden en (zuiver) stedenbouwkundige voorwaarden.'*

[1] Zie *infra.*

Op grond van deze overwegingen bepaalde de Vlaamse Regering bij de eerste goedkeuring van het '*voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning'* dat uiterlijk bij de tweede goedkeuring van bedoeld voorontwerp '*een voorontwerp van decreet met betrekking tot de bestuurlijke handhaving van de omgevingsvergunning, in het bijzonder omvattend een pijler bestuurlijke handhandhaving ruimtelijke ordening*' moest worden voorgelegd.

Samen met de tweede principiële goedkeuring werd een '*conceptnota inzake het voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning*', in het bijzonder de invoering van bestuurlijke handhaving in de VCRO, voorgelegd en goedgekeurd door de Vlaamse Regering, Er is besloten dat het '*voorontwerp van decreet betreffende de handhaving van de omgevingvergunning'* dient vooraf te gaan aan de finale goedkeuring van het omgevingsvergunningsdecreet of er minstens mee gelijk dient te lopen. De koppeling werd ook nog expliciet opgenomen in de BISNota aan de leden van de Vlaamse Regering inzake het voorontwerp van decreet betreffende de omgevingsvergunning (VR 2013 1907 DOC.0883/1 BIS).

De introductie van bestuurlijke handhaving in het beleidsdomein 'ruimtelijke ordening' sluit tevens aan bij de door het 'Handhavingsplan ruimtelijke ordening 2010'[2] vooropgestelde mogelijke verbetertrajecten, in het kader waarvan reeds onderzoek werd verricht naar een volwaardige vorm van bestuurlijke handhaving binnen ruimtelijke ordening. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de rechtsfaculteiten van de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Hasselt en werd midden 2012 opgeleverd. De studie weerhield als eerste aanbeveling het versnellen van de doorlooptijd via de introductie van bestuurlijke handhaving.

De tekst van het voorontwerp werd voorbereid in de schoot van de 'subwerkgroep handhaving omgevingsvergunning', voorgezeten door de administrateur-generaal van het agentschap Inspectie RWO en het waarnemend afdelingshoofd van de afdeling Milieu-inspectie van het departement LNE. Deze subwerkgroep werd opgericht in het kader van de opdracht van de conceptnota '*aan beide inspecties (milieu-stedenbouw) … om te onderzoeken hoe we een geïntegreerd en performant handhavingsbeleid kunnen organiseren en hoe een onderlinge afstemming tussen de bevoegde administraties zo efficiënt mogelijk kan verlopen met het oog op efficiënte handhaving.*'[3]

De wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werden opgesteld door het agentschap Inspectie RWO i.s.m. Ruimte Vlaanderen, en aangepast aan de bemerkingen de afdeling Milieu-inspectie, de afdeling Milieuhandhaving, Milieuschade en Crisisbeheer (AMMC) en de juridische dienst van het departement LNE. De wijzigingen aan het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) werden opgesteld door deze laatste diensten, en aangepast aan de bemerkingen van Inspectie RWO en Ruimte Vlaanderen.

5 Beleidsdoelstelling

Dat het project van de unieke omgevingsvergunning ook op het vlak van handhaving bepaalde uitdagingen met zich meebrengt, staat buiten discussie. Toch verschilt de impact, al naar gelang de focus op het technische dan wel op het beleidsmatige wordt gelegd.

[2] http://www2.vlaanderen.be/ruimtelijk/docs/Handhavingsplan_ro_2010.pdf, 61-62.
[3] Conceptnota, pagina 25.

Enerzijds is het project van de omgevingsvergunning een zuiver procedureel kaderdecreet. Inhoudelijk blijven de materies gescheiden en wordt de vergunningsplicht en het al dan niet verboden karakter van bepaalde handelingen in de afzonderlijke decreten (met name: de VCRO en het DABM) bepaald. Na de introductie van de omgevingsvergunning zal het in principe niet moeilijker zijn dan vandaag om een welbepaalde handeling te identificeren als een schending van één van de twee beleidsdomeinen, en vervolgens het daartoe bestemde handhavingsmechanisme (VCRO of DABM) in te zetten.

Anderzijds zal de introductie van een omgevingsvergunning het gemengd karakter van wederrechtelijke handelingen veel zichtbaarder maken, en zal de verwachting van het publiek en de betrokken actoren op een gecoördineerde handhaving van gemengde feiten in dezelfde mate toenemen.[4]

Een onderlinge afstemming van de handhaving van dergelijke feiten was overigens ook zonder omgevingsvergunning al wenselijk, zowel beleidsmatig[5] als juridisch-technisch in het kader van het vermijden van schendingen van het *non bis in idem*-beginsel. Voor feiten die enkel een schending uitmaken op één van de twee betrokken regelgevingen, doet deze noodzaak zich vooralsnog minder gevoelen.
Met in achtneming van het bovenstaande, onderkent het addendum bij de conceptnota een vijftal '*basisvoorwaarden voor een succesvolle handhaving van gemengde feiten*':

1. Uitbreiden van de vaststellingsbevoegdheid van de inspectiediensten

De dubbele focus van de omgevingsvergunning noodzaakt tot eenzelfde verbreding van de focus bij de betrokken inspectiediensten en bijgevolg de mogelijkheid voor beide inspectiediensten om schendingen vast te stellen van het 'andere' beleidsdomein. Hiertoe dient de regelgeving inzake milieuhandhaving en stedenbouwkundige handhaving aangepast te worden met het oog op het uitbreiden van de vaststellingsbevoegheden voor beide inspectiediensten. Onder vaststellingsbevoegdheid wordt onder meer de verbalisatiebevoegdheid van beide inspectiediensten begrepen, maar ook de toezichtsrechten en afhandelingsbevoegdheden (bv. het nemen van bestuurlijke maatregelen), zodat een inspectiedienst die schendingen vaststelt ook verantwoordelijk is voor de verdere afhandeling ervan, bv. het versturen van aanmaningen en het opleggen van bestuurlijke maatregelen.

De inzet van gemengde teams, samengesteld uit toezichthouders DABM en verbalisanten VCRO, vergt veel (personeels)middelen, en kan om die reden bezwaarlijk worden veralgemeend. Anderzijds moet de noodzaak voor opeenvolgende controles van de verschillende inspectiediensten, elk voor hun 'eigen' materie, zo veel als mogelijk worden beperkt. Dit is enkel haalbaar door de bestaande vaststellingsbevoegdheden uit te breiden, waardoor toezichthouders/verbalisanten schendingen op beide regelgevingen kunnen verbaliseren en de gepaste handhavingsmaatregelen kunnen nemen. Om te weten of het gaat om een milieu- dan wel stedenbouwkundig misdrijf wordt omwille van de duidelijkheid bij voorkeur gewerkt met twee afzonderlijke PV's. Indien toch vaststelling gebeuren in één PV moet een duidelijk onderscheid worden aangebracht naargelang het gaat om milieu- dan wel stedenbouwkundige misdrijven.

Daarbij dient rekening te worden gehouden met de in het milieuhygiënerecht bestaande functiescheiding tussen toezicht en opsporing.[6] De overdracht van vaststellingsbevoegdheden o.g.v. de VCRO (die deze functiescheiding niet kent)[7] aan toezichthouders DABM, zal dan beperkt blijven tot een toezichtsbevoegdheid.

2. Uitwisseling van informatie

[4] Zie bv. het advies VVSG, punt 4, p. 13.
[5] Advies SERV, SALV en MINARAAD, punt 4.5, p. 22.
[6] Art. 16.3.8 §1 DABM
[7] Art. 6.1.5 VCRO

Een gecoördineerde handhaving van gemengde feiten veronderstelt dat informatie (klachten, processen-verbaal, aanmaningen, bestuurlijke maatregelen, herstelvorderingen en beschikbare boetebeslissingen en rechterlijke beslissingen) wordt uitgewisseld tussen de overheden, bevoegd voor de handhaving van de onderscheiden regelgevingen. Bovendien geldt voor de handhaver, in de mate waarin hij wegens het complex karakter ervoor zou opteren om de schending van de 'andere' regelgeving niet zelf te verbaliseren, minstens een aangifteplicht bij de gespecialiseerde overheid.

Beide verplichtingen worden opgenomen in een protocol tussen de betrokken overheidsdiensten. De uitwisseling van processen-verbaal moet decretaal verankerd worden.

3. Het tegengaan van handhaving met verschillende snelheden

De grote verschillen tussen de handhavingsstelsels van de VCRO en het DABM vormen een belangrijk struikelblok voor een gecoördineerde handhaving.[8] Waar een inhoudelijke afstemming niet geheel onmogelijk lijkt, is een procedurele afstemming in de meeste gevallen uitgesloten. Dit laatste vloeit voort uit het ontbreken van zo goed als elke vorm van bestuurlijke handhaving in het beleidsdomein ruimtelijke ordening. [9] Hierdoor verloopt de handhaving op het vlak van ruimtelijke ordening op een ander (lees: trager) ritme en volgens andere wetmatigheden dan de handhaving inzake milieu.

Binnen de context van de omgevingsvergunning is een handhaving met twee snelheden niet wenselijk. Om deze reden zal de bestuurlijke handhaving, zoals uitgewerkt in het DABM, maximaal worden opgenomen in de VCRO als aanvulling bij de bestaande gerechtelijke handhaving.

4. Samenwerking, planmatige aanpak en taakverdeling tussen de betrokken overheden

De planmatige aanpak van schendingen van de regelgeving op hetzij ruimtelijke ordening, hetzij de milieuwetgeving, wordt verzekerd door het Handhavingsplan RO enerzijds, en de jaarlijkse Milieu-inspectieplannen van de afdeling Milieu-inspectie en eventueel van de gemeenten anderzijds.

De doorsnede van deze onderscheiden beleidsinstrumenten bepaalt in beginsel de prioritering van gemengde schendingen. Toch lijkt een overkoepelend instrument noodzakelijk, zeker in functie van de onderlinge taakverdeling tussen de verschillende overheden, en dit zowel naar inhoud (milieu – RO) als naar bestuursniveau (gewest – provincie – gemeenten). Deze taakverdeling moet, om gedragen te zijn, worden vastgesteld na overleg met alle betrokken handhavingspartners. Handhaving hoeft daarbij niet noodzakelijk een afspiegeling te zijn van vergunningverlening.
De vorm die een dergelijk instrument zal aannemen, wordt door de decreetgever bepaald. Gedacht kan worden aan onderling af te sluiten protocollen, maar ook aan een 'plan omgevingsvergunning' of een combinatie van beide.

[8] Zie ook het advies VVSG, punt 4, p. 13.
[9] Met als enige uitzonderingen de bevoegdheid tot het geven van uitvoerbare preventieve stakingsbevelen en de afhandeling van doorbrekingen van bekrachtigde stakingsbevelen met een administratieve geldboete (art. 6.1.47 tot en met 6.1.50 VCRO)

Naast prioritering en taakverdeling, bevat het plan of protocol ook duidelijke richtlijnen voor samenwerking, zoals het organiseren van gezamenlijke inspecties, periodiek en dossiergebonden overleg, het afstemmen van handhavingsacties alsook afspraken inzake sanctionering tussen de onderscheiden beleidsvelden en wederzijdse juridische en technische ondersteuning.

5. Rol gemeenten
Ook het gemeentelijk niveau, met inbegrip van de intergemeentelijke samenwerkings-verbanden en politiezones, speelt een cruciale rol in de handhaving in het kader van de omgevingsvergunning. Zo zal het lokale niveau in eerste lijn de overheid zijn, die klachten van derden zal ontvangen en zal behandelen of in voorkomend geval voor passend gevolg zal doorsturen naar het bevoegde gewestelijke handhavingsorgaan. De rol van de lokale besturen in het kader van handhaving zal grondig worden overlegd met de VVSG.

De meeste van deze 'basisvoorwaarden' vergen slechts beperkte wijzigingen van het actueel decretaal kader. Dit geldt uiteraard niet voor basisvoorwaarde 3, dat voor wat de handhaving van de ruimtelijke ordening betreft neerkomt op een herdenken van het handhavingsinstrumentarium, in functie van het bijbenen van de handhaving op het vlak van milieu.

6 Opties

Fundamenteel is de keuze voor een handhavingsmodel: aansluiten bij het bestaande model van het DABM of een ander alternatief uitwerken.

Omdat de keuze voor het handhavingsmodel de inhoudelijke (detail)opties bepaalt, worden deze laatste verder niet afzonderlijk uitgewerkt. Enkel de positie van Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid, de eventuele bevoegdheidsuitbreiding van de gemeentelijke overheid en de rechtsbescherming komen als andere fundamentele keuzes aan bod.

6.1 De introductie van bestuurlijke handhaving in het beleidsdomein ruimtelijke ordening

6.1.1 Optie 1: Nuloptie:

De handhaving van de materiële verplichtingen, neergelegd in de VCRO en Titel VII DABM, verloopt volgens het ongewijzigde hoofdstuk 6 VCRO en de ongewijzigde Titel XVI DABM.

6.1.2 Optie 2: Procedurele en inhoudelijke integratie onder de koepel van het DABM:

De handhaving van de materiële verplichtingen neergelegd in de VCRO verloopt volgens de Titel XVI DABM, met een status quo voor de handhaving van de materiële verplichtingen, vervat in Titel VII DABM.

6.1.3 Optie 3: De vervanging van Titel VI VCRO door een met Titel XVI DABM compatibel nieuw handhavingsluik, gebaseerd op het DABM:

De handhaving van de materiële verplichtingen, neergelegd in de VCRO en Titel VII DABM, verloopt volgens respectievelijk een gewijzigd hoofdstuk 6 VCRO en een (vrijwel) ongewijzigde Titel XVI DABM.

6.1.4 Optie 4: Procedurele en inhoudelijke integratie onder de koepel van een Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning:

De handhaving van de materiële verplichtingen, neergelegd in de VCRO en Titel VII DABM, verloopt volgens een éengemaakt en van het DABM te onderscheiden Handhavingsdecreet Omgevingsvergunning.

6.2 Het bindend advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid

6.2.1 ***Optie 1: Nuloptie:*** Het bindend advies blijft behouden voor wat de op de VCRO gebaseerde herstelvorderingen en rechterlijke herstelbevelen betreft, en wordt niet ingevoerd voor de handhaving van Titel VII DABM.

6.2.2 ***Optie 2:*** *Het bindend advies wordt ook ingevoerd voor de handhaving van Titel VII DABM.*

6.2.3 ***Optie 3:*** *Het bindend advies blijft behouden voor de handhaving van de VCRO, met een ruimere controlebevoegdheid van de rechter.*

6.3 Bevoegdheid gemeentelijke overheid bij bestuurlijke beboeting

6.3.1. ***Optie 1: Nuloptie:*** De gemeente beschikt over een exclusieve bestuurlijke beboetingsbevoegdheid bij schending van de ruimtelijke meldingsplicht; zij vervult geen rol bij bestuurlijke beboeting m.b.t. milieu-inbreuken en -misdrijven.

6.3.2. ***Optie 2:*** *De gemeente krijgt een exclusieve bevoegdheid om bestuurlijke geldboetes boetes op te leggen voor welbepaalde bouwinbreuken en –misdrijven.*

6.3.3. ***Optie 3:*** *Enkel gewestelijke entiteiten kunnen bestuurlijke boetes opleggen wegens schending van de VCRO of het DABM.*

6.4 Rechtsbescherming tegen bestuurlijke maatregelen en boetes

6.4.1 ***Optie 1: Nuloptie:*** De rechtsbescherming wordt, voor wat de op grond van de VCRO opgelegde bestuurlijke boetes en bestuurlijke (herstel)maatregelen betreft, verzekerd door de rechtbank van eerste aanleg. Voor wat bestuurlijke maatregelen, opgelegd op grond van het DABM betreft, wordt de rechtsbescherming verzekerd door de Raad van State. M.b.t. bestuurlijke boetes, opgelegd o.g.v. het DABM, is het Milieuhandhavingscollege bevoegd.

6.4.2 ***Optie 2:*** *De rechtsbescherming tegen alle bestuurlijke maatregelen en boetes wordt verzekerd door de rechtbank van eerste aanleg.*

6.4.3 ***Optie 3:*** *De rechtsbescherming tegen (vrijwel) alle bestuurlijke maatregelen wordt verzekerd door de Raad van State. De rechtsbescherming tegen bestuurlijke boetes wordt verzekerd door het Milieuhandhavingscollege.*

7 Analyse van de effecten

7.1 Doelgroepen

1. De handhavende overheden: bevoegde verbalisanten, toezichthouders, burgemeesters, stedenbouwkundige inspecteurs, de gewestelijke (beboetings-)ambtenaren en (beboetings-)entiteiten en de parketten
2. De bevoegde rechtbanken: de correctionele en burgerlijke rechter, de Raad van State en het Milieuhandhavingscollege
3. De plegers van bouw- en milieumisdrijven of bouw- en milieu-inbreuken
4. De benadeelden van deze misdrijven en inbreuken
5. De bevoegde administraties LNE en RWO

7.2 De introductie van bestuurlijke handhaving in het beleidsdomein ruimtelijke ordening

7.2.1 Nuloptie

Kosten

I. *Handhaving met twee snelheden:* bestuurlijke handhaving is enkel mogelijk voor de milieu-aspecten van het geheel der feiten, zowel op het vlak van beboeting als herstel.
II. *Risico op onvolledig herstel*: de strafrechter heeft bij de vervolging van gemengde feiten de plicht om ambtshalve het herstel te bevelen van schade door milieuschendingen, terwijl hij het herstel van schade door bouwmisdrijven maar mag bevelen voor zover er een door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid positief geadviseerde herstelvordering van de stedenbouwkundige overheid voorhanden is.
II. *Uitwisseling van bevoegdheden maar beperkt mogelijk*: de hoedanigheden van toezichthouders en stedenbouwkundige inspecteur- officier van gerechtelijke politie kunnen niet onderling worden uitgewisseld, gelet op de scheiding tussen opsporing en toezicht in het DABM.
V. *Uitwisseling van gegevens maar beperkt mogelijk*: verslagen van vaststelling inzake milieu kunnen niet worden uitgewisseld met de stedenbouwkundige overheden.
V. *Geen gemeentelijke opsporingsambtenaren op het vlak van milieu, terwijl deze wel bestaan op het vlak van ruimtelijke ordening.*

Baten

I. *Decretale rust:* het handhavingsluik op het vlak van ruimtelijke ordening werd in de voorbije 14 jaar reeds 3 maal grondig gewijzigd (DRO in 1999, verjaringsdecreet in 2003, VCRO in 2009)

7.2.2 Optie 2: DABM als koepel

Kosten

I. *Vergt belangrijke wijzigingen aan het DABM*: Titel XVI DABM fungeert als kaderdecreet voor de handhaving van het milieuhygiënerecht en het milieubeheerrecht. De voor de handhaving van de ruimtelijke ordening noodzakelijke wijzigingen aan het DABM werken bijgevolg niet enkel door naar de handhaving van 'milieuvergunningen', maar interfereren ook in de handhaving van het Bosdecreet, het Jachtdecreet, het Natuurdecreet, het Bodemsaneringsdecreet enz.. Een dergelijke operatie belangt m.a.w. de volledige handhaving van de milieusector aan, terwijl titel VXI DABM eerst in 2009 in werking getreden is en zich in die zin ook nog in een consolidatiefase bevindt. Vermits de kwaliteit van het handhavingsluik van het DABM algemeen wordt geprezen, kunnen fundamentele wijzigingen aan dit luik bovendien wellicht niet rekenen op de nodige (politieke) steun.
II. *Maatwerk onmogelijk:* de handhaving van de ruimtelijke ordening heeft een lange en bewogen geschiedenis. De VCRO hanteert een aantal instrumenten die in het DABM niet bekend en bij milieuhandhaving (in strikte zin)

wellicht niet wenselijk zijn, zoals de meerwaarde als 'genormaliseerde' gedoogvorm. Anderzijds zou het afschaffen van deze instrumenten in het zog van de introductie van een omgevingsvergunning ertoe leiden dat het reeds beperkte maatschappelijke draagvlak voor de handhaving van de ruimtelijke ordening nog verder wordt aangetast, terwijl het aantal zuiver ruimtelijke projecten ook na de introductie van de omgevingsvergunning nog steeds erg aanzienlijk blijft.

Baten

I. *Rechtszekerheid en wetsmatiging*: één kader voor milieuhandhaving in ruime zin

7.2.3. Optie 3: VCRO wordt gewijzigd naar het voorbeeld van het DABM

Kosten

I. *Geen kaderdecreet voor de handhaving van de milieusector in ruime zin:* hoewel de omgevingsvergunning voorlopig enkel de stedenbouwkundige vergunning en de milieuvergunning verenigt, zou het handhavingsluik ambitieuzer kunnen zijn en het pad kunnen effenen voor een verdere integratie.

Baten

I. *Handhaving met dezelfde snelheid*: het instrumentarium van de VCRO wordt vergelijkbaar met dat van het DABM, zodat de effectiviteit en snelheid ervan gelijklopend wordt.
II. *Slechts zeer beperkte wijzigingen aan het DABM noodzakelijk*: de VCRO, die in functie van de introductie van bestuurlijke handhaving grondig moet worden gewijzigd, wordt zoveel mogelijk compatibel gemaakt met het DABM, waardoor het aantal noodzakelijke wijzigingen aan dit laatste decreet tot een absoluut minimum kan worden beperkt. Het kader van het DABM, dat ook dienstig is voor de handhaving van andere (niet bij de operatie van de omgevingsvergunning betrokken) decreten, blijft bijgevolg intact.
III. *Maatwerk mogelijk:* een aantal instrumenten en procedures met een lange staat van dienst binnen de handhaving van de ruimtelijke ordening kunnen behouden blijven, ook al komen zij niet voor in het DABM. Zo blijft de meerwaarde als herstelvorm behouden, en wordt het voor het DABM kenmerkende onderscheid tussen opsporing en toezicht niet in de VCRO opgenomen. Dit onderscheid is vooral zinvol wanneer controles gekenmerkt worden door een hoge technische moeilijkheidsgraad, terwijl de feitelijke vaststellingen op het vlak van ruimtelijke ordening doorgaans vrij eenvoudig zijn.
IV. *Inhoudelijke en procedurele integratie in het beleidsdomein RWO:* Het agentschap dat instaat voor de handhaving van de ruimtelijke ordening, is ook bevoegd voor de handhaving van 'wonen' en 'onroerend erfgoed'. Aangezien in het nieuwe handhavingsluik van de VCRO, net zoals in het nieuwe decreet onroerend erfgoed (dat op 3 juli 2013 definitief werd goedgekeurd in het Vlaams parlement en aan de Vlaamse Regering is overgemaakt voor bekrachtiging), bestuurlijke maatregelen worden geïntroduceerd, zullen de door dit agentschap te volgen procedures op elkaar afgestemd en kan het agentschap zijn werking optimaliseren. De nieuwe VCRO legt op die manier ook een brug tussen de handhaving van het milieu en de handhaving van andere bevoegdheden van de Vlaamse Regering, wat op langere termijn kan leiden tot een volledige integratie in één organiek 'Vlaams Handhavingsdecreet'.

7.2.4. Optie 4: Decreet handhaving omgevingsvergunning als koepel

Kosten

I. *Terugdraaien van de integratie van de handhaving op het vlak van milieu*: Sinds de wijziging van het DABM in 2007 en 2009 verloopt de handhaving in de milieusector (in enge zin) via een eengemaakt kader. Door de handhaving van het contentieux van de milieuvergunningen in functie van de introductie van de omgevingsvergunning opnieuw te verzelfstandigen, wordt deze historische stap in belangrijke mate ongedaan gemaakt.

II. *Geen maatwerk mogelijk*: er dienen keuzes te worden gemaakt tussen de instrumenten en procedures van de VCRO en het DABM. Zo moet een keuze worden gemaakt tussen de meerwaarde (als herstelvorm in de VCRO) en de bestuurlijke voordeelontneming (als sanctie in het DABM)

Baten

I. *Eengemaakt handhavingskader voor de omgevingsvergunning*

7.3 Het advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid

7.3.1 Nuloptie

Kosten

I. *Risico op onvolledig herstel*[10].

II. *Zware administratieve last bij het formuleren van ruimtelijke herstelvorderingen.*

III. *Tegenstrijdig met bestuurlijke handhaving*, waarbij de handhavende overheid zichzelf zonder voorafgaande controle een titel kan verschaffen.

Baten

Nihil

7.3.2. Optie 2 : Het bindend advies wordt ook ingevoerd voor de handhaving van Titel VII DABM

Kosten

I. *Zware administratieve belasting bij het formuleren van 'omgevingsherstelvorderingen'.*

II. *De handhaving van (de inhoudelijke verplichtingen van) titel VII DABM is niet langer gelijk* aan de handhaving van andere (onder toepassing van hoofdstuk XVI DABM vallende) decreten.

III. *Het contentieux bij de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid neemt toe,* met stijgende personeels- en andere kosten tot gevolg.

IV. *Tegenstrijdig met bestuurlijke handhaving*, waarbij de handhavende overheid zichzelf zonder voorafgaande controle een titel kan verschaffen.

V. *Tegenstrijdig met de mogelijkheid van de rechter* in het DABM om ambtshalve het herstel te bevelen.

Baten

Nihil

GEKOZEN OPTIE

7.3.3. Optie 3 : Het bindend advies blijft behouden voor de handhaving van de VCRO maar worden aangevuld met een ruimere controlemogelijkheid door de rechter

Kosten

[10] Zie punt 4.2.1, II.

I. *In geval van afwezigheid van een positief advies van de herstelvordering bij gemengde feiten die misdrijven in de verschillende wetgevingen opleveren, kan de milieuherstelvordering nog steeds afzonderlijk worden ingeleid, wat het algemene concept van integrale beoordeling en voorkomen van tegenstrijdige beslissingen(en dus grotere rechtszekerheid) niet te goede komt. De mogelijkheid bestaat ook dat – bij gebreke aan een positief advies, voor wat de milieu-aspecten betreft een bestuurlijke maatregel zal worden opgelegd.*

Baten

I. *Maatschappelijk draagvlak inzake herstelvorderingen en uitvoeringen bij ruimtelijke ordening blijft status quo*
II. *Oplossing sluit aan bij de mogelijkheid van de rechter in het DABM om ambtshalve het herstel op te leggen.*

7.4 Bevoegdheid gemeentelijke overheid bij bestuurlijke beboeting

7.4.1. Optie 1: Nuloptie: De gemeente kan GAS-boetes opleggen bij schendingen ruimtelijke meldingsplicht

Kosten

I. *In de praktijk dode letter.*
II. *Eenvormige beboeting is niet gegarandeerd.*
III. *Afwijkend van DABM-regeling,* waar bestuurlijke beboeting een voorbehouden gewestelijke bevoegdheid is.

Baten

I. *Responsabilisering*: gemeenten exclusief verantwoordelijk voor handhaving kleinere inbreuken.
II. *Mogelijke financieringsvorm voor gemeentelijk handhavingsbeleid.*

7.4.2. Optie 2: Exclusieve bevoegdheid voor bestuurlijke beboeting van bepaalde bouw- en milieu-inbreuken

Kosten

I. *Eenvormigheid niet gegarandeerd.*
II. *Afwijkend van DABM-regeling.*

Baten

I. *Responsabilisering:* gemeenten exclusief verantwoordelijk voor handhaving kleinere ruimtelijke vergrijpen.
II. *Mogelijke financieringsvorm voor gemeentelijk handhavingsbeleid.*

7.4.3. Optie 3: Enkel gewestelijke entiteiten zijn bevoegd voor bestuurlijke beboeting

GEKOZEN OPTIE

Kosten

I. *Geen (rechtstreekse) bron van financiering voor gemeentelijk handhavingsbeleid*.

Baten

I. *Eenvormigheid gegarandeerd*, met als extra waarborg de verplichting tot het inwinnen van een advies van de andere entiteit bij beboeting van gemengde feiten.
II. *Conform DABM-regeling.*

III. *Inkomsten kunnen desgevallend deels worden uitgekeerd* aan de gemeenten ter financiering van hun handhavingsbeleid.
IV. *Gemeenten kunnen het opleggen van boetes onrechtstreeks sturen* door het opstellen van processen-verbaal en verslagen van vaststelling.

7.5 Rechtsbescherming tegen bestuurlijke maatregelen en boetes

7.5.1. Optie 1: nuloptie: VCRO: de gewone rechtbanken; DABM: Milieuhandhavingscollege (boetes) en Raad van State (bestuurlijke maatregelen)

Kosten
I. *Afwijkende regeling VCRO – DABM*, met mogelijke verschillen in kostprijs en snelheid van de rechtsbedeling.

Baten
I. *Aansluitend bij de traditie in ruimtelijke ordening.*
II. *Geen conflict mogelijk met federale bevoegdheid.*

7.5.2. Optie 2: De rechtsbescherming tegen alle bestuurlijke maatregelen en boetes wordt verzekerd door de rechtbank van eerste aanleg.

Kosten
I. *De rechtsbescherming* tegen bestuurlijke boetes en maatregelen, gebaseerd op milieumisdrijven en – inbreuken wegens schending van Titel XVI DABM, wordt geregeld in afwijking op het normale procedureel kader van het DABM; de integratie in de milieusector wordt ten dele ongedaan gemaakt.
II. *Doorgaans langere beslissingstijden.*

Baten
I. *Aansluitend bij de traditie in ruimtelijke ordening.*
II. *Geen conflict mogelijk met federale bevoegdheid.*

GEKOZEN OPTIE

7.5.3. Optie 3: De rechtsbescherming tegen (vrijwel) alle bestuurlijke maatregelen wordt verzekerd door de Raad van State. De rechtsbescherming tegen bestuurlijke boetes wordt verzekerd door het Milieuhandhavingscollege.

Kosten
I. *Beroep op de 'implied powers' is noodzakelijk (beboeting) en niet geheel onomstreden*.

Baten
I. *Het op heden ongebruikt potentieel bij het Milieuhandhavingscollege* kan volledig worden benut.
II. *Analoog aan het DABM.*
III. *Doorgaans snellere rechtsbedeling.*
IV. *Beboeting wordt beoordeeld door een (hoogst) gespecialiseerde rechterlijke instantie.*
Eenheid van rechtspraak: één administratieve rechtbank voor het volledige Vlaamse Gewest.

8 Vergelijking van de opties

Bij afweging van de kosten en baten in de rubriek onder nummer 7 geeft optie 3 met betrekking tot de vier fundamentele vragen telkens de meest goedgunstige resultaten.

9 Uitvoering

9.1. De introductie van bestuurlijke handhaving in het beleidsdomein ruimtelijke ordening

Gekozen wordt voor optie 3. De volledige titel VI van de VCRO wordt vervangen door een nieuwe titel, gebaseerd op het DABM, waarbij de compatibiliteit met het DABM wordt bewaakt. Aan het DABM zelf worden een minimum aan wijzigingen doorgevoerd.

De samenwerking en informatiedoorstroming tussen de diensten wordt verzekerd door:

- Het verlenen van de hoedanigheid van respectievelijk stedenbouwkundige inspecteur en toezichthouder aan personeelsleden van respectievelijk de afdeling Milieu-Inspectie en het Agentschap Inspectie RWO
- Het gebruik van de decretale mogelijkheden tot uitwisseling van processen-verbaal en verslagen van vaststelling
- Het verplicht in te winnen advies van de andere gewestelijke entiteit, telkens wanneer een beboetingsentiteit gebruik wil maken van haar verruimde bevoegdheden bij de beboeting van gemengde feiten
- Het opstellen van protocollen tussen het agentschap Inspectie RWO en het Departement LNE
- De mogelijkheid voor ruimtelijke opsporingsambtenaren om vaststellingen te verrichten m.b.t. milieumisdrijven.

De beleidsmatige aanpak zal worden gegarandeerd door het Handhavingsprogramma en het jaarlijkse handhavingsrapport, dat voortaan niet alleen in het DABM maar ook in de VCRO verplicht wordt gesteld.

9.2. Het advies van de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid

Gekozen wordt voor optie 3. De advisering door de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid blijft behouden in het gerechtelijk traject van ruimtelijke ordening. De huidige gerechtelijke handhaving wordt wel verder gestroomlijnd. Zo wordt een decretale verruiming van de rechterlijke controle op de herstelmaatregel voorzien en zal de rechter de bevoegdheid krijgen om ambtshalve op te treden zoals in het DABM. Wat de uitvoering van de vonnissen betreft wordt voor de eiser van het herstel de mogelijkheid voorzien om een dading inzake de uitvoeringsmodaliteiten te sluiten met de veroordeelde.

9.3. Bevoegdheid van de gemeente op het vlak van ruimtelijke beboeting.

Gekozen wordt voor optie 3. De beboeting wordt georganiseerd op gewestelijk niveau en gaat uit van enerzijds het bestaande AMMC (onderdeel van het Departement LNE) voor wat milieumisdrijven en – inbreuken betreft, en anderzijds de binnen de gewestelijke afdeling Inspectie RWO aangeduide beboetingsambtenaren , voor wat bouwmisdrijven en – inbreuken betreft. Wanneer in een proces-verbaal of verslag van vaststelling kennis wordt gegeven van gemengde feiten, verkrijgt de gewestelijke entiteit een bijkomende bevoegdheid tot beboeting van, al naar gelang, de ruimtelijke of milieuaspecten, met de verplichting advies in te winnen bij de andere entiteit.

De gemeente kan onrechtstreeks beboeting uitlokken door via haar gemeentelijke verbalisanten proces-verbaal of een verslag van vaststelling te doen opstellen. Verbalisanten, bevoegd voor het verbaliseren van bouwmisdrijven, zullen na inwerkingtreding ook bevoegd zijn voor het verbaliseren van milieumisdrijven.

9.4. De rechtsbescherming tegen bestuurlijke maatregelen en geldboetes

Gekozen wordt voor optie 3. De bevoegdheden van het Milieuhandhavingscollege worden verruimd met de rechterlijke controle op boetebeslissingen inzake ruimtelijke ordening. De naam wordt daartoe gewijzigd naar het meer generieke 'Handhavingscollege'. Volgens de overgangsregeling blijven de rechtbanken van eerste aanleg bevoegd voor hangende verzetszaken m.b.t. in het verleden (wegens doorbreking van ruimtelijke stakingsbevelen) opgelegde administratieve geldboeten.
Tegen beslissingen, genomen door de bevoegde minister n.a.v. beroepen tegen bestuursdwang of last onder dwangsom, kan een schorsings- en annulatieberoep worden ingesteld bij de Raad van State. Dit contentieux is nieuw, en behoeft geen overgangsregeling.

10 Administratieve lasten

10. 1. Algemeen

Vermits het ontwerp het handhavingsluik van de VCRO fundamenteel wijzigt, en dat van het DABM quasi onverlet laat, situeren zowel de baten als de lasten zich vooral langs de kant van ruimtelijke ordening. De facto ondergaat de VCRO een modernisering die het DABM reeds in 2007 -2009 heeft doorgevoerd. Enkel voor het Milieuhandhavingscollege zijn er significante lasten te verwachten, in die zin dat dit college in de toekomst ook zal instaan voor de rechterlijke controle op het ruimtelijk beboetingscontentieux.

10.2. Baten

- Beleidsmatig zal de materie waarover de Hoge Raad voor het Handhavingsbeleid beleidsadvies werd verleend, verder gestuurd worden via het Handhavingsprogramma RO. De huidige Vlaamse Hoge Raad voor de Milieuhandhaving (VHRM) zal worden versterkt met nieuwe leden voor wat het aspect ruimtelijke ordening betreft. Deze Raad zal de taak krijgen om het handhavingsprogramma ruimtelijke ordening te coördineren en zal ook de bevoegdheid krijgen om beleidsvoorstellen te doen aan de Vlaamse Regering.
- Dit handhavingsprogramma RO zal op een omvattende manier de prioriteiten inzake het vervolgings- en uitvoeringsbeleid, zowel voor het rechterlijk als het bestuurlijk traject, vastleggen. Zo zal er op een efficiëntere manier kunnen worden omgesprongen met de beschikbare tijd en middelen.
- De in het beleidsveld ruimtelijke ordening geïntroduceerde bestuurlijke beboeting zal naar verwachting belangrijke bedragen opleveren. De bestuurlijke beboeting van de doorbreking van ruimtelijke stakingsbevelen bracht in 2012 een bedrag van 479.998, 68 EURO op, verdeeld over 291 individuele boetes voor een totaal van 105 doorbrekingen.[11] Dit levert een beeld op van 2, 77 boetes per overtreding, en een gemiddeld bedrag van 1649,48 EURO per boete. Daarbij moet worden benadrukt dat de meeste boetes in tweede administratieve aanleg door de stedenbouwkundige inspecteur werden aangepast aan de ernst van de feiten, zodat de doorwerking van het huidige forfaitsysteem in eerste administratieve aanleg (5000 EURO per boete) beperkt is. De doorbrekingen hebben bovendien betrekking op een grote verscheidenheid van onderliggende ruimtelijke situaties (kwetsbaar en niet-kwetsbaar gebied, kleine en grote overtredingen, prior en non-prior, regulariseerbare of ondertussen herstelde situaties, …), al veronderstelt de doorbreking van het stakingsbevel steeds een zekere graad van ernst en strafbare schuld. Het gemiddelde bedrag van de opgelegde boete zal in de toekomst wellicht lager liggen, waarbij een niveau van 60 % van het huidige gemiddelde een voorzichtige

[11] Antwoord op vraag nr. 519 van 6 maart 2013 van Lode Vereeck.

schatting lijkt te zijn. Een gemiddeld bedrag van 989,69 EURO kan bijgevolg worden weerhouden. Gecombineerd met de verwachting dat per jaar ongeveer 2000 dossiers door de beboetingsambtenaren zullen moeten worden behandeld, leidt dit tot een verwachte opbrengst van 2000 x 2,77 x 989,69 = 5.482.882 EURO. Daarbij moet wel gesteld worden dat de opbrengst lager zal zijn in de mate waarin gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid tot bestuurlijk sepot. Bovendien zijn de reële inkomsten ook afhankelijk van de solvabiliteit van de schuldenaars en de efficiëntie waarmee de invordering gebeurt. Het departement LNE zal instaan voor de invordering van de bestuurlijke boetes gelet op de expertise die zij inmiddels heeft opgebouwd.

- De gemeenten moeten niet langer GAS-boetes opleggen voor de handhaving van de ruimtelijke meldingsplicht.
- De (federale) parketten kunnen zich toespitsen op de behandeling van ernstige bouwmisdrijven, en minder zware zaken doorverwijzen voor bestuurlijke beboeting. Dit sluit overigens aan bij de huidige praktijk, met een seponeringsgraad van 90 %, waarvan maar liefst 80 % omwille van opportuniteitsreden. Dit leidt tot een belangrijke mate van straffeloosheid, die via het systeem van (alternatieve) bestuurlijke beboeting wordt opgeheven.[12]
- Door de introductie van bestuurlijke handhaving zullen de gewone rechtbanken (wellicht) minder gerechtelijke herstelvorderingen moeten behandelen. In het werkingsjaar 2012 werden in het totaal 291 herstelvorderingen opgesteld.[13]
- Het aantal uitvoerbare herstelmaatregelen (rechterlijk of bestuurlijk opgelegd) zal wellicht nog toenemen. De uitvoering van dergelijke titels, opgedragen aan het Agentschap Inspectie RWO, leverde in 2012 een bruto totaal op van 1.822kEURO. In het werkingsjaar 2012 werden 110 uitvoerbare maatregelen geteld.[14]
- Gemeentelijke en gewestelijke verbalisanten ruimtelijke ordening kunnen ook milieumisdrijven verbaliseren, en worden dus breder inzetbaar.
- Door de uitwisseling van de hoedanigheden van toezichthouder en stedenbouwkundige inspecteur, kan het herstel van gemengde feiten geïntegreerd en dus efficiënter worden aangepakt.
- Door de bevoegdheidsuitbreiding van de respectievelijke gewestelijke beboetingsactoren bij gemengde feiten, kan de bestuurlijke beboeting van deze feiten geïntegreerd en dus efficiënter worden aangepakt.
- De bestuurlijke handhaving leidt tot een snellere rechtsbedeling, wat zowel voor de overtreder als de derde-benadeelde van het bouwmisdrijf of de bouwinbreuk van belang is. Ook worden de mogelijkheden om dossiers op te lossen buiten het bestuurlijke of procedurele traject vergroot door aan de minnelijke schikkingen een groter toepassingsveld te verlenen. Ook in de uitvoeringsdossiers worden meerdere mogelijkheden voorzien zoals dadingen over de uitvoeringstermijn, kwijtscheldingen, afspraken over uitstel van betaling en afbetalingsmodaliteiten opdat een buitengerechtelijke oplossing en snellere oplossing zou kunnen gegenereerd worden. Dit alles uiteraard met inachtname van de scheiding der machten en het gezag van gewijsde van vonnissen.

10.3. ***Lasten***

- De veralgemeende introductie van bestuurlijke beboeting in de ruimtelijke ordening is een grotendeels nieuw contentieux, dat tot op heden door de federale parketten werd behandeld. Dit vergt de aanstelling van beboetingsambtenaren op het gewestelijke niveau bij de afdeling Inspectie RWO. Op basis van een jaarlijks gemiddelde van 3000 eerste vaststellingen[15] en een algemene seponeringsgraad van 90%

[12] Bron: Studie administratieve handhaving. Deel I. bestaande vormen van handhaving, pagina 14, punt 3.2.1.
[13] Bron: Handhavingsactiviteiten ruimtelijke ordening, www.rwo.be.
[14] Bron: Handhavingsactiviteiten ruimtelijke ordening, www.rwo.be.
[15] Handhavingsactiviteiten ruimtelijke ordening, www.rwo.be.

(2430)[16], waarvan 15 % technisch sepot[17], een marge van 50 % voor laattijdige beslissingen van het parket (in welk geval geen bestuurlijk beboeting mogelijk is)[18] , geldt in eerste instantie een verwachting van ongeveer 850 te behandelen dossiers per jaar.

- De administratieve lasten, verbonden aan het inleiden van herstelvorderingen (cfr. adviesplicht alvorens in te leiden) en de uitvoering van rechterlijke titels, worden niet gereduceerd. Voor de dossiers die voor advies aan de Hoge Raad worden voorgelegd, blijft alles bij het oude. Wel is te verwachten dat minder dossiers voor advies zullen worden voorgelegd, aangezien een deel van de herstelmaatregelen bestuurlijk zullen worden opgelegd.
- Het opleggen van bestuurlijke maatregelen is aldus (minstens deels) een alternatief voor een bestaand contentieux, dat tot op heden enkel door de gewone (federale) rechtbanken wordt behandeld. Voor de bestuurlijke handhaving zal een nieuw kader dienen uitgewerkt te worden.
- Mogelijk zullen de gemeenten door een (ingevolge de introductie van alternatieve bestuurlijke beboeting) hogere seponeringsgraad van het parket geneigd zijn om bestuurlijke maatregelen op te leggen of burgerlijk te dagvaarden, wat een beperkte verhoging van de lasten betekent.
- De beslissingen van de minister in het kader van een administratief beroep tegen een opgelegde bestuursdwang of last onder dwangsom moeten worden voorbereid binnen Ruimte Vlaanderen. Naar schatting worden zo'n 140 –tal beroepen per jaar verwacht.[19]
- Het Milieuhandhavingscollege, dat zal worden omgevormd tot het Handhavingscollege, zal ook het contentieux van de ruimtelijke bestuurlijke beboeting moeten behandelen. Naar verwachting kan dit binnen het bestaande kader. Er wordt hoogstens een verdubbeling van de vandaag behandelde boetes verwacht (schatting van ongeveer 90 beroepen per jaar). Het Milieuhandhavingscollege is samengesteld uit een voorzitter, een ondervoorzitter, vier bestuursrechters en vier plaatsvervangers. In het werkjaar 2011 werden slechts 29 beroepen m.b.t. boetes voor milieumisdrijven en – inbreuken werden ingesteld[20]. In 2012 waren dat er 86 (stijging in functie van de afgehandelde boetebeslissingen) en in de eerste helft van 2013 52.
- Het vergt belangrijke inspanningen om een maatregel (al dan niet vrijwillig) te doen uitvoeren. De werklast van het Agentschap Inspectie RWO zal naar verwachting toenemen, omdat door de efficiëntie van het nieuwe instrumentarium het aantal uitvoerbare maatregelen zal kunnen stijgen, doch door de sturing en prioritering in vervolging en uitvoering, bepaald in het Handhavingsprogramma RO, dient deze stijging van werklast binnen de perken te blijven.
- Het agentschap Inspectie RWO zal moeten instaan voor het verschaffen van de informatie, die nodig is voor de jaarlijkse rapportering van de uitvoering van het ruimtelijk handhavingsprogramma aan de Vlaamse Hoge Raad voor de Omgevingsvergunning

10.4. Conclusie:

Naar verwachting zullen de baten van dit ontwerp de lasten overtreffen.

11 Handhaving

-

[16] Bron : Studie administratieve handhaving. Bijlage 1 'Uitdiepende teksten', p. 14

[17] Bron: Studie administratieve handhaving. Bijlage 3 "Analyse van de statistische analisten OM", p. 14/54.

[18] Bron: Studie administratieve handhaving. Bijlage 3 "Analyse van de statistische analisten OM", p. 9/54. In 2011 was dat nog meer dan 57%.

[19] Berekend op basis van een geraamd aantal bestuurlijke maatregelen van 300 per jaar.

[20] Bron: milieuhandhavingsrapport 2011, pagina 173-174.

12 Evaluatie

-

13 Consultatie

In de loop van 2012 werd onderzoek verricht naar een volwaardige vorm van bestuurlijke handhaving binnen ruimtelijke ordening. Dit onderzoek werd uitgevoerd door de rechtsfaculteiten van de Vrije Universiteit Brussel en de Universiteit Hasselt, en werd eind 2012 opgeleverd.
De tekst van het voorontwerp werd voorbereid in de schoot van een van de werkgroep 'omgevingsvergunning' verzelfstandigde 'subwerkgroep handhaving omgevingsvergunning', voorgezeten door de administrateur-generaal van het agentschap Inspectie RWO en het waarnemend afdelingshoofd van de afdeling Milieu-inspectie. Deze subwerkgroep werd opgericht in het kader van de opdracht van de conceptnota '*aan beide inspecties (milieu-stedenbouw) … om te onderzoeken hoe we een geïntegreerd en performant handhavingsbeleid kunnen organiseren en hoe een onderlinge afstemming tussen de bevoegde administraties zo efficiënt mogelijk kan verlopen met het oog op efficiënte handhaving.*'
De wijzigingen aan de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werden opgesteld door het agentschap Inspectie RWO i.s.m. Ruimte Vlaanderen, en aangepast aan de bemerkingen van de afdeling Milieu-inspectie, de afdeling AMMC en de juridische dienst van het departement LNE.
De wijzigingen aan het Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (DABM) werden opgesteld door de afdeling Milieu-inspectie, de afdeling AMMC en de juridische dienst van het departement LNE, en aangepast aan de bemerkingen van Inspectie RWO en Ruimte Vlaanderen.
Eind 2012 werd tenslotte de VVSG in een bijzondere samenkomst van de subwerkgroep handhaving omgevingsvergunning bevraagd aangaande het voornemen om gemeentelijke verbalisanten RO ook milieumisdrijven te laten opsporen en verbaliseren.

14 Contactinformatie

- Hubert Bloemen, administrateur-generaal, Agentschap Inspectie RWO (inspectie@rwo.vlaanderen.be)
- Ir. Paul Van Gijseghem, Directeur-ingenieur/ diensthoofd belast met de leiding van de afdeling Milieu-inspectie (milieuinspectie@lne.vlaanderen.be)

  q.q. co-voorzitters subwerkgroep Handhaving Omgevingsvergunning.